TK/081/02817-1/2020

Nádudvari Népi Kézműves Szakgimnázium és Kollégium

Pedagógiai Program

[2020]

Tartalom

1. Általános rendelkezések
   1.1 Bevezető
   1.2 A pedagógiai program célja, feladata
   1.3 A pedagógiai programot meghatározó jogszabályok, dokumentumok
   1.4 A pedagógiai program elfogadásának szabályai, hatályba lépése
   1.5 A pedagógiai program felülvizsgálata, módosítása
   1.6 A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala
2. Nevelési program
   2.1. Pedagógiai alapelvek, célok, feladatok, eszközök, eljárások
      2.1.1. Alapelvek és célok az értelem kiművelése érdekében
      2.1.2. Nevelési módszereink és eszközeink
   2.2. Személyiséggel kapcsolatos pedagógiai feladatok
   2.3 A közösségfejlesztéssel összefüggő feladatok
      2.3.1. Diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai
      2.3.2 Szabadidős közösségi tevékenység közösségfejlesztő jellemzői
   2.4 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység
      2.4.1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység
      2.4.2. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység
      2.4.3. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok
      2.4.4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program
      2.4.5. A sajátos nevelési igényű tanulókat segítő pedagógiai tevékenységek
      2.4.6. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység
   2.5. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok
   2.5.1. Helyzetelemzés
   2.5.2. Iskolai egészségnevelési program
   2.5.3. Az egészségnevelési program megvalósításának színterei
      2.5.3.1. Tanórán megvalósítandó egészségfejlesztő feladatok
      2.5.3.2. Tanórán kívüli foglalkozásokon megvalósuló egészségfejlesztő feladatok
   2.5.4. Iskolánk drog stratégiája
   2.5.5. Az elsősegély – nyújtási alapismeretek elsajátítása
   2.6. Az iskola pedagógusainak feladata
   2.7. A tanulók részvételi joga az intézményi döntési folyamatban
   2.8. Az iskola kapcsolattartásának formája és rendje partnereivel
      2.8.1. Kapcsolattartás formája és rendje az intézményekkel
      2.8.2. Kapcsolattartás formája és rendje a szülőkkel
      2.8.3. Kapcsolattartás formája és rendje a pedagógusokkal
      2.8.4. Kapcsolattartás formája és rendje a tanulókkal
      2.8.5. Kapcsolattartás formája és rendje a külső partnerekkel
   2.9. A tanulók felvételére vonatkozó iskolai szabályok
      2.9.1. Bemenet feltételei
      2.9.1.2. A felvételi pontszám, rangsor meghatározása
   2.10. Felvétel 11. és 12. évfolyamra
      2.10.1 Más intézményből átjelentkezőktől
      2.10.2. Saját intézményen belül

3. Helyi tanterv

3.1. Szakközépiskolai képzés pedagógiai feladatai
3.2. Az iskolai egészségnevelési és környezeti nevelési elvek
3.2.1. Az iskolai egészségnevelési elvei
3.2.2. Az iskolai környezeti nevelési elvei
3.3. Alkalmazott kerettantervek, óratervek
3.3.1. Alkalmazott kerettanterven felül elsajátítandó tananyag
3.4. Tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei
3.5. A mindennapos testnevelés és testmozgás megoldásának módja
3.6. A tanuló tanulmányi munkájának értékelése
3.6.1. A tanulmányi munka értékelése
3.6.2. A magatartás minősítése
3.6.3. A szorgalom minősítése
3.7. Az iskola magasabb évfolyamába való lépés feltételei
3.8. A tanulók fizikai állapotának felmérése
3.9. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések
3.9.1. Kockázatelemzés
3.9.2. Monitoring és nyilvánosság
3.9.3. Konzultáció és visszacsatolás
3.9.4. Szankcionálás
4. Szakközépiskola szakmai programja
4.1. A szakmai képzés elvei
4.2. Az intézmény képzési szerkezete
4.3. Beszámíthatóság feltételei
4.4. A szakiskolai oktatásban foglalkoztatottak
4.5. Szakmai vizsga

1. Általános rendelkezések

1.1. Bevezető

Magyarországon a kézműves tevékenységek és a kézműves munkakultúra szerves fejlődése több évtizedre megszakadt. Ennek ellenére sok területen - például a kerámiaiparban, a bőrfeldolgozó tevékenységben vagy a népi iparművészetben – jelentősek a korábbi kézműves, kisipari termelés hagyományai. Ugyanakkor ezek a hagyományos iparágak Magyarországon a lehetőségekhez képest nem eléggé versenyképesek. Fontos cél: a kézműves, a kisüzemi és kisipari tradíciók újjáélesztésének meggyorsítása, valamint a kézműves termelésben lévő gazdasági potenciál kiaknázása. A tantestület évek óta érzi, hogy ezekre a szakmákra kiadott képzési előírások, vizsgakövetelmények, időkeretek újragondolást igényelnek, és ebben a munkában azok tudnak tevőlegesen részt venni, akik részesei a képzés napi gyakorlatának.

Hisszük, hogy a kézműves mesterségek oktatásának, átörökítésének létjogosultsága van, hiszen nap, mint nap tapasztalhatjuk, hogy egyre többen vannak olyanok, akik felismerve a népi kézművesség értékeit, korunk tárgykultúrájába átmenthető elemeit, az egykori tárgyakban rejlő szépséget és praktikumot, visszatérnek ezekhez a tárgyakhoz.

Iskolánk célul tűzte ki, hogy tanulóink ismerjék meg Hajdú-Bihar megye, Nádudvar város néprajzi, gazdaságtörténeti hagyományait, termelési tradícióit, népművészetét. Sajátítsák el biztonsággal a választott szakma elméleti és gyakorlati fogásait, egyúttal ismerjék meg egy-két oktatott szakma alapjait is, legyenek méltó követői a megyei, nádudvari népi kismesterségek meghatározó műhelyeinek, érvényesítsék alkotó módon fantáziájukat, emeljék át a tradicionális mesterségek produktumait napjaink lakáskörnyezetébe, tárgykultúrájába. Szerezzenek megfelelő jártasságot az általános műveltség alapvető ismeretköreiben, a gazdálkodási vállalkozói ismeretek elsajátítása, alkalmazása során, az elsajátított szakmai fogások alkotó kipróbálása tekintetében. Művészeti nevelésünk során sajátítsák el tanítványaink a nemzeti képzőművészet, a néprajz, néptánc és népdal legkiemelkedőbb alkotásait.

1.2. A pedagógiai program célja, feladata

A Pedagógiai Programba foglalt előírások, szabályzók célja biztosítani az iskola törvényes működését, az iskolai nevelés és oktatás zavartalan megvalósítását, átfogja az iskola minden területét.

A Pedagógiai Program legfontosabb feladata azoknak a szabályoknak, előírásoknak a meghatározása, amelyek biztosítják az intézmény:

- törvényes működését a közösen elfogadott szabályok, normák megtartásával,
- céljainak és feladatainak megvalósítását a Házirenddel, a Szervezeti és Működési Szabályzattal összhangban,
- oktató-nevelő munkájának maradéktalan és törvényes ellátását,
- belső rendszabályait, amelyek az iskola autonómiájára, a tanulók művelődéshez való jogára valamint a pedagógus alkotói szabadságára épül.

Az iskola nevelőtestülete fontosnak tartja:

- hogy tevékenységével a tanulók sokoldalú fejlesztése valósuljon meg a szabályozott és rendszeresen ellenőrzött intézményi folyamatok és a törvényi előírások keretei között,
- hogy partnereinek véleményének, igényeinek figyelembevételével fejlesztjük oktató-nevelő munkánkat,

- hogy intézményünk a tanulók igényeinek kíván megfelelni, s érdekeiket szolgálni,hogy a minőségi munkavégzés meglévő elemein túl megfeleljünk a folyamatosan változó kihívásoknak, fokozatosan növeljük a hatékonyságot és az eredményességet. Ehhez elengedhetetlennek tartjuk a párbeszédet partnereinkkel, hiszen csak közösen, egymás kölcsönös tisztelete mellett érhetjük el céljainkat

1.3. A pedagógiai programot meghatározó jogszabályok, dokumentumok

Törvények:

2011. évi CXC. Törvény a nemzeti köznevelésről

2011. évi CLXXXVII –törvény a szakképzésről

Kormányrendeletek:

229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

A közalkalmazottakról szóló 1992.évi XXXIII. Törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben tárgyú 138/1992 (X.8) Korm. Rendelet

az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet

az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet

a 34 215 01 Népi kézműves (szakmairány megnevezésével) szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet

2011 – CXC-TV 6. § (5) – (6) Szakmai vizsga

2011-CLXXXVII-TV 7.§ Szakmai vizsgakövetelmény a szakképzésben

2. melléklet a 32/2012. (X.8.) EMMI rendelethez Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve

Miniszteri rendeletek:

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

Kerettantervek:

2011-CLXXXVII-TV 8§ 14-2013-NGM, szakképzési kerettanterv

14/2013 (IV.05) NGM rendelet

Egyéb:

A Hajdú-Bihar megyei középtávú közoktatás fejlesztési terv

Nádudvar város közoktatási koncepciója

A Kövy Sándor Általános Iskola pedagógiai programja és helyi tanterve

A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet által kiadott, minősített tantervek, szakképzési programok

A Nádudvari Népi Kézműves Szakgimnázium és Kollégium szakmai alapdokumentuma

1.4 A pedagógiai program elfogadásának szabályai, hatályba lépése

A pedagógiai programot az igazgató készíti el, melyet a jóváhagyásra az intézmény nevelőtestülete elé terjeszt véleményezésre, majd a nevelőtestület javaslatait figyelembe véve elkészíti a végleges változatot.

A diákönkormányzat és a szülői munkaközösség véleményezése után a pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el, és a fenntartó hagyja jóvá.

A módosított pedagógiai programot a következő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni felmenő rendszerben.

1.5 A pedagógiai program felülvizsgálata, módosítása

A nevelőtestület kezdeményezheti a pedagógiai program felülvizsgálatát, melyet írásban nyújt be az iskola igazgatójának.

A felülvizsgálatra sor kerülhet a következő esetekben is:

- jogszabályi változás
- az igazgató, vagy a nevelőtestület igényt tart erre

Ezekben az esetekben köteles az intézmény vezetője felülvizsgálni, majd módosítani a pedagógiai programot.

1.6 A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

A pedagógiai program elfogadását követő napon nyilvánosságra kerül, melynek színterei a következők:

- titkárság
- tanári szoba
- könyvtár
- irattár
- iskola honlapja

A kész és jóváhagyott pedagógiai programból egy példányt kapnak:

- fenntartó
- az intézmény vezetőségének tagjai
- a diákönkormányzat képviselője

2. Nevelési program

2.1 Pedagógiai alapelvek, célok, feladatok, eszközök, eljárások

Pedagógiai feladataink, módszereink mindenkor alkalmazkodnak a beiskolázott tanulók tudásszintjéhez, szociokulturális, adottság-képesség jellemzőihez. Olyan tudást és értéket közvetítünk tanulóink felé, amelyek alkalmassá teszik őket a munkában való helytállásra, a továbbtanulásra, a gazdaság által megkövetelt pályakorrekcióra.

Alapelveink

Elsődleges alapelvünk, hogy iskolánkban nem csupán oktatás és szakmai képzés folyik, hanem közösségformáló nevelés.

1. Népi erkölcs és szokásjog.
2. Pedagógiai munkánk során mindig figyelembe vesszük a gyermek mindenek felett álló érdekét, és nem engedjük meg a hátrányos megkülönböztetés semmilyen formáját.
3. Tanulóinkat egyenrangú partnernek tekintjük, de életkori sajátosságaikat és a köztük lévő különbségeket figyelembe vesszük.
4. Nevelő-oktató munkánk során hangsúlyt fektetünk a motiválás, a rendszeresség, és a fokozatosság fontosságára, az összetett és változatos módszerek differenciált alkalmazására, és a következetességre.
5. Minden lehetőséget megadunk tanulóinknak a személyes tapasztalásra és öntevékenységre, amihez ingergazdag környezetet biztosítunk.
6. Családias, az iskola minden tagjára kiterjedő szeretetteljes légkörben foglalkozunk tanulóinkkal: bevonjuk őket iskolai életük megszervezésébe, és számíthatnak jóindulatú segítségünkre tanulmányi munkájukban és életük egyéb területén.

A nevelőtestület és az egész alkalmazotti közösség által vallott értékek azonosak.

1. Értékrendünk központjában az alapvető közösségek együttműködésének előmozdítása, az egyéni fejlődésű életutak tiszteletben tartása, és a magyar hagyományokat alapul vevő paraszti kultúra alapértékei állnak.
2. Pedagógiánkban kiemelten szerepet szánunk a tehetséggondozásnak, a felzárkóztatásnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az egészség- és környezetvédelemnek, és a partnerközpontúságnak.
3. Alap értéknek tekintjük a nemzeti identitásmegtartását és megélést a magyar hagyományok legszélesebb körében. A saját műveltségünk megismerését és a természet tiszteletét.

Céljaink

1. Kiemelt célunk a testet - lelket - szellemet erősítő nevelés
2. Szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedék nevelése a ránk bízott gyermekekből
3. Tanulóinkkal megismertetni, elfogadtatni és nekik átadni az általános emberi és nemzeti értékeket
4. Mintát adni nekik az értékes életre, saját képességeik megismerésével felkészülni az élethosszig tartó tanulásra.

A szülő bevonásával olyan tanulót szeretnénk nevelni, akinek a viselkedését a következő, benne meggyőződéssé vált tulajdonságokkal lehet jellemezni:

erkölcsös, humánus, együttműködő,

- fegyelmezett, udvarias, kötelességtudó,
- érdeklődő, probléma-érzékeny, kreatív,

- szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
- elfogadja a sajátjától eltérő nézeteket,
- becsüli a szorgalmat, a tanulást, a tudást, a munkát,
- öntevékenyen, helyes módszerekkel tanul,
- művelt, tudását folyamatosan bővíti,
- a társadalmi normák szerint viselkedik, jól kommunikál,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
  - a nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
  - a természet, a környezet értékeit,
  - más népek értékeit, hagyományait,
  - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit, sikerorientált, van elképzelése a jövőjét illetően,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolt, gondozott.

Feladataink

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Eszközeink

Ahhoz, hogy a fentiekben meghatározott alapelvek mentén meg tudjuk valósítani a közös céljainkat, olyan eszközöket használunk ami megalapozza az élményszerű oktatást, a nevelés minden pillanatban való tetten érhetőségét.

Eljárásaink

Kiemelt szerepet kapnak a hagyományos pedagógia módszerek mellett az alábbiak
- példamutatás, mintakövetés
- tudatosítás
- differenciált szakmai oktatás

2. 2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiség fejlesztésben az elsőleges feladat, hogy az iskola által közvetített értékek és normák meggyőződéssé váljanak az itt tanuló diákok számára. Kiemelt feladat, hogy a diákok személyiségének fejlesztése abba az irányba mutasson, hogy tudatosítsuk velük, hogy értékes, hasznos tagjai a közösségnek. Ennek érdekében az alábbi feladatokat emeljük ki:

- küldetéstudat kialakítása
- értékes személyiségjegyek megtalálása és kiemelése
- nemi szerepek stabilizálása
- érzelmi és lelki biztonság kialakítása
- erkölcsöt romboló tényezőktől mentes életmód kialakítása
- tanulási kultúra fejlesztése
- munkára nevelés
- művészeti, esztétikai értékek kiemelése

A pedagógiai programban képviselt értékek, az egységes, alapvető követelmények és az ezekre épülő differenciálás egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a tanulók adottságaikkal, fejlődésükkel, iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb tevékenységeikkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A különböző ismeretek elsajátítása eszköz a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, cselekvési képességeinek a kialakításához, fejlesztéséhez. A képzésünk tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magában, a tanulók életkori, fejlettségi szintjéhez méretezett kiválasztással, elrendezéssel. Feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozhatja a tanulók műveltségét, világszemléletük, világképük formálódását, eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.

Alapkövetelménynek azt tartjuk, ami a személyiségértékekben egyetemesen örökérvényű és ezáltal a művelt világban mindenhol elfogadható: a humanizmust, az egzisztenciális helytállást, a becsületet és a talpraesettséget, a kreativitás és a tolerancia megnyilvánulását.

Intézményünkben – középfokú oktatási intézmény lévén – a kamaszkor és az ifjúkor személyiségjegyeivel rendelkező gyermekek tanulnak. A képzés befejezésével felsőoktatási intézményben tanulnak tovább, szakmai képzésben vesznek részt, illetve munkába állnak. Célunk az, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően alakítsuk ki azokat a személyiségjegyeket, amelyek a későbbi pályaválasztásuk területein hozzájárulnak a sikeres életúthoz.

Konkrét feladataink

1. Figyelemmel kísérjük a tanuló személyiségfejlődését, felfigyelünk problémáira.
2. A gyermek családi körülményeit igyekszünk megismerni.
3. Az osztályfőnökök és a kollégiumi csoportvezetők törekednek a gyermekek személyiségvonásainak megismerésére, segítenek a problémák megoldásában. Kiemelten foglalkoznak a bűnmegelőzés és a drogprevenció feladataival.
4. Célunk olyan kapcsolat kialakítása a tanulóval, hogy el merje mondani problémáit.
5. Az osztályfőnöki órákon kiemelten foglalkozunk az egyén és a közösség kapcsolatával. Felhasználjuk a közösség személyiségformáló hatását.
6. A pedagógusok együttműködnek a tanulók személyiségformálásában, a családi és közösségi kapcsolatok elmélyítését támogató fejlesztési feladatokban.
7. A tanórákon figyelembe vesszük a tanulók életkori sajátosságait. A tanóra nemcsak a tananyag elsajátításának színtere, hanem a teljes személyiségfejlesztés eszköze is.
8. Az értelem kiművelése terén a megismerési vágy fejlesztésére, a tapasztalati és értelmező tanulás elsajátíttatására törekszünk.
9. A tanulói önértékelést a nevelő munka során rendszeressé igyekszünk tenni.
10. A tanítási órákon, osztályfőnöki órákon tudatosítjuk tanulóinkkal a fogyasztói társadalom problémáit, igyekszünk elsajátíttatni a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ismereteket.

11. Lehetőségeinkhez képest igyekszünk olyan iskolán kívüli tevékenységeket szervezni, amelyek színterei lehetnek a tanuló személyiségfejlődésének.

A személyiségfejlesztés minden tantárgy tanításának része, minden tanár a saját szakterületén és egyéniségével formálja a tanulót. A tanórán kívüli iskolai tevékenységek szerepe különösen fontos.

Mégis legerősebb személyiségformálónak magát az alkotó tevékenységet tartjuk, amely iskolai oktatásunk fő célkitűzése. Az alkotó ember megvalósítja önmagát. A népi kismesterségek művelői tisztelettel viseltetnek elődeik iránt. Munkájukat nem egy másik ember értékeli, hanem a használat közben az idő teszi próbára. A jól elkészített tárgyak használhatóak – a rosszak pedig nem.

2.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. Ennek a folyamatnak sok színtere van az iskolai foglalkozásokon belül és azon kívül is.

Az iskolai közösségek kialakítását a nevelőmunkánk fontos részének tekintjük. Célunk olyan közösségek kialakítása, amelyek elősegítik a tanulók együttélését, lehetőséget biztosítanak az alapvető erkölcsi szokások kialakítására, gyakorlására és közvetlenül felkészítenek a társadalmi beilleszkedésre. Fontos, hogy ezek a közösségek elősegítsék az egészséges személyiség kialakulását, fejlődését.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink

- a különféle tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása,
- a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevétele a közösségek fejlesztésében,
- az önkormányzás képességének kialakítása,
- a közösségek tevékenységének szervezése,
- a közösségek egyéni arculatának kialakítása, a hagyományok megteremtése.

A közösségfejlesztés színterei

- az iskolai közösség,
- az osztályközösségek,
- a diákönkormányzat,
- sportkörök,
- iskolai rendezvények, tanulmányi és osztálykirándulások.

A közösségfejlesztés elsősorban az osztályfőnöki munka feladata, de az egyes szaktanárok összehangolt munkájával lehet csak eredményes. Az intézmény valamennyi szakmai munkaközössége fontosnak tartja, hogy munkájával az iskolai közösségeket erősítse.

Konkrét feladataink a közösségfejlesztés terén

- A pedagógiai és pszichológiai szakirodalom e témával kapcsolatos eredményeinek megismerése.
- Az osztályközösségek kialakítása, amelyek felelős vezetője az osztályfőnök, aki tudatosan törekszik arra, hogy megteremtse a rábízott tanulók közösséggé szerveződésének feltételeit.

- A kollégiumi csoportvezetők feladata, hogy a rájuk bízott csoportot közösséggé formálják, kialakítsák annak értékrendjét, szemléletét.
- Feladatunk, hogy az egyes közösségeken belül olyan értékrendet, szemléletet alakítsunk ki, amelyek elősegítik a tanulók egészséges testi és lelki személyiségfejlődését.
- Lehetővé kell tennünk a közösségen belül a demokrácia érvényesülését és gyakorlását.
- Fontos feladatunk az előítéletek felismerésére való tudatos nevelés, a másság helyes értelmezése, a közös célok érdekében végzett munka elismerése, a pozitív értékrendű csoportok közösségre gyakorolt hatásának kiemelése, az együtt megoldott feladatok örömének megismertetése.
- Arra törekszünk, hogy az iskolai hagyományok ápolása és továbbfejlesztése a tanulókban kialakítsa az egybetartozás érzését. Ennek érdekében közös iskolai rendezvényeket szervezünk, amelyekbe bevonjuk a diákönkormányzatot is.
- Lehetőség szerint osztálykirándulásokat szervezünk. A szervezésért az osztályfőnökök a felelősek. Ennek célja a közösségek összekovácsolása, hazánk természeti és kulturális értékeinek megismerése. Az osztálykirándulásokra tanítási időn kívül, hétvégén vagy tanítási szünetben kerül sor. A felmerülő tanulói költségeket a tanulók és szüleik állják.
- A tanórán kívüli szabadidős tevékenységek erősítik a közösségi kapcsolatokat, az egymás iránt érzett felelősséget, a versenyszellemet.

2.3.1. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

- Lehetőséget biztosítunk a demokratikus diákönkormányzati munkához. Segítjük és felkaroljuk pozitív kezdeményezéseiket. Kikérjük a véleményüket az iskola és a kollégiumi élet egészére vonatkozóan.

2.3.2. Szabadidős, közösségi tevékenység közösségfejlesztő feladatai

- Részt veszünk a települési és térségi rendezvényeken. Ápoljuk kapcsolatainkat más közösségekkel (a térség középiskoláival, testvériskolákkal és kollégiumokkal, általános iskolákkal és a térség különböző közösségeivel).
- Évente egy alkalommal a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódva betlehemi műsorral járjuk végig a település nagyobb intézményeit, munkahelyeit, a tankerület intézményeit
- Minden második esztendőben az iskola diákjai adják elő a március 15-ére szervezett városi ünnepség műsorát.
- szakmai egyeztető fórumokat szervezünk, ahol a diákok kapcsolati tőkére tehetnek szert a szakmájuk jeles képviselőivel
- többek között a közösségfejlesztésben is kiemelkedő szerepe van a minden év telén megrendezésre kerülő Farsang – disznótor témanap.

2.4. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

2.4.1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Beilleszkedési nehézségekkel küzdhetnek azok a tanulók, akik másik iskolából, városból, esetleg másik országból, kultúrából érkeznek, vagy más egyéni problémák miatt nem tudnak beilleszkedni a közösségbe. Az újonnan beiskolázott 9. évfolyamos tanulók esetén ezek a problémák néhány esetben halmozottan jelentkeznek, mert új a környezet, mások az iskola elvárásai, a felsőbb évesek magatartásformái, a kollégiumi követelmények, stb. Az ekkor fellépő kudarcok következtében magatartási zavarok jelentkezhetnek.

Az utóbbi években megnőtt azoknak a tanulóknak a száma, akik szocializációs problémákkal küzdenek: magatartási, viselkedési zavaraik vannak, nehezen illeszkednek be az osztály-, illetve a kollégiumi közösségbe. Az intézménynek segítenie kell a tanulóknak ilyen jellegű gondjaik megoldását.

Konkrét feladataink

1. Az iskolába történő felvétel után az osztályfőnök törekedjék megismerni a tanulók személyiségét. Ennek lehetőségei: információszerzés a tanulótól, szülőtől. Célszerű a problémásnak látszó esetekben megkérdezni az általános iskolai osztályfőnököt, esetenként a családsegítő szolgálatot.
2. Különösen fontos a kollégiumba kerülő tanulókkal való foglalkozás, hiszen általában a többség először kerül a családtól távol. Meg kell keresni a beilleszkedési nehézség okát, mert ez tanulónként teljesen különböző lehet.
3. Tanórai vagy azon kívüli fegyelmezetlenség esetén meg kell vizsgálni, hogy milyen ok miatt következik ez be (pl. tartós figyelem hiánya, hiperaktivitás, pszichés probléma stb.), majd a felelősségre vonás olyan formáját kell alkalmazni, ami a tanuló személyiségfejlődését a továbbiakban elősegíti.
4. Ha a beilleszkedési zavarnak közösségi okai vannak, akkor ezt felismerve igyekszünk a környezetet úgy befolyásolni, hogy ezek a hatások lecsökkenjenek.
5. Ha sorozatosan tapasztalunk ilyen jellegű problémákat, a szülővel együttműködve keressük a megoldást. Krónikus esetekben kérjük a pszichológus, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, a családsegítő szolgálat vagy más szakember segítségét.
6. A tanulási kudarcnak kitett tanulók kiszűrése után fontos feladat a tantárgyankénti kompenzáló program kialakítása, amely főként a képességek szerinti differenciált oktatásban nyilvánul meg akár egyéni, akár csoportos formában. A gyenge tanulók számára fontos fejlődést biztosítanak a korrepetálások és a felzárkóztató foglalkozások. A tanulási módszerek kialakításában, fejlesztésében nagy szerepe van az osztályfőnöki óráknak.

2.4.2. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység

A középiskolai nevelés-oktatás folyamatában egyik alapvető szempont az, hogy a tehetséges tanulóknak olyan körülményeket, lehetőségeket teremtsünk, ahol egyrészt felismerhetővé

válik, másrészt kibontakozhat az adott területen megnyilvánuló tehetség. Ennek a folyamatnak végig kell kísérnie a középiskolai oktatás egészét. Minden nevelőnek kötelessége e folyamat szervezőjének, irányítójának lenni.

A tantervileg előírt tananyag elsajátítása minden tanuló számára kötelező feladat, de korántsem jelent azonos nehézséget. Szép számmal vannak olyan tanulók, akik a követelményeknek jól megfelelnek, sőt a tananyagon túlmenő érdeklődést is mutatnak.

Az a feladatunk, hogy ilyen tanítványainknak a kötelező tanítási órákon kialakított készségek és jártasságok további fejlesztéséhez minél több alkalmat teremtsünk, képességeikhez mért segítséget nyújtsunk.

Konkrét feladatok

1. Alapvető feladat: a tehetség felismerése. Törekszünk arra, hogy az intézménybe kerülés után megismerjük a tanuló személyiségének azokat a pontjait, amelyben az átlagostól eltérő tehetséget mutat. Ez részben az osztályfőnök, részben a szaktanár kötelessége.
2. A szaktanárok, osztályfőnökök, munkaközösség-vezetők és kollégiumi nevelők együttműködve egyeztetik az ilyen tanulók tehetséggondozásának lehetőségeit és formáit.
3. Az osztály- és csoportbontások megvalósításánál is fegyelembe vesszük az érdeklődési kört, az elért eredményeket és differenciált tanórai munkával törekszünk a tehetségeknek megadni a kibontakozási lehetőséget.
4. Fontosnak tartjuk, hogy a tehetséges tanuló összemérhesse magát hasonló képességű más tanulókkal. Ennek a megmérettetésnek fő formája a tanulmányi verseny. Feladatunk az, hogy minél több olyan iskolai versenyt szervezzünk, ahol ez megtörténhet. A kiemelkedő tanulóinkat területi, megyei és országos versenyekre nevezzük, és gondoskodunk felkészítésükről. Ugyanez vonatkozik a szakmai tanulmányi versenyekre is.
5. Ha a tanuló tehetsége olyan területen mutatkozik meg, aminek fejlesztésére nincs lehetőségünk, akkor keresünk olyan külső lehetőséget, amellyel segítjük ezen a téren a kibontakozását.
6. Elismerjük a tehetséges tanuló és felkészítő tanárának munkáját.
7. A differenciált képesség-és tehetségfejlesztés további formái és lehetőségei iskolánkban még a következők: érdeklődési körök, újságíró szakkör, színjátszó kör, sportkörök.

2.4.3 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység szorosan összefügg az iskola általános pedagógiai tevékenységével. Fokozottan igényli a gyerekek érdekeinek figyelembe vételét, és bármilyen negatív jelenség észlelésekor közbelépést követel a tanulók érdekében.

Megköveteli a fiatalok jogainak és kötelességeinek a törvényekben – kitüntetően a gyermek- és ifjúságvédelmi, valamint a közoktatási törvényben – foglaltak betartatását, kiemelten és elsődlegesen a tanulók érdekeinek figyelembe vételét.

Az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásával megbízott pedagógusa (a továbbiakban gyermek- és ifjúságvédelmi felelős) figyelemmel kíséri a törvényi előírások

betartását és betartatását. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkáját támogatják az osztályfőnökök és a diákönkormányzatot segítő tanár. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában.

Minden olyan tanulóval kiemelten kell foglalkozni, akit hátrányos helyzetűnek minősítettek családi körülményei, szociális helyzete alapján.

Az intézmény ifjúságvédelmi tevékenysége nevelőmunkánk fontos területe, melynek szükséges mértékben meg kell jelennie pedagógiai programunkban, és melynek megvalósításában a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős kulcsfontosságú, de csak az egyik szereplő. Az ifjúságvédelmi munka magában foglalja az iskolavezetés, az osztályfőnökök és valamennyi nevelő gyermekvédelmi feladatait. Munkájuk célja a testi, pszichikai, szellemi adottságaiban egészséges fiatalok nevelése, személyiségfejlődésük, társadalomba való beilleszkedésük segítése, a környezet-tudatos szemlélet mélyítése.

Konkrét feladatok

1. Az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse számon tartja és figyelemmel kíséri az iskola vezetésével, az osztályfőnökökkel, a családsegítő szolgálattal, a védőnővel, esetenként a rendőrséggel és a gyámhatósággal együttműködve a tanulók hátrányos és veszélyeztetett helyzetének alakulását; továbbá figyelemmel kíséri a gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos pályázatokat. A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulókról nyilvántartást vezet.
2. A tanulókat és a szülőket tájékoztatjuk azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak.
3. A gyermek- és ifjúságvédelem minden pedagógus kötelessége. Osztályfőnöki és a kollégiumi foglalkozásokon kiemelten foglalkozunk az egészséges életmódra neveléssel, a káros szenvedélyek hatásainak következményivel és a drogfogyasztás megelőzésével.
4. Sajátos helyzetünkből fakadóan a belügyi rendészeti osztály ez irányú szélesebb ismereteit, pozitív befolyásoló tevékenységét felhasználjuk a gyermek-és ifjúságvédelmi munka terén.
5. A rendvédelmi szervekkel való szorosabb kapcsolatunkat hasznosítjuk a felvilágosító tevékenységünk során.
6. Az iskolába járás fegyelmének megtartásában nagy figyelemmel vagyunk a tanulói mulasztásokra, különösen az igazolatlan hiányzások ellenőrzésére. Tájékoztatási kötelezettségünknek maradéktalanul eleget teszünk.
7. Az intézményi szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerint óvjuk a tanulók egészségét, testi épségét.

2.4.4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A tanulási kudarccal küszködő tanulók esetében rendkívül fontos a megfelelő motiváció, hozzáállás kialakítása. Ehhez első lépésként meg kell keresni a tanulást gátló tényezőket. Ezt

egyéni beszélgetések segítségével, az osztályfőnök és az iskolapszichológus bevonásával végezzük.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a tanulási zavarokkal küzdő tanulók jellemző viselkedési formái a kudarc kerülése és a hárítás, amelyek aztán újabb kudarcok okozói lehetnek.

A kudarcok elkerülése gyakran az iskola elkerülésével is együtt jár. A távolmaradás újabb és újabb fehér foltokat eredményez a tanulók ismeretrendszerében, és megrontja a tanár és diák közötti viszonyt is. A fenti tényezők együttesen pedig előbb-utóbb az iskola elhagyásához vezetnek.

A fenti problémákkal egyre több tanuló küzd. Már az alapvető elvárás, a fizikai állóképesség is egyre több kívánnivalót hagy maga után.

Alapelvünk, hogy mindenkiben van érték, amely lehetővé teszi, hogy megtalálja méltó helyét a világban. Az iskola és kollégium dolga, hogy ezt az értéket felfedezze és kiművelésében segítsen. E munka sikeresen csak az osztályközösség és valamennyi pedagógus bevonásával, az egész nevelőtestület támogató hozzáállásával lehetséges.

A segítségnyújtás módjai

A 9. évfolyamon fel kell ismernünk a hátránnyal indulókat (szintfelmérések készítése, tanulmányi eredmények elemzése, tanulási szokások feltérképezése, stb.).

A kollégiumban illetve az osztályfőnöki órák keretében a megfelelő tanulás technikáját el kell sajátíttatni a tanulókkal (tanulási stratégiák, gondolkodási és tanulási módszerek).

Felzárkóztató foglalkozásokat szükséges szervezni. A diákokban a motivációt ki kell alakítani.

Elsajátíttatjuk a gyerekkel a helyes időbeosztást és különböző célra vezető tanulási módszereket. Megértetjük velük az önellenőrzés fontosságát.

Tantárgyanként személyre szabott feladatok adásával, folyamatos pozitív megerősítéssel segítjük a tanulókat az eredményes tanuláshoz.

A jutalmazás különböző formáit tudatosan kell alkalmazni (egyéni elismerés, dicséret a tanulóközösség előtt, megtisztelő feladatokra való megbízások, tanulók véleményének kikérése, stb.). Fontos a sikerélmények nyújtása.

2.4.5. A sajátos nevelési igényű tanulókat segítő pedagógiai tevékenység

A részben vagy egészben a többi tanulóval együtt oktatott sajátos nevelési igényű gyermekre egyaránt vonatkoznak az alapelvek. Az iskolánkban integráltan oktatjuk a sajátos nevelési igényű tanulókat. Annak érdekében, hogy megfelelő ütemben haladjanak, fejlődjenek, hogy beilleszkedésük gördülékeny legyen az őket tanító, nevelő pedagógusok mindent megtesznek.

A tanmenet elkészítésekor figyelembe veszik a tanulásban korlátozottságot, az ellenőrzés értékelés folyamatában is egyénileg differenciálnak.

A fejlesztést ellátó gyógypedagógusokkal havi rendszerességgel egyeztetnek az osztályfőnökök, mely nagyban elősegíti az egyéni haladás nyomon követését.

2.4.6. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A környezeti helyzetelemzés is azt igazolja, hogy beiskolázási körzetünkben sok a szociálisan hátrányos helyzetű család. Ennek összetett társadalmi okai vannak: a térség földrajzilag hátrányos helyzete, a munkanélküliség, a családok romló anyagi helyzete, stb. Ennek következtében iskolánkba nagyszámú szociálisan hátrányos helyzetű gyermek kerül. Tisztában vagyunk azzal, hogy a problémák megoldása össztársadalmi feladat, de intézményünknek is hozzá kell járulnia ezen feladat megoldásához. Alapvető célunk az, hogy lehetőségeinkhez képest csökkentsük a hátrányos helyzetből adódó hátrányokat.

Konkrét feladataink

1. A tanuló intézményünkbe való felvétele után fel kell ismernünk, ha szociálisan hátrányos helyzetű. Ennek formái: az osztályfőnöknek, a kollégiumi csoportvezetőnek és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek a gyermekkel és szülővel történő megismerkedése, olyan kapcsolat kialakítása, amelyben lehetővé válik a hátrányos helyzet felismerése.
2. A tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős kezdeményezheti, hogy az iskola igazgatója indítson eljárást a tanuló lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében.
3. A kollégiumi felvételnél figyelembe kell venni – amennyiben ismert – a szociális helyzetet.
4. Meg kell ismertetnünk a szociális juttatások formáit. Ennek érdekében kapcsolatot tartunk az illetékes közigazgatási szakemberekkel. Erről tájékoztatást adunk a tanulónak és szüleinek.
5. Törekszünk arra, hogy minden olyan pályázati lehetőséget megragadjunk, aminek forrásai enyhíthetik a tanuló szociális helyzete miatti hátrányát.
6. Lehetőségeinkhez mérten felzárkóztató és tehetséggondozó csoportokat szervezünk az ily módon hátrányos tanulóknak.
7. A pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése, a velük folytatott beszélgetések alapján megismert veszélyeztetett tanulóknál az osztályfőnök családlátogatást tehet. A családlátogatás leginkább abban az esetben javasolt, ha a szülővel más formában nem lehetséges a kapcsolattartás. A családlátogatáson – az osztályfőnök kérésére – a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős is részt vesz.
8. A szociális hátrányok csökkentése érdekében a helyben lakó, és a nem kollégista, bejáró diákjainknak is tanulószobát biztosítunk a kollégiumban. Adott esetben a napi háromszori étkezést is igénybe vesszük számukra.

2.5. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

2.5.1. Helyzetelemzés

Tanulóink közül sokan halmozottan hátrányos helyzetű családból származnak, ingerszegény környezetben nőttek fel, és ebből adódóan nem váltak életük szerves részévé az alapvető mentálhigiéniai szokások. Előzetes információk, osztályfőnöki felmérések során kiderült, hogy a tanulók szüleinek jelentős része krónikus dohányzó, néhány családban előfordul az alkoholizmus és a fizikai bántalmazás is. Tanulóink közül sokan nincsenek tisztában az egészséges táplálkozás előnyeivel, nem veszik komolyan az alkohol, a drog és a dohányzás káros hatásait. Egyre többen és egyre fiatalabban használják rendszeresen a káros élvezeti szereket. Napjaikat a rendszeres mozgás hiánya jellemzi, pedig a testi fejlődésük egyik alapfeltétele a rendszeres testmozgás lenne.

A tanév eleji egészségügyi vizsgálatok azt tükrözik, hogy tanulóink között egyre több a rossz testtartású, túlsúlyos, gerinc problémákkal és mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező tanuló.

Személyi higiénés ismereteik nagyon hiányosak, nagy részük otthoni környezete igénytelen (sok esetben primitív), és a szüleiktől sem kapnak elegendő információt erre vonatkozóan.

Nevelőtestületünk tapasztalata az, hogy a tanulók étkezési szokásai sok kívánni valót hagynak maguk után. A napi étkezések száma és aránya rossz. Gyakran tapasztaljuk, hogy reggeli nélkül jönnek iskolába, ezért már az első órák után figyelmetlenek, fáradtak. Téves eszményképek, ideálok és a média hatásgyakorlata következtében egyre több az egészségtelen fogyókúrás eset.

Tanulóink nagy része nehéz anyagi helyzetű családokból érkezik, ezért esélyük sincs a még mindig viszonylag drága egészséges táplálékok beszerzésére. Túlzott mértékű édességek, üdítők, és rendkívül egészségtelen hideg élelmiszerek jellemzik étkezéseiket.

Tulajdonképpen egész életmódjuk átformálására lenne szükség. Ehhez első lépésként a kialakult téves szemlélet megváltozatása szükséges, majd ezeknek gyakorlati megvalósítása következne. Ezért tartjuk fontosnak, hogy e program keretében a tanórai és tanórán kívüli felvilágosítás mellett a megelőzés is megvalósuljon.

2.5.2. Iskolai egészségnevelési program

Általános céljaink:

Céljaink megvalósításánál figyelembe vesszük az iskola földrajzi sajátosságait, a tanulók szociális helyzetét, egészségügyi ismereteit. Mindenkori céljainkat a szűrővizsgálatokon tapasztaltak és a tanulókkal történt megbeszélések szabják meg.

Fontosnak tartjuk a fiatalok széles körű tájékoztatását a testi- és lelki egészséggel, életvitellel kapcsolatban, hogy a tudás birtokában, életmódjukban, viselkedésükben az egészség értékként tükröződjék.

Olyan egészségnevelési programot szeretnénk megvalósítani, amely az iskolai oktatás átfogó és integráns részeként áthatja diákjaink környezetét, és amelyből minden tanulónk alapvetően részesülhetne.

A sikeres program kifejlesztése érdekében próbáljuk megvalósítani az otthon, a közösség és az iskola közötti együttműködést. A program hatékonyságát a veszélyeztetett területeken illetékes szakemberek bevonásával növeljük.

Célunk, hogy tanulóink kellő ösztönzést és tudást szerezzenek egy személyes környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink megismerjék az aktív szabadidő eltöltésének lehetőségeit, a mindennapos testmozgás és a személyi higiéné fontosságát.

Törekszünk tanulóinkkal megértetni az egészséggel összefüggő kérdések jelentőségét, és ennek érdekében az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeket iskolánk pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe beépítjük.

Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- egészséges testtartás, a mozgás fontossága,
- az egészség, mint érték,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete,
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége,
- megelőzés szerepe.

Szeretnénk elérni, hogy minél kevesebb tanuló dohányozzon, fontosnak tarjuk az egészségkárosító magatartásformák elkerülését.

Célunk egy olyan nevelési-oktatási intézmény kialakítása, ahol a tanulók igényesen megtervezett egészséges környezetben tanulhatnak. Személyiségük, életük formálódásában az itt érvényesülő hatások pozitívak legyenek. Egészségnevelésünk során az elsődleges prevenció érvényesüljön.

2.5.3.Az egészségnevelési program megvalósításának színterei

2.5.3.1.Tanórán megvalósítandó egészségfejlesztő feladatok

Az egészségnevelés minden tanítási órán fontos feladat, melyre a szaktanároknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk (pl. a helyes testtartásra, az írásbeli munkánál a kellő szemmagasságra, a tanterem és a tábla megfelelő megvilágítására, termek szellőztetésére, tisztántartására, és a kellő higiéniára, stb.).

Teendőjük ezzel kapcsolatosan elsősorban az osztályfőnököknek, a biológia és a testnevelő tanároknak van. Minden tanév elején azok a tanárok, akik gyakorlati-kísérleti órákat tartanak, munkavédelmi-és biztonságtechnikai oktatást tartanak, melyről a tanulóknak számot kell adniuk.

A szakképzésben tanulókra még inkább vonatkozik a hátrányos helyzet és esélyegyenlőtlenség, ebből adódóan kiemelt feladataink vannak az egészségmagatartás formálása terén, különösen érvényes ez a kilencedikesek esetében.

2.5.3.1/a Az osztályfőnöki órák keretében megvalósuló egészségnevelési program

Az egészségre való nevelés legfontosabb feladata a felvilágosító munka, a megelőzés, valamint egészségünk védelme, megóvása.

Az osztályfőnöki nevelőmunka alapja a pozitív példamutatás. A fiatalok, a társadalom számára a pedagógus viselkedési mintát jelent.

Az osztályfőnöki megbeszélés nem olyan tanítási óra, amelyen az ismeretátadás és bővítés az elsődleges cél. De nem létezik felvilágosítás, eszmecsere tények, adatok, ismeretek nélkül. Ezért mindig meg kell győződnünk arról, hogy tanulóink milyen ismeretekkel rendelkeznek, és ennek megfelelően kell közölnünk a szükséges ismereteket. Ennek megvalósításához kellő szakmai felkészültséggel kell rendelkeznünk.

Az egészségnevelés, a felvilágosító munka nemcsak az orvos feladata. De célszerű és szükséges az osztályfőnöki megbeszélésekbe bevonnunk az iskolaorvost, illetve más szakorvost is. Segítségükkel munkánk szakszerűbb, hitelesebb és eredményesebb lehet.

2.5.3.1/b .A testnevelési órák keretében megvalósuló egészségnevelési program

A testnevelési órákon kiemelt feladatként kezeljük a tanulók ellenálló képességének és edzettségének fejlesztését, illetve az ortopédiai elváltozások ellensúlyozását. Törekednek a tanulókkal megértetni és megismertetni a prevenció lényegét. Az előkészítés és alapozás során biomechanikailag helyes testtartást biztosító gyakorlatokat alkalmazzák hangsúlyozottabban.

A testnevelő tanárok törekszenek a tanulók keringési-és légző-rendszerének megfelelő terhelésére. A tananyag elsajátíttatása során nagy figyelmet fordítanak a gerinc-és ízületvédelem szabályainak betartására, különös tekintettel a fittség mérések testhelyzeteire és az izomerősítések különböző testhelyzeteire. Az órák összeállításakor figyelembe veszik az egészségügyi szűrővizsgálat során kiszűrt tanulók képességeit,és lehetőségekhez mérten differenciált feladatok adásával fejlesztik képességeiket emellett fontosnak tartják az örömszerzést, a sikerélményhez juttatást.

2.5.3.2. Tanórán kívüli foglalkozásokon megvalósuló egészségfejlesztő feladatok

A tanulók egészségi állapotának felmérésére szolgáló tanórán kívüli tevékenység

Az iskola egészségügyi ellátásáról szóló jogszabály előírja, hogy minden iskolának legyen kijelölt orvosa és védőnője, valamint a tanulók fogászati ellátását (szűrés, ellátás) végző kijelölt fogorvosa, akik a jogszabályban foglalt feladatokat az önkormányzattal és az Országos Egészségbiztosító Pénztárral kötött szerződés értelmében látják el.

Az iskola egészségügyi ellátás keretében nemcsak a kötelezően előírt célcsoportok szűrővizsgálatára kerül sor, hanem minden tanévben minden tanuló testi fejlettségének vizsgálatára és a rizikó tényezők szűrésére is sor kerül.

Ezek a következők:

- testsúly, testmagasság mérése,
- bőrredő vastagság vizsgálata,
- vérnyomásmérés,
- rizikó csoportnál kiegészítő vizsgálatok (vércukor mérés),

- vizeletvizsgálat,
- látásélesség szűrés (különös tekintettel a technikai eszközök okozta ártalmakra),
- évenkénti fogászati szűrés.

A mérések eredményeit a tanulók iskola egészségügyi törzslapján rögzítik. A kiértékelés után megbeszélést folytatnak az iskola vezetésével, osztályfőnökökkel és a testnevelőkkel. Az egyéni foglalkozás szükségességét így valósíthatjuk meg. A mozgásszervi problémákkal rendelkező tanulóknál (gerincferdülés, tartáshiba, láb deformitások) speciális torna betanítására is figyelmet fordítunk. A túlsúlyos tanulóknál a diétás tanácsok mellett mozgásprogram összeállításában is segítséget adunk.

Tanórán kívüli ismeretterjesztés

A mindenkori tematika függ a célcsoportoktól, illetve attól, hogy a tanulóink milyen igényeket támasztanak felénk. Ezen előadások keretében minden évben az onkológiai szűrőprogramhoz kapcsolódva, rákmegelőző előadásokra, filmvetítésre is sor kerül. Az előadások témáját a felmérések eredményeihez, és az abból levont következtetésekhez igazítjuk. Mindig nagy hangsúlyt fektetünk a prevencióra. Előadóként a legközelebb eső kórház szakdolgozói állnak rendelkezésünkre. Ismeretterjesztésük igazodik a tanulóink életkori sajátosságaihoz, figyelembe véve a felgyorsult életritmusukat. Az előadássorozatok témái között a legfontosabbak az alábbiak:

- személyi-és környezeti higiéné, közösségi egészségmagatartás,
- családtervezési ismeretek, gyermekvállalás felelőssége,
- nemi úton terjedő betegségek,
- korszerű fogamzásszabályozás,
- lelki egészségnevelés,
- élvezeti szerek és a szexuális indíttatás kapcsolata,
- nőgyógyászati daganatok.

Személyes elbeszélgetés, fogadóóra rendszere

A megszerzett ismeretek és az előadásokon felmerült egyéni problémák kezelésére alakítottuk ki a védőnői fogadóóra rendszert.

Egészségvédelemmel kapcsolatos versenyekre, pályázatokra való bekapcsolódás

Figyelemmel kísérjük a pályázatokra, versenyekre történő felhívásokat, és lehetőségeinkhez mérten bekapcsolódunk ezekbe. A felkészítésben nagy segítséget nyújtanak szaktanáraink és az iskola egészségügyi ellátását végző szakemberek.

Sportrendezvények, mindennapos testedzés

A tanórán kívüli sporttevékenység szervesen kapcsolódik a gyermekek mindennapos testedzési programjához. A mindennapos mozgás fontos a tanulók egészséges testi, lelki fejlődéséhez. Azt szeretnénk elérni, hogy a mozgásigény a mindenapjaik részévé váljon, és erre áldozzanak szabadidejükből. A csoportos mozgás élménye segít leküzdeni nehézségeiket, tudatosítani, hogy a rendszeres testmozgás az egészségmegőrzését és a későbbi betegségek megelőzését is szolgálja. Ezen cél elérése érdekében az iskola sportprogramokat szervez tanulóinak. Az iskola felszereltségét, lehetőségeit és a tanulók igényeit összeegyeztetve az alábbi szabadidős tevékenységeket tudjuk megvalósítani:

Iskolán belüli sportprogram:

- osztályok közötti bajnokságok (kispályás labdarúgás, kosárlabda),
- alkalomszerűen szerveződött mérkőzések (kézilabda, röplabda),
- délutáni, esti szervezett tevékenységek (utcai futás, kerékpározás, tollaslabda, asztalitenisz, kondicionáló termi erősítés egyéni program szerint, aerobik, fitt-ball, floorball),
- kondicionáló, testtartást javító torna.

Iskolán kívüli sportprogramok:

- más iskolák által szervezett versenyeken való részvétel: kispályás labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, röplabda, tájfutás,
- bekapcsolódás a városi sportrendezvényekbe,
- országos szervezetek által kiírt versenyeken való részvétel: futóversenyek, kalandtúrák, vízi- és kerékpáros túrák,
- az iskola által szervezett kirándulásokon, túrákon (gyalog, kerékpáros, vízi) való részvétel.

A tanórán kívüli programok megvalósítására a délutáni, illetve az esti órákban van lehetőség a testnevelő tanárok és a kollégiumi nevelőtanárok irányításával. A programok úgy vannak szétosztva, hogy a tanulók minden nap tudjanak valamilyen sportmozgást végezni. Az iskolán kívüli programok sokszor hétvégén, vagy az iskolai szünetekben kerülnek megvalósításra.

E programok megvalósítása során bízunk abban, hogy minél több tanuló megtalálja a számára legkedvezőbb foglalkozást és a mindennapjai részévé válik a szervezett mozgás.

2.5.4. Iskolánk drogstratégiája

Mára a drogok illegális használata komoly problémává vált. A kábítószerek veszélyt jelentenek az egészségre, a közösségekre és a társadalom egészére is, pusztítja az egyéni akaratot, a családok egységét, a közösségi kohéziót.

A drogok életeket és közösségeket pusztítanak el, aláássák a fenntartható emberi fejlődést és elősegítik a bűnözést. A drogok minden országban a társadalom minden részletét érintik; a kábítószerrel való visszaélés különösen a fiatalok szabadságát és fejlődését befolyásolja. A drogok súlyosan veszélyeztetik az emberiség egészségét és jól-létét, az államok függetlenségét és demokráciáját, a nemzetek stabilitását, a társadalmak felépítését, valamint emberek és családok millióinak méltóságát és reményét.

Általános célok:

- a társadalom váljon érzékennyé a drogkérdések hatékony kezelése iránt, a helyi közösségek pedig növeljék problémamegoldó készségüket a kábítószer- probléma visszaszorításában (közösség, együttműködés),
- esélyt teremteni arra, hogy a fiatalok képessé válhassanak egy produktív életstílus kialakítására és a drogok visszautasítására (megelőzés),
- segíteni a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő egyéneket és családokat (szociális munka, gyógyítás, rehabilitáció),
- csökkenteni a drogokhoz való hozzáférés lehetőségét (kínálatcsökkentés).

Az iskolai drogprevenció elsődleges prevenció. A korszerű szemlélet a drogprevenciót az egészségfejlesztés komplex kérdéskörében helyezi el. A cél az, hogy a fiatalok egészségesen

éljenek és ne drogozzanak. Az illegitim drogok fogyasztásának megelőzése egyrészt tehát nem különíthető el a legális drogok (alkohol, nikotin) fogyasztásának prevenciójától, másrészt nem különíthető el az egészség általános fejlesztésétől.

A prevenció célja és cselekvési terve:

- a droghasználat terjedésének megállítása,
- csökkenteni a drogokat kipróbálók számát,
- a fiatalok számára ne legyen kulturálisan elfogadott a droghasználat,
- az egészséges, drogmentes életstílust váljon vonzóvá,
- a családok érzékenyebbé tétele a drogproblémák felismerésében,
- drogmentes szórakozási lehetőségek, szórakozóhelyek számának növelése,
- drogmentes programok létrehozásának támogatása.

Prevenciós módszerek:

Közvetlen módszer:

- Egészséges Nap, Drogellenes Nap szervezése, ami a drogról való kommunikációt segíti elő,
- szakirodalom összegyűjtése, rendszerezése, elérhetővé tétele,
- videofilmek vetítése vitafórummal,
- csoportos beszélgetések szemléltető eszközökkel,
- előadás szakemberek segítségével,
- szerepjátékok alkalmazása,
- adatgyűjtés, kutatás,
- tesztek alapján ismeretfelmérés.

Közvetett módszer:

- Szabadidő és sport programok szervezése.

Az egészségfejlesztés célja a droghasználattal kapcsolatban az ahhoz vezető kockázati tényezők szerepének csökkentése és a drogfogyasztás előfordulását mérséklő védő tényezők felerősítése, a droghasználat előfordulási arányának csökkentése.

A legfőbb feladatunk, hogy tudatosítsuk gyermekeinkben: emberi méltóságunktól elválaszthatatlan a józan gondolkodás, a bölcs belátás, az erkölcsi ítélőképesség és a felelősségtudat.

2.5.5. Az elsősegély – nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsajátításhoz kapcsolódó iskolai tervben határozza meg az intézmény az oktatás mikéntjét.

Nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a középiskolai korosztály egy adott élethelyzetben már kamatoztatni tudja azokat az ismereteket, melyeket az elsősegély nyújtás terén megszerzett. A 10. évfolyamtól már egy alapfokú újraélesztési ismeret is elvárható. A szakiskolai tanulóknál a szakképzési évfolyamokon szükséges a baleset-megelőzési ismeretek elsajátíttatása, ami a munkavédelmi és osztályfőnöki órákon valósul meg. Elsősegély nyújtási ismereteket a számukra külön tematika szerint, magasabb óraszámban oktatunk.

2.6. Az iskola pedagógusainak feladata

A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, oktatása, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy nevelő és oktató munkája során gondoskodjék a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse.

Feladata, hogy segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat, előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására.

Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a tanulókat.

A szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről.

A tanulók testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

A tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.

Feladata, hogy az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét.

A kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját.

Feladata, hogy részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát.

Tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa.

A pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse, pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.

A legfontosabb feladatai az alábbiak:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- a különbözeti, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása

Feladata, hogy határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket, megőrizze a hivatali titkot, hivatásához méltó magatartást tanúsítson, a tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

A pedagógus hétévenként legalább egy alkalommal - jogszabályban meghatározottak szerint - továbbképzésben vesz részt. Megszüntethető - munkaviszony esetében felmondással, közalkalmazotti jogviszony esetében az alkalmatlanság jogcímén történő felmentéssel - annak a pedagógusnak a munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya, aki a továbbképzésben önhibájából nem vett részt, vagy tanulmányait nem fejezte be sikeresen. Az első továbbképzés az első minősítés előtt kötelező. Mentesül a továbbképzési kötelezettség alól az a pedagógus, aki betöltötte az 55. életévét. Nem kell továbbképzésben részt venni annak a pedagógusnak, aki pedagógus-szakvizsgát tett, a vizsgák letétele utáni hét évben.

A nevelési-oktatási intézményekben pedagógus-munkakörökben dolgozó pedagógus heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (a továbbiakban: kötött munkaidő) az intézményvezető által - az e törvény keretei között - meghatározott feladatok ellátásával köteles tölteni, a munkaidő fennmaradó részében a munkaideje beosztását vagy felhasználását maga jogosult meghatározni.

A teljes munkaidő ötvenöt-hatvanöt százalékában (a továbbiakban: neveléssel-oktatással lekötött munkaidő) tanórai és egyéb foglalkozások megtartása rendelhető el. A kötött munkaidő fennmaradó részében a pedagógus a nevelés-oktatást előkészítő, nevelés-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lát el.

Az intézményvezető a kötött munkaidőben ellátandó feladatok elosztásánál biztosítja az arányos és egyenletes feladatelosztást a nevelőtestület tagjai között.

A gyakornoknak a neveléssel-oktatással lekötött munkaideje tanítók, általános és középiskolai tanárok esetében a teljes munkaideje ötven százaléka, óvodapedagógusok esetében hatvanöt százaléka lehet.

Az iskolai, kollégiumi könyvtárostanár, könyvtárostanító a neveléssel-oktatással lekötött munkaidő keretében biztosítja a könyvtár nyitva tartását, a könyvtári órákat. Munkaköri feladatként a kötött munkaidő többi része hetven százaléka - a könyvtár zárva tartása mellett - a munkahelyen végzett könyvtári munkára (az állomány gyarapítása, gondozása, könyvtári kutatómunka), iskolai kapcsolattartásra, a további harminc százaléka a munkahelyen kívül végzett felkészülésre, könyvtári kapcsolatépítésre, állománygyarapításra, továbbá a pedagógus-munkakörrel összefüggő más tevékenység ellátására szolgál.

A nevelési-oktatási intézmény vezetője a teljes munkaidő tanórai foglalkozásokkal le nem kötött részében látja el a vezetői megbízással kapcsolatos feladatokat.

A pedagógus Osztályfőnökként vezeti az adott osztályt ebben a feladatkörben elvégzi az összes adminisztrációt (osztálynapló, bizonyítvány, törzslap, igazolások, statisztika).

Nevelési programja az osztályközösség fejlődését szolgálja az iskola pedagógiai programja szerint szülői értekezleteket és osztályprogramokat szervez.

2.7. A tanulók részvételi joga az intézményi döntési folyamatban

A szakközépiskolára és kollégiumra vonatkozó diákönkormányzati feladatokat összevontan, egy szervezet látja el, melynek tagjai kollégisták, így mind a két területen tudják kompetenciáikat alkalmazni. A nevelési oktatási intézmény egészét érintő ügyekben járhatnak el. Minden tanévben elnököt választanak, ki képviseli érdekeiket. A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményét kikérve és figyelembe véve dönt az alábbi elemekről.

A saját működési rendjéről, hatáskörének gyakorlásáról, egy tanítás nélküli munkanap programjáról, illetve időpontjáról, valamint saját tájékoztatási rendszerének működtetéséről.

A diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról is dönthetnek.

Véleményezési jogkörük van a házirend, pedagógiai program, valamint a fegyelmi ügyekben.

Munkájukat egy, az iskolában dolgozó pedagógus segíti, koordinálja. Feladataik ellátásához térítésmentesen használhatják a kollégium egyik tanulószobáját, az iskola felszereléseit, eszközeit.

2.8. Az iskola kapcsolattartásának formája és rendje partnereivel

2.8.1. Kapcsolattartás formája és rendje az intézményekkel

Az iskola partnerei komoly szerepet töltenek be az intézményünk mindennapi munkájának zökkenőmentes lebonyolításában.

Partnerek:

- Kövy Sándor Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Szakszolgálata

- Nádudvari Mikrotérségi Szociális- és Gyermekvédelmi Intézményfenntartó Társulás Szociális Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Szolgálata és Családsegítő Szolgálata

- Hagyományok Háza

- Népművészeti Egyesületek Szövetsége

A kapcsolattartás rendje:

A kapcsolattartás rendje az adott területen fellépő problémák, illetve faladatok aktualitásától és sürgősségétől függ.

A Pedagógiai Szakszolgálattal havi rendszerességgel vannak estemegbeszélések a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének üteméről, a problémákról.

A helyi gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal a kapcsolatot az intézmény gyermekvédelmi munkájáért felelős pedagógus tartja havi rendszerességgel.

A Hagyományok Háza, mint szakmai szervezet alkalomszerűen segíti munkánkat.

2.8.2. Kapcsolattartás formája és rendje a szülőkkel

A megfelelő nevelőmunka szerves részét képzi a szülőkkel való kapcsolattartás, melyhez az iskola több szinten biztosít lehetőséget. Az éves tanrendbe belefoglalt 2 szülői értekezlet mellett minden pedagógus fogadó óráján heti rendszerességgel várja, fogadja és segíti a szülőket. Ezt egészíti ki az iskola közösségi alkalmai, melyekre a szülők is meghívást kapnak, valamint a kimondottan a kapcsolattartás minőségének javítása céljából szervezett találkozók, pályaválasztási szülői értekezletek.

Az osztályfőnökök, kollégiumi nevelők folyamatos kapcsolatot tartanak a szülőkkel személyesen, illetve telefonon. Az eddigi bevált gyakorlat kiszélesítésével a szülők tájékoztatása, neveléssel kapcsolatos ismereteik bővítése, a tanulók jogérvényesítéssel kapcsolatos ismereteinek erősítése, belsőséges és partnerközpontú intézményi arculat kialakítása.

2.8.3. Kapcsolattartás formája és rendje a pedagógusokkal

A pedagógusok közötti kommunikáció elengedhetetlen feltétele a megalapozott szakmai munkának.

Az osztályfőnökök tanév első hónapjában közös értekezleten beszélik át az újonnan belépő diákokkal kapcsolatos tudnivalókat.

Havonta egy alkalommal kerül sor nevelőtestületi értekezletre, melyen iskolánk valamennyi dolgozója részt vesz.

A vezetőség heti egy alkalommal tart értekezletet.

A szakmai oktatásban és közismereti oktatásban részt vevő pedagógusok havi rendszerességgel, külön beszélik meg az aktuális feladatokat, problémákat.

2.8.4. Kapcsolattartás formája és rendje a tanulókkal

Az intézményben működő diákönkormányzatok (iskolai és kollégiumi) közvetítő szerepet töltenek be a tanárok és tanulók között. Az osztályfőnök az igazi kapocs a diákok és az őket oktató tanárok között, hiszen az osztályfőnöki órákon felmerülő problémák, valamint a nevelési értekezleten tárgyalt témákról ő tud közvetíteni és megoldásokat keresni együttműködve mind két féllel.

A házirend szabályozása lapján iskolánkban minden reggel 7:50-kor sorakozó van az iskolaudvaron, mely szintén fontos kommunikációnak. Napi rendszerességgel van lehetőség az aktuális ügyek kihirdetésére, figyelemfelhívásra, stb.

2.8.5. Kapcsolattartás formája és rendje a külső partnerekkel

Számos alkalommal kap iskolánk meghívást az ország különböző területéről szakmai munkájának bemutatatására. Ezen alkalmak illeszkednek a tantervi elváráshoz, mely szerint a diákoknak meg kell tanulni a bemutatózást, a vásárokon való részvételt, kiállítás-rendezést. Ennek legjobb formája a valós gyakorlati tapasztalatszerzés. Nagyon jó kapcsolati tőke építés, szakmai eszmecsere szempontjából is. Kiemelt figyelmet fordítunk a népi kézműves szakmák iskolarendszerű oktatásának népszerűsítésére, a beiskolázási munkánkat ilyen módon is erősítjük, így az alábbi típusú rendezvényeken lehetőség szerint részt veszünk.

- hagyomány őrző nap
- kézműves fesztivál
- készműves vásár
- iskola kiállításra való felkérés
- szakmai konferenciákon való megjelenés, előadás tartása

Szokásrendünk szerint akkor tudunk eleget tenni az egyes meghívásoknak, amennyiben a résztvevő diákok, és kísérő pedagógusok étkezése, utazása meghívó fél részéről biztosított.

Bizonyos rendezvények évek óta megrendezésre kerülnek, melyeken iskolánk közössége képviselteti magát.

- Mesterségek ünnepe – Budapest
- Bio – és Kézműves vásár és Pásztortalálkozó – Virágoskút
- Fazekas fesztivál – Magyarszombatfa
- Országos Betlehemes találkozó - Debrecen

2.9. A tanulók felvételére vonatkozó iskolai szabályok

2.9.1. Bemenet feltételei

A 3 éves szakképzés bevezetésével 2013. szeptember elsejétől csak azok a jelentkezők vehetők fel szakmára, akik az eredményesen lezárt nyolcadik évfolyam mellett rendelkeznek a választott szakmának megfelelő, a Nemzeti Szakképzési Intézet iránymutatása alapján összeállított egészségügyi alkalmasságot igazoló orvosi papírral. Ennek hiányában az

intézménynek nem áll módjában felvenni a jelentkezőt. Ez a szabály vonatkozik a 9., illetve a 11. évfolyamra jelentkezőkre is.

Az intézmény nem tart felvételit, helyette egy motivációs napon találkozunk a hozzánk jelentkezőkkel, ahol egy elbeszélgetés során feltérképezzük motiváltságát, szakmai elkötelezettségét, a szakmai előképzettségét.

2.9.2. A felvételi pontszám, rangsor meghatározása

A hivatalos felvételi eljárás során az intézmény alapul veszi a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletet, mely meghatározza a felvételi eljárás lebonyolításának ütemezését.
A felvételi pontszám számításakor a következő tantárgyak 7. osztály év végi és 8. osztály félévi jegyeit veszzük figyelembe.

- matematika
- magyar
- történelem
- rajz
- technika

A rangsorolás során az alábbi szempontokat vesszük figyelembe és ezek alapján állítjuk össze a végleges sorrendet.

- egészségügyi alkalmassági megléte
- halmozottan hátrányos helyzet

Ezek mellett előnyben részesítjük a szakmai elbeszélgetésen kiváló teljesítményt nyújtó, a szakma iránti motivált és elkötelezett, valamint a szakmai előképzettséggel rendelkező tanulókat.

2.10. Felvétel 9-, 1. évfolyamra

2.10.1. Más intézményből átjelentkezőktől:

- kérjük az előző iskola évfolyamonkénti modulbeosztását, illetve ha nem modulrendszerű az oktatás, a tananyagegységek tantárgyakba való beillesztési tematikáját az aktuális évfolyamokban. Ez alapján a teljesített modulokat, tananyagegységeket beszámítjuk, a hiányzók teljesítésére különbözeti vizsga letételét írjuk elő.

- beszámítjuk, ha adott modul teljesítését bizonyítványa igazolja, illetve ha modulzáró vizsgával rendelkezik.

2.10.2. Saját intézményen belül:

- a szakmák között – az egységes alapelvek, koncepciók miatt – az átjárhatóság egyszerűbb. A megegyező modulok, tananyagegységek ugyanazon időben vannak tanítva, illetve azonos tantárgyakba lettek beillesztve, tehát ha azok teljesítve lettek, akkor beszámíthatók.

3. Helyi tanterv

3.1. Pedagógia elveink, feladataink helyi megvalósítása

Célok, feladatok

A szakgimnáziumi képzésünk általános célja, hogy közvetítse a nemzeti és az egyetemes kultúra alapértékeit, testi és lelki egészségre törekvő, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre.

A képzés 3 éves alapozó és szakmai, erre épülő 2 éves érettségire felkészítő, és az érettségi vagy 10. osztály utáni közismereti oktatás nélküli 2 éves képzés. A 9–11. évfolyamokon az általános műveltséget megalapozó közismereti, valamint szakmai elméleti és szakmai gyakorlati oktatás folyik. A 12-13. évfolyamon választható képzésben érettségire felkészítés történik. Az 1-2. évfolyamon közismereti oktatás nélküli szakmai képzés zajlik.

Mindazok az elvek, melyek a Pedagógia Programban kiemelt szerepet kaptak érvényesülnek a helyi tanterv során konkretizált tanulmányi és pedagógiai tartalmakban.

Kiemelten fontos, hogy a tantárgyi tartalmak kialakításának előtérbe kerüljön az élményszerű oktatás, a tapintani – látni – hallani elv.

3.2. Szakmai képzésünk

A Népi Kézműves mesterségek oktatását felvállaló intézményünk kizárólag a Népi kézműves szakmát oktatja, annak szakmamegnevezésivel.

Felmenő rendszerben államilag elismert szakképesítésre készít fel:

9. évfolyamon
   - Népi Kézműves – Nemezkészítő
   - Népi Kézműves – Faműves, fajáték készítő
   - Népi Kézműves – Fazekas szakmákba

Közismereti tartalom nélküli két éves képzésben 1. évfolyamon
   - Népi Kézműves - Népi Bőrműves
   - Népi Kézműves – Nemezkészítő
   - Népi Kézműves – Takács szakmákban

Kifutó rendszerben az OKJ-nak megfelelően

10. évfolyamon
   - Népi Kézműves - Faműves, fajáték készítő
   - Népi Kézműves – Szőnyegszövő szakmákban

11. évfolyamon
   - Népi Kézműves - Népi Bőrműves
   - Népi Kézműves – Fazekas szakmákba

Felnőttoktatás formájában, két éves, esti munkarendben kifutó képzéseink
   - Népi Kézműves – Nemezkészítő
   - Népi Kézműves – Faműves, fajáték készítő

Általános szempontok a képzéssel kapcsolatban:

- a tantervi modell az iskolába belépő minden tanulónak az érdeklődésének, képességeinek és céljainak megfelelő (zsákutcamentes) továbbhaladási alternatívákat kínáljon,
- az új tanterv rugalmas legyen szerkezetében és tartalmában, vagyis nagy szabadságfokot biztosítson a tanuló, az iskola és a környezet (munkaadók) számára céljaik, érdekeik érvényesítéséhez,
- kezelhető legyen oktatásszervezési és - igazgatási szempontból mind tantárgyi és iskolai, mind pedig külső oktatásirányítási szinteken,
- a közismereti tantárgyak nyújtsanak megfelelő természettudományos alapozást a későbbi szakképzéshez, és az érettségi vizsgára való felkészüléshez,
- kerüljenek be a közismereti tananyagba az általános műveltség részét képező, de eddig szakmai ismeretnek minősített témakörök (pl. számítástechnika, rajzi ábrázolás, a természettudományok gyakorlati vonatkozásai, stb.)
- a tanterv modulrendszerű legyen, mert a megfogalmazott általános szempontok csak így érvényesíthetők.

Főbb elvek a szakmai képzést nyújtó tantervi részek kidolgozásához:

- a megújult tartalmú és szerkezetű tantervi modellekben, korszerű eszközökkel és módszerekkel közvetítve, magasabb szintű közismereti (nyelvi, számítástechnikai-informatikai) képzésben részesüljenek a tanulók.
- a tantárgyi rendszer és a tantárgyi tartalmak meghatározásához a 9. -10.-11. évfolyamokon a nemzeti alaptanterv, szakmai kerettanterv és a Képzési program előírásai a meghatározók.
- a szakképző évfolyamok szakmai programjai az oktatott vagy az oktatni kívánt szakképesítések szakmai és vizsgáztatási követelményeiben ill. központi programjaiban meghatározottak szerint kerüljenek kidolgozásra,
- az elméleti képzés mellett a gyakorlati ismeretek oktatására kiemelten kell lehetőséget nyújtani,
- a szakképző programok biztosítsák, hogy az iskolákból bármely szinten kilépő tanulók oktatástól, képzéstől függő munkaerő-piaci pozíciói javuljanak.

Közismereti tantárgyak

A kilencedik évfolyamon a közismereti képzés elsődleges feladata a tanulási motiváció felkeltése, az alapismeretek rendszerezése, kiegészítése, stabilizálása, az alapkészségek fejlesztése. Az ismeretek és készségek továbbfejlesztése, továbbépítése a tízedik és tizenegyedik évfolyam feladata.

A nagymértékben lecsökkent közismereti óraszámokat a szabadsávban igyekeztünk szinten tartani.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsi nevelés

A tanulóban kialakul a kötelességtudat, érti egyéni és közösségi (társadalmi) felelősségének jelentőségét. Felismeri, hogy az egyes törvények és társadalmi egyezségek általában azért érvényesek, mert saját magunk által választott etikai elvek követésén alapszanak. Megérti és

belátja a normakövetés társadalmi jelentőségét és a normaszegés következményeit. Ismer közösségi egyezségeket és normákat, képes egy-egy közösség etikai elveinek felismerésére és a különböző kultúrák etikai elveinek összevetésére. Érti az etikai elvek, a normák és a törvények kapcsolódását. Képes értékkonfliktusok felismerésére, ismer eseteket, példákat értékkonfliktusok kezelésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Megnevez és felismer magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, tudatosul benne munkásságuk (egyetemes) jelentősége. Ismeri a szakmája fejlődésével kapcsolatos fontosabb találmányokat, a szakmájában ismert kiemelkedő magyar személyiségeket. Tisztában van nemzeti ünnepeink jelentőségével, kontextusával, hagyományaival. Részt vesz a nemzettel, a hazával való érzelmi azonosulást erősítő tevékenységekben. Ismeri a népi hagyományokon alapuló és vallási gyökerű éves ünnepkört, van tapasztalata az ezekhez kötődő szokásokról. Ismeri lakóhelye és iskolája környékének természeti és kulturális örökségét, tisztában van a helytörténeti események főbb állomásaival. Ismer az UNESCO kulturális örökség kincséhez és a magyar örökséghez tartozó kiemelkedő jelentőségű hazai természeti és kulturális értékeket. Tájegységekhez kötve is ismer hungarikumokat. A hagyományos népi életmód, szokások megismerésén keresztül értékeli ezek fenntarthatósággal kapcsolatos szerepét. Ismeri a nemzeti kultúrák jelentőségét, tiszteli a különböző népek és kultúrák hagyományait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismeri alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Ismeri a normaszegések társadalmi jelentőségét. Gyakorolja jogait és kötelességeit szűkebb környezetében, ismeri és tiszteli szűkebb közösségei tagjait, törekszik a jó együttműködésre az együttélésben. Képes a helyi közösségekkel való együttműködésre, ismeri a civil szervezetek működési formáit és lehetőségeit.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanulóban tudatosul, hogy számos olyan mindennapi élethelyzet van, amelyben az ember személyisége alapvető befolyással bír céljai elérésére, a társas kapcsolatai alakítására, feladatai elvégzésére. Tisztában van a társas kapcsolatok építésének lényegével és az emberi együttműködés lehetőségeivel. Rendelkezik a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához szükséges ismeretekkel, készségekkel, empátiával; ez jellemzi a tőle különböző embertársaival való kapcsolatát is. Tud különbséget tenni az ideális és a reális énkép között, és tisztában van azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagáról alkotott képet. Felismeri a normakövetés szerepét, fontosságát.

Családi életre nevelés

A tanuló tudatosan készül az örömteli, felelősségteljes párkapcsolatra, a családi életre. Jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, kialakítja egyéni, eredményes munkamódszereit. Megismeri a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagokat (különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra). Képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni. Képes szükségletei tudatos rendszerezésére, rangsorolására, megismeri a takarékosság-takarékoskodás alapvető technikáit. Ismeri a családtervezési módszerek alkalmazásának módját, ezek előnyeit és kockázatait, tud ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseiben felhasználni. Tud információkat szerezni a szexuális problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor képes felismerni egyes információforrások veszélyeit. Tudja, hová fordulhat krízishelyzetekben. Képes tájékozódni a

gyermekszülést és az örökbefogadást érintő kérdésekről. Érti a családnak a társadalomban betöltött szerepét. Érti a családtagok felelősségét a család egységének megtartásában, belátja a szerepek és feladatok megosztásának módjait, jelentőségét. Értelmezi a szülői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteli a különböző generációk tagjait.

Testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló tudja, hogy környezetünk is hatással van testi és lelki egészségünkre, ezért igényévé válik környezetének tisztán tartása, szépítése és a személyes higiéné. Képes egészséges étrend összeállítására, ismeri a mennyiségi és minőségi éhezés, valamint az elhízás kockázatait. Tájékozott az e témakörben meglévő elemi lakossági szolgáltatásokról, azok használatáról. Ismeri a kultúra szerepét a lelki egészség megőrzésében. Képes stresszoldó módszereket alkalmazni, választani. Tudatában van annak, hogy életvitelét számos minta alapján, saját döntéseinek sorozataként alakítja ki, és hogy ez a folyamat hatással van testi és lelki egészségére. Ismeri az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait, ezektől tudatosan tartózkodik. Ismeri a rizikófaktor fogalmát, képes értelmezni erre vonatkozó információkat. Tudja, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában. Tud a gyász szakaszairól és az ilyenkor alkalmazható segítő technikákról, ismeri a hospice szolgáltatás fogalmát. Képes értelmezni a gyógyszerekhez tartozó betegtájékoztatót. Ismeri az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, képes tájékozódni a betegjogokról és az orvosválasztás lehetőségeiről. Tisztában van a védőoltások szerepével, ismeri ezek alapvető hatásmechanizmusát, tud példákat sorolni védőoltásokra.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló felismeri, ha szűkebb vagy tágabb környezetében egyes emberek vagy csoportok segítségre szorulnak. Az adott helyzethez és lehetőségeihez mérten kötelességének érzi a segítségnyújtást, és próbálja ebbe társait is bevonni. Egyes helyzetekben képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben kötelessége segíteni. Tisztában van az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érti a fenntarthatóság, illetve a fenntartható fejlődés különbözőségeit. Konkrét példákon keresztül érti, hogyan függ össze a fenntarthatóság három vetülete (a gazdaságossági, a környezeti és a szociális fenntarthatóság) globális problémákkal. Belátja, hogyan vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát, és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Képes fokozatosan megérteni és értelmezni egyes globális problémák és a lokális cselevések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Érti a nemzetközi összefogás jelentőségét a fenntarthatósággal kapcsolatban.

Pályaorientáció

Tudatosul a tanulóban, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik tervezett szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Felkészült az álláskeresésre, tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik. Érti, hogy ezek közül melyek piacképesek, és melyek állnak kapcsolatban az általa kitűzött céllal, illetve hogy

a munkáltató érdeklődését melyek keltik fel igazán. Képes önéletrajzot készíteni, vagyis képes írásban összegezni céljait, képességeit, végzettségét, felkészültségét és mindazt, amit az alkalmazónak egy konkrét állással kapcsolatban nyújtani tud.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló rendelkezik ismeretekkel az euróövezetről, a valutaforgalomról, a tőzsdeindexekről, a GDP-ről és ezek hatásairól az ő személyes életére. Törekszik rá, hogy a fejlődési, megélhetési, biztonsági, önérvényesítési, társas szükségleteit minél magasabb szinten, tartalmasabb életvitellel elégítse ki. Érzékeli az anyagi és a kapcsolati tőke értékét és szerepét a társadalomban. Képes eligazodni pénzügyi és közgazdasági fogalmak között. Képes információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy számlát nyisson, és azt használja.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tudatosan választ a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nemkívánatos tartalmak elhárítására.

A tanulás tanítása

A tanuló megtanul jegyzetelni, képes kiemelni a lényeget a hallott vagy az olvasott szövegből. Képes saját tanulási stílusának, erősségeinek és gyengeségeinek megfelelő tanulási stratégiák kialakításával önálló tanulásra. A tanuló ismeri az időmenedzsment jelentőségét, alkalmaz azt segítő technikákat. Képes a különböző információkat különböző formában feldolgozni és rendszerezni, használ tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. A tanulás folyamatában gyakorolja a szóbeli, az írásbeli és a képi kifejezés különböző formáit. Tud különböző természeti és társadalmi jelenségeket megkülönböztetni, összehasonlítani; alkalmazza a különböző tantárgyakban szerzett ismereteit ezek értelmezésében.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló alkalmazza hétköznapi kommunikációs helyzetekben a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megosztására, megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására és értelmezésére. Szabatosan használja a választott szakmacsoport tanult szakszókincsét. Kritikus és kreatív módon vesz részt az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Képes szövegalkotásra a társadalmi (közösségi) élet minden fontos területén a papíralapú és az elektronikus műfajokban. Törekszik a nagyobb anyaggyűjtést, önálló munkát igénylő szövegek alkotására. Törekszik a normakövető helyesírásra, képes az önálló kézikönyvhasználatra. Képes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására, értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló képes tudatos nyelvtanulóként tanulni a nyelvet. Képes nyelvtudását önállóan fenntartani és fejleszteni. Képes az idegen nyelvet saját céljaira is felhasználni utazásai, tanulmányai során. Megérti a fontosabb információkat a világos, mindennapi szövegekben.

Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni az élményeit, a különböző eseményeket, az érzéseit, reményeit és törekvéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

Matematikai kompetencia

A tanuló követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket. Kialakul az absztrakciós, analizáló és szintetizáló képessége. Megérti a matematikai bizonyítást, képes a matematikai szakkifejezéseket szabatosan használni, biztonsággal alkalmazza a megfelelő segédeszközöket. Képes megérteni egyes természeti és társadalmi-gazdasági folyamatokra alkalmazott matematikai modelleket, és ezeket alkalmazni a jelenségek megértésében, a problémák megoldásában a mindennapi élet különböző területein is. Felismeri a matematikai műveltség szerepét és fontosságát a valós tények feltárásában, más tudományokban és a mindennapi gyakorlatban is.

Természettudományos és technikai kompetencia

Az a tanuló, aki az ágazathoz kapcsolódó tantárgyként tanul valamilyen természettudományos tantárgyat, képes leírni és magyarázni a természet jelenségeit és folyamatait. Képes meghatározott szempontoknak megfelelően kísérleteket végrehajtani és azok eredményeiből következtetéseket levonni. Képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét a választott szakma elsajátítása során, és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldásában. Belátja a fenntarthatóságot középpontba állító környezeti szemlélet fontosságát. Egyre jobban megérti a lokális folyamatok és döntések regionális és globális következményeit.

Digitális kompetencia

A szakgimnáziumban a tanuló képes a számítógép nyújtotta lehetőségek (pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, prezentációkészítés) igényes, esztétikus, önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában. Gyakorlottan kapcsolódik be az információmegosztásba, képes részt venni az érdeklődési körének, választott szakterületének megfelelő együttműködő hálózatokban. Felismeri és ki is használja az IKT nyújtotta lehetőségeket a kreativitást és innovációt igénylő feladatok, problémák megoldásában saját szakterületéhez kapcsolódóan. A tanulóban kialakul az IKT alkalmazásához kapcsolódó helyes magtartatás, elfogadja a kommunikáció és az információfelhasználás etikai elveit. Felismeri az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, tudatosan törekszik ezek mérséklésére. Ismeri a szerzői jogból és a szoftvertulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi elveket, amelyeket a digitális tartalmak felhasználása során figyelembe vesz.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott a személyek és kultúrák közötti párbeszédre. Él a véleménynyilvánítás lehetőségével a közösségét, a társadalmat érintő kérdésekben. Képes érveit megfogalmazni és vitahelyzetben is kulturáltan kifejezni, mások véleményét meghallgatni és elfogadni. Figyelembe veszi és megérti a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat kelt, és empátiával fordul feléjük. Képes helyes döntéseket hozni, illetve konfliktushelyzetekben segítséget elfogadni. Képes a stressz és a frusztráció megfelelő kezelésére. Tudatosan készül a munka világához kapcsolódó döntéshelyzetek megismerésére. Igyekszik a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan részt venni az őt érintő közügyekben. Nyitott és érdeklődő a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránt, képes a különböző szinteken hozott döntések kritikus és kreatív elemzésére.

Pozitív attitűdje alakul ki az emberi jogok teljes körű tisztelete, az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség tiszteletben tartása iránt, törekszik a személyes előítéletek leküzdésére, képes a kompromisszumra. Kialakul a reális alapokon és ismereteken nyugvó nemzeti identitástudata, a hazához, illetve Európához való kötődése.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

A tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során képes a munka megtervezésére és irányítására, társai vezetésére. Együttműködik társaival, képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására, és ezt igényli is. Vannak elképzelései az egyén társadalmi-gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre reálisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően. Érdeklődik a választott szakterületéhez kapcsolódó gazdasági kérdések iránt, és képes ezzel kapcsolatos elképzeléseket megfogalmazni. A pénz, a gazdaság, a vállalkozások világához kapcsolódó témákról szóló vitákban képes ismereteit felhasználva érvelni. Nyitott és érdeklődő a mindennapi életét és választott szakterületét érintő pénzügyi és jogi kérdések iránt. Mind reálisabban méri fel tevékenysége kockázatait, adott esetben képes ezek vállalására. Problémamegoldó tevékenységét egyre inkább a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Tudatosul benne a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség jelentősége. Megérti az európai országok, nemzetek és a kisebbségek kulturális sokféleségét, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepét. Nyitott műalkotások befogadására, képes a koncertélmények, színházi előadások, filmek és képzőművészeti események életkorának megfelelő szintű értelmezésére. Képes makettek, modellek konstruálására. Hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal.

Hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz eszközhasználat szintjén tud írni, olvasni, számolni, továbbá a tanulási folyamatban sokoldalúan tudja használni az IKT-eszközöket. Képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, képes saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív, ismeri és érti saját tanulási stratégiáit, felismeri szükségleteit és lehetőségeit, készségeinek erős és gyenge pontjait, valamint képes megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket**,** útmutatásokat, támogatásokat. Képes arra, hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el, és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek

kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőttélet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.
A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a Nat-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékossági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg, és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékossági területre vonatkozóan. A Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

Tantárgyi struktúra és óraszámok

A tantárgyi struktúrát és a tantárgyak kötelező óraszámát a kerettanterv alapján a helyi tantervben határoztuk meg. A tantárgyak kerettantervében megjelölésre kerültek a tantárgyak összekapcsolásának lehetséges pontjai.

Közismereti tartalom

A közismereti tantárgyak óraelosztása

Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Magyar – Kommunikáció	2 óra	1 óra	–

Idegen nyelv	2 óra	2 óra	2 óra
Matematika	2 óra	1 óra	–
Társadalomismeret	2 óra	1 óra	–
Természetismeret	3 óra	–	–
Testnevelés	3 óra	3 óra	3 óra
Tánc és Dráma	1 óra	1 óra	1 óra
Osztályközösség-építő Program	1 óra	1 óra	1 óra
informatika	*1 óra*	*0 óra*	*1,5 óra*
Összesen:	**18 óra**	**11 óra**	**9,5 óra**

Magyar - Kommunikáció

9. évfolyam

A 9. évfolyamon heti két óra áll rendelkezésre. A kerettanterv az éves óraszám 90%-át fedi le, azaz 64 órát határoz meg.

A kerettantervet megvalósító KOMA program ezen az évfolyamon három, az osztály számára megvalósítandó projektfeladatot is ajánl: az első három hónapban (trimeszterben) egy virtuális osztálykönyvet hoznak létre a diákok, amely alkalmas az osztály megismerésére, a közös munka, közös feladatvégzés kereteinek megtalálására. A második harmadban osztályújságot készítenek, ennek megvalósításához már magasabb szintű együttműködésre van szükség. A harmadik harmadban egy történetet írnak közösen (ehhez készíthetnek fotókat, rövidfilmeket is).

A 9. évfolyam legfontosabb céljai:

- a szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztése, hátránykompenzálás;
- a teljes mondatokban való fogalmazás igényének felkeltése;
- ismerjék fel és alkalmazzák a helyesírási alapelveket;
- saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban;
- a köznyelvi és az irodalmi szöveg különbségeinek felismerése;
- ismerjenek fel néhány jelentéstani elemet a művészi nyelvben;
- ismerjenek fel néhány alakzatot és szóképet;
- legyenek képesek rokon értelmű szavakkal változatosabbá tenni mondanivalójukat;
- legyenek képesek szóban és írásban logikusan elmesélni egy történetet;
- ismerjék néhány egynyelvű szótár használatát;
- legyenek képesek néma olvasással szövegek megértésére és az olvasottak felidézésére;
- legyenek képesek történetet írni előre meghatározott szempontok segítségével;
- tudjanak vázlatot készíteni megadott szempontok alapján;
- legyenek képesek stílusváltásra hivatalos helyzetben;
- ismerjék fel a manipuláció eszközeit a különböző médiumokban és műfajokban;
- szerezzenek gyakorlatot a vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésében;
- ismerjék meg az online kommunikáció módjait, írott és íratlan szabályait.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Személyes kommunikáció – Tömegkommunikáció**	**Órakeret: 8 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott, igen változatos szintű kommunikációs ismeretek. A kommunikáció elemeinek ismerete. Alkalmazkodás a kommunikációs helyzetnek megfelelő normákhoz. Hajlandóság az együttműködésre.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A szóbeli kommunikáció személyes sikerének fokozása a kommunikáció verbális és egyéb összetevőinek tudatosításával. Az üzenet kódolásának és dekódolásának gyakorlása. Az udvarias, köznyelvi normának megfelelő kommunikáció igényének felébresztése és gyakorlása. A személyközi és a társadalmi, valamint a tömegkommunikáció fogalmának megismerése, ezek megkülönböztetése. A tömegkommunikáció csatornáinak és eszközeinek ismerete, a manipuláció felismerése. Az online kommunikáció módjainak, írott és íratlan szabályainak megismerése; az egyén felelősségének tudatosítása az internetes kommunikációban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Önismeret, énkép, énkép-kommunikáció, én és a csoport. A kommunikáció alapmodellje, összetevőinek azonosítása, értelmezése. A nonverbális kommunikáció elemei, sajátosságai, működési mechanizmusai (pl. *testbeszéd, térközszabályozás, arcjáték*). A közös nyelv és a nonverbális kommunikáció szerepe a megértésben; a verbális és a nonverbális kommunikáció összhangja; dekódolás. A verbális kommunikáció jelentősége és lehetséges formái. A kommunikáció sikere, a kulturális és a nyelvi szabályok szerepe a megértésben. Etikett a kommunikációban. Kommunikáció az interneten. Netikett a Facebookon, e-mailben és online csevegés közben. Előzetes elvárások a kommunikációban, a megértés csapdái, emberi játszmák. A kommunikáció szintjei. A társadalmi kommunikáció fogalma. A társadalmi kommunikáció csatornái. Centrum és periféria. A társadalmi kommunikáció egyéb területei: hivatalos szövegek (pl. *menetrend, betegtájékoztató, banki dokumentumok, álláshirdetések értelmezése*). Tömegkommunikáció és műfajai. A manipuláció fogalma és hatásmechanizmusai. Kommunikációs gyakorlatok és játékok. Az értő figyelem felkeltése, fenntartása beszélőként; hallgatóként pedig gyakorlása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énkép, kommunikáció, testbeszéd, mimika, gesztusnyelv, arcjáték, térközszabályozás, kódolás, dekódolás, üzenet, rétegnyelv, kommunikációs zavar, tömegkommunikáció, hír, vélemény, manipuláció, sajtó, netikett.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Vizuális és verbális kommunikáció kapcsolata; Hivatalos kommunikáció**	**Órakeret: 8 óra**
Előzetes tudás	Ismeretek a kommunikáció verbális és nonverbális elemeinek működéséről, a tömegkommunikációról és a manipulációról. Ismeretek a vizuális kommunikációról, gyakorlat a képi nyelv elemzésében.	
A komplex műveltség-	A kommunikáció kulturális meghatározottságának tudatosítása. A reklámnyelv megfigyelése és megértése különböző reklámhordozók	

területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	esetében, a manipuláció felismerése. Filmnyelvi kommunikációs eszközök felismerése, megismerése és alkalmazása. A vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésének továbbfejlesztése. A színek jelentéshordozó szerepéről való tudás elmélyítése. Ismerkedés a zenei nyelvvel, a nyelv zenéjének tanulmányozása. A hivatalos és a társalgási stílus megkülönböztetése saját gyakorlatban. Hivatalos kommunikáció műfajainak, szövegtípusainak, szabályrendszerének megismerése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
A kommunikáció kulturális meghatározottsága, kulturális antropológiai szempontok; a divat, az öltözködés jelentéshordozó szerepe. Reklám, plakát, graffiti: a meggyőzés vizuális eszközei, meggyőzés, manipuláció. Reklám: rádióreklám, internetes reklám. A meggyőzés hangzó és komplex eszközei, meggyőzés, manipuláció. A képi nyelvben és a verbalitásban rejlő meggyőzési lehetőségek, ezek kipróbálása. Megértés szöveggel és szöveg nélkül, a kontextus és a hagyomány szerepe, kulturális útjelzők. Hangzó szövegek és képi információk megértése. A filmnyelv mint kommunikációs forma. A vizuális és a verbális kommunikáció kapcsolata. A vizuális kommunikáció eszközei, a képek jelentése és olvashatósága. A színek jelentése, színszimbolika a köznapokban és a művészetekben. Zene és kommunikáció, zenei nyelv, a nyelv zenéje. A zenei nyelv egyetemessége. Részvétel a hivatalos kommunikációban, a hivatalos kommunikáció aktuális műfajai: felelés, beszámoló, vizsga stb. Pályázatok. Állásinterjú. A hivatalos dialógus mint műfaj. Gyakorlatok, szerepjáték.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vizualitás, képi nyelv, filmnyelv, nemzeti kultúra, szubkultúra, célközönség, színszimbolika, dialógus, zenei nyelv, a nyelv zenéje, intonáció, beszédtempó, hivatalos kommunikáció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A nyelv és a nyelvtan rendszere**	**Órakeret: 8 óra**
Előzetes tudás	A nyelvi jelekről és a nyelvi jelrendszerről az általános iskolában tanultak. A helyes beszéd és a helyesírás egyéni szintje. A legalapvetőbb nyelvtani ismeretek, a nyelvi elemek felismerése. Egyéni fejlesztési szükségletek felismerése, a helyes beszéd és a helyes írás iránt kialakuló motiváció.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A nyelvi jelekről és a nyelvi jelrendszerről tanultak felfrissítése, kiegészítése. A helyes beszéd és a jó helyesírás igényének felkeltése, megerősítése. A nyelvtani ismeretek hasznosságáról való meggyőződés kialakítása, megerősítése. Az általános iskolában tanult leíró nyelvtani ismeretek felfrissítése, az alapvető hiányosságok pótlása feladatok megoldása során. A szóelemek és a szófajok, valamint a szintagmák felismerésének fejlesztése, szókincsbővítés. A teljes mondatokban való fogalmazás igényének felkeltése. A helyesírás fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
A nyelv fogalma, nyelv és beszéd. A beszéd jellemzői – az egyénre jellemző beszédmód. A jel, a jelzés, a jelrendszer fogalmának megismerése, illetve ismétlése. A nyelv mint jelrendszer, a nyelvi jelek típusai. A nyelv szintjei, a leíró nyelvtan egységei (hangtan, morfématan, szótan, mondattan, szövegtan). Hang, fonéma, betű. A hangok jelölése írásban, a betű. Hangtörvények. A hangtörvényekből fakadó helyesírási szabályok felelevenítése, helyesírási feladatok egyéni szükségletek szerint. A hangok szerepe a beszédben. A hangok keletkezése, tiszta ejtés. A szófajok beszédbeli és mondatbeli szerepe. A szófajok felismerése, szavak csoportosítása. Morfémák, szóelemek, szóalakok. A toldalékok szerepe a szó- és a mondatalkotásban. Szóalkotó játékok. Szintagmák keresése és jelölése. A szókincs fejlesztése a határozós és a jelzős szintagmákhoz kapcsolódva. A tulajdonnevek és az igekötős igék helyesírása. Általános helyesírási gyakorló feladatok az egyéni problémák feltárására és egyéni fejlesztésre. A helyesírás önálló fejlesztésének módjai, az önellenőrzés eszközei.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nyelv, beszéd, beszédmód, jelrendszer, jeltípus, hang, betű, hasonulás, összeolvadás, morféma, szóelem, szóalak, toldalék, szintagma.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Mondat – szöveg – jelentés**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az előző félévben tanult nyelvtani ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A mondattani és a szövegtani ismeretek felidézése és bővítése gyakorlati feladatok során. A központozás mint helyesírási probléma gyakorlása. Az értő néma és hangos olvasás fejlesztése kreatív feladatokkal. A jelentéstani ismeretek fejlesztése, szerepük felismerése a művészi nyelvben és a hétköznapi kommunikációban. Szövegelrendezés. A szókincs bővítése, a fogalmazási készség fejlesztése. Ismerkedés az egynyelvű szótárak használatával.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények
A mondat fogalma, a mondat szerkesztettsége és modalitása. A modalitás szerepe a közlő szándékának kifejezésében. Írásjelek. Az egyszerű és az összetett mondat felismerése, csoportosítása gyakorlati feladatok során. Az összetett mondat típusainak megkülönböztetése, összetett mondatok alkotása szerkezeti modellek alapján. A szöveg és a szövegkohézió. Szövegértési feladatok. A szövegelemzés lehetséges módszerei. A szövegkohézió nyelvi elemei, a lineáris kohézió (pl. névmások, toldalékok vizsgálata a szófajokról és a morfémákról tanultak felidézésével). A szövegkohézió jelentésbeli elemei, globális kohézió (pl. a cím, a téma, a tétel- és kulcsmondatok, kulcsszavak; a bekezdések logikai viszonyának vizsgálata köznapi, irodalmi és saját szövegekben). Szövegfonetikai eszközök. Hangos olvasás, interpretálás, előadó-művészet. A fonetikai eszközökkel való tudatos bánásmód gyakorlása. A hangalak és a jelentés viszonya. Azonos alakú, egyjelentésű, többjelentésű, rokon értelmű,

hangutánzó és hangfestő szavak felismerése, gyűjtése, csoportosítása. A rokon értelmű szavak szerepe a szóbeli és az írásbeli kommunikáció változatosságában, pontosságában és választékosságában. Szókincsbővítő feladatok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyszerű és összetett mondat; kijelentő, felszólító, felkiáltó, óhajtó és kérdő mondat; kohézió, bekezdés, kulcsszó, kulcsmondat, fonetika, hangalak, jelentés, azonos alakú, egyjelentésű, többjelentésű, rokon értelmű, hangutánzó és hangfestő szó, alakzat, ismétlés, fokozás, túlzás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Szövegértés, szövegalkotás I. A szövegek szerkezete**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Különböző szövegek folyamatos olvasása. Az olvasottak lényegének felismerése. Kérdések megfogalmazása az olvasott szöveggel kapcsolatban. Törekvés a gondolatok célhoz illeszkedő kifejezésére, írásban.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Különböző megjelenésű és műfajú szövegek átfogó megértése, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezése, a szövegből információk visszakeresése. A szöveg tartalmának összefoglalása, jegyzet és vázlat önálló készítése. Az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban. Szövegalkotás során a különböző mondatfajták használata. A helyesírás alapvető szabályainak ismerete. Szótárak (papíralapú és internetes) gyakorlott használata, saját szókincs fokozatos bővítése. A szövegek tagolása, főbb szerkezeti elemeinek ismerete. A forrásellenőrzés szempontjainak megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A szöveg jellemzői, tartalmi és formai elemei. Különböző szövegek – különböző szándékok: szerzők, szövegalkotási célok, hogyan változik egy-egy szöveg a szándéktól függően. Különböző célok – különböző szövegműfajok (típusok, jellemzők) – olvasástechnika, olvasás és szövegértés, hangos és néma olvasás utáni értés. Szövegek tagolása, szerkezeti elemek, kapcsoló elemek. Az írásbeli és a szóbeli szövegalkotás eltérései, az eltérések okai, típusai. Szókincs bővítése, szótárak, kézikönyvek használata. Internetes szótárak, helyesírás-ellenőrző programok, szótárprogramok használata, internetes keresés, források ellenőrzésének kérdései. Rövid szóbeli szövegek leírása – írott szöveggé alakítása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szöveg, szövegalkotási szándék és cél, szövegrész, kapcsolóelem, szótár, szó szerinti jelentés, üzenet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Szövegértés, szövegalkotás II. A történetalakítás eszközei**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az olvasott szövegről saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban. Különböző megjelenésű és műfajú szövegek megértése. Információk keresése a szövegben. A szöveg tartalmának összefoglalása, önálló jegyzet és vázlat készítése.	
A komplex műveltség-	Történet létrehozása előre meghatározott szempontok alapján, a történet részeinek, felépítésének meghatározása. A történetek	

területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	variálhatóságának megtapasztalása, kipróbálása. Meghatározott szempontok szerint kiselőadások, referátumok önálló elkészítése. Különböző beszédműfajok meghatározása és megkülönböztetése. Különböző beszéd/szövegműfajok jellemzőinek ismerete.

Ismeretek/fejlesztési követelmények

A történet fogalma, funkciója.
Történetalakítás: a történet alapegységei, történetépítés. A történet variálhatósága, különböző műfajok.
Saját történet létrehozása, szereplők, történetelemek kiválasztása, cselekménybonyolítás.
A szöveg makroszerkezetének három egysége: bevezetés, tárgyalás, befejezés.
Beszédműfajok/szövegműfajok. Elbeszélés, élménybeszámoló, felszólalás, hozzászólás, érvelés.
Köznyelv, irodalmi nyelv, nyelvi norma, szleng, rétegnyelvek, csoportnyelvek.
A kiselőadás, a referátum és a vázlat készítésének szabályai.
Forrásmegjelölés, forrásellenőrzés.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Történet, bevezetés, tárgyalás, befejezés, bekezdés, elbeszélés, élménybeszámoló, érvelés, rétegnyelv, nyelvi norma, referátum, kiselőadás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Irodalom – művészetek – média I.** **Művészeti ágak, műnemek, műfajok**	**Órakeret** **8 óra**
Előzetes tudás	A rímes, ritmikus szöveg megkülönböztetése a prózától. Ismeretek Petőfi Sándor, Arany János, Gárdonyi Géza tanult műveiről, irodalmi alkotásokról való egyszerű saját szöveg alkotásának képessége.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A köznyelvi és irodalmi szöveg különbségeinek felismerése. Műnemek és műfajok felismerése. A magas- és tömegkultúra különbségeinek felismerése. Az ízlés fogalmának megértése, a modern kommunikáció műfajainak megismerése. A művészeti ágak megkülönböztetése. A manipuláció működési mechanizmusának belátása, a fikció fogalmának megértése, az alternatív valóságok szerepének belátása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Irodalom:
Az irodalmi és a köznyelvi szövegek eltérései, az irodalom mint nyelvhasználat: az irodalmi szöveg felhívó jellege.
Az irodalom mágikus jellege.
Az irodalom szerepváltozása, virtuális valóságok.
Műnemek: epika, dráma, líra.
Az egyes műnemek legjellemzőbb műfajai.
Napló és blog mint irodalmi műfajok, illetve az internet műfajai.
Levél, e-mail, sms, blog (eltérő nyelvezet, eltérő etikett).
A Nyugat c. folyóirat.
Internetes irodalmi lapok (Pl. *Litera, Irodalmi Jelen, Spanyolnátha*).
Kortárs szerzők versei, szövegei.
Groteszk, egyperces novellák.
(Javasolt szerzők /művek, műrészletek/: *Madách Imre, Arany János, Móricz Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Krúdy Gyula, Ady Endre, József Attila, Karinthy Frigyes, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Örkény István, Parti Nagy Lajos, Karafiáth Orsolya, Varró Dániel, Jónás*

Tamás, Szabó T. Anna.) *Művészet/Média:* A művészet fogalma, művészeti ágak. Ismerkedés a következő fogalmakkal: magaskultúra, tömegkultúra, kommersz, ízlés. Az írott sajtó műfajai. Fikció, manipuláció, hazugság, átverés, demagógia stb. Facebook, világháló, játékok, alternatív valóságok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Irodalmi szöveg, köznyelvi szöveg, műnem, műfaj, magaskultúra, tömegkultúra, fikció, manipuláció, virtualitás, alternatív valóság, groteszk, ízlés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Irodalom – művészetek – média II.** **Az irodalom és a vizuális kultúra formanyelve és eszközei**	**Órakeret** **8 óra**
Előzetes tudás	Az irodalmi és a köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerése. Önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozások irodalmi művekről. Az alapvető műnemek és műfajok jellemzőinek ismerete. A népköltészet, műköltészet, mese, elbeszélés fogalmak ismerete.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az irodalom kezdeteivel kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása. A leggyakoribb alakzatok és szóképek felismerése. Néhány epikai műfaj, valamint az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmak ismerete és alkalmazása. Művészfilmek és kommersz filmek közötti különbség felismerése. Filmes adaptációk (képregény, regény, remake) jellemzőinek megállapítása. Ismerkedés az irodalom határterületeivel.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Irodalom:
Oralitás – az irodalom kezdetei, népmesék, monda, legenda.
Műköltészet: eposzok, fabulák, anekdota, aforizma.
Legfontosabb alakzatok és szóképek (pl. *versszak, rím, alliteráció, ismétlés, felsorolás, fokozás, ellentét, metafora, megszemélyesítés, szimbólum*).
Dalszövegek, kortárs költészet (pl. *rap-szövegek, Lovasi András, Kiss Tibor, Parti Nagy Lajos, Kukorelly Endre, Marno János*).
Novella, regény (pl. *Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, F. Kafka, B. Hrabal*).
Az elbeszélő szerepe és típusai.
Cselekménybonyolítás, jellemábrázolás.
Korrajz, társadalmi kontextus, szubkultúrák megjelenése a szövegben. Hagyomány, kánon, történetiség.
Színhely, időkezelés, beszédmód, valóság és fikció.
Művészet/Média:
Graffiti az őskorban és az ókorban (pl. *barlangrajzok, pompeji falfeliratok, egyiptomi sírok*).
Graffiti ma: művészet vagy kulturális környezetszennyezés.
A képregény mint műfaj, híres képregények. Képregények filmes adaptációi (pl. *Superman, Batman, Pókember, Sin City, Amerika kapitány, Asterix* stb.).
A képregény mint művészet (pl. *R. Lichtenstein*).
Művészfilm, kommerszfilmek, reklámfilmek, plakátok.
Filmes gegek, átverés, képi humor, rajzfilm, némafilm (pl. *Chaplin, Stan és Pan, Buster*

Keaton). Film és irodalom kapcsolata – adaptáció vagy új műalkotás, remake-ek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népköltészet, műköltészet, alakzat, szókép, epika, novella, regény, cselekmény, korrajz, hagyomány, szubkultúra, graffiti, képregény, művészfilm, közönségfilm, adaptáció.

A fejlesztés várt eredményei a 9. évfolyam végén	Az egyes tanulók önmagukhoz viszonyítva a korábbinál tudatosabban és sikeresebben kommunikálnak. Ismerik a kommunikáció összetevőit, tudnak olvasni a nonverbális jelekből. Igyekeznek alkalmazkodni a helyzetnek megfelelő kommunikációs normákhoz. A tanulók ismerik a kommunikáció fajtáit, meg tudják különböztetni a hírt és a véleményt. Online kommunikációjuk tudatos, ismerik az internetes kommunikáció veszélyeit és illemtanát. A tanulók a pedagógus segítségével felismerik egyéni fejlesztési szükségleteiket, kialakul a helyes beszéd és a helyes írás iránti motiváció, fejlődik az önellenőrzés, az önálló tanulás képessége. A tanulók rendelkeznek a legalapvetőbb nyelvtani ismeretekkel, felismerik a nyelvi elemeket. A tanulók kissé biztosabb leíró nyelvtani ismeretekkel rendelkeznek, ezeket képesek gyakorlati feladatok során alkalmazni. Törekszenek arra, hogy szóban és írásban is teljes mondatokban fogalmazzanak, és törekszenek arra, hogy kevés helyesírási hibát ejtsenek. A tanulók hangosan és némán is értően olvasnak. Az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban saját véleményt fogalmaznak meg szóban és írásban. Képesek a szövegben információkat keresni. Képesek különböző típusú szövegek tartalmának összefoglalására, jegyzet és vázlat önálló készítésére. Önállóan használják a hagyományos és az internetes szótárakat. Ismerik a forráskritika alapvető szempontjait. Ismerik a netikett alapvető szabályait és ezek alkalmazását. Képesek az irodalmi és köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerésére. Képesek önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokra irodalmi művekről. A tanulók ismeretei bővülnek a képi, hangzó és a komplex eszközöket használó kommunikáció, különösen a reklámok és a filmek terén. Felismerik a durva manipulációt. Képessé válnak néhány filmnyelvi eszköz felismerésére és alkalmazására. A tanulók felismerik az egyszerű szövegek témáját, kulcsszavait, meg tudják határozni a bekezdések témáját és ezek kapcsolatát. Fejlődik írásjel-használatuk és olvasási készségük. A tanulók gyakorlatot szereznek a vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésében. Elmélyül a színek jelentéséről szerzett tudásuk. Képesek stílusváltásra hivatalos helyzetben. Felismernek néhány jelentéstani elemet a művészi nyelvben, és képesek rokon értelmű szavakkal változatosabbá tenni mondanivalójukat. Képesek szóban és írásban logikusan elmesélni egy történetet. Tudnak legalább egy nyelvi szótárt használni. Képesek néma olvasással szövegek megértésére és felidézésére. Képesek történet írására előre meghatározott szempontrendszer segítségével. Tudnak vázlatot készíteni megadott szempontrendszer

	alapján. Felismerik a helyesírási alapelveket, és helyesen alkalmazzák őket. Képesek néhány alakzat és szókép felismerésére. Ismernek néhány epikai műfajt, ismerik és alkalmazzák az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmakat.

10. évfolyam

A kommunikáció – magyar tanterv a 10. évfolyamon már alapvetően a pályaorientációra, a mindennapi életben való eligazodásra készít fel, a kulcskompetenciák fejlesztését is ennek rendeli alá. Továbbra is szerepe van az alapvető kulcskompetenciák fejlesztésében is. A Nat-ban megfogalmazott nevelési célok közül elsőrendű a szerepe a felelősségvállalásnak, a demokrácia iránti elkötelezettségnek, a tudatos állampolgári létnek, a pályaorientációnak. A tanulókat fel kell készíteni a vizsgaszituációkra, a pályaválasztásra, az önálló, tudatos kommunikációra, a kulturált nyelvhasználatra, a mindennapi életben gyakran felmerülő szövegtípusok megértésére.

A 10. évfolyamon heti egy óra áll rendelkezésre, a kerettanterv az éves órakeret 90%-át, azaz 32 órát határoz meg. A kerettantervet megvalósító KOMA program két, egy-egy félévet átívelő, közös, az osztály számára megvalósítandó projektfeladatot ajánl: az első félévben képregényt készítenek az előző évben megírt történetből, a második félévben a munka világára készülnek fel és életpálya-tervezéssel foglalkoznak.

A 10. évfolyam legfontosabb céljai:

- fejlődjön a tanulók tanulási technikája, alakítsanak ki pozitív viszonyt a jövőbeli tanulás különböző módozataihoz;
- értsék meg az egész életen át tartó tanulásra való képesség és motiváció fontosságát;
- kommunikációjuk során nem kortársi helyzetben kerüljék a szlenget és a vulgarizmust;
- legyenek képesek folyamatosan és meggyőzően felolvasni érvelő szövegeket;
- készüljenek fel a különböző vizsgahelyzetekre;
- legyenek képesek önálló, néma, értő olvasásra, meghatározott szempontok alapján különböző műfajú szövegek írására;
- tudjanak rövid, elmondásra vagy felolvasásra szánt és arra alkalmas, különböző műfajú szövegeket írni;
- legyenek képesek különböző műfajú szövegek önálló írására előre megadott szempontok önálló alkalmazásával;
- ismerjék a lényegkiemelés eszközeit;
- használják tudatosan a digitális eszközöket, legyenek tisztában a világháló használatának etikai szabályaival és az internet használatának veszélyeivel.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A sikeres kommunikáció – nyelvi és kommunikációs repertoár a gyakorlatban**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Jártasság az írásbeli és szóbeli véleményalkotásban. Tömegkommunikációs ismeretek. Tény és vélemény megkülönböztetése. Véleményformálás szóban és írásban. Az önértékelés és a társértékelés szerepének ismerete a tanulás sikerességében.	
A komplex	A tanulási technikák, az önértékelés és a társértékelés fejlesztése. A	

műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	formális és az informális tanulási lehetőségek közötti tájékozódás. Írásbeli és szóbeli véleményformálás művészeti alkotásokról. Az udvarias társalgás gyakorlása, a vulgarizmus csökkentése, elutasítása. Az érvelési technika, a vitakészség gyakorlati fejlesztése. A tanulók és mások által írott szövegek meggyőző előadásának gyakorlása és e képesség, valamint a rögtönzés fejlesztése. Felkészítés a vizsgahelyzetekre. Az egész életen át tartó tanulásra való képesség és motiváció fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
A kommunikációs zavarok, konfliktusok feloldásának eljárásai. Generációs megértési nehézségek: eltérő nyelv, eltérő jelentés (pl. *szleng, réteg- és csoportnyelvek*). A kulturális szignálok használatának, a kommunikációs maximák érvényesülésének vizsgálata. Személyes erősségek és gyengeségek megfogalmazása, megerősítés és segítő bírálat a társaknak. A művészeti ágakhoz való viszony beépítése az önértékelésbe. Formális és informális tanulás, tehetség, kreativitás. A családi viszonyok és a társalgási stílus történeti változásai. Disputa: érvelő szövegek alkotása szóban. A disputa szabályainak megismerése, egyszerűsített játék. Tömegkommunikáció, televízió, internet. A média vélemény- és ízlésformáló szerepe. Pénz és tömegkommunikáció (pl. *reklám, show, klip*). Állásfoglalás az életstílusok, szerepminták körében, értékválasztás. Társalgási stílus különböző beszédpartnerek esetén. Udvarias társalgás. A vulgarizmus kerülése. Kulturált nyelvi megoldások kényes témák megbeszélésére. Különböző stílusrétegek műfaji sajátosságainak megfelelően írt saját és kész szövegek felolvasása, előadása, illetve rögtönzése. Kulturált véleményalkotás, önértékelés, egymás munkájának és teljesítményének értékelése indoklással, fejlesztési tanácsokkal. Érvelő műfajok és szövegek, a meggyőzés szolgálatában. A vizsga mint a meggyőzés színtere.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Formális és informális tanulás, egész életen át tartó tanulás; disputa, érvelés, érv, cáfolat, tételmondat; vulgarizmus, előadói stílus, testbeszéd, arcjáték, hangerő, hanglejtés, értékválasztás, érvelés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Nyelv és társadalom – nyelvi rétegek, stílusrétegek**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az eddig szerzett stilisztikai ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A stílusrétegek megkülönböztetése. Jártasság kialakítása a szépirodalmi művek néhány stílusjegyének felismerésében. Fejlődés a társalgási stílus gyakorlásában a vulgarizmus negatív voltának tudatosítása. A szövegalkotási, felolvasási és előadási jártasság fejlesztése. Az alapvető nyelvtörténeti ismeretek felelevenítése és bővítése; a szinkron nyelvváltozatok közötti tájékozódási képesség megalapozása. A tanuló számára fontos nevek eredetének, jelentésének megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A jeltermészet jelentősége a nyelvben. A jelek típusai (ikon, index, szimbólum). A nyelvtan		

szerepe az egyén életében, tanulásának haszna. Játék a mondatokkal, nyelvi cselekvésekkel. A szóbeliség és az írásbeliség stílusjegyei a magánéleti és a félhivatalos, publicisztikai helyzetekben. A tárgyalt művekről szóló rövid kritikák, blogbejegyzések koherenciájának elemzése. Ismerkedés a publicisztikai, az előadói (szónoki) és a tudományos (népszerű tudományos, ismeretterjesztő) stílus jegyeivel szövegek alapján. A különböző stílusrétegekbe tartozó szövegek felismerése. Nyelvtörténeti ismeretek, a magyar nyelv eredete, a szókincs történeti rétegei néhány szöveg vizsgálatával. Nyelvújítás, a technika és a globalizáció szerepe a nyelv változásában. Szógyűjtés a technikával, a divattal és a zenével kapcsolatban – köznyelvivé vált idegen és új szavak. Ismerkedés az utónévkönyvvel, a nevek eredetével és jelentésével. Nyelvváltozatok, nyelvjárások. Egy-egy a tanulók által ismert vidék nyelvjárásainak jellegzetességei. Tájszavak. Nyelvváltozatok, ifjúsági és diáknyelv. Szleng és argó. Szlengszótárak. A határon túli nyelvhasználat egy-két változata: kétnyelvűség, kevertnyelvűség, kettősnyelvűség.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Koherencia, publicisztika, stílusárnyalat, társalgási stílus, művelt köznyelv, szleng, argó, nyelvtörténet, finnugor nyelvcsalád, nyelvváltozat, nyelvjárás, tájszó.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Szövegértés, szövegalkotás – retorikai gyakorlatok**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Önálló, néma, értő olvasás, meghatározott szempontrendszer alapján különböző műfajú szövegek írása, vázlatírás.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Különböző műfajú szövegek önálló írása, előre megadott szempontrendszer önálló alkalmazása, a lényegkiemelés eszközeinek alkalmazása. Képes instrukciók szöveggé formálása, illetve szöveges információk képpé alakítása. Egyszerűbb retorikai feladatok megoldása, retorikai szövegek önálló alkalmazása. Mindennapi szövegtípusok (önéletrajz, névjegy, álláshirdetés, kérvények stb.) megértése és önálló létrehozása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Álláshirdetések elemzése és alkotása személyes tényezők figyelembe vételével, önismeret.
Lényegkiemelés különböző műfajú, családi témájú szövegekben (pl. *újságcikk, blogbejegyzés*).
Érvelő szövegek vizsgálata és alkotása.
Képes instrukciók szöveggé formálása v. szöveges instrukciók alapján egyszerű képek alkotása (összeszerelés, folyamatábra stb.).
Írásbeli ítéletalkotás, kritika, értékelő szöveg írása.
Nézőpontváltás a szövegben.
Egyedi névjegy tervezése, megalkotása.
Retorikai feladat, ünnepi beszéd alkotása (pl. *ballagásra, születésnapra, esküvőre, eljegyzésre, keresztelőre*).
A retorika nyelven kívüli eszközei.
Retorikai feladat, beszéd alkotása tetszőleges témában.
Érvelő szövegek olvasása és alkotása.
Vers- vagy prózaírás sablon segítségével.

Alapvető stilisztikai ismeretek rendszerezése, gyakorlati alkalmazása szövegalkotás során.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lényegkiemelés, érvelés, ítéletalkotás, kritika, nézőpontváltás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Irodalom – művészetek – média** **Műalkotások befogadása**	**Órakeret** **8 óra**
Előzetes tudás	Műnemek és a hozzájuk kapcsolódó legfontosabb műfajok ismerete, szempontok szerinti véleményalkotás irodalmi művekről.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Irodalmi művekről, filmekről való véleményalkotás önálló kifejtése. Művészeti irányzatok közötti különbségek felismerése. Műalkotások megértésével, értelmezésével, befogadásával kapcsolatos legfontosabb ismeretek elsajátítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Irodalom: Különböző műnemű és műfajú irodalmi művekről közös beszélgetés és elemzés tematikus bontásban. (Javasolt szerzők: *Ady Endre, József Attila, Áprily Lajos, Kányádi Sándor, Dsida Jenő, Tamási Áron, Márai Sándor, Szilágyi Domokos, Esterházy Péter,* Kovács András Ferenc műveiből részletek, *Katona József, W. Shakespeare, E. Ionesco* drámáiból részletek.) Önéletrajz, életrajz, útirajz az irodalomban. A krimi, sci-fi, kalandregény jellemzői, témái. Képversek, hangköltemények. *Művészet/média:* Legfontosabb avantgárd irányzatok jellemzői (pl. *expresszionizmus, futurizmus, dadaizmus, szürrealizmus, kubizmus, konstruktivizmus*). Művészeti ágak, műfajok, kifejezőeszközök, üzenet, hangulat. Műalkotás és műkedvelés, hobbi, giccs. Művészfilm és közönségfilm. Műalkotások (vers, zene, film, tánc stb.) befogadása és kommentálása, a befogadó szerepe a művek értelmezésekor.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Avantgárd irányzatok, műkedvelés, hobbi, giccs, befogadó, műértelmezés.	

A fejlesztés várt eredményei a 10. évfolyam végén	Fejlődnek a tanulók tanulási technikái, a tanulók felismerik az egész életen át tartó tanulás szükségességét. Ismerik a hétköznapokban használatos dokumentumok típusait, azok kitöltésének módját, eligazodnak a hivatalos ügyekben használatos formanyomtatványok között, kitöltésükben alapszintű jártasságot szereznek. Többségük legalább nem kortársi beszédhelyzetben kerüli a szlenget és a vulgarizmust. A tanulók képesek folyamatosan és meggyőzően felolvasni érvelő szövegeket. Felkészültek a vizsgahelyzetek kommunikációs szempontú kezelésére. Rendelkeznek alapvető nyelvtörténeti ismeretekkel, tudják, hogy egy időben is többféle nyelvváltozat létezik. Képesek önálló, néma, értő olvasásra, meghatározott szempontrendszer

	alapján különböző műfajú szövegek írására, vázlatírásra. Tudnak rövid, elmondásra vagy felolvasásra szánt és arra alkalmas szövegeket írni. Képesek különböző műfajú szövegek írására, előre megadott szempontrendszer alkalmazásával, ismerik a lényegkiemelés eszközeit. Képesek a retorika alapvető eszközeit alkalmazni érvelő szövegek szóbeli előadásakor. Tisztában vannak a média vélemény- és ízlésformáló szerepével, felismerik a manipuláció eszközeit. Kulturáltabban mondanak véleményt a műalkotásokról nemtetszés esetén is, képesek véleményüket egy-két érvvel alátámasztani. Felismerik a művészeti irányzatok közötti különbségeket. Felismerik a képszerűség néhány stíluseszközét és a szépirodalmi stílus néhány jellegzetességét szépirodalmi művekben.

Idegen nyelv

A szakképző iskolai 9-10-11. évfolyam idegen nyelvi műveltségterület tartalmát/témaköreit, illetve az órakeretet a következő táblázat tartalmazza. A 11. évfolyam eltérő óraszámai a kevesebb tanítási hét miatt állnak elő.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A nyelvtanulás célja**	**Órakeret 2 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott ismeretek az idegen nyelvek tudásának fontosságáról.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanulók általános iskolában szerzett tapasztalatainak számbavétele. A sikeres területek erősítése, fejlesztése, a kudarcok okainak feltárása, megoldások keresése az eredményes nyelvtanulás érdekében. Az elérendő nyelvi szintek tartalmának ismertetése. Célok meghatározása: a négy nyelvi alapkészség közül a beszédértés és a beszédkészség előtérbe helyezése. A kommunikatív helyzetgyakorlatok szerepének hangsúlyozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az idegen nyelv tanulása során megélt sikerek és kudarcok tematikus összeállítása, elemzése. Egyéni helyzetelemzés a „Checklist” segítségével. A szakképző iskolai nyelvoktatás céljainak meghatározása, a tanév során feldolgozásra kerülő témák ismertetése, egyeztetés alapján a sorrendiség rögzítése. A tanár-diák együttműködési szabályok rögzítése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az EU-tagállamokban beszélt nyelvek, nyelvcsaládok, nyelvrokonságok, jövevényszavak a történelmi eseményekhez köthetően, a digitális technológia szókészlete, idegen szavak a mindennapjainkban, nyelvi fordulatok, anyanyelvi sokszínűség, idegen nyelvi korrektség.	

Tematikai egység/	**Hogyan tanuljam az idegen-nyelveket?**	**Órakeret**

Fejlesztési cél		**9 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolában az idegen nyelvek tanulása során az alapkészségek területein: beszédértés, olvasásértés, beszédkészség, íráskészség, szóbeli interakció és az írásbeli interakció terén elsajátított technikák.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A környezet (osztálytársak, tanár, iskola), a nyelvtanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseinek, tartalmainak megismerése, a tanulói vélemények figyelembe vétele ezek kialakításában. Az önálló tanulásra való képesség fontosságának beláttatása. A legalapvetőbb tanulótípusok megismerése, az ismereteket önmagára vonatkoztatása. A hatékony (nyelv)tanulási stratégiák használata. A stratégiai kompetenciák fejlesztése. Alapvető ismeretek szerzése a célnyelvi országokról, a célnyelvnek Magyarországon, Európában és a világban játszott szerepéről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Ismerkedés az új osztálytársakkal, a nyelvtanárral, az iskolával. Ismerkedés a tantervvel, a tantervi célok megismerése és megvitatása, egyéni célok megfogalmazása. A szakképző iskolai tanulmányok során feldolgozandó témakörök megismerése és megvitatása. Ötletbörze a nyelvtanulás hatékonyságának növelésére. Nyelvórai szabályok – a közös munka kereteinek meghatározása. A célnyelvi országokkal kapcsolatos alapvető ismeretek rendszerezése, elmélyítése, valamint a célnyelvre, annak szerepére, hasznára vonatkozó ismeretek felfrissítése, újabb ismeretek megszerzése, bővítése. (A 10–11. évfolyamokon ez az óraszám az előző évfolyamokon tanultak tematikus ismétlésére szolgál.)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tanulási technika, tanulási stratégia: RJR- ráhangolás, jelentésteremtés, reflektálás; MURDER- **M**OOD – hangulatteremtés, motiválás. **U**NDERSTANDING – megértés; **R**ECALLING – visszahívás; **D**IGEST – „emésztés”, feldolgozás; **E**XPANDING – kiterjesztés, önvizsgálat; **R**EVIEWING – áttekintés, ismétlés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Én és a családom**	**Órakeret: 7 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott, a témakörhöz kapcsolódó szókincs, a szűkebb/tágabb családon belüli kapcsolatrendszer, az ebből fakadó feladatkörök anyanyelven. A generációk fogalma, a kommunikáció lehetséges módjai a szűkebb/tágabb családon belül.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése. A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt.	

	Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Bemutatkozás (alapvető személyi adatok: családnév, keresztnév, kor, lakhely, állampolgárság, foglalkozás, esetleg kedvenc ételek, kedvenc időtöltés, háziállatok stb.). Családtagok bemutatása: rokoni kapcsolatok megnevezése, családtagok legfontosabb adatainak, jellemzőinek felsorolása (név, kor, foglalkozás, esetleg külső és belső tulajdonságok, kedvenc időtöltés stb.). Egy napom: a mindennapokra jellemző alapvető tevékenységek felsorolása, napszakokhoz, esetleg időpontokhoz való kapcsolása. A család egy hétköznapjának bemutatása, a családtagok feladatai. A témába vágó célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az adott nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok személyének, családjának megismerése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személyi adat, lakóhely, állampolgárság, foglalkozás, külső és belső tulajdonság, napszak, időpont, családon belüli feladatok.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az otthonom**	**Órakeret: 6 óra**
Előzetes tudás	Anyanyelven ismeri a lakhatási lehetőségeket, azok pozitívumait/negatívumait. Meg tudja nevezni a lakás helyiségeit, funkcióit, berendezési tárgyait, a mindennapi élethez szükséges eszközöket.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése. A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A tanuló szobájának, lakóterének bemutatása fényképek, rajz alapján. A kedvenc bútordarab bemutatása. A lakás egyéb helyiségeinek bemutatása. A lakás és közvetlen környezetének bemutatása (kert, park, üzletek, posta stb.). A szomszédok bemutatása. Az iskolától hazáig vezető útvonal leírása. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján a nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése. Tárgyak, személyek összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel. A témakörhöz kapcsolódó hallott és olvasott szövegek feldolgozása. A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk		

feldolgozása, kreatív módon történő megjelenítése (szóban, írásban, rajzos formában). Különböző forrásokból származó, különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Város, vidék, családi ház, sorház, bérház, albérlet, hajléktalanság, irány, hosszúsági mértékegység, online-vásárlás, online-tervezés, online-lakáshirdetés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az iskola és barátaim**	**Órakeret: 6 óra**
Előzetes tudás	Anyanyelven ismeri az iskolatípusokat, azok képzési struktúráját, rendszerét. Tisztában van saját tanulmányi kötelezettségeivel, meg tudja fogalmazni helyét a rendszerben. Tudja a barátság fogalmat definiálni, ismeri a barátság működésének szabályrendszerét.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése. A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

A magyarországi iskolarendszer megismerése, a különböző szakaszok tartalmi/tantárgyi elvárásai nagy vonalakban. Vizsgarendszerek a magyarországi közoktatásban. Az iskolai hétköznapok rendje, a benne tevékenykedők feladatköre, kötelességei és jogai. A nevelés-oktatás folyamata során barátságok kialakulásának lehetséges módjai, helyszínei, a hosszú barátság, egy életen át tartó barátság feltételei.
Egy jó vagy a legjobb barát bemutatása, személyes adatok, külső, belső tulajdonságok. A barátom és én – hasonlóságok és különbségek megnevezése.
Közös programok. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az idegen nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése.
Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban.
Személyek, tevékenységek összefüggő bemutatása/leírása egyszerű nyelvi eszközökkel.
A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása.
A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása, kreatív módon történő megjelenítése szóban, írásban, illetve rajzos formában.
Különböző forrásokból származó/különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Iskolakötelezettség, alapkészség és -képesség, tanulási stratégia, tantárgyi alapkövetelmény, vizsgakövetelmény, általános műveltség, élethosszig tartó tanulás, formális, non-formális, informális tanulás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás**	**Órakeret: 5 óra**
Előzetes tudás	Anyanyelven az évszakok jellemzői, az emberi szervezetre gyakorolt hatásuk, annak védekező mechanizmusa, illetve a tevőleges védekezés formái. Anyanyelven a korra, nemre jellemző, az évszakok változását követő, női/férfi ruhadarabok, kiegészítő kellékek, valamint a praktikusság és divat fogalmak.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése. A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az évszakok jellemzése, hatásai az emberi szervezetre. A női/férfi ruhadarabok és kiegészítők megnevezése, ezek interakcióban való használata. A tanuló kedvenc ruhadarabjai, hajviselet, smink és testékszerek. Mit vegyek fel? Öltözékek összeállítása a különböző élethelyzetekben/alkalmakra – az iskolában, buliban, osztálykiránduláson, farsangra, ünnepeken, színházban viselt ruhadarabok. Az időjárás megfigyelése napra/hétre/évszakra/égövre vonatkozóan. Esetleg: extrém időjárási viszonyok okozta katasztrófák. Új ruhadarab, cipő, kiegészítők vásárlása a szaküzletekben, plázákban, illetve online-áruházakban. Segítségkérés szóban, írásban. Ok-okozati összefüggések észrevétele az évszakok és az öltözködés között. A divat, praktikusság, az ár-érték arányának fogalma. A témakörhöz kapcsolódó hallott/látott/olvasott szövegek feldolgozása. Szövegszegény dokumentumok, grafikonok, térképek, diagramok értelmezése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Évszak, napszak, időjárási jelenség; second hand, online-vásárlás, bankkártyával történő fizetés, reklamálás, árucsere, természetes/környezetre káros alapanyag, a vásárlás mint szenvedélybetegség, fogyasztói társadalom, veszélyforrás, védekezés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Eszem-iszom, étkezés**	**Órakeret: 6 óra**

Előzetes tudás	A korábbi formális és informális módon elsajátított ismeretek az étkezéssel kapcsolatban, alapanyagok eredete, feldolgozási módjai, receptek értelmezése, ételek elkészítése otthon, vendéglőben, fast food vendéglőben, az egészséges táplálkozás ismérvei, a helytelen táplálkozás okozta betegségek.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése. A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Az étkezési szokások – mikor, mit, hol szokott enni/inni a tanuló. Hogyan étkezik a család, mi a menü hétköznap, ünnepnap, baráti összejövetelek alkalmával? Milyen alkalmakkor étkezik a család házon kívül? Hogyan zajlik ez az esemény? Munkamegosztás a családban – ki vásárol, ki főz, ki teríti meg/szedi le az asztalt, ki mosogat? Az étkezési etikett otthon és vendégségben. Az egyszerű ételek receptjei, amelyeket a tanuló maga is el tud készíteni, az összetevők, az elkészítés módjának szóbeli ismertetése. Kedvenc ételek és az egészség megőrzése. Az egészséges étkezés alapszabályai. A család étkezésére költhető havi összeg, a gazdálkodási, döntési attitűd. Vásárlás a szupermarketben, piacon, pékségben, hentesnél és az őstermelőtől. Az étkezési szokások, az egészség megőrzése, illetve a betegség kialakulása közötti összefüggések felismerése. Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban. Tárgyak, események, cselekvéssorok összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel. A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása. Szövegszegény dokumentumok, grafikonok, diagramok, statisztikai adatok értelmezése. A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása kreatív módon – kollázs, rajz, fotó, poszter – történő megjelenítése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bioélelmiszer, élelmiszeripar, adalék, tömegtermelés, alacsony tápanyagértékű élelmiszer, friss, tápanyagban gazdag élelmiszer, termelési, tenyésztési, főzési technológia, táplálkozás, egészség, betegség, főzés mint hobbi, élelmiszeripari foglalkozás, mezőgazdasági foglalkozás, fogyasztói társadalom, veszélyforrás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Szabadidőmben**	**Órakeret: 7 óra**
Előzetes tudás	A kulturális és sporttevékenységek egészséges aránya, a nyomtatott és	

	elektronikus média eszközei, a közösségi aktivitások, a zene, a tánc, a színház, az utazás, a mindennapok sportja, extrém-sportok, egészség megőrzése, illetve annak veszélyeztetése, számítógép a munkánkban és a szabadidőnkben. Az elektronikus média mint a haladás, illetve a függőség eszköze.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése. A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Munkamegosztás a családban – a tanuló feladatai, amelyeket szívesen végez, és amelyeket nem. A tanuló kedvenc időtöltése, kedvenc filmje, kedvenc könyve/olvasmányai, olvasási szokásai, esti programjai, hétvégi programjai, kedvenc zenéje, tévénézési szokásai, haverok, bulik, közös programok. Sportok, amelyeket a tanuló űz/szeret– sport az iskolában és az iskolán kívül, tömegsport, versenysport, extrém sportok. Az egészséges életmód feltételrendszerének megteremtése, annak akadályai, belső-külső tényezői. A belső béke, lelki egyensúly és a szabadidő eltöltésének módja és időtartama. A fizikális erőnlét, a szellemi és testi teljesítőképesség összefüggése. Statisztikai adatok elemzése és következtetések levonása. Szenvedélybetegségek kialakulásának okai, a gyógyíthatóság feltételrendszere. Tervezett szabadidős tevékenységek, avagy mit hoz a nap. Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, többnyire irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban. A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása. A különböző forrásokból származó/különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szabadidős tevékenység, egészségmegőrzés, kikapcsolódás, erőgyűjtés, aktív/passzív tevékenység, szenvedélybetegség, testépítés, a szellem karbantartása, munka és szabadidő aránya, fogyasztói társadalom, veszélyforrás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Válasszunk szakmát**!	**Órakeret: 11 óra**

Előzetes tudás	Családi tradíciók, sikerszakmák, divatszakmák, fizikai erőnlétet/ szellemi teljesítményt igénylő szakmák, hiányszakmák, alkalmazotti/beosztotti státusz, vállalkozói szemlélet. A formális tanulás során a tantárgyi tartalmak ismerete, a kiválasztott szakmáról szerzett ismeretek, a munkaerő-piaci helyzet aktuális ismerete. A munkába-állás feltételei, kereseti lehetőségek, munkahelyi biztonsági előírások, munkajogi viták, jogorvoslati lehetőségek.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése. A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Mit várok a holnaptól? – Képekkel, rajzokkal, rövid szövegekkel illusztrált beszámoló a közeli jövő terveiről.
Mit várok a távolabbi jövőtől? – Képekkel, rajzokkal, rövid szövegekkel illusztrált beszámoló a távolabbi jövő terveiről:
a család, az ideális partner, gyerekek, nagycsalád, lakáskörülmények; álmaim háza/lakása/kertje, utazások; álmaim országa/városa, foglalkozásom, munkakörülményeim, baráti köröm, társas életem, autóm.
Foglalkozások a környezetemben – táblázatos összeállítás, előnyök és hátrányok megfogalmazása.
A magyar iskolarendszer felépítése/képzési formák – helyem, lehetőségeim ebben a rendszerben. Összehasonlítás az idegen nyelvterületen kínálkozó lehetőségekkel.
Álmaim foglalkozása, a munka világa, kereseti lehetőségek, munkaidő, munkakörülmények, munkatársak, érdekes, különleges foglalkozások, az álláskeresés lehetőségei, az állásinterjú formái, menete, elemei, fogalmak ismerete. Pontokba rendezett önéletrajz elkészítése, egyszerű bemutatkozó levél megfogalmazása.
Szakmacsoportos rész
Milyen foglalkozások tartoznak egy adott szakmacsoportba? Hol és hogyan lehet megszerezni a megfelelő szakmai képesítést (esetleg összehasonlítva az idegen nyelvű országokkal)?
Milyen ismeretek, készségek, képességek szükségesek egy adott szakma gyakorlásához? Milyen tevékenységeket, feladatokat kell ellátni az adott szakmában dolgozóknak? Melyek a munkavégzés legfontosabb eszközei? Milyenek a munkakörülmények és a kereseti lehetőségek, perspektívák a jövőt illetően?

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Formális, non-formális, informális tanulás, tanulmányi idő, tandíj, tanulmányok abszolválása, álláskeresés, önéletrajz, állásinterjú, munkába állás, életpálya-építés, egész életen át tartó tanulás, családi bevétel, kiadás, diákmunka, alkalmi munka, főállás, mellékállás, értelmiségi lét, alkalmazotti/beosztotti lét, vállalkozói attitűd, megélhetés, korlátozott lehetőség, családi pénzügyi gazdálkodás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Végre itt a nyár! – projekttervek**	**Órakeret: 4 óra**
Előzetes tudás	Aktív/ passzív pihenés, országjárás, külföldi utazás, biciklitúrák, szállásfoglalás, étkezés, közlekedés, útikönyv, információgyűjtés, tapasztalatcsere.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése. A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Terveim a nyárra (mikor kelek, mivel/kivel töltöm a napokat, heteket, hónapokat), a valós és álom úticél megnevezése, szálláskeresés, információkérés. Bejelentkezés a szállásra – hotel, ifjúsági szállás, kemping –, reklamálás, probléma/panasz udvarias kinyilvánítása, segítség kérése, jegyvásárlás. Diákmunka nyáron – lehetőségek itthon és külföldön. *Projektjavaslatok:* - Plakát/kollázs készítése álmaink országáról/városáról. - Képekkel, reáliákkal illusztrált beszámoló egy osztálykirándulásról a partner osztálynak. - Utazás megtervezése az idegen nyelvű katalógusok kínálata, internet stb. alapján. - Kvízjáték összeállítása a célországgal kapcsolatos ismeretek köréből a párhuzamos osztály számára, vagy a csoportot kétfelé bontva.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hazai/külföldi nyaralás, kikapcsolódás, erőgyűjtés, relaxáció, lelki feltöltődés, útiterv, előzetes informálódás, alkalmazkodás, beilleszkedés, szellemi/fizikális pihenés, aktív pihenés.	

A fejlesztés várt eredményei a 11. évfolyam végén	A tanuló képes megnevezni és rendszerezni az eddigi tapasztalatait a nyelvtanulás során, képes eldönteni, hogy mely területek voltak sikeresek, illetve kudarcosak, képes a nyelvi készségek területein szerzett tudás/hiány mértékét meghatározni, képes megfogalmazni, hogy milyen erőfeszítésekre hajlandó a sikeres nyelvtanulás érdekében, együttműködést mutat a tanárával a célok elérése érdekében. Beilleszkedik az új tanulási környezetbe, megismeri és elfogadja az előtte álló tanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseit, tartalmait, látja az általa tanult idegen nyelv szerepét, fontosságát saját maga és környezete életében. Rendelkezik a célnyelvi országokkal kapcsolatos és a célnyelvnek a szűkebb és tágabb környezetében játszott szerepére vonatkozó alapvető ismeretekkel. Érti és érzi a hatékony tanulás érdekében a tanulási stratégiák ismeretének fontosságát, képes a legalapvetőbb tanulási stratégiák alkalmazására. Ismeri és elfogadja a csoportban való nyelvtanulás eredményessége érdekében az általa betartandó szabályokat. Képes a „család”, az „otthon”, a „barát-osztálytárs” az „időjárás-öltözködés”, az „élelmiszerek – étkezési szokások”, a „szabadidő” és a „szakma világa” témakörökhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegekből a legalapvetőbb információk kiszűrésére és felhasználására egy meghatározott kommunikatív feladat elvégzése érdekében. Képes arra, hogy az idegen nyelvi kommunikatív helyzetekben egyszerű kérdésekre válaszoljon, vagy néhány nagyon egyszerű, összefüggő mondatban meséljen a fent említett témakörök tartalmairól. Ismeri és megfelelően alkalmazza a témakörökhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges alapvető szókincset és nyelvtani szerkezeteket. Érdeklődéssel, nyitottan fordul a másság felé.

Matematika

Az egyes évfolyamokon a fő témakörök ismétlődnek (a feladatok nem!), ami egyre bővülő, magasabb szinten történő ismétlésre és elmélyítésre ad lehetőséget, elősegíti a már ismert anyag rögzítését, illetve módot ad az előző évi ismeretek kiegészítésére, a következő év szintjének beállítására. Itt a tanárnak jelentős differenciálásra van módja az egyes osztályok és egyes tanulók előképzettsége, motiváltsága, képességei szerint.

(A tematikus egységekhez rendelt óraszámok hozzávetőleges arányokat fejeznek ki, minthogy a tantárgyi sajátosságok következtében az egyes részegységek feldolgozásában átfedések fordulnak elő, pl. képletek behelyettesítése, képletgyűjtemények használata a geometria, az algebra, a függvények témakörnél is előfordul, vagy szöveges probléma megoldásakor geometriai jellegű kérdésből is kiindulhatunk.)

9. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Számtan, algebra**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Elemi számolás, alapműveletek, tízes számrendszer, algebrai kifejezés, képlet behelyettesítési értéke, zsebszámológép használata.	
A komplex	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban.	

műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás (adott feltételek szerinti) fejlesztése. Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
A racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása. A tízes számrendszer használata, ábrázolás számegyenesen, alapműveletek, hatványozás (10 hatványai) elvégzése, négyzetgyökvonás (számológéppel). Algebrai kifejezések (összevonás), képletekbe behelyettesítés (képletgyűjtemények használata). Pontosság (hibahatár), nagyságrend, becslés, kerekítés. Törekvés az/ önálló, aktív munkára, kreativitásra, kommunikációra, kooperációra. Eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Matematikai ismeretek helyes alkalmazása gyakorlati problémákban: logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Növekvő igény az önellenőrzésre. Fogalmak, szakkifejezések felismerése. Zsebszámológép használata.	
Kulcsfogalmak	Szám, alapművelet, hatvány, négyzetgyök, azonosság, normál alak, pontosság (hibahatár), számegyenes, számhalmazok.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Gondolkodási módszerek, halmazok, kombinatorika, valószínűség, statisztika**	**Órakeret 18 óra**
Előzetes tudás	Elemi szinten a halmaz, a grafikon, a szöveges feladat, a valószínűség fogalmának felismerése. Alapfokú számolási készség, egyszerű, rövid szövegek értő olvasása. Tájékozódás a számegyenesen (racionális számkör).	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Halmazokkal kapcsolatos műveletek végzése (elem, válogatás, ábrázolás). Grafikon, diagram, koordinátarendszer – értelmezés, tájékozódás, ábrázolás. A nyelv logikai elemeinek felismerése a matematikában (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, relációk, műveletek: és, vagy, ha - akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem, nem). Feltétel, előzmény, következmény felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Szövegértelmezés gyakorlati feladatokban (adatok kiválasztása, lejegyzése, becslés, kiszámítás, ellenőrzés). A valószínűség gyakorlati fogalmának megismerése („biztos”, „lehet, de nem biztos”, „lehetetlen”), valószínűségi játékok, problémák.		

Problémamegoldási módszerek gyakorlása (próbálgatás; következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe). Statisztika a hétköznapi életben (adatgyűjtés, mintavétel). A fogalmak felismerése, alkalmazása hétköznapi, tantárgyi, gyakorlati előfordulásaikban. Aktív, kreatív munkavégzés, a kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Az eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejben számolás, becslés (nagyságrend). Az önellenőrzés igénye, alkalmazása. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.	
Kulcsfogalmak	Halmaz, számegyenes, pontosság (hibahatár), nagyságrend, koordinátarendszer, grafikon, diagram, logikai művelet, statisztika, valószínűség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Függvények, sorozatok, egyenletek, algoritmus**	**Órakeret 18 óra**
Előzetes tudás	Számolás racionális körben, számegyenes, koordinátarendszer.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Egyes gyakorlati összefüggések matematikai modelljének megalkotása (egyenes arányosság, táblázat, képlet, függvény, ábra). Elsőfokú egyismeretlenes egyenletre vezető szöveges feladat megoldása. Algoritmusok felismerése, alkalmazása, pl. sorozatok, számtani sorozat, mértani sorozat, kamatszámítás. Arányos mennyiségek, fordított arány, százalék, százalékszámítás alkalmazása játékos, beugratós, gyakorlatias feladványokban. Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció és kooperáció javuló szintje. Többféle megoldási út keresése. Az eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Az ismeretek helyes alkalmazása gyakorlati problémákban. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. A helyes megoldások számának keresése (mikor lehet több is?). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.		
Kulcsfogalmak	Százalék, sorozat, függvény, egyenlet, definíció (képlet, szabály), grafikon, táblázat, diagram, algoritmus, kamat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A geometria alapjai**	**Órakeret 18 óra**

Előzetes tudás	Alapfokú tájékozódás a térben, egyszerű alakzatok és testek felismerése, elemi mérés (vonalzó, szögmérő, mérőszalag), vázlatos rajzolás, derékszögű koordináta-rendszer ismerete, képletgyűjtemény használata.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép). A matematika épülésének bemutatása (geometria története: a földmérés gyakorlati szükségességéből).

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Alapvető geometriai fogalmak ismerete (sík és tér, pont, egyenes, félegyenes, szakasz, távolság, szög, párhuzamosság, merőlegesség, síkidomok és térbeli testek).
Háromszög, négyszög, sokszög, kör felismerése, tulajdonságai megállapítása (Thalész-tétel).
Tulajdonságok, szabályosság, szimmetria felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben.
Derékszögű háromszög adatai, Pitagorasz-tétel (oldalak és szögek kapcsolata – szögfüggvény).
Egybevágóság, hasonlóság felismerése, alkalmazása egyszerű következtetésekben.

Mérés (módszerek, mértékegységek alkalmazása), kerület, terület (gyakorlati pl.) kiszámítása.
Egyszerű testek fajtáinak felismerése (gúla, kúp, hasáb, henger, gömb).
Alapadatokból terület, térfogat becslése, képletgyűjteménnyel kiszámolása.
Vektorok fogalma.
(Szak)rajz, ábra olvasása, értelmezése.
Geometriai problémák vázlatos ábrázolása, modellezése.
Geometriai ismeretek használata gyakorlati problémákban.

Kreativitás, kommunikáció, kooperáció, önismeret fejlődése.
Az eredmények korrekt szöveges megfogalmazása.
Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás.
Közelítő fejszámolás, becslés (nagyságrend), pontosság (hibahatár).
Az önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása.
Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.

Kulcsfogalmak	Sík, tér, szög, síkidom, test, mérés, kerület, terület, térfogat, felszín, szimmetria, síkidom, nevezetes alakzatok.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes - elvégezni alapműveleteket és egész kitevőjű hatványozást racionális számkörben; - behelyettesíteni és kiszámolni (géppel) adott (szakmai) képletek értékét; - megoldani egyszerű szöveges problémákat (következtetés, próbálgatás, elsőfokú egyenlet); - értelmezni relációkat (kisebb, nagyobb), logikai kapcsolatokat (nem, és/vagy, ha, akkor, is); - alkalmazni az egyenes és fordított arányosságot, százalékszámítást; - használni elemi geometriai fogalmakat és mértékegységeket; - elvégezni elemi méréseket, geometriai számításokat; - felismerni szimmetriát, egybevágóságot; - tájékozódni számegyenesen, derékszögű koordináta-rendszerben; - felismerni műveletsorokat, algoritmusokat; - értelmezni, ábrázolni a tanultakhoz kapcsolódó grafikonokat, diagramokat, táblázatokat; - felismerni a matematika (halmazok, valószínűség, kombinatorika, statisztika, geometria) elemi fogalmait, szakkifejezéseit; - megfogalmazni a szakma tanulása során felmerült matematikai jellegű kérdéseit, problémáit, megoldást keresni ezekre; - új információkat keresni (könyvtárban) interneten.

10. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Számtan, algebra**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Gyakorlottság a számolásban, alapműveletek, tízes számrendszer, algebrai kifejezés, képlet behelyettesítése.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Alapműveletek, hatványozás, négyzetgyökvonás (számológéppel). Algebrai kifejezések (alapműveletek), műveleti szabályok alkalmazása, képletek, behelyettesítés (képletgyűjtemények használata). Pontosság (hibahatár), nagyságrend (normál alak), számolás fejben, papíron, géppel, becslés, kerekítés. Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Matematikai ismeretek helyes alkalmazása gyakorlati problémákban. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Önellenőrzés igénye.		

Zsebszámológép gyakorlott használata.	
Kulcsfogalmak	Szám, alapművelet, hatvány, négyzetgyök, normál alak, becslés, pontosság (hibahatár), ellenőrzés, számegyenes.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Gondolkodási módszerek, halmazok, kombinatorika, valószínűség, statisztika**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Halmaz, grafikon, szöveges feladat, valószínűség fogalmának felismerése, számolási készség, szövegek értő olvasása, tájékozódás a számegyenesen.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Halmazokkal kapcsolatos műveletek végzése (részhalmaz, metszet, unió, ábrázolás). Grafikon, diagram, koordináta-rendszer használata. A nyelv logikai elemeinek tudatos alkalmazása a matematikában (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, relációk, műveletek: és, vagy, ha - akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem, nem). Ellentmondás, bizonyítás, általánosítás felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Szövegértelmezés gyakorlati feladatokban (adatok kiválasztása, lejegyzése, megoldási terv, becslés, kiszámítás, ellenőrzés), matematikai modellalkotás. Gráfok, kombináció, variáció alkalmazása egyszerű problémákban. Valószínűség gyakorlati fogalmának alkalmazása („biztos”, „lehet, de nem biztos”, „lehetetlen”), valószínűségi játékokban, problémákban. Probléma-megoldási módszerek alkalmazása (próbálgatás; következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe). Statisztika a hétköznapi életben (adatgyűjtés, mintavétel, relevancia, következtetések). Aktív, kreatív munkavégzés, a kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Önismeret fejlődése, reális énkép. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejben számolás, becslés (nagyságrend). Önellenőrzés igénye, alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.		
Kulcsfogalmak	Halmaz, számegyenes, koordinátarendszer, grafikon, diagram, logikai művelet, statisztika, valószínűség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Függvények, sorozatok, egyenletek, algoritmus**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Számolás racionális körben, számegyenes, koordinátarendszer, függvények ábrázolása értéktáblázatból, sorozatok fogalma,	

	hatványozás, kamatszámítás.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Gyakorlati összefüggések matematikai modelljének alkalmazása (egyenes/fordított arányosság, táblázat, grafikon, képlet, függvény). Elsőfokú egyismeretlenes egyenletre, egyenletrendszerre vezető szöveges feladat megoldása, ellenőrzés, megoldhatóság vizsgálata. Algoritmusok: pl. sorozatok, számtani sorozat – egyszerű számítások gyakorlati problémákban; mértani sorozat elemeinek számolása; kamatszámítás (kamatos kamat számítása). (Fejtörők, beugratós, gyakorlatias feladványok.) Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Többféle megoldási út keresése. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Közelítő fejszámolás (nagyságrend), becslés, pontosság. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Helyes megoldások számának keresése (mikor lehet több is?). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.	
Kulcsfogalmak	Százalék, sorozat, függvény, képlet, szabály, grafikon, táblázat, diagram, algoritmus.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A geometria alapjai**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Tájékozódás a térben, alakzatok és testek felismerése, elemi mérés, vázlatos rajzolás, képletgyűjtemény használata.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). Problémakezelés és -megoldás fejlesztése. A kreativitás fejlesztése (adott feltételek szerint). Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép). A matematika épülésének bemutatása (geometria története).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az alapvető geometriai fogalmak ismerete és használata (sík és tér, pont, egyenes, félegyenes, szakasz, távolság, szög, párhuzamosság, merőlegesség). Síkidomok és térbeli testek felismerése (modell, absztrakció fogalma). Háromszög, négyszög, sokszög, kör felismerése, tulajdonságai megállapítása (Thalész-tétel).		

Tulajdonságok, szabályosság, szimmetria felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Derékszögű háromszög adatai, Pitagorasz-tétel (oldalak és szögek kapcsolata – szögfüggvény). Egybevágóság, hasonlóság felismerése, alkalmazása. Mérés (módszerek, mértékegységek használata), kerület, terület (gyakorlati pl.) kiszámítása. Egyszerű testek fajtái tulajdonságainak megállapítása (gúla, kúp, hasáb, henger, gömb). Alapadatokból terület, térfogat, felszín becslése, képletgyűjteménnyel kiszámolása. Rajzok értelmezése (műszaki, szakmai példák). Vektorok fogalma, egyszerű alkalmazások. Geometriai problémák vázlatos ábrázolása, modellezése. Kreativitás, kommunikáció, kooperáció, önismeret fejlődése. Eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejszámolás, becslés (nagyságrend), pontosság (hibahatár). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.	
Kulcsfogalmak	Sík, tér, szög, távolság, mérés, kerület, terület, térfogat, felszín, szimmetria, nevezetes síkidomok, szabályos testek.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes - behelyettesíteni, megbecsülni és kiszámolni (géppel) összetettebb (szakmai) képletek értékét; - matematikailag értelmezni és megoldani szöveges problémákat (következtetés, elsőfokú egyenlet); - értelmezni relációkat (kisebb, nagyobb), logikai kapcsolatokat (nem, és/vagy, ha-akkor, is); - alkalmazni az egyenes és fordított arányosságot, százalékszámítást szöveges problémákra is; - használni és alkalmazni elemi geometriai fogalmakat és mértékegységeket; - elvégezni geometriai számításokat; - felismerni szimmetriát, hasonlóságot, egybevágóságot; - tájékozódni számegyenesen, derékszögű koordináta-rendszerben; - felismerni műveletsorokat, algoritmusokat; - értelmezni, ábrázolni a feldolgozott témakörökhöz kapcsolódó grafikonokat, diagramokat, táblázatokat; - felismerni, értelmezni a matematika (halmazok, valószínűség, kombinatorika, statisztika, geometria) elemi fogalmait, szakkifejezéseit; - megfogalmazni a szakma tanulása során felmerült matematikai jellegű kérdéseit, problémáit, megoldást keresni ezekre; - új információkat keresni (könyvtárban) interneten.

Társadalomismeret

A 9–10. évfolyamon a történelem és állampolgári ismeretek tantárgyi célja az, hogy a tanulók képesek legyenek

- a magyar és az európai történelem és társadalom alapvető folyamatainak megértésére;

- annak felismerésére, hogy a magyar nemzet történelme a vele együtt élő nemzetiségek és etnikumok együttműködésének az eredménye is;
- az egyén szerepének értékelésére és a szűkebb és tágabb közösséghez tartozás felelősségének elfogadására;
- a társadalmi normák erkölcsi értékének és gyakorlati hasznának felismerésére, betartására;
- értékelni a tudást, megbecsülni az iskolát, az osztályközösséget, osztálytársaikat, valamint kihasználni a szakképző iskola által biztosított tanulási lehetőségeket.
- a társadalom és legfontosabb intézményeinek megismerésére, a működésük megértésére;
- a különböző világképek jellemzőinek felismerésére, a világvallások azonosítására;
- a politika világában való eligazodásra, saját értékeinek és érdekeinek megfelelő döntések meghozatalára;
- a gazdaság leglényegesebb információinak megértésére, az egyén gazdasági lehetőségeinek felmérésére és a pénzügyekben való tájékozódásra.

9. évfolyam

Ez az év olyan nevelési célok megvalósítására ad lehetőséget, mint a tanulók ún. történelmi gondolkodásának elmélyítése és kiszélesítése, valamint a tanulás, az iskola, a tudás értékeinek, hasznának felismertetése, a társadalom, a közösségek és az egyén kapcsolatának vizsgálata. Ezek a tartalmak olyan tevékenységeken keresztül valósulhatnak meg, amelyek mind az egyének, mind az osztályközösségek számára fejlesztést tesznek lehetővé. A tanulók nem megfelelő szintű kulcskompetenciái, illetve a meglévő kompetenciák bővítésére, fejlesztésére adnak lehetőséget, mint például a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, az önálló véleményalkotás, a mérlegelő gondolkodás vagy a térbeli tájékozódás.

A 9. évfolyamon a történelem és állampolgári ismeretek tantárgyi célja az, hogy a tanulók képesek legyenek:

- a magyar és az európai történelem és társadalom alapvető folyamatainak megértésére;
- annak felismerésére, hogy a magyar nemzet történelme a vele együtt élő nemzetiségek és etnikumok együttműködésének az eredménye is;
- az egyén szerepének értékelésére, a szűkebb és tágabb közösséghez tartozás felelősségének elfogadására;
- a társadalmi normák erkölcsi értékének és gyakorlati hasznának felismerésére, betartására;
- értékelni a tudást, megbecsülni iskolát, az osztályközösséget, osztálytársaikat, valamint kihasználni a szakképző iskola által biztosított tanulási lehetőségeket.

Fejlesztési feladatok minden tematikai egységre vonatkozóan
Ismeretszerzés, tanulás A forrásokban és -feldolgozásokban található információk gyűjtése. A történelem tárgyi emlékeinek felismerése, értelmezése élőszóban vagy írásban. A filmek, filmhíradók értelmezése. Történelmi esemény, intézmény, szervezet megismerése források alapján. Tájékozódás kézikönyvekben, az ismeretterjesztő folyóiratokban és az internet valamely magyar nyelvű keresőprogramjában. Ábra készítése a tankönyv, a munkafüzet, szakirodalom felhasználásával. *Mérlegelő gondolkodás*

Különböző típusú források elemzése, ellentétes felfogású forrásrészletek összehasonlítása, értelmezése, feldolgozása. Azonos eseményről, jelenségről készült különböző forrásrészletek összehasonlítása. A forrásokban fellelhető leegyszerűsítő vélemények mérlegelő értelmezése tanári rávezetéssel. A média forrásértékének, jellegének felismerése, elemzése. Eltérő álláspontok felismerése megadott történelmi források és tudományos feldolgozások szövegében; az eltérések okainak vizsgálata. Kiemelkedő történelmi személyiségek döntéseinek értékelése. A történelem meghatározó jelentőségű történelmi személyiségei szerepének értékelése.

Kommunikáció
A korszakokra vonatkozó történelmi szakkifejezések helyes használata. A történelmi fogalmak magyarázata. Egy téma bemutatása többféle módszer és eszköz (élőszó, térkép, kép, filmrészlet, tárgyak stb.) ötvözésével. Egy-egy előre megadott kérdés kapcsán saját vélemény megfogalmazása, kifejtése. Érvelési technikák ismerete és alkalmazása szóban és írásban. Előadás készítése (meghatározott terjedelemben) történeti témákról, segédeszközök felhasználásával. Hosszabb adatsorok, grafikonok, ábrák alapján történelmi változások felismerése és bemutatása. Szemléletes diagramok és grafikonok készítése gazdasági, társadalmi, demográfiai folyamatokról. Táblázatkészítés demográfiai, gazdasági és társadalomtörténeti adatok bemutatásához. Jártasság a feladatlapok kitöltésében; tájékozottság javítási elveiben és módszereiben.

Tájékozódás időben és térben
Fontosabb folyamatok vagy jelenségek időrendjének összeállítása. Időrendi táblázat készítése. Az időben való jártasság bemutatása élőbeszédben, írásban és a térképen. A térben és időben játszódó események közötti kapcsolat felismerése. Időrendi táblázatok és térképek összehasonlítása, rajzok és térképek készítése. Az egyetemes és a magyar kronológiák használata. Történelmi jelenségek természeti feltételeinek megállapítása a szaktanár útmutatása alapján. Történelmi helyek azonosítása mai térképeken. Sematikus rajz készítése egy-egy történeti táj egységeiről. Tematikus történelmi térképek adatainak összehasonlítása (pl. gazdasági fejlődés, népsűrűség, nemzetiségi összetétel változása).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Európa a világban, Magyarország Európában**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Alapvető topográfiai ismeretek; elemi tájékozódás Magyarország és Európa térképein.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Képes térben elhelyezni saját lakóhelye fontosabb intézményeit, nagyobb városainkat, Magyarországot, a szomszédos országokat és az Európai Unió országait a kapcsolódó térképeken. Azonosítani tudja Magyarország megyéit és úthálózata fontosabb egységeit. Felismeri a térkép legfontosabb elemeit (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések), azonosítja azokat a térképen.	

Ismeretek/Témák	
Lakóhelyünk és környezetünk a térben. Magyarország területi tagozódása. Magyarország és Európa.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közép-Európa, Nyugat-Európa, Kelet-Európa, Dél-Európa, Észak-Európa, Európai Unió, régió, ország, állam, szövetség, rendszerváltás, demokratikus berendezkedés, úthálózat, infrastruktúra.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben I. Európa bölcsői**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolában tanultak.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Képes az európai civilizáció gyökereinek feltárására, az ókori demokrácia alapelveinek vázlatos összehasonlítására a modern demokrácia alapelveivel. A tanuló felismeri, hogy egy több évszázadon keresztül fennálló állam felemelkedésében és hanyatlásában több tényező együttes hatása játszik szerepet, valamint, hogy a hosszú életű birodalmak társadalma, gazdasági élete, politikai berendezkedése folyamatosan változik. Tudja, hogy az antik kultúra a görög és a római kultúra kölcsönhatása során alakult ki, látja ennek az európai civilizációra gyakorolt hatását.	
Ismeretek/Témák		
Az európai civilizáció kezdetei. Vallás, kultúra és sport az antikvitásban.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* polisz/városállam, demokrácia, rabszolga, egyistenhit, zsidó vallás, kereszténység, Biblia, Újszövetség, olimpia. *Személyek:* Szolón, Jézus, Theodosius. *Topográfia:* Balkán-félsziget, Athén, Róma, Júdea, Olimpia. *Kronológia:* Kr.e. 776 (első ókori olimpia), Kr.e. 5. század (athéni demokrácia kialakulása), 395 (a Római Birodalom felosztása), 476 (a Nyugat-római Birodalom bukása).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben II. A középkor századai**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Érti a keresztény vallás szerepét az európai szellemi és hatalmi expanzióban, azonosítja az egyház társadalomépítő és -szabályozó tevékenységét, megérti távlatos jelentőségét. Tudatosítja az iszlám vallás civilizációformáló szerepét. Feltárja a középkori keresztény civilizáció örökségét, és kimutatja a középkori városi civilizáció továbbélését a modern európai civilizációban. A tanuló felismeri és tudatosul benne, hogy a magyarság eredetére	

	vonatkozó álláspontok különbözősége a források rendkívüli hiányosságából és az egyes szaktudományok (történettudomány, régészet, nyelvészet) kutatási eredményeinek egymásnak olykor ellentmondó adataiból fakad. Megérti, hogy a kereszténység felvétele és az erre épülő államalapítás teremtette meg a magyar állam megerősödésének és fejlődésének feltételeit. Felismeri, hogy az Árpád-korban megszilárdult a keresztény magyar állam. A korszak jelentős uralkodói politikai életpályájának megismerésén keresztül belátja, hogy a több nemzetiségből álló Magyar Királyság a közép-európai régió egyik legerősebb államaként fejlődött, sorsa több ponton összekapcsolódott a környező államok és Nyugat-Európa fejlődésével.
Ismeretek/Témák	
A középkori Európa birodalmai, társadalom és világkép. A magyar honfoglalás és az államalapítás. A középkori Magyar Királyság helye Európában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* hun, barbár, gróf, lovag, lovagi erény, keresztes háború, egyház, pápa, Korán, iszlám, finnugor, nyelvrokonság, sztyeppe, törzs, honfoglalás, pogány, vármegye, Árpád-ház, jobbágy, forint, zsoldos hadsereg (pl. fekete sereg). *Személyek:* Attila, Nagy Károly, I. Ottó, Mohamed, Árpád, Géza, I. (Szent) István, IV. Béla, III. András, Károly Róbert, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás. *Topográfia:* Frank Birodalom, Német-római Császárság, Bizánc, Konstantinápoly, Szentföld, Kárpát-medence, Vereckei-hágó, Oszmán Birodalom, Nikápoly, Mohács. *Kronológia:* VII. század (az iszlám vallás alapítása), 800 (Nagy Károly császárrá koronázása), 895 táján (a honfoglalás), 1000 (I. Szent István megkoronázása), 1054 (az egyházszakadás), 1241–42 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása), 1308 (Károly Róbert királlyá választása), 1342 (I. [Nagy] Lajos), 1453 (Konstantinápoly elfoglalása), 1456 (a nándorfehérvári diadal), 1458–1490 (I. [Hunyadi] Mátyás uralkodása), 1526 (a mohácsi csata).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben III. Az újkor hajnala**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Belátja, hogy a világ különböző civilizációit összeköti az emberi alapszükségletek biztosításának igénye (élelem, biztonság, világ megértésének igénye stb.). Megérti, hogy a kultúrák találkozása milyen esélyeket és/vagy veszélyeket hordoz magában. A tanuló belátja, hogy Amerika felfedezése gyökeresen megváltoztatta a világ képét. Felismeri, hogy a kereskedelmi utak feletti ellenőrzés általában jelentős hatalmi pozíciót is jelent, valamint, hogy a kereskedelemi utak terén lezajló változások átrendezik a régiók közötti	

	gazdasági erőviszonyokat, hosszú távon jelentős gazdasági, társadalmi és politikai következményekkel járnak. Belátja, hogy az oszmán-török katonai fölény mellett a politikai megosztottság is hozzájárult az ország három részre szakadásához. Megérti a részekre szakadt ország helyzetét a két nagyhatalom ütközőzónájában, és belátja, hogy a török kiűzését a hatalmi erőegyensúly felbomlása tette lehetővé. Átlátja a másfél évszázados török uralom rövid és hosszú távú következményeit.
Ismeretek/Témák	
Felfedezések – a civilizációk találkozása. Vallási megújhodás Európában. Államformák és uralkodók az újkori Európában. A Magyar Királyság a birodalmak szorításában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* világkereskedelem, selyemút, karavella, gyarmatosítás, reformáció, evangélikus, református, kapitalizmus, alkotmányos monarchia, parlament, abszolutizmus, végvár, kuruc. *Személyek:* Kolumbusz, Luther Márton, XIV. Lajos, Szapolyai János, Habsburg Ferdinánd, Dobó István, II. Szulejmán, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc. *Topográfia:* Anglia, Franciaország, Versailles, Buda, Eger, Szigetvár, Ónod. *Kronológia:* 1492 (Amerika felfedezése), 1517 (Luther fellépése, a reformáció kezdete), 1541 (Buda török elfoglalása, az ország tényleges három részre szakadása), 1552 (Eger sikertelen török ostroma), 1566 (Szigetvár eleste), 1703–11 (a Rákóczi-szabadságharc), 1707 (az ónodi országgyűlés), 1711 (a szatmári béke).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben IV. A modern világ születése**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Látja, hogy a felvilágosodás állította középpontba a világmindenség megértésének igényét, a tudományos megismerés elsőbbrendűségét, és hogy ezzel a tudományok fejlődésének új korszaka kezdődött. Belátja, hogy a hatalommegosztás és a képviseleti elv általánossá válása a polgári államokban a demokratikus jogok gyakorlásának kiterjesztését eredményezte. Felismeri, hogy az ipari forradalom, amely új energiaforrások hasznosítása mellett új technikai eszközök alkalmazásával és a termelési formák átalakításával létrehozta az ipari társadalmat, a népesség számszerű gyarapodását, urbanizációt és az ipari munkásság létszámának növekedését eredményezte. Tudatosul benne, hogy Magyarország a Habsburg Birodalom részét képezte, megérti a birodalmiságból fakadó problémák lényegét, és reális képet alkot Magyarország birodalmon belüli helyzetéről. Érti, hogy a korszakot a nemzeti és a liberális eszme megerősödése,	

	valamint az európai centrumhoz való fölzárkózás kényszere határozza meg. Belátja, hogy ezek nyomán fogalmazódott meg a jobbágyi és rendi viszonyok megszüntetésének, az érdekegyesítés, a közteherviselés, valamint a nemzeti nyelv és kultúra megteremtésének szükségessége, amelyek a polgári viszonyok és a nemzeti önállóság megteremtését célozzák. Tudja, hogy e célok megvalósítása állította középpontba azokat a nagyformátumú politikusokat, akik túllépve egyéni érdekeiken, egymást kiegészítve, a közösség hosszú távú érdekeit szolgáló reformprogramok mellé állították a közvéleményt. Megérti, hogy a kiegyezés reális kompromisszum volt, amely megfelelt a kor erőviszonyainak. Látja a kiegyezés hosszú távú hatásait Magyarország fejlődésére, mely folyamatban a hazai zsidó polgárság kiemelkedő szerepet játszott.
Ismeretek/Témák	
Forradalmak kora Európában. A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban. A reformkor és az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc. A dualizmus kora.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* felvilágosodás, tolerancia, egyenlőség, szabadság, enciklopédia, forradalom, Emberi és polgári jogok nyilatkozata, jakobinus diktatúra, terror, ipari forradalom, belső vándorlás, betelepítés, Ratio Educationis, nyelvrendelet, jobbágyrendelet, nyelvújítás, ipari forradalom, gyár, környezetszennyezés, jobbágyfelszabadítás, áprilisi törvények, honvédség, aradi vértanúk, dualizmus. *Személyek:* Bonaparte Napóleon, Mária Terézia, II. József, James Watt, Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Deák Ferenc. *Topográfia:* Bécs, Pozsony, Budapest, Nagy-Britannia, Amerikai Egyesült Államok, Németország, Osztrák-Magyar Monarchia. Kronológia: 1789. július 14. (a Bastille ostroma, a francia forradalom kitörése), 1793–1794 (a jakobinus diktatúra), 1804 (Napóleon császárrá koronázása), 1740–80 (Mária Terézia), 1780–1790 (II. József), 1825–1848 (a reformkor), 1848. március 15. (forradalom kitörése Pesten), 1848–1849 (forradalom és szabadságharc Magyarországon), 1867 (a kiegyezés).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben V. A szélsőségek évtizedei**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Látja az első világháború kirobbanásához vezető okokat, és azok komplex jellegét. Felismeri, hogy a korábban kialakult nagyhatalmi egyensúly felbomlása, a gyarmatokért való versengés, a létrejövő katonai szövetségek, a fegyverkezési verseny és a megoldatlan balkáni helyzet együttesen vezetett a háborúhoz. Érti, hogy az új hadászati	

	eszközök és módszerek alkalmazása elhúzódó harcokkal és óriási ember- és anyagi veszteséggel jártak, és minden állampolgárt érintettek. Felismeri a békerendszer keltette új ellentmondásokat, különös tekintettel a kelet-közép-európai régióra Felismeri, hogy a háborús pusztítás, különösen a vereség és a gazdasági válságok egyik következménye a szélsőségek térnyerése. Érti, hogy a két világháború közötti magyar kül- és belpolitika egyik legfontosabb mozgatórugója a trianoni békeszerződés és annak hatásaira való reflektálás volt. Tudatosulnak benne a trianoni békeszerződés politikai életre, gazdaságra, társadalomra és közgondolkodásra gyakorolt hatásai, valamint a bethleni konszolidáció eredményei, hazai és nemzetközi összefüggései. Tudja, hogy mennyi áldozattal, pusztítással járt a második világháború, és hogy a holokauszt az emberiség, valamint az egész magyarság tragédiája. Megérti, miként került a háború során Magyarország kényszerpályára, és ez milyen következményekkel járt az ország sorsát illetően. Tisztában van a háborús vereség és a megszállás közvetett és közvetlen következményeivel (pl. malenkij robotra elhurcolt magyar és német származású civilek, német nemzetiségű lakosság kitelepítése, a szlovákiai magyarok áttelepítése). Belátja, hogy Európában és hazánkban a XX. századi kirekesztésen alapuló (bűnbakképzésen alapuló) népirtások nem mehettek volna végbe a többségi társadalom tevőleges vagy hallgatólagos támogatása, valamint apátiája nélkül.
Ismeretek/Témák	
Az első világháború és következményei Európában, valamint Magyarországon. A totális diktatúrák jellemzői. Magyarország a két világháború között. A második világháború és következményei Európában, valamint Magyarországon.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* antant, központi hatalmak, jóvátétel, kiegyezés, kommunizmus, bolsevik, államosítás, diktatúra, Tanácsköztársaság, ellenforradalom, revízió, általános választójog, gazdasági világválság, nemzetiszocializmus, egypártrendszer, fajelmélet, antiszemitizmus, zsidóüldözés, deportálás, haláltábor, holokauszt, soá, porraimos, kényszermunkatábor, gulág. *Személyek:* Ferenc Ferdinánd, Károlyi Mihály, Kun Béla, Lenin, Sztálin, Adolf Hitler, Horthy Miklós, Bethlen István, Szálasi Ferenc. *Topográfia:* Budapest, Szarajevó, Párizs, Trianon, Auschwitz, Hirosima. *Kronológia:* 1914. június 28. (a szarajevói merénylet), 1914–1918 (az első világháború), 1918 (az őszirózsás forradalom), 1920 (a trianoni békediktátum aláírása). 1938 (a náci Németország megszállja Ausztriát), 1939. szeptember 1. (Németország megtámadja Lengyelországot, kitör a második világháború), 1941 (Magyarország belép a háborúba), 1943. január (a doni katasztrófa), 1944. tavasz (a németek megszállják Magyarországot), 1945. május 8. (a második világháború lezárása Európában), 1945. április (Magyarország felszabadítása a náci uralom alól, a szovjet megszállás kezdete, a háború vége Magyarországon), 1945. augusztus (atomtámadás Hirosima és Nagaszaki ellen).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben VI. A megosztott világ**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	A tanuló értelmezi a háború utáni helyzetet és a megosztott világ kialakulásának folyamatát. Felismeri a hidegháború keltette helyi háborúk máig ható következményeit. Felismeri, hogy a modern technológia, a globalizációs folyamatok, a szabadság ideológiája és a kommunikációs rendszerek milyen szerepet töltöttek be a szovjet típusú rendszerek bukásában. Felismeri a szovjet megszállás és az ebből fakadó korlátozott állami szuverenitás következményeit. Megérti, hogy Magyarországnak 1956-ban a rendkívül kedvezőtlen nemzetközi helyzetben, az erőegyensúlyra épülő politikai viszonyrendszerben nem sikerült kiszakadnia a szovjet tömbből. Felismeri, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc jelenlegi demokratikus rendünk egyik talpköve. Ismeri a Kádár-rendszer jellegét, és tisztában van annak mozgásterével. Képes sokoldalúan elemezni a Kádár-rendszer válságának és bukásának okait, körülményeit, felismeri a rendszer lényegi reformálhatatlanságát. Képes a globalizációs folyamatok, kihívások és az egységesülő Európa előnyeinek és hátrányainak sokoldalú feldolgozására. Tisztában van a rendszerváltozás előtti és az azt követő időszak politikai és gazdasági rendszere közötti legfontosabb különbségekkel.	
Ismeretek/Témák		
A kétpólusú világ és a megosztott Európa. Magyarország vasfüggöny mögött.		

1956-os forradalom és szabadságharc. A szovjet tömb felbomlása, a demokratikus viszonyok kiépülése. Tudományos és technikai forradalom. A környező országok, határon túli magyarok. Az Európai Unió alapelvei és intézményei.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* hidegháború, szuperhatalom, fegyverkezési verseny, vasfüggöny, Szovjet Kommunista Párt, berlini fal, ÁVH, vallásellenesség, centralizáció, választási csalás, koncepciós per, államosítás, termelőszövetkezet (téesz), kétkeresős családmodell, kitelepítés, emigráció, gulyáskommunizmus, rendszerváltás, MDF, SZDSZ, FKgP, FIDESZ, KDNP, MSZP, Európai Unió, schengeni övezet. *Személyek:* Gagarin, Neil Amstrong, Hruscsov, Kennedy, Gandhi, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Reagen, Mihail Gorbacsov, Antall József. *Topográfia:* Korea, Kuba, Vietnám, Berlin, Afganisztán, Csehszlovákia, Csehország, Szlovákia, Jugoszlávia, Szlovénia, Horvátország, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Koszovó. *Kronológia:* 1949 (a kommunista alkotmány), 1961 (a berlini fal építése, Gagarin űrrepülése), 1969 (az első Holdra szállás), 1956. október 23. (a forradalom kirobbanása), 1956. november 4. (szovjet támadás indul Magyarország ellen), 1973 (első olajárrobbanás), 1989. június 16. (Nagy Imre és társainak újratemetése), 1990 (szabad országgyűlési és önkormányzati választások), 1991 (Jugoszlávia bomlásnak indul), 1993 (Csehország és Szlovákia szétválása), 2004 (Magyarország és kilenc másik állam csatlakozása az Európai Unióhoz).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben VII. A magyar társadalom a rendszerváltás után.**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Reális kép alakul ki a tanulóban Magyarország szerepéről és lehetőségeiről az európai integráción belül, továbbá ismeri fontosabb külkapcsolatait, és tudatosul benne a jelentősebb nemzetiségi és emigráns közösségek híd-szerepe. Képes a nemzet, kisebbség és a helyi társadalmak fogalmak szakszerű használatára. Képes a társadalom makro- és mikrostruktúráját alkotó elemeinek azonosítására, a társadalom tagoltságából eredő egyenlőtlenségek felismerésére, azok okainak azonosítására.	
Ismeretek/Témák		
Az ezredforduló magyar társadalma.		

A mai magyar társadalom jellemzői, problémái. Hazánk kiemelkedő tudományos-technikai, kulturális és sportteljesítményei.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szabadpiac, privatizáció, társadalom, munkanélküliség, társadalmi egyenlőtlenség, gazdagok, középosztály, szegények, népességfogyás, várható élettartam, elöregedés, korfa, iskolázottság, létminimum, deviancia (bűnözés, öngyilkosság, kábítószer-fogyasztás, mentális betegségek, prostitúció), norma, nemzetiségek, cigányság társadalmi helyzete, felekezeti megoszlás, hungarikum, világörökség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben VIII. A tanuló társadalom.**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló felismeri az iskola szerepének jelentőségét az egyén és a társadalom életében. Tisztában van a tanulással kapcsolatos jogokkal és kötelességekkel. Látja a tanulás és a munkaerő-piaci szerepvállalás összefüggéseit. Felismeri és elfogadja a tanulási és munkatevékenység emberformáló és értékteremtő erejét.	
Ismeretek/Témák		
Az oktatás és iskola a múltban. A tanuló társadalom és az élethosszig tartó tanulás.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	oktatás, iskola, tanítás, tudásépítés, tanuló, tanuló felnőtt, képzettség, képzetlenség, információs társadalom, élethosszig tartó tanulás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A tanulók teljesítményének a mérése**	**Órakeret 2 óra**

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló ismerje Magyarország helyét Európában, földrajzi, politikai elhelyezkedését, a magyar államszervezet főbb szereplőit, az önkormányzati intézményeket, a tömegmédia fontosabb csatornáit, a manipuláció eszközeit. Képes legyen értékelni, megbecsülni az egyéni és közösségi értékeket, a tudást, a tanulást, és értse az egész életen át tartó tanulás személyes és társadalmi szükségességét. A tanuló legyen tisztában a társadalom és gazdaság alapvető tulajdonságaival, ismerje fel a történelemben zajló változásokat és azt, hogy ezeknek az ismerete nélkülözhetetlen a napjainkban zajló társadalmi, gazdasági, politikai, művészeti folyamatok (és azok változásainak) a megértéséhez.

10. évfolyam

A 10. évfolyam programját a tanulók forrás- és tevékenységközpontú munkáltatása határozza meg. A tanév célja, hogy a tanulók képessé váljanak:

- a társadalom és legfontosabb intézményeinek megismerésére, a működésük megértésére;
- a különböző világképek jellemzőinek felismerésére, a világvallások azonosítására;
- a politika világában való eligazodásra, saját értékeinek és érdekeinek megfelelő döntések meghozatalára;
- a gazdaság leglényegesebb információinak megértésére, az egyén gazdasági lehetőségeinek felmérésére és a pénzügyekben való tájékozódásra.

Fejlesztési feladatok minden tematikai egységre vonatkozóan
Ismeretszerzés, tanulás A forrásokban és -feldolgozásokban található információk gyűjtése. A történelem tárgyi emlékeinek felismerése, értelmezése élőszóban vagy írásban. A filmek, filmhíradók értelmezése. Történelmi esemény, intézmény, szervezet megismerése források alapján. Tájékozódás kézikönyvekben, az ismeretterjesztő folyóiratokban és az internet valamely magyar nyelvű keresőprogramjában. Ábra készítése a tankönyv, a munkafüzet, szakirodalom felhasználásával. *Mérlegelő gondolkodás* Különböző típusú források elemzése, ellentétes felfogású forrásrészletek összehasonlítása, értelmezése, feldolgozása. Azonos eseményről, jelenségről készült különböző forrásrészletek összehasonlítása. A forrásokban fellelhető leegyszerűsítő vélemények elemző értelmezése tanári rávezetéssel. A média forrásértékének, jellegének felismerése, elemzése. Eltérő álláspontok felismerése megadott történelmi források és tudományos feldolgozások szövegében; az eltérések okainak vizsgálata. Kiemelkedő történelmi személyiségek döntéseinek értékelése. A történelem meghatározó jelentőségű történelmi személyiségei szerepének értékelése *Kommunikáció* A korszakokra vonatkozó történelmi szakkifejezések helyes használata. A történelmi fogalmak magyarázata. Egy téma bemutatása többféle módszer és eszköz (élőszó, térkép, kép, filmrészlet, tárgyak stb.) ötvözésével. Egy-egy előre megadott kérdés kapcsán saját vélemény megfogalmazása, kifejtése. Érvelési technikák ismerete és alkalmazása szóban és írásban. Előadás készítése (meghatározott terjedelemben) történeti témákról, segédeszközök felhasználásával. Hosszabb adatsorok, grafikonok, ábrák alapján történelmi változások felismerése és bemutatása. Szemléletes diagramok és grafikonok készítése gazdasági, társadalmi, demográfiai folyamatokról. Táblázatkészítés demográfiai, gazdasági és társadalomtörténeti adatok bemutatásához. Jártasság a feladatlapok kitöltésében; tájékozottság javítási elveiben és módszereiben. *Tájékozódás időben és térben* Fontosabb folyamatok vagy jelenségek időrendjének összeállítása. Időrendi táblázat készítése. Az időben való jártasság bemutatása élőbeszédben, írásban és a térképen. A térben és időben játszódó események közötti kapcsolat felismerése. Időrendi táblázatok és térképek összehasonlítása, rajzok és térképek készítése. Az egyetemes és a magyar kronológiák

használata. Történelmi jelenségek természeti feltételeinek megállapítása a szaktanár útmutatása alapján. Történelmi helyek azonosítása mai térképeken. Sematikus rajz készítése egy-egy történeti táj egységeiről. Tematikus történelmi térképek adatainak összehasonlítása (pl. gazdasági fejlődés, népsűrűség, nemzetiségi összetétel változása).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A tanulók teljesítményének a mérése**	**Órakeret 2 óra**

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Társadalom és intézményei múltban és jelenben – Intézményeink működése**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	A tanuló képes a hivatalos és magánügyek megkülönböztetésére. Ismeri a legfontosabb országos intézmények – országgyűlés, kormány, minisztériumok, bíróságok, adóhivatal – feladatait, működését (a múltban és a jelenben). Átlátja a helyi intézmények – önkormányzat, polgármesteri hivatal, az egészségügyi, az oktatási és egyéb funkciójú helyi intézmények – rendszerét, azok feladatait.	
Ismeretek/Témák		
A modern polgári állam funkciói, intézményei. A demokratikus berendezkedés, a hatalommegosztás. A mai magyar állam főbb jellemzői. Az önkormányzat intézményei. Különböző ügyek intézésének gyakorlata, a kulturált viselkedés gyakorlása. Különböző emberi élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása, magatartásminták elemzése, értékelése. Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állam, államszervezet, önkormányzat, hatalmi ág, demokrácia, alkotmány – alaptörvény.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A világkép**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló megismeri a különböző világkép-magyarázatokat, felismeri jellegzetességeiket és értékeli azokat. Tisztában van a globalizáció legfontosabb jelenségeivel és folyamataival, értelmezi azok mindennapi életre gyakorolt hatásait, képes önálló vélemény megfogalmazására a fentiekkel kapcsolatban. A tanuló képes feltérképezni a generációk közötti kapcsolódások (egymásrautaltság, értékrendbeli változások, konfliktusok) jelentőségét,	

	annak nehézségeit.
Ismeretek/Témák	
Világmagyarázatok, a világról alkotott kép változásai. A sokszínű világlátás. Vallások, világvallások (különös tekintettel a zsidó, a keresztény és az iszlám vallásra). A fogyasztói társadalom, a jóléti állam és a világgazdasági válságok. Demográfiai problémák Európában és a világban. A globalizáció és a fenntartható fejlődés. A globális világ kihívásainak hatása hazánk fejlődésére. Alapvető globális problémák tudatosítása. A kulturális globalizáció előnyei és hátrányai. Generációk, generációs kérdések, konfliktusok. Az időskor és a különböző nemzedékek eltérő életmódja. A nemzedékek közti szolidaritás. Az együttélés szabályainak kialakítása és rendeltetése. A család funkciójának és szerepének változásai napjainkban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Világkép, civilizáció, filozófia, vallás, hit, fundamentalizmus, ateizmus, egyistenhit, többisten-hit, világvallás, földrajzi felfedezés, idealizmus, materializmus, gazdasági, társadalmi, politikai rendszer, berendezkedés, fejlődő és fejlett ország, globalizáció, fenntartható fejlődés, terrorizmus, információs társadalom, klímaváltozás, környezetszennyezés, migráció, nyugdíjrendszer, társadalmi szolidaritás, inaktív korú népesség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A politika világa – a demokratikus politikai berendezkedés**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló ismeri a politikai alapfogalmakat, egyben értelmezi azokat a mai magyar politikai életre. Történelmi példákon keresztül felismeri a szélsőséges politikai irányokban rejlő veszélyeket (pl. a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák bűntettei [kirekesztés, megkülönböztetés, holokauszt, Gulág]). Képes a demokrácia működésének modellálására, a jogok és kötelességek rendszerének átlátására. Megismeri az Alaptörvény fontosabb részleteit, rendelkezéseit.	
Ismeretek/Témák		
A gazdaság, a társadalom és a politika kapcsolata. A politikai berendezkedések: a demokrácia és a diktatúra. A rendszerváltás Magyarországon. Az Alaptörvény főbb pontjai. A politizálás színterei. A politikai pártok ma Magyarországon.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Politika, demokrácia, diktatúra, kirekesztés, fajgyűlölet, antiszemitizmus, holokauszt, Gulág, párt, politikai jog, rendszerváltás, alkotmány, alaptörvény, jogállam.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Gazdaság, gazdálkodás, pénzügyek**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló képes közgazdasági és pénzügyi ismeretek, összefüggések megértésére. Hasznos ismeretekkel rendelkezik az egyéni gazdálkodás (egyéni költségvetés) terén, valamint tisztában van az ország költségvetésének legalapvetőbb kérdéseivel (milyen területekből áll, miből finanszírozzák). Megfelelő tudással, realitásérzékkel rendelkezzen ahhoz, hogy felelős gazdasági döntést hozhasson –képes a különböző lehetőségek összevetésére, mérlegelésre, felelős döntések meghozatalára.	
Ismeretek/Témák		
A legfontosabb közgazdasági fogalmak (gazdasági ágazatok, gazdasági szereplők, tőke). Az egyén gazdálkodása, a háztartások gazdálkodása. A legfontosabb pénzügyi ismeretek (bankok, banki szolgáltatások, számlák, hitel, kamat, megtakarítás, thm, bankkártyák, valutaárfolyam, jelzálog). Egyéni költségvetés készítése. Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gazdasági ágazat, költségvetés, vállalkozás, tőke, banki szolgáltatás, pénzügyi tranzakció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A tanulók teljesítményének a mérése**	**Órakeret 2 óra**

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes legyen a körülötte lévő társadalmi-természeti környezet változásait érzékelni, véleményt nyilvánítani a különböző események kapcsán; tudja, hogy milyen társadalmi normák érvényesek rá, és ezek betartásával legyen képes saját érdekeinek megfelelően cselekedni. A tanuló legyen tisztában a társadalom és a gazdaság alapvető tulajdonságaival, ismerje fel a történelemben zajló változásokat, és azt, hogy ezeknek az ismerete nélkülözhetetlen a napjainkban zajló társadalmi, gazdasági, politikai, művészeti folyamatok (és azok változásainak) a megértéséhez.

Természetismeret

A legfontosabb célok a következők:

- a szerves és szervetlen világ kapcsolata megismerésének megalapozása;
- az energia és energiaáramlás mint általános szervező elv megismerése;
- a „láthatatlan” hatások megismerése;
- az atomi/molekuláris folyamatok megismerése;
- az atomi/molekuláris folyamatok szervezetre gyakorolt hatásainak tudatosítása.
- az élő és élettelen világ evolúciójának megismerése;
- az egyes tudományos elméletek egybevetése egymással, a természettudományos érvelés néhány sajátságának elmélyítése;
- az emberi tevékenység környezetalakító hatásának és a hatás következményeinek tudatosítása;
- az információ és jelentőségének ismerete a fizikai-biológiai-társadalmi létben.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Hogyan működik a természettudomány? A tudomány módszerei**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Tapasztalatok a megfigyelésről.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Kísérlet és egyszerű megfigyelés különbségének megértetése. A modellek szempontfüggőségének és a mérések jelentőségének bemutatása. Eredmények ábrázolása (grafikon), illetve grafikon leolvasása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél: Legalább egy megfigyelés, kísérlet és mérés közös megbeszélése.

Lehetséges változatok:
Versrészlet és tudományos leírás összehasonlítása.
Saját megfigyelések összegyűjtése.
A megfigyelések szempontfüggőségének fölismerése. (Pl.: Kinek milyen fiú/lány tetszik? Milyen házban szeretnék lakni?)
Megfigyelés leírásának elemzése. (Mire volt kíváncsi a kutató? Mit figyelt meg? Mire következtetett?)
A kísérletezés célja: saját kísérletek és ismert kísérletek összegyűjtése.
A független és a függő változó fölismerése.
A mérés szerepe a mindennapokban, pl. lázmérés, földmérés, tömegmérés.
Példák a „modell” szó hétköznapi (pl. topmodell, vasútmodell) és tudományos (atommodellek, demográfiai növekedési modellek, a szív mint szivattyú) használatára. Modell és makett különbsége (pl. emberi szív) – mi érthető meg belőle, mi nem: közös megbeszélés. Eltérő modellek/makettek ugyanarról a jelenségről (pl. emberábrázolások), szempontfüggőség felismerése.
Órai mérés: a megpendített húrhosszak és hangmagasságok (oktáv, kvint, kvart) mérése pl. gitáron, citerán. Az eredmény ábrázolása.
Példák gyűjtése igazolható feltevésekre: az előrejelzés szerepe a hétköznapokban (népi időjárás-előrejelzések) és a tudományban (meteorológiai hálózat, életmód és betegségek kockázata).
Tudományos ismeretterjesztő filmrészlet megtekintése (pl. D. Attenborough: Az élő bolygó – részlet).

Hétköznapi vita és tudományos vita eljátszása egy konkrét probléma kapcsán.	
Kulcsfogalmak	Mérés, modellezés, feltevés, igazolás, törvény, tudományos leírás, szimuláció, makett.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Tájékozódás térben és időben**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Függőleges és vízszintes irány, derékszög, koordináta-rendszer, sebesség, a kör kerülete, hasonlóság a geometriában, óra, nap, hónap, év.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. A mozgások leírása, az ehhez szükséges mennyiségek, jellemzők ismerete, használatuk gyakoroltatása. Az égtájak és a Földről látható égi mozgások összekapcsolása, a földrajzi hálózat lényegének megértése. Tematikus térképek jeleinek leolvasása. A föld- és a napközéppontú világkép összehasonlítása: azonos jelenség különböző szempontú értelmezése. Földrajzi, csillagászati és biológiai ismeretek összekapcsolása. Rendszerek változásának nyomon követése. Folyamatok kimenetelének előrejelzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél: A tájékozódás és a csillagászat kapcsolatának megismerése (égtájak, égi mozgások). A távolságok fölmérésének geometriai módszere. A hasonlóság fölismerése, a nagyítás, kicsinyítés mértékének meghatározása.
Fizikai, biológiai, kémiai és csillagászati jelenségek sebességének összevetése. Időegységek. Az idő, sebesség, gyorsulás mértékegységeinek használata, átváltása.
Az út, elmozdulás, sebesség, gyorsulás fogalmának ismerete, használata mozgások leírásában.
Az egyenes vonalú egyenletes és az egyenletesen gyorsuló mozgás; a szabadesés gyorsulása fogalmának ismerete és alapvető összefüggései.
A körmozgás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás fogalmának és összefüggéseinek ismerete.

Lehetséges változatok:
Kémiai reakciók gyorsaságának függése a hőmérséklettől és a katalizátoroktól.
A csillagászati és a mágneses északi iránymeghatározás bemutatása.
A legegyszerűbb napóra (gnomón) és a déli irány kapcsolata: a Nap naponkénti égi mozgása.
A csillagok égi mozgása, csillagképek.
A Föld gömb alakjának bizonyítása, következményei.
Gömbi formák síkra vetítése (síktérkép), a torzítás szükségszerűsége.
Háromszögelés alkalmazása a térképezésben: ismeretlen magasságú épület magasságának megmérése.
A földátmérő megmérése. A Hold és a bolygók távolsága – ókori és mai mérések értelmezése.
Hosszúsági és szélességi körök rendszere, a GPS lényege.
Tematikus térképek értelmezése.
Milyen gyorsan múlik? – a szubjektív és objektív időfogalom összevetése.
A nap (a Nap látható mozgása és a Föld forgása alapján), az évszak és az év (a Nap évi mozgása és a Föld keringése alapján). A bolygók és a csillagok mozgásának különbsége.
A mozgásokat jellemző mennyiségek közti összefüggések kvalitatív és kvantitatív

alkalmazása.	
Kulcsfogalmak	Tájolás, torzítás, csillag, bolygó, hosszúsági és szélességi kör, tematikus térkép, nap- és földközéppontú modell, másodperc, perc, óra, nap, évszak, év, elmozdulás, sebesség, gyorsulás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás, reakciósebesség, katalizátor.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Lendületbe jövünk, azaz többet ésszel és erővel!**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Sebesség, gyorsulás.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A változások okainak és összefüggéseinek megismerése. Az állandóság és a változás oksági összefüggéseinek felismerése. A jelenségek közös jellemzőinek felfedezése. Alapfogalmak megalapozása (természettudományos megismerés, kölcsönhatás, erő, rendszer, állapot, változás, egyensúly, folyamat).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Közös cél: A Newton-törvények kvalitatív és egyszerű kvantitatív alkalmazása. A tömeg fogalma. A súrlódási erő szerepe a mindennapokban, a tapadási, csúszási és gördülési súrlódás megkülönböztetése. A lendület-megmaradás törvényének kvalitatív alkalmazása. *Lehetséges változatok:* A lendületmegmaradás felismerése a mindennapokban: – rakétameghajtás. Centripetális erő ismerete és felismerése mindennapi alkalmazásokban. Tömegvonzás ismerete, kapcsolat felismerése a bolygók mozgásával. A súly és a súlytalanság fogalmának ismerete. A tömeg és a súly megkülönböztetése.		
Kulcsfogalmak	Tömeg, tehetetlenség, lendület, fizikai törvény, centripetális erő, súrlódási erő, tömegvonzás, súly.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Halmazok** **Gázok, folyadékok, halmazállapot-változások, az időjárás elemei**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Hőmérséklet, légnyomás, térfogat, sebesség, halmazállapot.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól. Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról. Az időjárás napi változásainak megértése. Meteorológiai jelentések értelmezése. Kísérletek végzése, grafikonelemzés. Magyarázatkeresés a tapasztalt időjárási jelenségekre. Az emberi gazdálkodás és a természeti feltételek kapcsolatának fölismerése néhány fontos hazai példán. A környezetvédelem néhány példájának megismertetése, az	

	érdeklődés felkeltése a környezettudatosság iránt.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Közös cél: Az időjárási elemek, ezek változásait befolyásoló fizikai hatások (a napsugárzás, a léghőmérséklet, a légnyomás, a szél, a levegő vízgőztartalma, a csapadékfajták) közti összefüggések megfogalmazása. Példák a gazdálkodás és a természeti környezet közti összefüggésekre. A halmazállapot-változások alapvető jellemzőinek ismerete. A Celsius-skála alappontjai, az olvadáspont, forráspont feladatmegoldás-szintű ismerete. Az gáztörvények (Boyle–Mariotte, Gay–Lussac-törvények) kvalitatív ismerete és alkalmazása. A Kelvin-skála és a Celsius-skála kapcsolatának ismerete. *Lehetséges változatok:* Időjárási frontok. Grafikonok, folyamatábrák elemzése. Saját megfigyelések, egyszerű kísérletek értelmezése. A Kárpát-medence természetes növénytakarója, élővilága, vízrajza. (Pl. Alföld: tölgyesek, szikesek, homoki gyepek, ligeterdők; középhegység: tölgyesek, bükkösök, sziklagyepek; magashegységek: lucosok, törpefenyves, hegyi rét; lápok). A gazdálkodás hatása az élővilágra: fokgazdálkodás, erdőirtások, bányászat, folyamszabályozás, állattenyésztés, városiasodás, vízvezeték, monokultúrák, kemikáliák, természetvédelmi területek, biogazdálkodás. Vízkincsünk. A folyószabályozás és árvízvédelem módjai, problémái. Víznyerés, ivóvíz, víztisztítás. Gyógyvizek. Erdőgazdálkodás, erdőtípusok. Sziklagyepek: természetvédelmi érték. Talaj: összetevői, termőereje, védelme (szikesedés, erózió, trágyázás). A gáztörvények: Boyle–Mariotte, Gay–Lussac kvantitatív ismerete és alkalmazása. A nyomás, hidrosztatikai nyomás meghatározása. Elemi feladatmegoldás, Arkhimédész törvényének ismerete. Az úszás, lebegés, merülés feltételeinek megállapítása és következtetések. Hidraulikus emelő működési elve. Pascal-törvény. A folyadékok összenyomhatatlanságának ismerete és konkrét példák. Bernoulli-törvény, Magnus-hatás.	
Kulcsfogalmak	Úszás, lebegés, merülés, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, gáztörvény, zárt rendszer, hő, hőmérsékleti skála, abszolút nulla fok, halmazállapot, olvadáspont, forráspont, napi hőmérsékletjárás, szél, páratartalom, harmat, dér, eső, köd, szmog (füstköd), életközösség, talaj, szikes, ligeterdő, monokultúra, talajvíz, rétegvíz, ivóvíz, gyógyvíz, biológiai tisztítás, kölcsönhatás, állapot, változás, egyensúly, stabilitás, folyamat, rendszer, környezet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Mechanikai energia**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Erő, sebesség, tömeg, elmozdulás.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési	Alapfogalmak megalapozása, mélyítése (munka, energia, mechanikai energiafajták, energiamegmaradás, rendszer). A munka és az energia kapcsolatának tudatosítása. A reverzibilis és irreverzibilis folyamatok megkülönböztetése konkrét példákban.	

feladatok	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Közös cél: Az energia, munka, teljesítmény, hatásfok fogalmának ismerete, elemi alkalmazása. *Lehetséges változatok:* A helyzeti és mozgási energia, emelési és gyorsítási munka összefüggéseinek alkalmazása. Az energiamegmaradás tényének, valamint a termodinamika első főtételének ismerete. Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok megkülönböztetése. Néhány mindennap használatos gép hatásfoka, valamint a 100%-os hatásfok elérésének fizikai lehetetlensége. Egyéb energiák hővé alakulása, disszipáció. Az örökmozgó lehetetlensége.	
Kulcsfogalmak	Energia, munka, energiafajta, hő, teljesítmény, hatásfok, állapot, változás, rendszer, környezet, kölcsönhatás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az „embergép”: mozgás, légzés, keringés. Az emberi mozgás, keringés és légzés élettana és anatómiája**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	A levegő térfogatának és nyomásának összefüggése. A nyomás mértékegységei.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi mozgási és légzési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az emberi szívműködés és keringési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az egészséget veszélyeztető tényezők megismertetése, az egészséges életmódra való törekvés erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Közös cél: A mozgás és légzés mechanikájának megismerése. A szív és az erek mechanikájának megismerése. Alapvető egészségvédelmi ismeretek elsajátítása. *Lehetséges változatok:* Az emelő-elv szemléltetése az ízületekkel kapcsolt emberi csontok példáján. A fontosabb emberi csontok szerepe (makett alapján). Az izomműködés lényege. A csont és az ízületek sérülései, megelőzésük. A csontok felépítésének és szilárdságának összefüggése. A légzés funkciójának megbeszélése. A tüdő térfogatát és a légzés hatékonyságát befolyásoló tényezők áttekintése. A légzési szervrendszer részei, feladataik, a hangképzés. A védekező reflexek (köhögés, tüsszentés) szerepe. A légzőmozgások szemléltetése. Légzésszám-változás terhelés hatására (kiscsoportos feladat). A légzőrendszer egészségét fenyegető és megőrző hatások (sport, dohányzás, szmog, TBC). A szív fölépítése és működése (makett alapján). A vér és a nyirok, az erek szerepe. Véralvadás, vérzés, vérzéscsillapítás. A vérnyomás és a pulzus oka, mérése. A keringési rendszer egészségét fenyegető kockázati tényezők és egészségmegőrző hatások (magas vérnyomás, érelmeszesedés, trombózis, infarktus).		

Kulcsfogalmak	Emelő, ízület, reflex, mellkas, rekeszizom, hajlító- és feszítőizom, légcsere, légzőfelület, szívpitvar, szívkamra, billentyűk, pulzus, vérnyomás, kockázati tényező, vér, nyirok, infarktus, trombózis.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Formák és arányok a természetben Elemek és vegyületek. Kristályrácsok. Szerves molekulák a mindennapokban**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Tükrözés, forgatás következményei. Halmaztulajdonságok. Atom és molekula, szerkezeti képlet.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az arányok fontosságának beláttatása, rögzítése. Arányokat fenntartó és felborító erők fölismerése. Állandó és változtatható arányok fölismerése. Szerkezet és tulajdonság összefüggésének beláttatása. Szerkezet, arány és biológiai funkció összekapcsolása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:

Az arány fontossága és számszerű jellemzése. A geometriai rend fölismerése az anyagok szerkezetében. Az anyagvizsgálat néhány módszerének megismerése. Néhány óriásmolekula gyakorlati fontosságának megismerése konkrét példákon.

Lehetséges változatok:

A harmónia ókori fogalma és az arányok. Szép és rút.
Aszimmetrikus (szivacs), sugarasan szimmetrikus (medúza) és tükörszimmetrikus (ember) lények.
A férfi, a női és a gyermektest arányainak összehasonlítása.
Változó térfogat- és tömegarányok: elegyek, oldatok. A töménység jellemzése (százalék).
Arányok a konyhában (fűszerek, só, pácok) és az iparban (ötvözetek, beton).
Az élőlények növekedését megszabó arányok (korlátozó tényezők): hiánybetegségek, fény, víz stb.
Állandó tömegarányok: a vegyületek összegképlete egyszerű példákon.
Kristályos (kősó) és amorf (gumi, üveg) anyagok szerkezete. Elemi egység (cella).
Molekulák térbeli rendeződése: membránok, habok, mosószerek, folyadékkristályos kijelzők.
A kémiai elnevezések eredete és mai tartalma.
Mesterséges szerves vegyületek (műanyagok, gyógyszerek, tartósítószerek). Előnyök, veszélyek mérlegelése.
A szénhidrogének eredete, tulajdonságai, felhasználása (közlekedés, fűtés, vegyipar).
Néhány oxigéntartalmú szerves molekula a mindennapokban (etilalkohol, aceton, ecetsav). Biológiai hatásuk.
Egyszerű cukrok és összetett szénhidrátok a mindennapokban (szőlőcukor, keményítő, cellulóz). Biológiai szerepük.
Néhány nitrogéntartalmú szerves molekula: vitaminok, aminosavak, fehérjék, DNS. Óriásmolekulák felépítése és lebontása az élőlényekben. Az óriásmolekulák érzékenysége: kicsapódás. Mérgezések és következményeik.

Kulcsfogalmak	Szimmetria, százalék, összegképlet, oldat, oldószer, amorf, membrán, felületaktív anyag, környezeti tényező, mono- és polimer, szénhidrogén, karbonsav, alkohol, aminosav, fehérje, kicsapódás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Elektromosság, mágnesesség**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Erő, energia, tömegvonzás, teljesítmény.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Kölcsönhatások, erők alaposabb, rendszerszerűbb ismerete, ok-okozati kapcsolatrendszere, az információ terjedése lehetséges módjainak leírása az elektromágneses kölcsönhatásokon keresztül. Bővebb ismeretek szerzése a bennünket körülvevő térről. Alapismeretek szerzése az elektromágneses hullámon alapuló eszközökről.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
Az elektromosság, mágnesesség mint kölcsönhatás megismerése.

Lehetséges változatok:
Példák a statikus elektromosság és a mágnesesség gyakorlati/természetbeni megjelenési formáira, alapvető összefüggések felismerése.
Az egyenáram fogalma, jellemzőinek ismerete, egyszerű áramkörök összeállítása, mérések végzése.
Az Ohm-törvény alkalmazása egyszerű esetekben.
Az elektromos energia és teljesítmény alapvető kvalitatív összefüggéseinek alkalmazása, különböző elektromos eszközök teljesítményének összehasonlítása.
A váltóáram fogalmának, alapvető jellemzőinek megismerése.
Az elektromágneses indukció jelensége, gyakorlati/természetbeni megjelenése.
A transzformátor működésének gyakorlati jelentősége.
Az elektromágneses hullám tulajdonságainak ismerete, példák a gyakorlati alkalmazásokra. (A spektrum különböző tartományaiban: mikrohullámú sütő, rádióhullámok, mobiltelefon stb.)

Kulcsfogalmak	Elektromos töltés, mágneses pólus, elektromos, mágneses tér, Coulomb-törvény, áramerősség, feszültség, ellenállás, egyenáram, váltóáram, elektromos fogyasztás, frekvencia, maximális feszültség, elektromágneses indukció, dinamó, transzformátor, elektromágneses hullám.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Energianyerés az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, kiválasztás**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Szerves molekulák. Energianyerő és energiaigényes folyamatok. A légzés funkciója.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az energiaáramlás nyomon követése az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, keringés és kiválasztás összefüggéseinek felismerése az emberi szervezetben. Az anyagcsere és az emberi egészség kapcsolatának tudatosítása, az egészséges táplálkozás iránti igény felkeltése, erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél: Az anyag- és energiaátalakítások biológiai szerepének megértése az élővilágban és az emberi szervezetben. Anyagforgalom és egészség néhány összefüggése. *Lehetséges változatok:* Változatos energianyerés az élővilágban: ragadozók, növényevők, élősködők, lebontók, fotoszintetizálók. Táplálkozási hálózat. Az emberi emésztés helyszínei, emésztőnedvek (nyál, gyomornedv, epe, hasnyál). Az emésztés szabályozása: feltétlen és feltételes reflexek. A felszívott anyagok sorsa, a máj szerepe. Egészséges táplálkozás, túltápláltság, hiánybetegségek, mérgezések. Az alkohol hatása. Testkép, testépítés, táplálékkiegészítők kockázatai. A vér szerepe, vérkép. A felszívott tápanyagok sorsa a sejtben (energianyerés, átalakítások). Kiválasztás a vesén, a tüdőn és a bőrön át. A vizeletmennyiség és a belső környezet egyensúlyának, arányainak (homeosztázis) megőrzése.	
Kulcsfogalmak	Heterotróf, autotróf életmód, emésztés, kiválasztás, felszívás, vérplazma, visszaszívás, szűrlet, vizelet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Atomi aktivitás**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Energia, elektromos töltés, elektromágneses hullám, szimmetria, normálalak.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az anyag, kölcsönhatás, erők, energia, információ fogalmának mélyítése. Az állapot és a változás fogalmának bővítése az atomok mérettartományában bekövetkező jelenségek megismertetésével. Az energiagazdálkodással kapcsolatos felelősségtudat erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Közös cél: Az elektronburok és az atommag szerkezetének áttekintése. Az atomenergia ismerete. *Lehetséges változatok:* Az anyag atomos szerkezetének tudatosítása konkrét jelenségeken keresztül. Az atommag és elektronhéj fogalmának megismerése. A rádióaktivitás 3 fajtájának, néhány gyakorlati alkalmazásának, hatásának megismerése az élő szervezetre. A maghasadás oka és feltételei, a láncreakció elve. Az atomenergia fogalma, felhasználásának gyakorlati módja és elvi lehetőségei. Előnyök és hátrányok mérlegelése. A Nap energiatermelése, hatása a földi életre.	

Kulcsfogalmak	Atom, proton, elektron, neutron, egyensúly, energiaminimum, rádióaktivitás, atomenergia, maghasadás, láncreakció, magfúzió, napenergia, atomerőmű.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A szervezet egysége – idegrendszer és viselkedés**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Az emberi szervezetben zajló fő kémiai átalakulások. Példák csoportban élő állatokra.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi szervezet egységét fenntartó rendszerek működéseinek, kölcsönhatásainak megismerése. A testi és lelki egészség alapjainak tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény erősítése. A védekező szervezet működéseinek bemutatása. A tanulás mint a környezethez való alkalmazkodás megismertetése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
Az önazonosságot (homeosztázist) fenntartó és az azt fenyegető főbb hatások áttekintése az emberi szervezet szintjén és a társas kapcsolatokban. A szabályozás és a vezérlés néhány formája az emberi szervezetben.

Lehetséges változatok:
Szabályozó szerepű emberi hormon (inzulin), cukorbetegség.
Vezérlő szerepű emberi hormon (növekedési hormon),
a testméretet megszabó tényezők.
Hormonok és érzelmek kapcsolata.
A reflexek fölépítése (térdreflex).
Az idegrendszer szabályozó működése: a testhőmérséklet szabályozása.
Érzékszervek: az éleslátás feltételei (pupillareflex, élességállítás).
Az idegrendszer működését befolyásoló hatások (alkohol, drogok, gyógyszerek).
Fájdalom, fájdalomcsillapítás.
Aktív és passzív, természetes és mesterséges immunitás. Védőoltások.
Immunitás a mindennapokban: allergia, vércsoportok.
Stressz és egészség, idegrendszer és immunitás kapcsolata.
A tanulás alaptípusai az állatvilágban és az ember esetében.
Az emlős állatcsoportok jellemzői (hierarchia).
A társas kapcsolatok szerepe a főemlősök és az ember tanult viselkedéseiben: szülő-gyermek kapcsolat, kortárscsoportok, reklámok, függőséget okozó hatások, értelemadás.
Segítőkészséget és agressziót kiváltó helyzetek.
Tanult megküzdési stratégiák, tanult tehetetlenség.
Az állati és az emberi kommunikáció jellemzői.

Kulcsfogalmak	Szabályozás, visszacsatolás, hormon, célsejt, szorongás, reflexív, vegetatív központ, tudatmódosítás, immunitás, antigén, stressz, feltételes reflex, próba-szerencse, bevéső dés, utánzás, belátás, kulcsinger, motiváció, öröklött gátlás, hierarchia, agresszió, segítségadás (altruizmus), szabálykövetés.

Tematikai egység/	**Mi a fény?**	**Órakeret**

Fejlesztési cél		**4 óra**
Előzetes tudás	Atom, elektron, tükör, rezgés, elektromágneses hullám.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A részecske- és a hullámtulajdonság jellemzőinek felismerése a fény esetén, a kettősség tudatosítása. A fény hullámtulajdonságainak elemzése és felismerése a mindennapokban. A látható fény elektromágneses hullámként történő azonosítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
A fény tulajdonságainak áttekintése.

Lehetséges változatok:
A fényvisszaverődés, a fénytörés jelensége és alapvető kvalitatív szabályainak megállapítása.
A sík, a domború és a homorú tükör leképezési szabályainak vizsgálata és gyakorlati alkalmazásai.
A fényelhajlás jelensége.
A fény elektromágneses hullám mivolta.
A színek frekvenciaszabálya és a fénytörés frekvenciafüggésének következményei.
A fotocella működésének alapjai, a fény „részecsketermészetének" megjelenési formái.
A fénysebesség kitüntetett szerepe.

Kulcsfogalmak	Fénytörés, fényelhajlás, domború, homorú tükör, szín, foton, fénysebesség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	A férfi és női szervezet különbsége (anatómiai és genetikai).	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A látható jellegek és az öröklés kapcsolatának felismerése. A szexualitás genetikai szerepének megismerése. A nemi működések megismerése a családtervezés és az egészségmegőrzés szempontjából.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
Az öröklött és „szerzett" tulajdonságok megkülönböztetése, az öröklődés és a nemiség kapcsolata. A nemi működések biológiai háttere emberben. A genetika és a szexualitás egészségügyi vonatkozásai. A genetikai információ megváltozásának lehetséges következményei.

Lehetséges változatok:
Egy gén – egy jelleg kapcsolatok (Rh-vércsoport, öröklődő betegségek).
Mennyiségi és minőségi jellegek különbsége, a környezet szerepe.
A nemiség szerepe a genetikai információ újrakombinálódásában (az ivarsejtek sokfélesége, a testi sejtek genetikai azonossága).
A genetikai információ megváltozása: mutációk.
Mutációt okozó hatások (sugárzások, vegyületek).
Genetikai szabályozás: szabályozott sejtosztódás (növekedés) és szabályozatlan osztódás

(rákos góc). Rákkeltő tényezők, kerülésük. Az ember ivarszervei, biológiai funkciójuk. A hímivarsejt és a petesejt jellemzői. A női nemi ciklus szakaszai, a megtermékenyítés. Családtervezés. Beágyazódás, magzati élet. A magzat védelme. Az újszülött és a csecsemő világa. Nemi érés, öregedés, halál. Betegségek szűrése, betegjogok.	
Kulcsfogalmak	Gén, génváltozat (allél), mennyiségi és minőségi jelleg, recesszív (elnyomott) jelleg, mutáció, mutagén és rákkeltő (karcinogén) hatás, ivarsejt, ivarszerv, petefészek, tüsző/repedés, menstruáció, megtermékenyülés, tüszőhormon, sárgatesthormon (progeszteron), tesztoszteron, beágyazódás, magzat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Honnan hová? Csillagászati, földrajzi és biológiai evolúció. Az ember társas viselkedése**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Betegség és immunrendszer. Az öröklődés alapjai. Önzetlenség és agresszió. Atom, magfúzió, sebesség, gyorsulás, idő, körmozgás, bolygómozgás, tömegvonzás, kör, ellipszis.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Különböző területek, jelenségkörök közötti kapcsolatok, összefüggések észrevétele, hasonlóságok, közös vonások felfedezése, megfogalmazása. Az idő- és térfogalom mélyítése, az időbeli tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű folyamatok megismerése során.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
Az egyirányúság fölismerése és magyarázata csillagászati, földtani és biológiai folyamatokban. Az emberi csoportok néhány biológiai jellemzőjének megfogalmazása.

Lehetséges változatok:
A csillagok fejlődésének főbb állomásai.
A Naprendszer szerkezete, mérete, bolygóinak mozgása, mérete, típusai.
Legalább két-két jellemző csillagkép ismerete a téli és a tavaszi égboltról, valamint két-két jellemző csillagkép ismerete az északi és a déli féltekéről.
A csillag, bolygó, üstökös, meteor megkülönböztetése.
Szemléletes kép a táguló világegyetem elméletéről.
A Föld felszínének története: a vulkáni működések, földrengések oka, következményei.
A jégkorszakok nyomai.
Hegységképződés és pusztulás.
Haladás (fejlődés) és biológiai evolúció.
Az evolúció darwini leírása.
Közvetlen bizonyítékok (fosszíliák) és anatómiai érvek.
A szelekció hatása (mesterséges, természetes). A háziasítás. Ellenálló kórokozók terjedése.
A biológiai evolúció közvetlenül az emberi társadalomra való alkalmazásának veszélyei (szociáldarwinizmus, eugenika).
Vitatott kérdések. (Az élet keletkezésének kérdése.
A nagy kihalási hullámok lehetséges magyarázatai.
Az önzetlen viselkedés evolúciója. Az irányultság kérdése.)

Technikai evolúció és a szokások evolúciója (divat, stílusok). Az emberi csoportokra jellemző társas viszonyok, a szabálykövetés és szabályteremtés példái. Az idegen csoportoktól való elkülönülés és az eltérő csoportok közti együttműködés biológiai háttere.	
Kulcsfogalmak	Csillag, üstökös, meteor, bolygó, galaxis, csillagkép, Naprendszer, Univerzum, Föld-típusú bolygó, szupernóva, evolúció, alkalmazkodás, közös ős (leszármazás), természetes és mesterséges szelekció, önzetlenség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az evolúció színpada és szereplői**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Anyagforgalom az élő szervezetben. Gazdálkodás a Kárpát-medencében.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Tapasztalat szerzése technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek elemzésében. Az egyéni vélemények megfogalmazása során az érvelés, bizonyítás igényének erősítése. Evolúciós, környezet- és természetvédelmi szempontok összekapcsolása, az ember természeti folyamatokban játszott szerepének mérlegelő vizsgálata. A fogyasztási szokásokkal kapcsolatos ésszerű és felelős szemlélet erősítésével törekvés a tudatos állampolgárrá nevelésre. A környezet szépsége, az emberi kultúrák fenntarthatósága és a benne élők testi-lelki egészsége közti összefüggések megjelenítése. Törekvés kialakítása az alkalmazásra a fenntarthatóság és autonómia érdekében a háztartásokban és kisközösségekben.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
Az élőlények együttélését magyarázó feltételek, az ember szerepének elemzése. Környezet és egészség összefüggései, néhány lehetséges megoldási módszer értékelése.

Lehetséges változatok:
Az élőlény-populációk elszaporodása és visszaszorulása.
Populációs kölcsönhatások példákkal. A biológiai indikáció.
Példák az életközösségekben zajló anyagkörforgásra (szén, nitrogén), az anyag- és energiaforgalom összefüggésére. Táplálékpiramis (termelő, fogyasztó, lebontó szervezetek).
Az ember hatása a földi élővilágra a történelem során. Önpusztító civilizációk és a természeti környezettel összhangban maradó gazdálkodási formák.
A természeti környezet terhelése: fajok kiirtása, az élőhelyek beszűkítése és részekre szabdalása, szennyezőanyag-kibocsátás, fajok behurcolása, megtelepítése, talajerózió. Fajok, területek és a biológiai sokféleség védelme. A természetvédelem lehetőségei. Helyi környezeti probléma felismerése, információk gyűjtése.
A környezeti kár fogalma, csökkentésének lehetőségei.
Ökológiai lábnyom. A közlegelők tragédiája: a klasszikus gazdaságtan és kritikája.
Az ökológiai krízis társadalmi-szemléleti hátterének fő tényezői (fogyasztás, városiasodás, fosszilis energia felhasználása, globalizáció). A Gaia-elmélet lényege.

Kulcsfogalmak	Szimbiózis, élősködés, versengés, Gaia-elmélet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Projektek** **A tanulók éves teljesítményének mérése**	**Órakeret** **6 óra**
Előzetes tudás	Egyéni (tanulási) tapasztalatok; a tanév során elsajátított ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Projektek készítése, az ehhez szükséges képességek, kompetenciák fejlesztése. A tanulók teljesítményének mérése – komplex mérés a matematika és a természetismeret területén. (A mérés feladata annak ellenőrzése, hogy a tanuló milyen mértékben igazodik el a természet szerveződési szintjei között, különös tekintettel az atomi és egyed feletti szintekre, képes-e a valószínűségi szemlélet alkalmazására mindennapi szituációk elemzése során is.)	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Részvétel a projekt tervezésében, lebonyolításában és értékelésében; a projektmódszer megismerése. Szabad sáv: a választott tartalomnak és formának megfelelően. Részvétel a „tudáspróbán”.		
Kulcsfogalmak	Projekt, tervezés, külső és belső értékelés.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló fogalmazza meg és konkrét példán ismerje föl az egyszerű megfigyelés és a kísérlet különbségét, a két vizsgálati mód célját. Értse a számszerűség jelentőségét a mérésekben, tudjon ábrázolni és leolvasni mért adatokat. Tudja jellemezni a mozgásokat sebességükkel, gyorsulásukkal. Értse a térbeli tájékozódás geometriai módszereinek lényegét. Tudjon tájékozódni térképeken. Értse a tehetetlenség fogalmát, a gyorsulás formáit, okát. Találjon kapcsolatot a tömeg és a súly között. Értse az ok és okozat közötti kapcsolatrendszert. Értse az energia, a munka, a hatásfok és a hő összefüggését. Ismerje az emberi szervezet működésének mechanikai hátterét. Magyarázzon mindennapokban tapasztalt jelenségeket anyagi halmaztulajdonságokkal. Értse az éghajlat és az időjárás elemeinek fizikai hátterét, összefüggését hazánk természeti képével, gazdálkodásával. A tanuló értelmezze és ábrázolja a természetben megfigyelhető arányokat, ismerjen példákat vizsgálatuk módjára. Hozza kapcsolatba az anyagok szerkezetét tulajdonságaikkal, felhasználásukkal. Értse az elektromosság és mágnesesség alapjait. Értse az áram mágneses, valamint a mágneses tér változásának elektromos hatását. Értse a szervezetünkön átáramló anyag és energia szerepét, összefüggését egészségünkkel. Magyarázza el az élőlények egymásra utaltságát. Magyarázza el a biológiai rendszerek belső rendjét a szabályozás és vezérlés segítségével. Értse az alkalmazkodás szerepét az egyéni és társas viselkedésben. Értse az anyag atomos felépítését, ismerje a proton, neutron, elektron helyét és szerepét az atomon belül. Legyen tisztában a radioaktivitás okával és élettani hatásával. Legyen tisztában az atomenergia felszabadulásának módjaival és lehetőségeivel, környezeti hatásaival.

	A tanuló értelmezze a tulajdonságok öröklődését családfán, különítse el öröklött és szerzett tulajdonságainkat. Legyen áttekintése a genetikai információról, a génműködés szabályozottságáról, egyirányú változásairól (egyedfejlődés) és zavarairól. Ismerje a Föld és alkotóanyagainak helyzetét a Naprendszerben és az Univerzumban. Ismerje a nemek kromoszomális meghatározottságát, a nemi ciklusok és a családtervezés hormonális-élettani hátterét. Ismerjen nagy léptékű, egyirányú változásokat az élő és élettelen természetben, ismerje ezek bizonyítékait, okait. Ismerjen az élőlény-populációk létszámát és változatosságát csökkentő és növelő tényezőket, az élőlények önszabályozó közösségeinek fölépítését. Tudjon példákat bemutatni az ember környezetfüggésére és környezetátalakító szerepére.

Testnevelés

A tehetséges tanulók magasabb szintű sportolása az iskolai rendezvényeken, bajnokságokon, a diáksport-egyesületekben és a versenysport színterein valósul meg. A műveltségterületi tehetséggondozás fő feladata a támogató légkör biztosítása az intézményen belül, és a kapcsolatban álló partnereken keresztül is. Az egyénre szabott fejlesztési eljárások a tanuló szükségleteinek, képességeinek, teljesítményének megfelelően – mind a tehetséggondozás, mind a felzárkóztatás keretében – eredményezhetik más tanulási utak, gyakorlási, edzési folyamatok kijelölését.

9. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Sportjátékok**	**Órakeret 24 óra**
Előzetes tudás	Feltehetően hiányos technikai és taktikai, elméleti és gyakorlati tudás. Határozott tanári irányítással változó minőségű és aktivitású részvétel az előkészítő játékokban, gyakorlásban. Csapatjátékos tulajdonságokról kevés tapasztalat, egyenetlen motivációs szint a sportjátékokban történő alkalmazásra. Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése változó – alkalmanként agresszív, helyreigazítást igénylő – kommunikációs formákban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A választott legalább két labdajátékra vonatkozóan: Az ismételt játékfeladatokban, játékszituációkban a technikai, taktikai és szabályismeret megszilárdítása, bővítése, hiánypótlás. A sportjátékok végzéséhez szükséges ismeretek, képességek megerősítése. Új játékszituációk, játékfeladatok megoldása a szabálykövetés állandóan ismételt megerősítése mellett. Agressziómentes test-test elleni játék és kommunikáció. Igényességre törekvés erősítése a felszereltségben, a testkultúrához tartozó higiéniában és a gyakorlási környezet személyi és tárgyi rendezettségében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Legalább két labdajáték választása kötelező.
Kiemelt tartalom: Az 5–8. osztályban tanult, a játékhoz szükséges lényeges technikai és taktikai elemek végrehajtása csökkenő hibaszázalékkal. A különböző szintű tudás, motiváció egységesítése.

MOZGÁSMŰVELTSÉG
Speciálisan előkészítő, rávezető, képességfejlesztő feladatok és testnevelési játékok
Az 5–8. osztályban tanult, labda nélkül végzett mozgások gyakorlási hatékonyságának növelése, játékban való egyre eredményesebb használata. A technikai jellegű alapmozgások variációi változó irányokban, sebességnöveléssel.
A helyezkedés, helyzetfelismerés fejlesztése a labdáért való harcban. Labdás ügyességfejlesztés nagy ismétlésszámmal.
A helyben választott sportjátékok technikáinak gyakorlása testnevelési játékokban, fogójátékok labdával, labdaszerző és labdavédő játékok, egyéb célirányos játékvariációk. A mozgástanulást segítő eszközök használata (szemüveg, célkeret stb.).
Bemelegítés labdajáték foglalkozásra – tanári irányítással
Egy állandó bemelegítési modell ismételt és tudatos gyakorlása, és az önálló bemelegítésre való felkészülés. Egyes bemelegítési részfeladatok önálló végzése.

Kosárlabdázás
Technikai elemek gyakorlása
Megállás, sarkazás labdavezetésből, önpasszból, meghatározott helyen és időben is, csellel is. Fektetett dobás egy leütéssel, labdavezetésből mindkét oldalon, közeli és közép-távoli dobás helyből, félaktív és aktív védővel szemben is.
Taktikai elemek
Emberfogás. Labdavezető és labda nélküli játékos védése, a feladattartás minőségének javítása. Szabálykövető feladatok megoldása (feldobás, alap- és oldalvonal-bedobás, jelzés szabálytalanság elkövetése esetén).
Kisebb csapatrészekben azonos létszámmal egymás elleni játék, teljes létszámú játék, félpályán és egészpályán feladatokkal. Ötletjáték támadásban.

Kézilabda
Technikai elemek végrehajtása növekvő biztonsággal
Gyorsfutások közben a társ futómozgásának követése. Térnyerésre törekvés indulócselekkel mindkét irányba. A kapus mozgástechnikája.
Labdakezelési gyakorlatok 2-3-as csoportokban, egy-két kézzel. Átadások talajról és felugrásból cselezés után. Indulócsel, átadócsel, lövőcsel. Kapura lövések: kilépéssel; 3 lépés után; felugrásból; különböző lendületszerzés után; félaktív és aktív védővel szemben, bedőléssel.
Taktikai elemek gyakoribb együttműködéssel és eredményességgel, különös tekintettel a test-test elleni játék sportszerű gyakorlására
Kitámadás, halászás, szerelés. Támadás befejezések lerohanásból, rendezetlen védelem elleni játékból. Beállós játék.
Ütközés talajon és levegőben. Ötletjáték.

Labdarúgás
Technikai elemek gyakorlása a labdás koordináció továbbfejlesztésével
Labdakezelések mozgás közben és irányváltoztatással, átadások különböző mértani alakzatokban, rövid és hosszú labdaátadások talajon.
Labdaátvétel testcsellel.

Dekázás: helyben, haladással, irányváltoztatással, párokban. Cselezés: átadócsel, rúgócsel, rálépéssel. Fejelések technikái levegőből, társnak vagy kapura. *Taktikai elemek végrehajtása a variációk növelésével és a végrehajtási minőség emelésével* Posztok betöltése: kapus, védő, középpályás, támadó. Rombuszban 4 játékos feladatmegoldásai mélységben, szélességben, folyamatos helycserékkel. A támadások súlypontjának változtatása rövid átadásokkal. Ötletjáték. Játék 1 kapura. Röplabda *Technikai elemek végzése optimális erőközléssel, fokozódó pontossággal* Kosárérintés előre-hátra, alacsony és középmagasra elpattanó labdával. Fokozódó sebességgel érkező labdával alkarérintések váltakozó irányba és magasságra. Az alsó egyenes nyitás végrehajtása a hálótól (zsinórtól) növekvő távolságra és különböző nagyságú célterületre, az alapvonal különböző pontjairól. A mélységlátást, labdához való igazodást elősegítő gyakorlatok, társtól dobott vagy falra feljátszott labdával. *Taktikai gyakorlatok* Helyezkedés támadásban. 2:2, 3:3 elleni játék meghatározott érintési módokkal, védelem nélkül, változatos támadás befejezések (erő, ív, elhelyezés stb. szempontjából). Minden tanult sportjátékra vonatkoztatva: Hiánypótlás. Az elsajátított játéktudásnak megfelelő színvonalú játékszabályok alkalmazása, betartatása növekvő tudatossággal, érthető, erős és határozott tanári kontrollal az osztályszintű gyakorlások és mérkőzések során. Játékszituációk előidézése egy-egy szabály nagy ismétlésszámú gyakorlására, a játékszituáció megállítása, elemenkénti ismétlése a szabálytalanság korrekciója érdekében. Játék egyszerűsített és igen kis lépésekben bővülő szabályokkal. Differenciált mennyiségű és minőségű játéklehetőség biztosítása, önálló játék csak erős tanári megfigyelő kontroll esetén. Rövid játékvezetői gyakorlás a tanárral együtt, egyszerűsített játékvezetésben. Néhány nonverbális jel alkalmazása.
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Játéktípusok, szabályok működtetése. Taktikai beszélgetések egyszerű magyarázattal kísérve a játékszervezés során. Az egyénre és a helyzetre jellemző érzelmi kitörések visszafogása. A siker egyéni és csoportos átélése, a kudarc elfogadása, mint a tevékenység természetes velejárója. Az együttjátszás előnyeinek, jelentőségének elfogadása. A specifikus sportjáték-tudás elsajátításához szükséges motoros képességek és néhány fejlesztési módszer ismerete.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékrendszer, aktív védő, test-test elleni játék, taktika, támadási rend, védelmi rend, befutás, eséstompítás, bevetődéses lövés, sportág-specifikus bemelegítés, taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Torna jellegű feladatok**	**Órakeret 18 óra**

Előzetes tudás	Tanári kontrollal és segítségadással balesetmentes gyakorlás. Az alapvető torna-, RG-mozgáselemek gyakorlásában hiányok, változóan rendezett és begyakorlott cselekvésbiztonság. Az aerobik lépésgyakorlatok, alaplépések, haladások terén vegyes tudásszint. A gyengébbeknek, a segítségre szorulóknak bizonytalan segítségadás. Kezdetleges szabályismeret.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolai torna jellegű feladatok, ritmusos-zenés mozgásformák során a reális énkép további alakítása. Tartós és koncentrált előkészítés és rávezetés a balesetmentes gyakorlásra. A gyakorlás során a pontos segítségadás felelősségének megértése, lazább tanári kontrollal a segítség adása és elfogadása. Differenciáltan önálló részvétel motiválása a gimnasztika, torna, esztétikai sportok mozgásrendszerén belül. Az esztétikus mozgás, a feszes, rendezett testmozgás további javítása. A test térbeli, időbeli és dinamikai érzékelésében, valamint a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjában a hiányosságok feltérképezése, törekvés a felszámolásukra. Az ismeretek körének bővítése az adott versenysportágak hazai élvonaláról.

Ismeretek/fejlesztési követelmények

MOZGÁSMŰVELTSÉG

Gimnasztika

Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok végzése

Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Ellenvonulások járásban és futásban. Ritmus-, tempóváltoztatás, rendgyakorlatok zene nélkül, ritmuskeltéssel és zenére is.

Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok gyakorlása

4–8 ütemű gimnasztikai gyakorlatok, kiemelten a mély hát- és hasizmok, a függesztő öv, a lábboltozat izomzatának optimális és tudatosan pontos működtetésével.

Gimnasztikai gyakorlatok alkalmazása az izommunka jellege szerint (nyújtó, erősítő, ernyesztő-lazító) arányosan, minden testrész mozgásaira kiterjedően.

Változatok a mozgásütem változtatásával, a kiinduló helyzet és kartartás változtatásával, a kéziszerek – súlyzó, bordásfal, pad, medicinlabda – alkalmazásával.

Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlás

Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével. Aerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. Az egyensúlyozás továbbfejlesztésére a statikus helyzetek időtartamának növelése. Mászások, függeszkedések hiánypótlása, a testalkat szerint differenciált követelmény, az 1–8. osztályban elért egyéni szint fejlődését követő rendszeres kontrollal.

Torna – iskolai sporttorna

Talajon és a helyi tanterv szerint választott legalább egy szeren. Célirányos előkészítő és rávezető gyakorlatok, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazó, átállító és mozgástanuló jelleggel. Az 1–8. osztályos (általában nagyon egyenetlen) tudás ismeretében, ismétlő variációkban gazdag mozgásanyag tanulása, gyakorlása egységesen és differenciáltan a mozgásbiztonság fejlesztésére.

Akrobatikus gyakorlatok – talajtorna

Tartásos gyakorlatelemek végzése: tarkóállás, fejállás, mérlegek kéztámasszal, mérlegállások, spárgák, hidak.

Mozgásos gyakorlatelemek végzése: gurulóátfordulások különböző irányokban és variációkban, kézenátfordulás oldalt, vetődések, átterpesztések, lábkörzések, dőlések, felállások, egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban. Az esztétikus és harmonikus előadásmód rávezető eljárásai (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc kidolgozása). Tarkóbillenés, fejenátfordulás és kézállás-variációk differenciált tanítása.
Az egyéni optimum differenciált megjelenítése az elemkapcsolatokban.
Szertorna
A helyi tanterv által meghatározott szeren vagy szereken történik: egységesen az alapformában, differenciáltan a társak és/vagy tanár közreműködésével, esetenként önálló gyakorlással is. Női szerek hiányában lányoknál választható a gyűrű is.

Szertorna fiúk számára
Korláton gyakorlás – terpeszülés, harántülés, nyújtott támasz, hajlított támasz, oldaltámaszok, felkarfüggés, alaplendületek támaszban és felkarfüggésben, terpeszpedzés, felugrás beterpesztéssel támasz ülőtartásba, vetődési leugrás.
Nyújtón gyakorlás – kelepfelhúzódás támaszba, alaplendület, lendület előre 180 fokos fordulattal, ellendülés, alálendülés, térdfellendülés, támaszból homorított leugrás hátra, alugrás.
Gyűrűn gyakorlás – kéz- és lábfüggések, függések, lefüggések, mellső függőmérleg, alaplendület, lendületvétel, homorított leugrás.

Szertorna lányok számára
Gerendán gyakorlás – állások, térdelések, ülések, fekvések, térdelőtámaszok, guggolótámaszok, fekvőtámaszok, támaszban átlendítés, hasonfekvésből emelés fekvőtámaszba, fordulatok állásban. Lábtartás-cserék, felugrás egy láb átlendítéssel, homorított leugrás.
Felemáskorláton gyakorlás – támaszok, harántülés, térdfüggés, fekvőfüggés, függésből lendítés, átterpesztés fekvőfüggésbe, lendület előre-hátra függésben, fordulat fekvőfüggésben, támaszból átfordulás előre fekvőfüggésbe, felugrás támaszba, felugrás függésbe, leugrás támaszból, alugrás.
Szertorna – szerugrás, ugrószekrényen gyakorlás
Gyakorlás és kontroll a tanuló előzetes tudása és testalkata figyelembevételével. Az 5–8. osztályban tanultak továbbfejlesztése, az első ív növelése.
Felguggolások – homorított ugrások, vetődések, kanyarulatok, bukfencek, guggoló átugrások, terpeszátugrások.
Bemelegítés a torna gyakorlásához, egy mozgássor megtanulása.
Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése növekvő tanulói önállósággal. A segítségadás néhány technikája, felelős külső kontrollal – a hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba.

Ritmikus gimnasztika lányok számára
Az 5–6. osztályokban megfogalmazott követelmények mozgásanyagának ismétlése, gyakorlása. Az esztétikus, szép és nőies mozgások előadásmódját megalapozó kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások.
Célirányos előkészítő és rávezető gyakorlatok átállító és mozgástanuló jelleggel, különös tekintettel a testtartásra. A ritmusérzék fejlesztése.
Szabadgyakorlatok
Előkészítő tartásos és mozgásos elemek alapformáinak ismétlése, és új, összetett formák gyakorlása:
lábujjállások, terpeszállások, hajlított- és guggolóállások, lépő és kilépő állások, támadó- és védőállások, lebegő- és mérlegállások, nyújtott és hajlított ülések, lebegő ülések, térdelések,

térdelőmérlegek, fekvések, kéz- és lábtámaszok, ujj- és kartartások. *Fő mozgások alapformáinak ismétlése, és új, összetett formák gyakorlása:* testsúlyáthelyezések, egyensúlyhelyzetek. *Legalább egy* kéziszer tanulása-tanítása, helyi tantervben felcserélhető sorrendben *(karikagyakorlatokat lásd 10., kötélgyakorlatokat lásd 11. osztály.)* *Labdagyakorlatok gyakorlása* Fogások végzése, gurítások talajon, labdavezetések változatos vonalon a levegőben, átadások, leütések, dobások, elkapások, labdatartások (kézzel, lábbal, térddel) egyszerű szabadgyakorlati formák felhasználásával. *Egyéb torna jellegű mozgásformák* (*választható)* A torna jellegű kondicionális és koordinációs képességek és készségek alkalmazása más – a helyi lehetőségek szerint a helyi tantervben rögzítetten – szereken, mozgásrendszerekben. Gúlatorna, falmászás, gumiasztal, sporttáncok, eszközös táncok stb.	
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Alapvető szakkifejezések és vezényszavak ismerete, alkalmazása a segítségadásban és a hibajavítás értelmezésében. A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, és az ezzel kapcsolatos félelmek, szorongások, frusztrációk megfogalmazásának képessége (önreflexió), átélése és tudatos felvállalása. A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy esztétikájának ismerete. A saját és a társ testi épsége iránti felelősségvállalás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szaknyelvi kifejezés, tornaelem, vezényszó, RG-motívum, precizitás, elemkombináció, balesetmentes gyakorlás, felelősség a segítségadásban, hibajavítás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Atlétika jellegű feladatok**	**Órakeret 16 óra**
Előzetes tudás	A térdelő- és állórajt technikája, a fokozó- és repülőfutás kar- és lábmunkája. A rövid- és hosszú távú futásnál irambeosztási tapasztalat. Távolugrás guggoló és magasugrás átlépő technikája. Kislabdahajítás nekifutással, 3 lépéses technikával. Lökőmozdulat oldalfelállásból.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az atlétika versenyszámainak eredményes tanulását és a teljesítmények javulását megalapozó motoros képességekben mérhető további fejlődés elérése – a más sportágakban történő alkalmazhatóság érdekében is. Jártasság kialakítása a továbbfejlesztett szakági technikákban, az adott feladat, versenyszám a mozgásmintára emlékeztető bemutatása. A futás, a kocogás élettani jelentőségének elfogadása, az állandó gyakorlás szükségességének megértése. Az érdeklődés cselekvésekben történő kinyilvánítása az atlétikai mozgások, valamint a sportolás és a rendszeres testedzés iránt.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások, rajtok *A képességfejlesztés gyakorlatai* Az 5–8. osztályban végzett futóiskolai feladatok gyorsabban, erősebben, pontosabban. Tartós állóképesség-fejlesztő módszerek gyakorlása. *A sportági technika gyakorlása* A rövid, közép- és hosszútávok közötti futótechnika megkülönböztetése. Futások 30–60		

méteren. A térdelőrajt szabályos végrehajtása a rövid sprintszámokban.
A váltófutás alsó botátadási technikájának és az átadás szabályainak gyakorlása.
A tartós futás technikájának kontrollja, a tartós futás optimális egyéni sebességéről tapasztalatszerzés, a távnak megfelelő egyéni iram kialakításának próbái.

Ugrások, szökdelések
A képességfejlesztés gyakorlatai
Az 5–8. osztályban végzett ugróiskolai feladatok továbbfejlesztése, koordináltabban, nagyobb kiterjedéssel, erővel.
A sportági technika gyakorlása
Az ugrás előtti utolsó három lépés ritmusának kialakítása.
Az elrugaszkodó láb és a lendítő láb, kar megfelelő mozgásának összehangolása. A guggoló távolugró technika végrehajtása, aktív térdlendítéssel. Az egyéni nekifutás próbái nagyobb elugró terület kijelölése mellett.
Magasugrás átlépő technikával, ugrások versenyszerű magasságra törekvés nélkül. Az átlépő technika végrehajtása 5-7 lépéses köríven történő nekifutással, ugráspróbák az egyéni testalkat figyelembevételével.
Dobások
A képességfejlesztés gyakorlatai
Különböző szerekkel, változatos dobásformák végrehajtása egy és két kézzel, különböző kiinduló helyzetekből. Speciális erősítés kézisúlyzókkal, súlyzókkal (helyi felszereltség esetén erőgépekkel).
A sportági technika gyakorlása
Célba és távolságra dobások hajító, lökőmozdulattal.
Hajítás nekifutással, ötlépéses dobóritmusban. A lekészítés technikájának és a beszökkenés szerepének ismerete.
Szabályos lökés végrehajtása oldal felállásból súlygolyóval vagy medicinlabdával.

Játékok és versenyek
Rajtversenyek, sprintversenyek. Egyéb testnevelési játékok futófeladatokkal, ugrásokkal és szökdelésekkel.
Célbadobó versenyek. Dobóiskolai versengések.

Atlétikai bemelegítési modellek gyakorlása a futások, ugrások, dobások végzése előtt.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS
A futóversenyek, a váltóbotátadás szabályainak ismerete.
Az állóképesség-fejlesztés egészségtani hatásainak ismerete.
A nekifutás és elugrás összekötésének és optimális irányának ismerete távol- és magasugrásnál.
Az ötlépéses nekifutás és a kidobás optimális összehangolásának ismerete.
Az ugrások, dobások balesetvédelmi, biztonsági rendjének ismerete.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság; lépéshossz, irambeosztás, pihenőidő; ugróláb, lendítőláb, felugrás, elugrás; optimális sebesség; ötlépéses ritmus, kidobási irány, atlétikai bemelegítés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek**	**Órakeret 17 óra**

Előzetes tudás	Vegyes és hiányos mozgástapasztalat szabadidős mozgásrendszerekben. Néhány, tantervekben ritkán szereplő, szokatlan sportmozgás felismerése. A természetben űzhető sportok legfontosabb hatása az egészségre. Néhány alternatív sport balesetvédelmi és biztonsági szabályáról ismeret.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi tárgyi feltételek szerint választott sportági mozgással edzéshatás és élményszerzés elérése. A szervezet ellenállásának növelése szabadtéren, különböző évszakokban és időjárási viszonyok közötti gyakorlással, játékkal, tanári kontroll mellett. Az élményszerű játékkal és a játéktudás alakításával felkészítés a későbbi, önszerveződő rekreációs sporttevékenység űzésére.

Ismeretek/fejlesztési követelmények

MOZGÁSMŰVELTSÉG

A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább egy, az 5–8. osztályban felsorolt (feladatok és játékok havon és jégen; siklások, gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal; falmászás; íjászat, lovaglás, karate, úszás, egyéb szabadidős mozgásos, táncos tevékenységek) lehetséges sport, vagy/és az évszaknak megfelelő és a helyi személyi és tárgyi körülményekhez, feltételekhez igazodó egyéb alternatív, szabadidős, táncos mozgásforma. Az egyén által előnyben részesíthető, élethossziglan űzhető sportok ismereteinek, alternatíváinak bővítése.

Előkészítés, felkészítés, képességfejlesztés (példák)

A környezettudatos viselkedés alapelveinek megismerése.

Közlekedésbiztonsági szabályok elsajátítása és betartása.

Felkészülés és együttműködés a különböző tábori lehetőségek, speciális, túra jellegű terhelések előtt és alatt.

Technika és taktika gyakorlása

Minimális helyigényű vagy kis eszközigényű sportmozgások megismerése. Az adott sportmozgás lehetőségekhez képest minél sokoldalúbb, balesetmentes elsajátítása, élményszerű gyakorlása.

Lehetséges egyszerű példák a helyi tantervi kidolgozáshoz:

Frízbi:

Dobások párokban, csoportokban (öt-hét fő), állóhelyben, majd mozgásban és helycserékkel. Folyamatos passzolások. Nyitások meghatározott távolságra. Célbadobások a koronggal a zónába. Védekező mozgások, ugrások, elkapások.

Játék csapatokban, néhány lényeges játékszabállyal.

Turul:

Adogatás, adogatás átlósan és egyenesen; a labda megütése alulról és felülről, falra, háló felett. Ütögetések és nyitások különböző méretű és felületű célba. Egyéni, páros és vegyes páros játszmák mérkőzésszerűen.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A fair play szellemének és a személyes biztonságnak a szem előtt tartása minden mozgásos tevékenységben. A rekreációs tevékenységek jelentőségének megértése.

A sportban átélt élmények felhasználhatósága az élet más területén, a saját és a környezet javára történő fordítása.

Információk átadása, mások tanítása, a megélt élmények, pl. tábori és játéktapasztalatok

átadása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kooperáció, önkéntesség, szabálykövető magatartás, segítségadás, környezettudatosság, edzettség, fittség, bátorság-vakmerőség, közlekedési szabály.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Önvédelem és küzdősportok**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás	Heterogén tapasztalatok a küzdőjátékokról, test-test elleni küzdelmekről, az önvédelem néhány elfogadott és kevésbé javasolt eljárásairól. A grundbirkózás alapvető szabályai. A dzsúdóval kapcsolatos technikákról elemi ismeretek. Ismeretek az agresszióról, néhány tapasztalat fair és sportszerűtlen küzdelmekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyén (ön)védelmét szolgáló egyszerűbb technikákban, fair megoldásokban jártasság elérése. A nyers erőből, technika mellőzésével indított agresszív megoldások visszaszorítása, elkerülése, elutasítása. A grundbirkózás, dzsúdó küzdelmekben aktív részvétel. A küzdő típusú sportágak, játékok foglalkozásai során az önuralom erősítésére és a szabályok elfogadására szoktatás nyugodt, segítőkész tanári irányítás mellett.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

MOZGÁSMŰVELTSÉG

A test-test elleni feladatokat csak és kizárólag azonos nemű és közel azonos testalkatú tanulókkal végeztetjük. Lányok esetében a tematikai egység várt eredményei minimumát szem előtt tartva, a grundbirkózás és a dzsúdó tartalom a 10. osztályban csökkenthető. Az óraszám 30%-a átcsoportosítható torna jellegű, ritmusos és zenés mozgásokra.

Előkészítő és rávezető gyakorlatok, játékok a küzdésekhez.

Az 5–8. osztályos mozgásfeladatok variációinak ismétlése, gyakorlása, továbbfejlesztésük, hiánypótlás. Azon testi és pszichés képességek megerősítése, amik alkalmassá teszik a tanulót a gyakorlatok pontos, türelmes, átgondolt végrehajtására.

Alap kézgyakorlatok, húzó-taszító gyakorlatok, lenyomó-emelő gyakorlatok, esések-zuhanások sérülésmentes elsajátítása, egészségi és élettani szabályok betartása.

Küzdőgyakorlatok szerrel, szer nélkül, társakkal vagy önállóan.

Önvédelem

Alapvető önvédelmi technikákat – szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellső, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból, szabadulások fojtásfogásból – elsajátító gyakorlatok változó körülmények között. A gyakorlatok tanulása saját képességek figyelembevétele mellett történik.

Grundbirkózás

A 7–8. osztályos kerettantervben felsoroltak (emelések és védésük, mellső, hátsó és oldalemelések különböző fogásokkal, derékfogásból, hónaljfogásból, karlezárással, karfelütéssel stb.), valamint kitolások, kihúzások, emelések, szabadulások gyakorlása, cselekvésbiztos végrehajtása. Újabb elemkapcsolatok megismerése, megoldása.

Az egyensúlyhelyzetek és azok elvesztésének tudatos kihasználása, mögékerülések. Grundbirkózás szabályai, küzdelmek azonos súlyú partnerekkel.

Dzsúdó
Ismétlés a 7–8. osztályban felsoroltak szerint, fokozódó erőkifejtéssel és bővülő szabályismerettel, önfegyelemmel.
Technikák: alapfogás. Egyensúlyvesztés irányai, a dobás részei. Félvállas gurulás előre és hátra technikájának elsajátítása talaj közeli helyzetből indulva, állásból történő végrehajtásig.
Átmenet dobástechnikából leszorítás-technikába: nagy külső horogdobást követően rézsútos leszorítás, nagy csípődobást követően rézsútos leszorítás.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS
Erőszak-, agressziómentes küzdelmek jellemzői.
A balesetveszélyes helyzetek felismerése, megelőzése.
A felmerülő vitákban a sportszerű magatartás értékként kezelése.
Néhány tulajdonság felsorolása, amelyek a küzdésben szükségesek.
A sportszerűség megfogalmazásának képessége.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Páros és csapat küzdőjáték, önvédelmi technika, grundbirkózás-technika, dzsúdó-technika, önismeret, tisztelet, keleti kultúra, önfegyelem, agressziómentes küzdelem.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Egészségkultúra és prevenció**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Légző-, testtartásjavító gyakorlatok, törzsizom-erősítő gyakorlatokról néhány ismeret. A prevenció értelmének körvonalazása. A bemelegítés szerepe és helye a foglalkozásokon. Baleset-megelőzés, a veszélyes helyzetek és a fenyegetettség elkerülése. A téli időjárás jótékony hatása az egészségvédelemre. A fájdalmak tűrésének tapasztalata (oxigénadósság, savasodás).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testkultúrához tartozó, az általános műveltséget fejlesztő aktív egészségtani – elméleti és gyakorlati – tudás megalapozása. Az egészséges életvitel egészségmegőrző és fejlesztő szokásrendszerének egyszerű eljárásairól ismeretátadás. Az élethosszig tartó sportoláshoz szükséges felelős döntések ismert vagy vélt tudáskészletének összegzése, ismétlő alapozás.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

MOZGÁSMŰVELTSÉG
Bemelegítés
Általános bemelegítő mozgássor (modell) gyakorlása (futás, hajlítások, nyújtások, lendítések stb.). Fizikai felkészülés a sérülésmentes sporttevékenységre.

Edzés, terhelés
A labdajátékokban különösen igénybe vett izmok prevenciójának néhány gyakorlata.
A keringési rendszer terhelése megfelelő munkapulzus-érték mellett, és a pulzus idősoros mérése (nyugalmi pulzus, munkapulzus, felső érték stb.).
Gyakorlás az állapotfelmérés adataira épített célokért az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében – állandó gyakorlási anyag, egyéni gyakorlatok kijelölése a gyengeségek felszámolására.
Nemek közötti eltérések megjelenítése az edzésaktivitásban.
Köredzés változatos mintákkal, 4–6 feladattal.

Motoros tesztek – központi előírás szerint. A testsúly, testtömeg, illetve lehetőség szerint a testösszetétel mérése – összehasonlító idősoros adatrögzítés. Stressz- és feszültségoldó gyakorlatok. Az általános iskolai technikák használata, ismétlése, különös tekintettel az elmélyülésre alkalmas gyakorlási környezet állandó biztosítására. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag – állandó gyakorlás a tanár és a társak kontrollja, hibajavítása mellett.	
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A keringést fokozó természetes és speciális sportági mozgásformák jelentősége a bemelegítés szempontjából. A prevenció és stressz értelmezése. A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok felismerése, helyes kivitelezése, a helytelen kijavítása. A házi és kerti munkák gerinckímélő módjainak ismerete. A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése. A serdülőkor specifikus feszültségeinek és érzelmi hullámzásainak felismerése, és a sport általi oldás elfogadása. A saját életmód iránti felelősségvállalás megfogalmazása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Prevenció, nyugalmi pulzus, munkapulzus, keringésfokozás, köredzés, ismétlésszám, testtömegindex, biomechanikailag helyes testtartás, stressz, pubertás, megküzdési stratégia, gerincvédelem.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	*Sportjátékok* Az adott iskolában a helyi tanterv szerinti technikai, taktikai és egyéb játékfeladatok ismerete és aktív gyakorlása. A technikák és taktikai megoldások felhasználása a játékban, szabályszerű, sportszerű játék rugalmasan erősödő-csökkenő tanári kontroll mellett. A játékfolyamat, a taktikai megoldások egyszerű szóbeli megjelenítése, a fair és a csapatelkötelezett játék melletti állásfoglalás. Játékhelyzetek és játéktapasztalat által a társas kapcsolatok ápolása, a társakat elfogadó, bevonó, pozitív hozzáállás. A testi, lelki ápoltság, a személyközi kommunikáció és a tárgyi környezet igényességére jellemző paraméterek elfogadása. *Torna jellegű feladatok* A javító elemzések elfogadása és a mozdulatok kivitelezésének javítása. Egyszerű elemkapcsolatok mozgásbiztos előadása, zenére is. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk, verbális és nonverbális kommunikációs jelek ismerete. Fegyelmezett, rendezett, balesetveszélyt tudatosan kerülő gyakorlás. *Atlétika jellegű feladatok* Egy kijelölt táv megtételéhez szükséges idő és sebesség helyes becslése, az egyéni optimum szerint a feladat pontos végrehajtása. Az állóképesség fejlesztése a kitartó futás által. Saját magához mérten javuló futó-, ugró-, dobóteljesítmény. Az odafigyelési képesség fejlődése a váltófutás gyakorlásában. *Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek* Az adott sportmozgás technikájának elfogadható cselekvésbiztonságú

	végrehajtása. Tapasztalat a sportolás során használt különféle anyagok, felületek tulajdonságairól és a baleseti kockázatokról. Feladatok megoldása alternatív sporteszközökkel. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete, és azok alkalmazása a gyakorlatban. *Önvédelem és küzdősportok* Az önvédelmi és küzdőgyakorlatokban, harcokban a közös szabályok, biztonsági követelmények és a küzdésekkel kapcsolatos rituálé betartása. A veszélyhelyzetek kerülése, az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom. Eredményes és korrekt önvédelem és szabadulás a fogásból. Néhány támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete. *Egészségkultúra és prevenció* Bemelegítés a sporttevékenységre. A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek értelmezése. A gerinc és az ízületek védelme legfontosabb szempontjainak ismerete. Stressz- és feszültségoldó gyakorlatok gyakorlatok fegyelmezett, elmélyült, mások gyakorlását nem zavaró végrehajtása. A felmérési paraméterek ismerete, mérésük tesztek segítségével, ezzel kapcsolatosan egy önfejlesztő cél megfogalmazása az egészség-edzettség érdekében. A rendszeres testmozgás pozitív hatásainak ismerete a káros szenvedélyek leküzdésében, az érzelem- és a feszültségszabályozásban.

10. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Sportjátékok**	**Órakeret 24 óra**
Előzetes tudás	A differenciált gyakorlási szinteknek megfelelő, egységesedő technikai és taktikai, elméleti és gyakorlati tudás. Igyekvő részvétel az előkészítő játékokban, gyakorlásban, sportjátékokban. Csapatjátékos tulajdonságok ismerete, kontrollált kommunikációval kísért, csapatelkötelezett játék. Sportszerűség, szabálykövető magatartás a kevésbé szoros tanári irányítás esetén is.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A választott legalább két labdajátékra vonatkozóan: A technikai, taktikai és szabályismeret alkalmazása, bővítése. A sportjáték-specifikus képességek megerősítése, növekvő felelősség, önállóság és tudatosság a gyakorlásban. A játékszituációk, játékfeladatok koncentráltabb készenléttel, jelenléttel történő megoldása a tudatos szabálykövetés, a csoportkonszenzus és az ellenfél tisztelete szempontjából is.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Legalább két labdajáték választása kötelező. MOZGÁSMŰVELTSÉG *Speciálisan előkészítő, rávezető, képességfejlesztő feladatok és testnevelési játékok* A labda nélkül végzett mozgások játékban való eredményes használatának továbbfejlesztése.		

Célszerűségre törekvés a társ mozdulatára reagálásban.
A helyezkedés, helyzetfelismerés továbbfejlesztése a labdáért való harcban. Labdás ügyességfejlesztés egy-két labdával, a labdás ügyességfejlesztés összetettebb játékai.
Bemelegítés labdajáték foglalkozásra – részleges tanári irányítással
A bemelegítési modell tartalmainak megtanulása, ismételt gyakorlása: labda nélküli és labdás gyakorlatok az izmok, ízületek átmozgatására, labdahasználat variációi helyben és haladással, páros, mikrocsoportos labdás gyakorlatok, bemelegítő testnevelési játékok labda nélkül és labdával, az adott labdajáték specifikus technikai és taktikai előkészítő gyakorlatai.

Kosárlabdázás
Technikai elemek
Rövid- és hosszúindulás, egy- és kétütemű megállás, megállás kapott labdával, változatos körülmények között, meghatározott helyen és időben is, csellel is. Bejátszás befutó társnak. Fektetett dobás labdavezetésből, illetve kapott labdával, ráfordulással. Közép-távoli dobás helyből.
Taktikai elemek
Emberfogás. Labdavezető játékos védése. Speciális feladatok megoldása (alap- és oldalvonal-bedobás, lepattanó labda elfogása).
Létszámfölényes támadás elleni játék. Kisebb csapatrészekben azonos létszámmal egymás elleni játék félpályás és egészpályás gyakorlatokkal. Ötletjáték támadásban, játék emberfogással.

Kézilabda
Technikai elemek végrehajtása fokozódó lendülettel, erőközléssel, magasabban és távolabbra, csökkenő hibaszázalékkal
Gyorsfutások közben a társ futómozgásának követése, pontos passzolások, az eredményes lerohanás technikai megoldásai. A kapus mozgástechnikája bővülő mozgásformákkal, szélesebb térbeli pozíciófoglalással.
Labdakezelési gyakorlatok 3-4-es csoportokban, egy-két kézzel. Test mögötti átadások. Átadások felugrásból cselezés után. Indulócsel, átadócsel, lövőcsel. Kapura lövések bevetődéssel.
Taktikai elemek gyakoribb együttműködéssel és eredményességgel
Kitámadás, halászás, szerelés, melléállásos elzárás. Támadás-befejezések lerohanásból, rendezetlen védelem elleni játékból. Beállós játék.
1:1 elleni gyakorlatok. 4:2 elleni védekezési rendszer.
A test-test elleni játék a támadásban és a védelemben. Félpályás és egészpályás játék. Ötletjáték.

Labdarúgás
Technikai elemek gyakorlása a labdás koordináció továbbfejlesztésével
A labdarúgás technikai készletének variálása, intenzív, nehezített körülmények közötti, nagyobb ismétlésszámban történő végrehajtással.
Labdakezelések mozgás közben és irányváltoztatással, átadások változatos mértani alakzatokban, rövid és hosszú labdaátadások talajon.
Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Labdaátvétel testcsellel.
Dekázás: haladással, irányváltoztatással, párokban, csoportosan.
Cselezés: átadócsel, rúgócsel hátra húzással.
Fejelések technikái levegőből, társnak és kapura.
Taktikai elemek végrehajtása a variációk növelésével és a végrehajtási minőség emelésével
Posztok betöltése: kapus, védő, középpályás, támadó.

Rombuszban 4–6 játékos feladatmegoldásai mélységben, szélességben, folyamatos helycserékkel. A támadások súlypontjának változtatása rövid és hosszú átadásokkal. Ötletjáték. Játék 1 kapura 2 labdával. Röplabda *Technikai elemek végzése optimális erőközléssel, fokozódó magasságban, pontossággal, folyamatossággal, csökkenő hibaszázalékkal* Kosárérintés előre-hátra, alacsony és közepesen magasra elpattanó labdával. Fokozódó sebességgel érkező labdával alkarérintések váltakozó irányba és magasságra. Felső ütőérintés a 3 m-es vonalról. A mélységlátást, labdához való igazodást elősegítő gyakorlatok. Esések és tompítások, gurulások, vetődések, a labdás játékos biztosítása. *Taktikai gyakorlatok* Helyezkedés támadásban. 2:2, 3:3 elleni játék meghatározott érintési módokkal, védelem nélkül és védelem ellen, védekező feladatok, biztosítás, változatos támadás befejezések (erő, ív, elhelyezés stb. szempontjából). Minden tanult sportjátékra vonatkoztatva: A játékszabályok alkalmazása, betartatása növekvő tudatossággal és önállósággal. Differenciált mennyiségű és minőségű játéklehetőség biztosítása. Rövid játékvezetői gyakorlás a tanárral együtt egyszerűsített játékvezetéssel.
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Taktikai, technikai magyarázatok, beszélgetések és játékszervezés során a szakkifejezések gyakoribb használata. Agressziómentes játékküzdelem. Az egyéni és társas hozzászólások, ötletek kulturált megfogalmazása, megvitatása és megvalósítása. A specifikus sportjáték-tudás elsajátításához szükséges motoros képességek és alapvető fejlesztési módszerek ismerete.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, ráfordulás, befutás, egyenes ütés, érintő játékos fedezése, eséstompítás, bevetődéses-bedőléses lövés, sportág-specifikus bemelegítés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Torna jellegű feladatok**	**Órakeret 16 óra**
Előzetes tudás	Rendezett, feladatokat megtartó, balesetmentes gyakorlás. Néhány kijelölt kiegészítő és/vagy rávezető elem önálló ismétlése. A torna-, RG-mozgáselemek, elemkapcsolatok rendezett bemutatása. A segítség elfogadása, beépítése az eredményes mozgástanulás érdekében. Egyes szakkifejezések érthető megfogalmazása a tanulást kísérő kommunikációban. A szermozgatás, gyakorlási rend formáinak elfogadása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	Az iskolai torna jellegű feladatok, ritmusos-zenés mozgásformák során a reális énkép további alakítása.	

céljai	A gyakorlás során felelős segítségadás és annak elfogadása. Szabadabb és differenciáltabb önálló részvétel, az önálló gyakorlás motiválása a gimnasztika, torna, esztétikai sportok mozgásrendszerén belül. Az esztétikus mozgás, a feszes, rendezett testmozgás további javítása. A test térbeli, időbeli és dinamikai érzékelésének, valamint a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának továbbfejlesztése. Alapvető ismeretek a torna jellegű versenysportágakról, a hazai élvonalról.

Ismeretek/fejlesztési követelmények

MOZGÁSMŰVELTSÉG

Gimnasztika

Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok végzése

Célszerű használat az óraszervezésben. Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül, ritmuskeltéssel és zenére is.

Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok gyakorlása

8–16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok egyidejű fejlesztő hatásokkal, tudatosan pontos mozgatással, minden testrész mozgásaira kiterjedően, növekvő önállósággal.

A gyakorlatok variálása a mozgásütem változtatásával, a kiinduló helyzet és kartartás változtatásával, a kéziszerek – súlyzó, bordásfal, pad, medicinlabda – alkalmazásával.

Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlás

Erőgyakorlatok, egyensúlygyakorlatok bonyolultságának növelése. Állandó jellegű erőnléti, felzárkóztató feladatok. Az esztétikus mozgások előadásmódja segítésére képességfejlesztő eljárások gyakorlása.

Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az 1–8. osztályban elért egyéni szintű fejlődést követő rendszeres kontrollal.

Torna – iskolai sporttorna

Talajon és a helyi tanterv szerint választott legalább egy szeren. Célirányos előkészítő és rávezető gyakorlatok, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazó, átállító és mozgástanuló jelleggel. A 9. osztályban megjelölt mozgásanyag tanulása, gyakorlása egységesen és differenciáltan.

Az esztétikus és harmonikus előadásmód rávezető eljárásai (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc kidolgozása).

Az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan. Az egyéni optimum differenciált megjelenítése az elemkapcsolatokban, gyakorlatokban.

Szertorna

A helyi tanterv által meghatározott szeren vagy szereken történik: a 9. osztályban tanultak szerint, egységesen az alapformában, differenciáltan a variációkban és az elemek mennyiségében és nehézségi fokában, egyénre szabott segítségadással társak és/vagy tanár közreműködésével, önálló tervezéssel és gyakorlással.

Szertorna – szerugrás, ugrószekrényen gyakorlás fiúk számára

Gyakorlás és kontroll a tanuló előzetes tudása és testalkata figyelembevételével. Az első és második ív növelése.

Vetődések, kanyarlatok, guggoló átugrások, terpeszátugrások, lebegőtámasz.

Bemelegítés a torna gyakorlásához, egy specifikus jellegű mozgássor megtanulása.

A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a kulturált, kétirányú kommunikációra épülő hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba.

Ritmikus gimnasztika lányok számára
Az esztétikus, szép és nőies mozgások előadásmódját segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások.
A ritmusérzék fejlesztése.
Fő mozgások alapformái ismétlése, és új, összetett formák gyakorlása
Testsúlyáthelyezések, járások, futások, szökdelések, ugrások (öt alapforma megkülönböztetése).
Legalább egy kéziszer tanulása-tanítása, helyi tantervben felcserélhető sorrendben
Karikagyakorlatok gyakorlása
Ugrások és fordulatok karikamozgatás közben, karikaforgatások és átadások egyik kézből a másikba test körül és köré, karikadobások és -elkapások, karikaáthajtások, karikapörgetések talajon és levegőben, karikakörzések függőleges és vízszintes síkban.
Önálló bővítési lehetőség tanári irányítással. Összefüggő elemkapcsolatok zenére.

Aerobik
(a helyi tantervben szabályozottan és differenciált nehézséggel)
Az 5–8. osztályban tanult alaplépések karmozgásokkal.
2-4 ütemű alaplépések (low-impact): keresztlépés (grapevine), bokszlépés (boksz step), sarkonfordulás (pivot-turn), oldallendítés (side kick), lábszárlendítés (flick kick), láblendítés (leg kick).
Összetett kombinációik 4–8 ütemben, aszimmetrikus elemkapcsolatok.
Rövid elemkapcsolatok ismétlése. Csoportos koreográfiák gyakorlása, a választott, minimálisan követelt elemek felhasználásával, bővítési lehetőséggel. Aerobik-bemutatók az osztályon belül.
Egyéb torna jellegű mozgásformák (*választható)*
A torna jellegű kondicionális és koordinációs képességek és készségek alkalmazása más – a helyi lehetőségek szerint a helyi tantervben rögzített – szereken, mozgásrendszerekben.
Gúlatorna, falmászás, gumiasztal, sporttáncok, eszközös táncok stb.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS
A szakkifejezések és vezényszavak ismerete, a legismertebbek önálló használata a segítségadásban és a hibajavítás értelmezésében.
A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, az ezzel kapcsolatos félelmek, szorongások, frusztrációk megfogalmazásának képessége (önreflexió), átélése és tudatos felvállalása.
A nemnek és a feladatnak megfelelő mozgás dinamikájának és esztétikájának ismerete.
A saját és a társ testi épsége, teljesítménye iránti felelősségvállalás.
A társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szaknyelvi kifejezés, izomcsoport, fejlesztő hatás, tornaelem, versenyszer, csoportok helycseréje, szersorrend, gyakorlási helyszín, vezényszó, aerobik-elem, aszimmetrikus elemkapcsolat, szinkron, precizitás, elemkombináció, frusztráció, önreflexió, erősség, gyengeség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Atlétika jellegű feladatok**	**Órakeret 14 óra**
Előzetes tudás	A térdelő- és állórajt technikája, a fokozó- és repülőfutás összehangolt kar- és lábmunkája. A hosszútávú futásnál kontrollált egyéni irambeosztás. A kitartó futás és az állóképesség fejlesztése közötti lényeges összefüggés kifejtése néhány szóval.	

	Váltás alsó botátadással, váltózónában, közepes sebességgel. Az adott technika lényeges formai és dinamikai elemeit visszatükröző távolugrás guggoló és magasugrás átlépő technikával. Kislabdahajítás nekifutással, 5 lépéses technikával. Az atlétikai mozgások három fő csoportjának felsorolása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ugrásoknál és a dobásoknál érvényesülő néhány alapvető összefüggés megértése. Állandó gyakorlási szokásrend az egyre differenciálódó mennyiségű és minőségű teljesítmények létrehozásában. Az emberi teljesítőképesség jelenlegi határainak viszonyítása a saját teljesítményhez, ennek révén az önismeret fejlesztése. Az egyéni jellegű technika lehetőségével az egyéni teljesítmény túlszárnyalására ösztönzés. Az állóképesség és az erő fejlesztése élettani jelentőségének elfogadása, az állandó gyakorlás, a kemény edzésmunka szükségességének megértése. A legtipikusabb futó-, ugró- és dobószámok ismerete, néhány nemzetközileg is jónak mondható eredménnyel együtt.

Ismeretek/fejlesztési követelmények

MOZGÁSMŰVELTSÉG

Futások, rajtok

A képességfejlesztés gyakorlatai

Futóiskolai feladatok gyorsabban, erősebben és tudatosabban. Tartós és résztávos állóképesség-fejlesztő módszerek gyakorlása.

A sportági technika gyakorlása

Futások 50-60 méteren. Térdelőrajt rögzített támasszal, szabályos végrehajtás. A váltózóna alkalmazása közepes sebességű váltásoknál.

Ugrások, szökdelések

A képességfejlesztés gyakorlatai

Ugróiskolai feladatok továbbfejlesztése, koordináltabban, nagyobb kiterjedéssel, erővel és tudatosabban.

A sportági technika gyakorlása

Az ugrás előtti utolsó három lépés optimális ritmusának kialakítása.

A guggoló távolugró technika gyakorlása aktív leérkezéssel. Az egyéni nekifutás próbái nagyobb elugró terület kijelölése mellett.

Az átlépő technika végrehajtása optimális ritmussal, 5-7 lépéses köríven történő nekifutással, a felugrás és lendítés összehangolásával.

Választhatóan, a helyi felszereltség függvényében, a flop-technika előkészítése, gyakorlása rávezető gyakorlatokkal és csökkentett lépésszámmal.

Dobások

A képességfejlesztés gyakorlatai

Állandó jellegű speciális erősítő gyakorlatok.

A sportági technika gyakorlása

Hajítás nekifutással, az ötlépéses dobóritmus optimalizálása.

Oldalt felállásból történő lökés technikájának ismétlése.

Szabályos lökés végrehajtása oldal felállásból, szökkenéssel, keresztlépéssel, súlygolyóval vagy medicinlabdával.

Az ideális kirepülési szög elérése a különböző dobásoknál.

Játékok és versenyek Rajtversenyek, sprintversenyek. Távolugróverseny helyből és egyéni nekifutással. Magasugróverseny egyéni nekifutással. Kislabdahajító verseny lendületszerzéssel. Súlylökő versenyek. *Atlétikai bemelegítési modellek* gyakorlása a futások, ugrások, dobások végzése és a versenyek előtt. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Rögzített rajthelyről sprintversenyek. A váltózónával kapcsolatos szabályok ismerete. Az állóképesség-fejlesztő módszerek ismerete. A nekifutás és elugrás ritmusa, dinamikája ismerete távol- és magasugrásnál. Az ugrószámok főbb szabályainak és a sérülések megelőzésének ismerete. A dobások főbb versenyszabályainak ismerete. A kitartás megbecsülése. A teljesítményjavulás értékként kezelése. A legjobb magyar atlétákról néhány információ.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Maximális sebesség; súlypont, hatás-ellenhatás, belső ritmus, dinamizmus, kidobási szög, váltózóna, előváltás, utóváltás, egyenletes iram, iramjáték, a táv növelése, az intenzitás növelése, egyéni tempó, egyéni technika.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek**	**Órakeret 17 óra**
Előzetes tudás	Mozgástapasztalat a helyben választott szabadidős mozgásrendszerekben. Néhány, tantervekben ritkán szereplő, szokatlan sportmozgás felismerése. Balesetvédelmi és biztonsági szabályok alkalmazás szintű ismerete. A természetben való sportolás előnyeinek és problémáinak felsorolása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További alternatív sportági mozgástapasztalat legalább egy választott sportágban, a test feletti uralom az új mozgás esetén. A szervezet edzettségének, fittségének növelése a szabadtéren, különböző évszakokban és időjárási viszonyok közötti gyakorlással, mérkőzések játszásával. A rekreáció szükségességének megfogalmazása egyszerű szavakkal. A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás, elköteleződés kialakítása az élményszerű, változatos és kevésbé kötött foglalkozások által.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
MOZGÁSMŰVELTSÉG *A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább egy,* az egyén által különösebb anyagi ráfordítás nélkül, élethossziglan űzhető sport ismereteinek, alternatíváinak bővítése. *Előkészítés, felkészítés, képességfejlesztés* Az élményszerű, természetben végzett előkészítő és rávezető gyakorlatokkal, a természeti erők felhasználásával a szervezet alkalmazkodóképességének, az edzettségnek, fittségnek a fejlesztése. A természetben végzett mozgásokhoz önálló bemelegítés, gyakorlás – laza tanári irányítással. A környezettudatos viselkedés alapelveinek megismerése. Közlekedésbiztonsági szabályok elsajátítása és betartása. *Technika és taktika gyakorlása* Az adott sportmozgás lehetőségekhez képest minél sokoldalúbb, balesetmentes elsajátítása,		

élményszerű gyakorlása.
Lehetséges példák a helyi tantervhez:
Korcsolyázás – önkéntesség pályakészítésben
Gyakorlatok jégre lépés előtt: állások egy lábon, guggolások, törzshajlítások; járások, lépések előre, hátra, oldalra.
Jéghez szoktatás: esés-felállás; gimnasztikai gyakorlatok palánkfogással, a palánk fogása nélkül; harántcsúszások előre, hátra.
Egyenes korcsolyázás: alapállás; két lábon siklás előre, hátra; halacska két lábon, egy lábon; halacska váltott lábon; lökés egy lábon.
A személyes biztonság, a baleset-megelőző magatartás, a segítségadás szem előtt tartása minden mozgásos tevékenységben.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS
Az élethosszig tartó mozgásos tevékenységek számára felelős döntésekhez szükséges mentális képességek fejlesztése.
A sport általi társas együttléthez szükséges képességek kibontakoztatása közösségi tevékenységek során.
A sportban átélt élmények, tapasztalatok rögzítése beszélgetések formájában, az értékek meghatározása az egészség megalapozásához. Mások tanításáról, motiválásáról tapasztalatszerzés.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Segítségadás, motiválás-buzdítás, környezettudatosság, fittség, bátorság-vakmerőség, közlekedésbiztonság, kültéri sportöltözet, téli edzés, nyári edzés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Önvédelem és küzdősportok**	**Órakeret 14 óra**
Előzetes tudás	Az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom. Eredményes önvédelem, szabadulás a fogásból. Néhány, a küzdelmekben is alkalmazott grundbirkózó és dzsúdótechnika.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyén (ön)védelmét szolgáló egyszerűbb technikákban, küzdelmekben magas fokú jártasság elérése. A grundbirkózás, dzsúdó küzdelmekben aktív részvétel. A küzdő típusú sportágak, játékok tudatos alkalmazása során az önuralom erősítésére, a társak tiszteletére és a szabályok elfogadására szoktatás. A fegyelmezett rituálék begyakorlása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

MOZGÁSMŰVELTSÉG
A test-test elleni feladatokat csak és kizárólag azonos nemű és közel azonos testalkatú tanulókkal végeztetjük. A gyakorlatok tanulása saját képességek figyelembevételével mellett történik.
Lányok esetében a grundbirkózás és a dzsúdó tartalom a 9–11. osztályokban csökkenthető. Az óraszám 30%-a átcsoportosítható torna jellegű, ritmusos és zenés mozgásokra.

Előkészítő és rávezető gyakorlatok, játékok a küzdésekhez.
Esések-zuhanások sérülésmentes elsajátítása, egészségi és élettani szabályok betartása.
Küzdőgyakorlatok szerrel, szer nélkül, társakkal vagy önállóan.

Önvédelem

Szabadulások nagy elemszámmal, jártasság szinten: egykezes, kétkezes lefogásból, mellső és hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból. Grundbirkózás Fogások, kitolások, kihúzások, emelések, szabadulások gyakorlása. Újabb elemkapcsolatok megismerése, megoldása. A grundbirkózás szabályai szerinti küzdelmek. Dzsúdó A technikák differenciált alkalmazása új variációkban, fokozódó erőkifejtéssel és bővülő szabályismerettel, önfegyelemmel. *Technikák*: nagy külső horogdobás (osoto gari), nagy csípődobás (ogoshi). Félvállas gurulás előre és hátra. Előre futásból történő végrehajtás társak, akadályok, zsámoly felett, karikán át. Nagy külső horogdobást követően rézsútos leszorítás, nagy csípődobást követően rézsútos leszorítás ismétlése. *Állásküzdelem:* fogáskeresés és fogásbontás gyakorlása. Küzdőmozgás elsajátítása és kialakítása. Az önvédelmi és küzdő jellegű feladatok egyéni képességekhez igazított fejlesztő eljárásai – természetes mozgásokkal küzdőfeladatok, küzdőjátékok. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az általános és küzdő jellegű sportágak gyakorlását megelőző specifikus bemelegítő mozgások ismerete. A küzdőfeladatok közben felmerülő saját és társas problémák konstruktív megoldása, és az ellentmondásos helyzetek szabálytudatos kezelése. A sportszerű és a másik embert tiszteletben tartó magatartás mellett állásfoglalás. Néhány elv és bölcselet a keleti mesterek tanításaiból. A sikerorientáltság, kudarctűrés megfogalmazásának képessége.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sikerorientáció, kudarckerülés, konfliktus, kompromisszum, horogdobás, csípődobás, fogásbontás, keleti filozófia.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Egészségkultúra és prevenció**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás	Bemelegítés és levezetés hatása a sporttevékenységre. A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek értelmezése. A fittségi paraméterek ismerete, mérésükben aktív részvétel. Az önfejlesztő célok megfogalmazása. A prevenció értelmezése. A fájdalmak tűrése (oxigénadósság, savasodás).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszeres testmozgás pozitív hatásainak ismerete a káros szenvedélyek leküzdésében, az érzelem- és a feszültségszabályozásban. Az egészséges életvitellel kapcsolatos értékek elismerése. Egy szakma, munkatevékenység esetleges ártalmait megelőzni képes, egészségmegőrző szokásrendszer megerősítése. Az élethosszig tartó sportolás egyéni döntéseihez elengedhetetlen információk körének bővítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
MOZGÁSMŰVELTSÉG		

Bemelegítés A sportági területeken tanult speciális bemelegítések ismétlése. A testtudatot alakító, koordináció- és fittségfejlesztő szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Játékok testtartásjavító feladatokkal. Edzés, terhelés A keringési rendszer terhelése egyre differenciáló terhelés mellett. Az intenzitás, ismétlésszám és a pihenőidő változtatása, hatása a terhelésre. Részben önálló mozgásprogram-tervezés. Gyakorlás az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében – egyszerű edzéstervek szerint. Nemek közötti eltérések elfogadása az edzésaktivitásban. Erősségek kihasználása sportszerű keretek közt, gyengeségek fejlesztése. Egyéni fejlesztés – köredzéssel feladatok. Motoros tesztek – előírás szerint.	
Az egészséges test és lélek megóvása A testsúly, testtömeg, illetve lehetőség szerint a testösszetétel mérése – összehasonlító idősoros adatrögzítés. A stresszoldás gyakorlatai. A szakmai ártalmak megelőzésére, a számítógépezés ellensúlyozására mozgásminták gyakorlása. A helyes testtartás megőrzésének gyakorlatai – állandó gyakorlás a tanár és a társak kontrollja, hibajavítása mellett. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az erősítés és nyújtás ellenjavallt gyakorlatainak ismerete és az okozati összefüggés egyszerű magyarázata. A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló több gyakorlat bemutatása. A gerinckímélet lényegének ismerete a testnevelési és sportmozgásokban. A szenvedélybetegségek, függőségek megelőzésére a feszültségek sport általi oldásának megtapasztalása, kifejezése. A stressz- és feszültségoldás értelmezése. A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, az azzal kapcsolatos természetes kommunikáció mint a műveltségterületi kommunikáció része. Felelősségvállalás kimutatása a társak egészséges életmódja iránt**.**	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Biomechanikailag helyes testtartás, megküzdési stratégia, stresszoldás, önértékelés, gyenge oldal fejlesztése, testtudat, bemelegítési modell, ellenjavallt gyakorlat, ismétlésszám, intenzitás, pihenőidő.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	*Sportjátékok* Komplex szabályismeret, sportszerű alkalmazás és a játékok önálló továbbfejlesztése megosztott tanári irányítással. Játék egyre bővülő versenyszabály-készlettel. A technikák és taktikai megoldások többnyire tudatos, a játékszerepnek megfelelő megválasztása. A játékfolyamat szóbeli elemzése, a fair és a csapatelkötelezett játék melletti állásfoglalás. Játéktapasztalat a társas kapcsolatok ápolásában, a bármilyen képességű társ bevonásában, megválasztásában.

	Torna jellegű feladatok A javító elemzések elfogadása és a mozdulatok kivitelezésének javítása. Esztétikus és harmonikus előadásmód. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk, edzésszituációk, versenyszabályok ismerete. Elemi tájékozottság a tanult mozgások versenysportja területén a magyar sportolók sikereiről. *Atlétika jellegű feladatok* Egy kijelölt táv megtételéhez szükséges idő és sebesség helyes becslése, illetve a becsült értékek alapján a feladat pontos végrehajtása. A tempóérzék és odafigyelési képesség fejlődése a váltófutás gyakorlásában. A tanuló saját eredményeihez mérten javuló futó-, ugró-, dobóteljesítmény. Egyéni nekifutások kialakítása, kimérése. A tisztes edzésmunka becsületének megszilárdulása. A transzferhatás felismerése, más mozgásformák teljesítményének javulása az atlétikai képességek fejlődésének hatására. *Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek* Az adott sportmozgás technikájának elfogadható cselekvésbiztonságú végrehajtása. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete, és azok alkalmazása a gyakorlatban. Tapasztalat a sportolás során fellépő hatóerők, pl. időjárás hatásairól és a baleseti, sérülési, betegségi kockázatokról. Feladatok kooperatív megoldása alternatív sporteszközökkel, segítségadás, egymás tanítása. *Önvédelem és küzdősportok* Az önvédelmi és küzdőgyakorlatokban, harcokban a közös szabályok, biztonsági követelmények és a küzdésekkel kapcsolatos rituálé betartása. A veszélyhelyzetek kerülése, az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom és annak elvárása. Több támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete. Eredményes és magabiztos önvédelem, szabadulás a szorításból, fogásból. *Egészségkultúra és prevenció* Bemelegítés a sérülésmentes sporttevékenység érdekében. A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek és néhány jellemző deformitás kockázatának értelmezése, a megőrzés néhány gyakorlatának ismerete és megfelelő alkalmazása. A gerinc sérüléseinek leggyakoribb fajtái, és a gerinc és az ízületek védelemének legfontosabb szempontjainak ismerete. A megelőzést szolgáló stressz- és feszültségoldó gyakorlatok tudatos alkalmazása. A fittségi mérésekkel kapcsolatosan önfejlesztő célok megfogalmazása az egészség-edzettség érdekében. A rendszeres testmozgás pozitív hatásainak ismerete a káros szenvedélyek leküzdésében, az érzelem- és a feszültségszabályozásban.

11. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Sportjátékok**	**Órakeret 20 óra**
Előzetes tudás	A játékhoz szükséges technikai és taktikai tudás. Komplex szabályismeret. A játékfolyamat szóbeli elemzése. Fair és csapatelkötelezett játék melletti állásfoglalás. Játéktapasztalat a társas kapcsolatok ápolásában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A választott legalább két labdajátékra vonatkozóan: Az önálló játékhoz szükséges technikai és taktikai tudás mennyiségi és minőségi növelése. Az egyéni fizikai adottságok és jellemvonások fejlesztése, a csapatok eredményességéhez szükséges képességek, attitűdök erősítése. Megküzdés a feszültségekkel. Bármilyen képességű társ bevonása, megválasztása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
MOZGÁSMŰVELTSÉG Általános feladatok *Az önszervezés gyakorlása* Tanári kontroll mellett önálló csapatalakítás, bemelegítés, gyakorlás és játékszervezés. Megbeszélések a gyakorlásokba építve, a támadás és védekezés megszervezésére, a csapatösszeállításra és az értékelésre vonatkozóan. Szituációk, feladatok, konfliktusok megoldása egyéni és/vagy társas döntéshozatallal, a sportszerűség, tolerancia és empátia szem előtt tartásával. A tevékenységekhez tartozó felszerelések, berendezések önálló használata, rendben tartása, megóvása. *Lényeges játékszabályok készségszintű alkalmazása – játékvezetési gyakorlat* A labdával vagy labda nélküli mozgások közben elkövethető, direkt vagy indirekt személyre irányuló szabálytalanságok elkerülését elősegítő gyakorlatok, megerősítések, megbeszélések. Az elkövetett vétség önálló jelzése, annak elvárása. A labdajáték-specifikus időhatárok betartásának gyakorlatai. Játékfolyamatok „belső” játékvezetéssel, megegyezéssel. A játékvezetés gyakorlása laza tanári vezetéssel, önállóan, a lényeges játékszabályok alkalmazásával, néhány játékvezetői nonverbális jel használatával is. *Versenyhelyzetek* A labdajátékok alap- és játékismereteinek alkalmazása mérkőzéseken. Kosárlabdázás *Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása* A technikákat alkalmazó játékok párban, csoportban, a variációk önálló és kreatív felhasználásával. *Taktikai továbbfejlesztés* Az emberfogásos védekezés gyakorlása és önálló alkalmazása. Formációk begyakorlása két vagy több ember kapcsolatára, támadásban és védekezésben. A speciális feladatok megoldása, büntetődobás utáni támadás és védekezés. Játék minden emberhátrányos, emberelőnyös és azonos létszámú taktikai szituációban.		
Kézilabda *Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása* Változatos variációk megoldása már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan.		

Taktikai továbbfejlesztés Gyors indítások gyakorlása, létszámbeli előnyből, illetve hátrányból való támadások. Játékszituációk ismétlése beállóval, lerohanás rendezetlen védelem ellen. Védekezés irányítása gyorsindítás esetén. Egy-két védekezési taktikai forma végrehajtása.	
Labdarúgás *Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása* A tanult elemek összetett variációkban alkalmazott megoldásai csökkenő hibaszázalékkal, labdakezelési cselekvés biztonsággal, eredményes befejezésekkel. *Taktikai továbbfejlesztés* A szoros és követő emberfogás gyakorlása kisebb és nagyobb egységekben. Védelmi rendszerek ismerete és gyakorlása. Csapatrészeken belüli koordinált együttműködés, és csapatrészek összjátékának megvalósítása a kötött játékfolyamatok és ötletjáték során.	
Röplabda *Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása* A labdaérintés biztonságának, a labda tudatos és pontos helyezésének gyakorlása, a hibaszázalék csökkentése, az élvezhető, folyamatos játék elérése érdekében. A feladás technikájának alkalmazása alkar- és kosárérintéssel egyaránt. „Röptenisz”, szabadon választott vagy megkötött érintésfajtával. *Taktikai továbbfejlesztés* Ütő és sáncoló játékosok melletti védekezés, sánc mögötti ütött vagy ejtett labdához való elhelyezkedés. A forgásszabály, az első és második sorra vonatkozó főbb megkötéseknek való megfelelés, a háló és a labda hibás érintése szabályai és a labdára, emberre vonatkozó területelhagyás értelmezése. Bonyolultabb – kooperatív, kreatív – testnevelési és sportjátékok. A sportjátékokra való előkészítésen túlmutató, stratégiai jellegű, az életszerepekre felkészítő és inklúziót támogató játékok.	
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A testnevelési és sportjátékok mozgásai, szabályrendszere egymásra épülésének megértése. A legfontosabb játékvezetői jelzések ismerete. A páros és társas kapcsolatokban konstruktív konfliktusmegoldás. Sportjáték-történeti ismeretek, érdekességek iránti érdeklődés, tájékozottság a témában. A sportjátékok kiemelkedő magyar bázisai, nemzetközi sikerei. Az alkotó, kooperatív mozgásos tevékenységek kezdeményezése, az ötletek kulturált megfogalmazása és megvalósítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék, sportág-specifikus bemelegítés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Torna jellegű feladatok**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	A javító elemzések elfogadása és a mozdulatok kivitelezésének javítása. Általában rendezett előadásmód. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk, edzésszituációk. Differenciált gyakorlatok közepes mozgásbiztonsággal. Részleges önállósággal gyakorlás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	A koordináció, a cselekvésbiztonság, a zenéhez illeszkedés továbbfejlesztése a torna jellegű sorozatok során, a már ismert és új	

céljai	elem-és motívumkapcsolatokkal is. Az önállóság és kooperativitás növelése a mozgásrendszer működtetésének minden területén: bemelegítésben, képességfejlesztésben, gyakorlásban, versenyzésben, versenyrendezésben. Az erősségek és gyengeségek figyelembevétele, egyéni célirányos fejlesztések. A gyakorlás során az érthető és célirányos kommunikáció fejlesztése. A bemutatások jó tartással, biztos kiállással történő esztétikus, gördülékeny végrehajtásának elérése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Gimnasztika *Rendgyakorlatok gyakorlása* A korábbi évfolyamokon gyakoroltak alkalmazása az óraszervezés funkcióinak megfelelően. *Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végzése* Anaerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. *Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok végzése* Az ízületi lazaság megtartása, fokozása gimnasztikai gyakorlatokkal. Stretching. Erőgyakorlatok a gyengeségek leküzdésére. Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az egyéni fejlődést követő rendszeres kontrollal. Torna, sporttorna *Talajon és a helyi tanterv szerint választott egy szeren,* a korábbi követelményeken nehézségben túlmutatva, *és/vagy egy másik* szer mozgásanyagának tanulása, gyakorlása. *Összefüggő gyakorlatsorok* Gyakorlás során az egyéni optimum, önálló bővítés megjelenítése az elemkapcsolatokban, sorozatokban. Az esztétikus és harmonikus előadásmód igénye (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc), mint minőségi elvárás megjelenik a hibajavítás, ismétlések során. *Szertorna-gyakorlatok* A 9–10. osztályban gyakoroltak ismétlése, gyakoroltatás során egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan történik. Bemelegítés a torna gyakorlásához, együttes bemelegítési modellel, majd önálló mozgássorral. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése önállóan. A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a tudatos hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba.	
Ritmikus gimnasztika – RG Az esztétikus, szép és nőies mozgásokat, alakformálást, minőségi interpretálást segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások megismerése, gyakorlása. *Szabadgyakorlatok gyakorlása* A 9–10. osztályban gyakorolt, előkészítő tartásos és mozgásos elemek és fő mozgások alapformái ismétlése, és új, összetett formák gyakorlása. A kéziszerekre vonatkozóan lásd a 9–10. osztály tematikai egységét. *Kötélgyakorlatok gyakorlása* *Lengetések:* oldalt lengetés; elöl lengetés; fent lengetés; „fűnyíró”; 8-as figura.	

Kötéláthajtások: egy, illetve páros lábon szökdeléssel, előre és hátra kötélhajtással állóhelyben és haladással; futás mindkét láb alatt történő áthajtással; helyben futás a dzsoggoláshoz hasonló lábmunkával. Nyolc-tíz elemből álló elemkapcsolat begyakorlása zenével – a zene ritmusának, dinamikájának megfelelve. Aerobik Helyi tantervben szabályozottan választható a 11. osztályban. A gyakorlatanyag az 5–10. osztályban tanultakra épül.	
ISMERETEK–SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Változtatási hajlandóság az egyéni hibás rutinokban. A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy harmonikus esztétikájának átélése és tudatos felvállalása. A divat és a média testkultúrára ható kedvező és kedvezőtlen tényezőinek szétválasztása (értékfelismerés, önértékelés). A zenei és az esztétikai kivitelezésre vonatkozó ismeretek. A tornasport sporttörténeti érdekességei („lovas nemzet vagyunk”).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Aktív és passzív nyújtás, dinamikus egyensúly, társas talajtorna, divatos mozgásrendszer.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Atlétikai jellegű feladatok**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Térdelő-, álló- és repülőrajt. Iramszakasz, egyéni irambeosztás. Közepes hibaszázalék váltózónában botátadás tekintetében. Egyéni nekifutások kialakítása, kimérése. A tanuló saját eredményeihez mérten javuló futó-, ugró-, dobóteljesítmény. Több atlétikai versenyszám felsorolása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Differenciáló feladatok elfogadása, végzése. Motiváló eljárások az egyéni eredmény, edzésteljesítmény javítására. A mérhető teljesítményeken alapuló objektív ellenőrzés előnyeinek megtapasztalása, megértése. A folyamatos és visszatérő gyakorlás szerepének, jelentőségének, hatásának tudatosítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások *Rövidtáv* Eredményorientált együttműködés váltófutásban. Váltók alakítása, versengések. *Középtáv, folyamatos futás* Jártasság az adott távhoz szükséges versenytempó és irambeosztás megválasztásában. Állóképesség-fejlesztő módszerek rendszeres alkalmazása és teljesítményének nyomon követése. A pulzusszám folyamatos ellenőrzése melletti edzés. Ugrások Választás a magasugró technikák közül. 5–7 lépéses egyénileg kialakított nekifutással, a testi adottságok alapján differenciált elvárások szerinti versenyszerű végrehajtás. Dobások Az egy- és kétkezes vetések technikái. Célba és távolságra dobások hajító, lökő és vető mozdulattal. A különböző dobásformákkal a törzsizom sokoldalú erősítése. ISMERETEK–SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A középtávok állórajtra vonatkozó szabályainak, a köríven futás szabályszerűségeinek ismerete. A savasodás jellegzetes hatásai és annak teljesítőképességre gyakorolt hatásának ismerete. Az iram és tempó megválasztása szempontjainak ismerete. A nekifutás módosítása szükségszerűségének ismerete. Információk a mozgatórendszer megterhelését, károsodását okozó edzésekről. Az olimpiákon szereplő atlétikai versenyszámok ismerete. Egy-egy magyar olimpiai futó-, ugró- és dobóeredmény ismerete.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni edzés, objektív mérés, savasodás, fájdalomtűrés, diszkoszvetés, kalapácsvetés, olimpiai eszme, olimpikon, olimpiász.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek**	**Órakeret 18 óra**
Előzetes tudás	Az új sportági technikák elfogadható, cselekvésbiztonságú végrehajtása. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete, és azok alkalmazása a gyakorlatban. A baleseti kockázatok mérlegelése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rekreációval gazdagított életvitelhez szükséges sportági, egészségtani ismeretek megőrzése. Az önállóan kezdeményezett társas vagy csoportos sportolás szervezési és lebonyolítási ismeretei. A felnőtt kor sportos életviteléhez újabb mozgásformák, sportágak megismerése, családi és csoportos öntevékeny sportoláshoz szükséges mozgásműveltségbeli ismeretek megszerzése. Sportolás egyszerű eszközökkel, ismert tárgyi környezetben.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
MOZGÁSMŰVELTSÉG *A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább egy* választott sportági mozgásrendszer mozgásainak tanítása-tanulása a helyi tantervben szabályozottan. A szabadtéri és élethossziglan űzhető mozgásformák (úszás, túrázás) hangsúlyának megerősítése. Edzés az adottságok kihasználásával, pl. tó körüli futás, rönkhordás, favágás stb. Újszerű mozgásfeladatok egyéb kihívásainak való megfelelés, pl. a közlekedésbiztonság és a kerékpározás kultúráját szem előtt tartva. Sportolás közben a zöldfelület és az épületek megóvása, a fenntarthatóság szem előtt tartása, az energia, a vízhasználat, a dohányzás elleni küzdelem és a hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területén. A családi, baráti, munkahelyi csoportos és öntevékeny sportolásra való felkészítés, az önszerveződéshez szükséges ismeretek, jártasságok megszerzése. Egyszerű (akár saját készítésű) eszközökkel szerény térigényű mozgásformák elsajátítása (ugrókötelezés, asztalitenisz, lengőteke, bocsa, tollaslabda, minitrambulin, falmászás stb.). Példa a helyi tantervben történő kidolgozáshoz: Tájfutás *A térkép.* A térképi ábrázolás. Útvonaltervezés a várostérképen. *Túra* a városban – csoportokban. Túra jelzett turistautakon. A térkép követése tanári irányítással. *Az iránytű és a tájoló*. A tájolás. Távolságmérések a térképen. Távolságmérési gyakorlatok. Városi túra tervezése és önálló feladat megoldása. Turista- és tájfutótérképek jelrendszere. Túra tervezése: menetrend, távolságmérések, menetidő-megállapítás stb. *Tájékozódás a terepen* (gyakorlatok az iskola környékén) Terepgyakorlatok – vezetővonal-követés gyakorlása tájfutó térképpel közösen, majd kisebb csoportokban, futással. Asztalitenisz (folyosón és szabadban felállított asztalon is gyakorolható) *Technikai elemek:* alapállás; ütőtartás; lábmunka; tenyeres hosszú adogatás; tenyeres kontraütés; fonák hosszú adogatás; fonák kontraütés; fonák droppütés; tenyeres droppütés; fonák nyesett adogatás; tenyeres nyesett adogatás; alapszervák. ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Szabályismeret és baleset-megelőzési információk a helyi tantervben kidolgozott alternatív sport területén. A helyes öltözködés és folyadékfogyasztás a szabadtéren és teremben végzett sportolás során. Védelem a kullancsok ellen. A környezettudatos magatartás ismérvei, a testmozgások során az egyénnek önmagával, társaival és a természettel való harmonikus kapcsolata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rekreáció, edzettség, fittség, jó közérzet, kullancscsípés, fertőzés, teljesítőképesség, újrahasznosítás, példamutatás; környezettudatos természet- és építettkörnyezet-használat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Önvédelem és küzdősportok**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Szabálykövetés az önvédelmi és küzdőgyakorlatokban. A biztonsági követelmények betartása. Több támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete. Eredményes és magabiztos önvédelem, szabadulás a szorításból, fogásból, fojtásból. Az indulatok, agresszív magatartásformák elutasítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az akaraterő, a kitartás, a küzdőképesség, az önbizalom, önfegyelem fejlesztése, a félelem leküzdése és a sportszerűség (fair play) szemléletének kiteljesítése. Küzdő típusú játékok tudatos alkalmazása a személyiségfejlesztésben, különös tekintettel az önuralomra, az önvédelemre, a társak tiszteletére és a szabályok elfogadására. A közösségben előforduló veszélyhelyzetek felismerése és kezelése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

MOZGÁSMŰVELTSÉG
A küzdéseket előkészítő és rávezető gyakorlatok, játékok.

Önvédelem – női önvédelem.
A közelharc alapelveinek alkalmazása a gyakorlatban.
A már ismert technikai gyakorlatok gyakorlása nagy elemszámú ismétléssel, automatizáció.

Lányok esetében a grundbirkózás és a dzsúdó tartalom a 11. osztályban csökkenthető. Az óraszám 30%-a átcsoportosítható torna jellegű, ritmusos és zenés mozgásokra, prevencióra, alternatív mozgásokra.

Grundbirkózás cselekvésbiztos gyakorlása:
Az eredményes földharc technikájának elsajátítása.
Egyéni és csapatversenyek, küzdési taktikát igénylő feladatok játékos formában és páros küzdelmek.

Dzsúdó sportági készségfejlesztés:
A 9–10. osztályban tanult technikák és taktikák továbbfejlesztése.
Az egyensúlyt stabilizáló és azt kibillentő gyakorlatok.
Támadáselhárítási módszerek.
Tanult dobásokkal történő állásküzdelem.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS
Saját maga megvédésének ismerete, a közelharc alapelveinek ismerete.
Az érzelem- és feszültségszabályozás, az agresszió leküzdése a küzdőjellegű sporttevékenységek révén.
A sportszerű küzdések elismerése.
A megegyezésre készenlét, a szabályok időleges, társ által megerősített felfüggesztésének, módosításának érthető és elfogadható kommunikációja.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közelharc, viszonylagos erőkifejtés, fokozatosan növekvő erőkifejtés, sérülésmentes küzdelem, agresszió, önuralom, sportszerű harc.

Tematikai egység/	**Egészségkultúra és prevenció**	**Órakeret**

Fejlesztési cél		**16 óra**
Előzetes tudás	Bemelegítési modell használata. A helyes testtartás jellemzőinek és néhány jellemző deformitás kockázatának megfogalmazása. Néhány tartásjavító gyakorlat ismerete. A stressz- és feszültségoldó gyakorlatokban aktív és kulturált részvétel. A fittségi paraméterek ismerete. A testmozgás szerepének ismerete a káros szenvedélyek elleni küzdelemben, az életszerepekre történő felkészülésben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egészséges életvitel megvalósításához tartozó tudás megalapozottá tétele. Az életkornak és testalkatnak megfelelő prevenciós és rekreációs mozgásos tevékenységek önálló működtetéséhez szükséges kompetenciák továbbfejlesztése. A stressz kezelése. Növekvő jártasság a mérések és az adatokra épülő önfejlesztés terén. A gerinc sérüléseinek leggyakoribb fajtái, és a gerinc és az ízületek védelme legfontosabb szempontjainak ismerete. Az edzésre, munkára kész fizikai és mentális állapot értékként kezelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
MOZGÁSMŰVELTSÉG Bemelegítés Általános és sportág-specifikus bemelegítő mozgásanyag megvalósítása. A labdajátékhoz, tornához, futáshoz, ugráshoz, dobáshoz, küzdéshez kapcsolódó bemelegítések általános és speciális jellemzőinek, mozgásainak elkülönítése szóban és gyakorlatban egyaránt. Edzés, terhelés A megfelelő hatékonyságú edzés ismétlése: jól szervezettség, a felesleges állásidők kiküszöbölése, szükséges mozgásterjedelem (idő, ismétlésszám), szükséges intenzitás (sebesség, gyakorlatsűrűség, megfelelő ellenállás), terhelés-pihenés egyensúlya. Főbb témák: A képességfejlesztés tervezése és megvalósítása a gyakorlatban egyénileg, párban, csoportban, eszközök nélkül és különböző eszközök segítségével. Önálló mozgásprogram-tervezés, a tervek bemutatása, próbája. A képességfejlesztő eljárások bemutatása: intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszerekkel edzésfolyamatok végzése. Konkrét sportági tevékenységre és mozgásanyagra fejlesztett kondicionális és koordinációs képességfejlesztés köredzéssel. Motoros tesztek lebonyolítása – előírás szerint.		
Az egészséges test és lélek megóvása. A szakmaspecifikus és egyéb ártalmak elleni védekezésre való felkészítés. A biomechanikailag helyes testtartás és az egészséges lábboltozat kialakításának és fenntartásának, a helyes légzésnek a gyakorlatai, az ülőmunka és a zárt tér ellensúlyozására szolgáló tevékenységek, a sportolás kedvező hatása a szenvedélyek megelőzésében. A stressz- és feszültségoldás gyakorlatai. Az élet stresszhelyzeteivel való megküzdésre történő felkészülés. A test-lelki harmónia fejlesztésének egyéb, alternatív megközelítése (pl. jóga) a helyi lehetőségek és programok szerint, választhatóan.		

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A sportágak gyakorlásához megfelelően illeszkedő bemelegítő eljárások ismerete. A terhelésfokozás paramétereinek ismerete. A terhelésen, méréseken, önkontrollon alapuló teljesítményfejlesztés ismérvei. Az edzéshatáshoz szükséges ingerek nagysága és gyakorisága, a pihenőidő jelentősége. Az alvás és ébrenlét megfelelő arányai, a sport szerepe az egészséges, nyugodt alvásban. Helyes táplálkozás a sportolás során és általában. A sérült gerinc esetén az elsősegély ellátása és/vagy a sérülttel való helyes bánásmód ismerete. A stresszes állapot elleni tudatos védekezés ismerete. Öröm a másik ember teljesítménye miatt, pozitív megerősítés. Felelősségvállalás a társak egészséges életmódja iránt.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sportágspecifikus bemelegítés, terhelés-pihenés egyensúlya, ingernagyság, ingergyakoriság, gerinckímélet.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	*Sportjátékok* A helyi tanterv szerint tanított két labdajátékra vonatkozóan: Önállóság és önszervezés a bemelegítésben, a gyakorlásban, az edzésben és a játékban. Az adott labdajáték főbb versenykörülményeinek ismerete. Ötletjáték és két-három tudatosan alkalmazott támadási formáció, együttműködés a védekezés szervezésében. A csapat taktikai tervének, teljesítményének érthető és (ön)elemző megfogalmazása. Más személy más szintű játéktudásának elfogadása. A közösségi egyezségek és szabályok betartása. *Torna jellegű feladatok* Összefüggő gimnasztikai elemkapcsolatok gyakorlása, rendezett testtartással történő bemutatása. A tornasporthoz kapcsolódó testi képességek fejlesztése lehetőségeinek ismerete. Az adott helyzethez és lehetőségekhez mérten segítségnyújtás, és a társak bevonásának szándéka. A társak iránti felelősség megértése és elfogadása, a felelőtlenség súlyos következményeinek ismerete és a helyes következtetések levonása. Hibajavítás és annak érthető kommunikációja. Az izmok és ízületek mozgáshatárát bővítő aktív és passzív eljárások ismerete. *Atlétika jellegű feladatok* A futások, ugrások és dobások mozgástapasztalatainak felhasználása más mozgásrendszerekben. Az erő, a gyorsaság és különösen az állóképesség fejlesztésével kapcsolatos tudás összefoglalása. Az alapvető atlétikai versenyszabályok ismerete. Bemelegítés az atlétikai mozgásokhoz illeszkedően. Olimpiatörténeti ismeretek, ismeretek a magyar atléták sikereiről. *Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek* A helyi tantervben kiválasztott sportmozgások végzése elfogadható cselekvésbiztonsággal.

	Uralom a test felett a sebesség, gyorsulás, tempóváltás, gurulás, csúszás, gördülés esetén. Feladatok önálló megoldása alternatív sporteszközökkel. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete. Az ismeretek alkalmazása az új sporttevékenységek során. *Önvédelem és küzdősportok* A szabályok és rituálék betartása. Önfegyelem, az indulatok, a durvaságok és az agresszivitás kezelése. Néhány támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete az önvédelemben, az álló- és a földharcban. Szükség esetén tanács, információ, támogatás, segítség kérésére alkalmas, érthető kommunikáció. *Egészségkultúra és prevenció* A bemelegítés szükségessége, megvalósítása élettani tényezőinek ismerete. Méréseken is alapuló edzésmódszerek ismerete, amelyekkel megteremthető, fenntartható az egészség, a munkavégzéshez szükséges fizikai és mentális állapot, a tipikus életszerepek ellátása. Tudatos védekezés a stresszes állapot ellen. A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok ismerete. A gerinckímélet alkalmazása a sportmozgásokban, kerti és házimunkákban, az esetleges sérüléses szituációk megfelelő kezelése. Az önkéntesség értéke, jelentősége, formáinak ismerete. Sporttörténeti és versenysportbeli elemi tájékozottság a hazai és nemzetközi élmezőnyről.

Osztályközösség építés/ osztályfőnöki óra

A legfontosabb – és ez *minden évfolyamra értendő* – a *tanulói személyiség komplex fejlesztése*, amelynek középpontjában az iskola, a tanulás, a közösség elfogadása áll. Ezen belül a kiemelt célok és azok kapcsolódásai a Nat kiemelt fejlesztési területeihez az alábbi táblázatban olvashatók.

(A táblázat célkitűzései minden évfolyamra *egyaránt érvényesek, ezért évfolyamonként külön-külön már nem ismertetjük őket!)*

Az Osztályközösség-építés (OKÉ) programban fejlesztendő kompetenciák	**A NAT fejlesztési területeinek, nevelési céljainak elemei**
A) Kommunikációs kompetenciák	
A *kommunikációs készség* fejlesztése, amely olyan társadalmi érintkezési forma, amely nélkülözhetetlen az iskolai és az osztályközösség életében való *aktív részvételhez.* A fejlesztés hátterében az a törekvés húzódhat meg, hogy a tanuló a közösség tagjaival pozitív és eredményes interakciókat folytasson, amely csökkentheti és tompíthatja az iskolai konfliktusok számát, az agresszivitás	Médiatudatosságra nevelés. Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra.

mértékét.	

Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, alkotása	
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása. Ennek a területnek a fejlesztése kiemelkedően fontos, hiszen közismert, hogy a tanulók egy része az általános iskolai tanulmányok befejezését követően sem rendelkezik az ún. kapunyitogató kompetenciákkal, azaz nem tud írni és olvasni megfelelő módon, így gyakorlatilag funkcionális analfabétának tekinthető. A megfelelő szintű beszéd(készség) hiánya lehetetlenné teszi a tanuló részvételét az osztályban történő, *tanórákhoz kötött* interakciós folyamatokban. Ennek a területnek egy másik komponense az olvasás, az írott szövegek megértése, és esetenként írott szövegek létrehozása, a szövegalkotás is. Az egyéni szintű fejlesztési programok tervezésének alapját éppen ezen kompetenciák hiányának regisztrálása képezi. A szaktárgyi szintű fejlesztési tervek számára e program kulcsfontosságú információkat nyújthat.	Médiatudatosságra nevelés. Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra.
B) Szociális kompetenciák	
A *szociális kompetenciák* fejlesztése egyrészt a tanuló közösségben elfoglalt helyéről, az ott betöltött szerepéről szól, arról, hogy a program mit tehet a tanulói ön- és énkép pozitív irányú fejlesztésében. A fejlesztés két irányban indulhat, egyrészt erősítheti a tanulónak önmagáról, mint *tanulóról alkotott önképét,* ezen keresztül befolyásolhatja az iskolai (és az iskolán kívüli) tanulásról vallott elképzeléseit; másrészt módosíthatja a tanuló a *közösségi emberről mint a közösség aktív tagjáról vallott nézeteit, elképzeléseit is*.	Erkölcsi nevelés, szolidaritás. Testi és lelki egészség. Aktív állampolgárságra, demokráciára, honvédelemre nevelés. Fenntarthatóságra – környezettudatosságra nevelés. Önismeret, társas kapcsolati kultúra. A hátránnyal élők segítése, az önkéntesség elvének elfogadása.
C) Tanulással összefüggő kompetenciák	
A *tanulással kapcsolatos* kompetenciák részben a konkrét iskolai tanuláshoz kapcsolható és ott nélkülözhetetlen tényezők fejlesztésére helyezik a hangsúlyt (pl. a	A tanulás tanítása. Önismeret, társas kapcsolati kultúra.

tanuláshoz szükséges források keresése és használata /könyvtár, internet), illetve különféle tanulási módszerek elsajátítására. Ezen a területen a különféle műveltségterületek szoros együttműködését kell megvalósítani. Másrészt fontos annak a felismertetése is, hogy a *folyamatos tanulás a modern világban az egyik legfontosabb és nem megkerülhető társadalmi integrációs tényező, amelynek elmaradása dezintegrálódást, elszegényedést, kirekesztettséget eredményezhet.*	
D) Alapvető életpálya- és karrierépítési, valamint a munkavégzéshez kapcsolható kompetenciák	
Az *életpálya- és karrierépítéshez* szükséges kompetenciák fejlesztése elsősorban az iskolai éveket követő időszak folyamatainak megértését és azok tervezését segítheti elő (munka és magánélet, döntéshozatal az életút meghatározó pontjain stb.). Ennek első állomását azonban a jelen képezi, azok az iskolai évek, ahol a tanulók a választott szakma alapjait elsajátíthatják. Ennél az elemnél különösen fontos a közismereti és szakmai tárgyakat tanítók együttműködése, mert nem kerülhető meg a fejlesztés során az, hogy a tanulók már az iskolai évek alatt a munkavégzéshez szükséges kompetenciákkal is megismerkedjenek. Ehhez – mint az eltérő területeken zajló „diákmunkához” – nyújthat jelentős támogatást a köz- és szakismereti, valamint a szakmatanuláshoz kapcsolódó gyakorlati tantárgyak együttese.	Pályaorientáció, munkára nevelés. Gazdasági nevelés. Családi életre nevelés. Önismeret, társas kapcsolati kultúra. Fenntarthatóságra – környezettudatosságra nevelés.

Az egyes kompetenciaterületek fejlesztése a tantárgyak és a tananyag sajátos elrendezése következtében minden évfolyamon elvégzendő feladat. Ennek indoklásához bemutatjuk azt, hogy a közismereti program tartalmi elemei hogyan kapcsolódnak össze a szakiskolai programban:

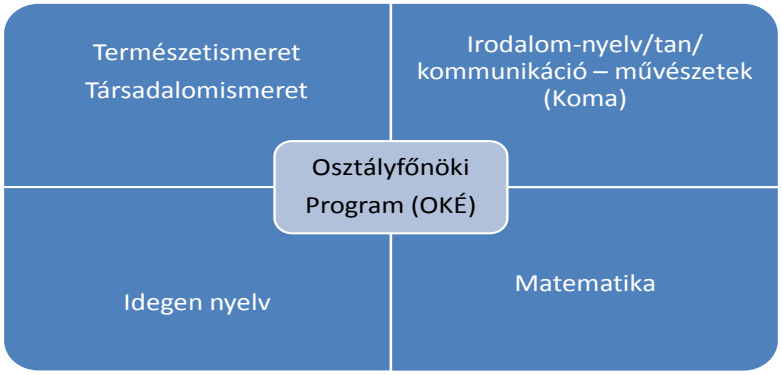

Az ábra egyrészt az osztályfőnöki programelem integráló szerepét hangsúlyozza, másrészt pedig a hozzá kapcsolódó komplex tantárgyak rendszerét mutatja be. Ez utóbbiak esetében a komplexitást a hagyományos tantárgyak tartalmi elemeinek integrációja jelenti, amely biztosítja, hogy az alacsony óraszám mellett is a legfontosabb, a korszerű általános műveltség szempontjából nélkülözhetetlen tartalmak megjelenhessenek a programban.

9. évfolyam

A 9. évfolyamon az Osztályközösség-építő (Egyéni és közösségfejlesztési program szakiskolai tanulók számára) programban a fejlesztés hangsúlyai a tanulással és az iskolával kapcsolatos motivációs bázis erősítésére, az iskolai és osztályközösségben történő beilleszkedés segítésére, a tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák megerősítésére (írás, olvasás, számolás, szövegértés) irányulnak.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Én és az iskola**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai tudás felhasználható elemei (írás, olvasás, számolás, szövegértés).	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az előzetes tudás (kompetenciák) felmérése. A tanulás és az iskola fontosságának tisztázása az egyéni életút szempontjából. Az iskolának mint a tudás *egyik* hordozójának elfogadtatása. Az önismeret fejlesztése. A tanuló helyének feltérképezése a családban, az iskolában és egyéb közösségekben. Az „énismeret” forrásainak és az „énképet” alakító tényezők szerepének erősítése. A tanulás tanulása: alapvető tanulási technikák megismertetése, gyakoroltatása és/vagy fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A felmérő feladatlap szöveges és nem szövegalapú (ábra, grafikon stb.) feladatainak megoldása. Eligazodás a különféle típusú szövegekben, törekvés az értő olvasásra, az olvasottak, látottak értelmezésének kísérlete. Az iskola társadalmi és kulturális szerepének, fontosságának felismerése.	*Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* szövegértés. *Matematika:* grafikonok

A tanulással kapcsolatos technikák és módszerek fontosságának felismerése a tanulás hatékonysága és eredményessége érdekében. A tanuló önmagáról alkotott képe (tanulói önkép) és az önmagáról közvetített képe közötti különbség jelentőségének tudatosulása. Alapvető tanulási technikák megismerése, gyakorlása.	értelmezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyén, közösség, társadalom, iskola, tanulási technika.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Család és iskola – fiúk és lányok/nők és férfiak az iskolában és a társadalomban**	**Órakeret 12 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai tanulmányok és egyéni (tanulási) tapasztalatok felhasználható elemei.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A családi hagyományok ereje és szerepének feltárása. A történelmi/társadalmi és családi példák hatásai egyének és közösségek életére. Közösségek kapcsolati háló(zata)inak megismerése. Egyéni és csoportos konfliktusok okainak feltárása. Válságkezelő stratégiák megismerése és lehetséges hatásaik felmérése. Az ünnepek szerepének és jelentőségének bemutatása a család és a társadalom életében. Költségvetés-tervezés – családi szinten; a „fontos” és „nem fontos” dolgok megkülönböztetése. A tudatos vásárlói attitűd megalapozása. Reklámkezelési stratégiák megismerése, mérlegelő gondolkodás erősítése. A munka világára vonatkozó alapfogalmak megismertetése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A családi hagyományok szerepének és fontosságának felismerése, a család múltjának és az ott keletkezett értékeknek az ismerete. A fontosabb ünnepek tartalmi elemeinek ismerete a család és a társadalom szempontjából. A történelmi példaképek mintaadó szerepének felismerése az egyén és a társadalom szempontjából konkrét példák alapján. Az egyéni és közösségi kapcsolatok szintjeinek és típusainak ismerete. Az alapvető konfliktuskezelő technikák megismerése. A családi szintű pénzügyi tervezés alapjainak ismerete és a tudatos vásárlói szemlélet elsajátítása – mi fontos és mi nem? Foglalkoztatottak és munkanélküliek; munkajövedelmek és a segélyek világa – alapvető ismeretek elsajátítása, információkeresés.	*Társadalomismeret:* egyének és közösségek szerepe a történelemben. *Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* konfliktusok ábrázolása az irodalmi/művészeti alkotásokban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hagyomány, példakép, konfliktus, nemzeti ünnep, családi gazdálkodás, foglalkoztatás, foglalkoztathatóság, munkanélküliség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A környezetünk, amelyben élünk és az együttélés szabályai**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai tanulmányok és egyéni (tanulási) tapasztalatok hasznosítása	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az életünket szabályozó, mindennapi dokumentumok megismerése, tájékozódás, eligazodás. A testmozgás és a táplálkozás szerepének megismerése életünkben, az egészséges életmód iránti igény felkeltése. Időtervezés és időfelhasználás: az iskolával kapcsolatos tanulói munkaterhek figyelembe vétele. Írott és íratlan szabályok megismerése, igény felkeltése a betartásukra, hasznuk, értelmük belátása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Eligazodás a mindennapokban történő tájékozódáshoz nélkülözhetetlen dokumentumokban – értelmezés, megkeresésük, használatuk gyakorlása (menetrendek, használati utasítások stb.). Az egészséges életmód, egészségmegőrzés fontosságának belátása, lehetséges módszerek, tényezők gyűjtése (környezet, táplálkozás, mozgás stb. szerepe). Iskola és szabadidő – időterv készítése. A társadalmi/közösségi együttélést szabályozó írott (és íratlan) szabályozók (törvények, normák, erkölcsi alapvetések) ismerete, törekvés a betartásukra a közös munka során.	*Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* irodalmi és hétköznapi szövegek értelmezése. *Társadalomismeret:* törvény és jog szerepe a történelemben.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Környezet, életmód, életvitel, szabadidő; munkaidő, törvény, norma, erkölcs.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Projektek A tanulók éves teljesítményének a mérése**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai tanulmányok és egyéni (tanulási) tapasztalatok	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Projektek készítése, az ehhez szükséges képességek, kompetenciák fejlesztése (pl. kommunikációs, szociális kompetenciák). A tanulók teljesítményének a mérése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Részvétel a projekt tervezésében, lebonyolításában és értékelésében; a projektmódszer megismerése. Szabad sáv: a választott tartalomnak és formának megfelelően. Részvétel a „tudáspróbán”.	*Minden műveltségterület:* a projekthez kapcsolható tartalmi elemek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Projekt, tervezés, külső és belső értékelés.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanulók harmonikus beilleszkedése az iskola- és az osztályközösségbe. Aktív részvétel az osztályközösséget érintő programokban és feladatokban. Aktív részvétel a személyes fejlesztésre irányuló köz- és szakismereti programokban. Bekapcsolódás és aktív részvétel a tanulói értékelésekben.

10. évfolyam

Az Osztályközösség-építő program célja a 10. évfolyamon az, hogy erősítse a további tanulás fontosságának belátását, hogy az eredményes iskolai előrehaladás, a tanulás sikeressége nélkülözhetetlen a szakmatanulás és a szakképzettség megszerzése szempontjából. Emellett azok a területek kapnak nagyobb hangsúlyt, amelyek az osztályközösségen túlnyúló szakmai-emberi és társadalmi-kulturális kapcsolatok kialakítására, ápolására, fenntartására irányulnak.

Ebben a tanévben *a fejlesztés hangsúlya(i)*

- az iskolai és az iskolán kívüli (folyamatos) tanulás erősítésére,
- az iskolai és osztályközösségen túli szakmai, közösségi és egyéni kapcsolatok további fejlesztésére, a munkaerő-piaci és társadalmi integrációhoz szükséges szociális kompetenciák erősítésére tevődnek.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A közösségek belső világa(i)**	**Órakeret 14 óra**
Előzetes tudás	A 9. évfolyam tematikai egységeiben tanultak, tapasztaltak.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az iskola hagyományainak megismertetése. A tanulás támogatása. A deviáns magatartások /szokások felismertetése. A szabadidő-felhasználás fontosságának felismertetése Bekapcsolódás a „tabutémákról” folyó beszélgetésbe.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Kutakodás az iskola múltjában, múlt és jelen összehasonlítása (pl. évfordulók, ünnepek, öregdiák-találkozók, jeles rendezvények, a múlt képe: tablók az iskola folyosóin). A (kortárs) tanulástámogatás szerepének ismerete és alkalmazása, tanulás kortárs mentorokkal. Határon innen és határon túl: mi az elfogadható, és hol kezdődik az elfogadhatatlan? – a társadalmilag elfogadható /elfogadhatatlan magatartások /szokások felismerése, megkülönböztetése. Mitől és miért „szub” egy „kultúra” (a képregényektől a tetoválásokig) – a (többségi) kultúra és a szubkultúra közötti összefüggések, különbségek felismerése. Nemek és terek: a plázáktól a stadionok világáig – a szabadidő eltöltésének megválasztása, az aktív és a passzív időfelhasználás különbségeinek ismerete. „Mutasd a ruhatárad, és megmondom, hogy ki vagy!” – a divat szerepének felismerése a társadalomban. A felelős gondolkodás – beszélgetés – cselekvés szerepének a felismerése a szex/szexualitás témakörben.	*Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* devianciák a művészetben. *Társadalomismeret:* a divat története.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Iskolai hagyomány, mentor, mentorálás, deviancia, deviáns magatartás, szubkultúra, plázakultúra, sport és kultúra, nemek és divat, szex, szexualitás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**„Itthon otthon vagyok!”**	**Órakeret 14 óra**
Előzetes tudás	A 9. évfolyam tematikai egységeiben tanultak, tapasztaltak.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A hazai régiók sajátosságainak megismerése különböző szempontok alapján. A régióktól a kistelepülésekig – a kulturális különbségek felismerése térben és időben konkrét példák alapján. Népi hagyományok, népi mesterségek – tájak és emberek. Vendégvárás – vendégjárás (gasztronómiai utazás hazai tájakon). Alapvető ismeretek szerzése a világvallásokról. A példakép értékének és értelmének felismerése az önépítés, önmegvalósítás szempontjából. Pályaorientáció, pályatervezés segítése. A hosszabb távú tervezéshez szükséges alapvető ismeretek nyújtása, az ezekkel kapcsolatos realitásérzék, felelősségtudat alapozása, erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A régiók egyes sajátosságainak megismerése adott és saját szempontok szerint. A hagyományos (népi) mesterségek ismerete, néhány hungarikum és a hozzátartozó tájegység összekapcsolása. A helyi sajátosságokban (vendégvárás – gasztronómia, borászat stb.) rejlő kulturális és gazdasági értékek fontosságának felismerése. Egyház(ak) és társadalom – a vallás szerepe a társadalomban és (kisebb) közösségekben. A példaképek szerepe a hétköznapokban és a média világában – a választás szempontjainak tudatosítása. Vízióim a jövő(m)ről – az egyéni pályatervezéshez szükséges alapvető ismeretek, a stratégiakészítés fontosságának a felismerése az egyéni életút szempontjából, a munkavégzés egyéni és társadalmi fontosságának felismerése, A banki műveletekkel kapcsolatos lehetőségek és veszélyek felismerése (pl. hitel, zálog, kölcsön).	*Társadalomismeret:* földrajzi viszonyok és a települések kapcsolata. *Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* hivatalos szövegek, dokumentumok létrehozása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ország, régió, tájegység, hungarikum, vallás, egyház, szekta, gasztronómia, példakép, pályatervezés, stratégiai gondolkodás, munka, munkabér, bank, hitel, kölcsön, zálog, uzsora.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Projektek A tanulók éves teljesítményének a mérése**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	A korábbi tanórákon és projektekben szerzett tudás és tapasztalat.	

A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Projektek tervezéséhez, végrehajtásához szükséges kompetenciák fejlesztése. A tanulók teljesítményének a mérése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Részvétel a projekt tervezésében, lebonyolításában és értékelésében, a projektmódszer ismerete Szabad sáv: a választott formának és tartalomnak megfelelően. Részvétel a „tudáspróbán”.	*Minden műveltségterület:* a projekthez kapcsolható tartalmi elemek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Projekt, tervezés, kivitelezés, külső és belső értékelés.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló részvétele a gyengébb eredményeket elérő tanulók tanulástámogatásában. A gyengébb eredményt elérő tanulók bekapcsolódása a kortárs tanulók tanulástámogató tevékenységébe. A tanulók aktív részvétele az osztályközösséget érintő programokban és feladatokban. A tanulók képesek saját jövőjüket illetően reális karriertervek végiggondolására. Tudatosan alakítják és fejlesztik az iskolai és osztályközösségen túli szakmai/ közösségi és egyéni kapcsolataikat. Tudatosan építik/fejlesztik azokat a kompetenciáikat, amelyek a munkaerő-piaci és társadalmi integrációhoz nélkülözhetetlenek.

11. évfolyam

Az Osztályközösség-építő program célja a 11. évfolyamon az, hogy erősítse azokat a kompetenciákat, amelyek elősegítik az egyén számára a munkaerő-piaci és társadalmi integrációt, valamint az egyéni pálya- és karrierépítés tervezését.

Ebben a tanévben *a fejlesztés hangsúlya(i)*

- a társas kapcsolati kultúra,
- a kultúra- és médiafogyasztás,
- valamint a társadalmi-politikai együttéléshez és szerepvállaláshoz szükséges kompetenciák erősítésére tevődnek.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Globalizáció – lokalizáció**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	A 9. és 10. évfolyam tematikai egységeiben szerzett tudás és tapasztalat.	

A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A globalizáció (lokalizáció) fogalmának (és a hozzá kapcsolható folyamatoknak) az ismerete konkrét példákban. A nemzetközi térben szerveződő gazdasággal és munkaerő-piaccal kapcsolatos alapvető jellegzetességek ismerete. Alapvető politológiai alapfogalmak ismerete. A szűkebb és tágabb környezetben fellelhető kulturális sokszínűség felismerése és értékelése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Globalizáció, többféle nézőpontból – a globális és a lokális: elszigetelt világok versus hálózati világok. A globális gazdaságtól a helyi piacig – mit vihetek a tőzsdére, és mit a helyi piacra? – összehasonlítás, megkülönböztetés, az alapfogalmak megismerése, megértése konkrét példák alapján. Én és a politika – a nagypolitikától a helyi politikáig, az érdekképviselet eltérő szintjei és színterei; összehasonlítás, megkülönböztetés, az alapfogalmak megismerése, megértése konkrét példák, esetek alapján. A látható és a láthatatlan gazdaság (a fehér, a szürke és a feketegazdaság); munkaerőpiac nemzetközi térben – alapfogalmak megismerése, előnyök, hátrányok összevetése. Népek és kultúrák („Ahány ház, annyi szokás”); a sokszínű Kárpát-medence – kulturális kaleidoszkóp; távolabbi és közelebbi népek, nemzetiségek szokásainak megismerése, összehasonlítása, tapasztalatok megosztása.	*Társadalomismeret:* globalizációs jelenségek, állampolgári jogok és kötelességek. *Matematika:* százalékszámítás, hatványozási ismeretek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Globalizáció, lokalizáció, tőzsde, bux, index, parlament, párt, ideológia, önkormányzat, választás, kulturális sokszínűség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A civil társadalom – érdekvédelem**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	A 9–10. évfolyamon tanultak.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A társadalmi, gazdasági problémák iránti fogékonyság megteremtése. A társadalmi igazságosság, méltányosság és szolidaritás értékeinek tudatosítása. Az országos és helyi civilszervezet megismertetése, a tanulók számára érdeklődésre számot tartó szervezetek részletes bemutatása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Társadalmi, csoport- és egyéni érdekek és az érdekvédelem. Érdekellentétek felismerése, kezelése, erőszakmentes megoldása. A társadalmi szerveződések. A civil társadalom. A fogyasztóvédelem. Önálló információgyűjtés, egy-egy konkrét szervezet munkájának részletesebb megismerése. Esetmegbeszélések.	*Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* érvelés, vita. *Osztályközösség-építés:* egyéni és közösségi érdek, társadalmi és közösségi szerepek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Civil társadalom, civil szervezet, önkéntesség, fogyasztóvédelem, érdekképviselet, érdekegyeztetés, szakszervezet, kamara, polgári engedetlenség, sztrájk.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Kaleidoszkóp**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	A 9. és 10. évfolyam tematikai egységeiben szerzett tudás és tapasztalat.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A családi hagyományok szerepének és megőrzésük fontosságának felismerése. A kulturális fogyasztás sokszínű kínálatának és az ezekhez kapcsolható értékeknek az ismerete. Az egyén felelősségének belátása mikro- és makroszinten a családtervezés fontosságát illetően. A tolerancia fogalmának megértése. Alapszintű ismeretek szerzése a törvények (jogalkotás) világáról.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Mikrotörténetek a makrotörténelemben – a családi legendáriumok haszna, kultúra- és tapasztalatátadás rendje a nemzedékek között; élmények, tárgyi emlékek gyűjtése. Az operáktól a performanszig – a kulturális fogyasztás sokszínűségének megismerése, programajánlatok keresése, programtervezés. Családtervezés, gyermekvállalás – a döntések következményeinek felmérése. A nagycsaládok és a szinglik. Ő és én. Másság és tolerancia: elfogadó és elutasító attitűdök a társadalomban. A törvények világa – a hétköznapok szabályzóinak megismerése (az alkotmány, a törvények és a rendeletek). Hol húzódnak a határok: jogszerű és jogszerűtlen, törvényes és törvénytelen, szankciók – konkrét esetek megvitatása.	*Társadalomismeret:* állampolgári jogok és kötelességek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Családi hagyomány, családtervezés, tolerancia, törvény, rendelet, alkotmány.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Mit és miért tanultam az iskolában?**	**Órakeret 6 óra**

Előzetes tudás	A 9. és 10. évfolyam tematikai egységeiben szerzett tudás és tapasztalat.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A „jó” iskola ismérveinek felismertetése (hatékonyság, eredményesség, minőség). Az „iskolai tudás” szerepének összekapcsolása a szakmatanulás és az életpálya-építés szempontjaival. Az LLL (élethosszig tartó tanulás) „filozófiájának” megismerése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Az ideális iskola képe, ahogy mi (diákok) szeretnénk látni – tervezés, megvitatás, vélemények ütköztetése. Az iskolai tudás haszna és szerepe – elképzelések kialakítása, megvitatása. Az élethosszig tartó tanulás jelentőségének belátása, összekapcsolás az életpálya-tervezéssel.	*Társadalomismeret:* iskola a történelemben.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Minőség, hatékonyság, eredményesség, iskolai tudás, hétköznapi tudás, élethosszig tartó tanulás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Projektek** **A tanulók éves teljesítményének a mérése**	**Órakeret** **2 óra**
Előzetes tudás	A korábbi tanórákon és projektekben szerzett tudás és tapasztalat.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Projektek készítéséhez, a közreműködéshez szükséges kompetenciák továbbfejlesztése. A tanulók teljesítményének a mérése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Részvétel a projekt tervezésében, lebonyolításában és értékelésében, a projektmódszer ismerete. Szabad sáv: a választott tartalom és forma alapján. Részvétel a „tudáspróbán”.	*Minden műveltségterület:* a projekthez kapcsolható tartalmi elemek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Projekt, tervezés, külső és belső értékelés.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló ismerje fel a tudatos, saját értékeire épülő kultúra- és médiafogyasztás fontosságát. Rendelkezzen azokkal a kompetenciákkal, illetve tudáselemekkel, amelyek a társadalmi-politikai együttéléshez és szerepvállaláshoz nélkülözhetetlenek. Ismerje fel a családalapítással és gyermekvállalással kapcsolatos egyéni döntések egyéni és társadalmi szinten megjelenő következményeit. Legyen elkötelezett a folyamatos tanulás és tudásbővítés mellett.

Digitális kultúra /informatika

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Az informatikai eszközök használata**	**Órakeret 2 óra**
Előzetes tudás	Az operációs rendszer alapvető funkcióinak ismerete, alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számítógépes perifériák használatbavétele. Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztása. Az adatok biztonságos tárolása. Az informatikai környezet tudatos alakítása. Az egészséges munkakörnyezet megteremtése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A számítógépes perifériák megismerése, használatbavétele, működésük fizikai alapjai A számítógép fő egységeinek megismerése, az alaplap, a processzor, a memória főbb jellemzői. Bemeneti és kimeneti perifériák, adathordozó eszközök használata, működési elve. *Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztása* Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztási szempontjainak megismerése. Digitalizáló eszközök. Az operációs rendszer és a számítógépes hálózatok főbb feladatai és szolgáltatásai. *Az adatok biztonságos tárolása. Az informatikai környezet tudatos alakítása* Az adatok biztonságos tárolásának szoftveres és hardveres biztosítása. Fájlok illetéktelenek által történő hozzáférésének megakadályozása. *Az egészséges munkakörnyezet megteremtése* Egészséges, ergonómiai szempontoknak megfelelő számítógépes munkakörnyezet kialakítása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Digitális kamera, adatvédelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Alkalmazói ismeretek**	**Órakeret 14 óra**
	2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása	
Előzetes tudás	Az operációs rendszer alapvető funkcióinak ismerete, alkalmazása. A digitális képek formáinak ismerete, képszerkesztő program használata. Karakter- és bekezdésformázások végrehajtása szövegszerkesztő programmal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Nagyobb dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Körlevél készítése. Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása. Személyes dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Nagyobb dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása
Nagyobb terjedelmű dokumentum szerkesztése.
Élőfej, élőláb.
Stílusok alkalmazása.
Tartalomjegyzék készítése.
Személyes dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása.

Körlevél
A törzsdokumentum és az adattábla fogalmának megismerése.
Dokumentum készítése körlevél funkció felhasználásával.
Egyéb iskolai dokumentum készítése kiadványszerkesztő programmal.

Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása
Egyénileg készített, letöltött elemek (zene, fénykép, film, animáció stb.) elhelyezése közös multimédiás dokumentumban.
Szöveg, kép elhelyezése a dokumentumban.
Dokumentumok nyomtatási beállításai.

Hangszerkesztés
Digitális hangformátumok megismerése.
A formátumok átalakítása.
Hangszerkesztő program használata.

Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése
A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata.
Utómunka egy videószerkesztő programmal.
A weblapkészítés alapjai.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Élőfej, élőláb, oldalszám, stílus, tartalomjegyzék, körlevél, törzsdokumentum, multimédia, videó.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés**	
Előzetes tudás	Az operációs rendszer alapvető funkcióinak ismerete, alkalmazása. Egyszerű táblázatkezelési műveletek végrehajtása. Táblázatba foglalt adatokból célszerű diagramok készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatkezelés táblázatkezelővel. Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Problémamegoldás táblázatkezelővel A hétköznapi életben előforduló problémák megoldása. Tantárgyi feladatok megoldása. Függvények használata. *Statisztikai számítások* Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben. Az adatok grafikus szemléltetése. *Adatkezelés táblázatkezelővel* Adatok rendezése, szűrés. Függvények alkalmazása különböző lapokon lévő adatokra. *Térinformatikai alapismeretek* Térképek és adatbázisok összekötési lehetőségei. Útvonalkeresők, térképes keresők használata. *Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása* Adatbázis létrehozása. Adattábla, rekord, mező, kapcsolat, kulcs. Adatbázis feltöltése. Algoritmusok alkalmazása a feladatmegoldásokban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adatbázis, relációs adatbázis, adat, adattábla, rekord, mező, kapcsolat, kulcs.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel**	**Órakeret 6 óra**
	3.1. A problémamegoldáshoz szükséges módszerek és eszközök kiválasztása	
Előzetes tudás	Algoritmusleíró eszközök ismerete és használata, egyszerűbb algoritmusok megírása. Fejlesztői környezet használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tantárgyi és egyéb problémák informatikai eszközök segítségével történő megoldása csoportmunkában, a megoldáshoz szükséges algoritmusok készítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A problémák megoldásához szükséges eszközök és módszerek komplex alkalmazása A problémamegoldáshoz szükséges informatikai eszközök kiválasztása. Tantárgyi és egyéb problémák informatikai eszközök segítségével történő megoldása, a megoldáshoz szükséges algoritmusok készítése. *Problémák megoldása munkacsoportban. A problémamegoldó tevékenység tervezése* Az iskolához és a köznapi élethez kapcsolódó problémák megoldásának tervezése és megvalósítása csoportmunkában. Projektmunkák informatikai eszközökkel történő kivitelezése.		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Probléma, tervezés, megvalósítás, projektmunka.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3.2. Algoritmizálás és adatmodellezés**	
Előzetes tudás	Algoritmus kódolása valamely fejlesztői környezetben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tantárgyi problémák algoritmizálása. Tervezési eljárások, az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elveinek használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Adott feladat megoldásához tartozó algoritmusok megfogalmazása, megvalósítása számítógépen, a feladat megoldásához algoritmusok tervezése, végrehajtása, elemzése Tantárgyi problémák megoldási algoritmusainak tanulmányozása. Algoritmusok alkotása különböző tervezési eljárások segítségével, az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei. Algoritmusok megvalósítása. Néhány típusalgoritmus vizsgálata. *A problémamegoldáshoz szükséges adatok és az eredmény kapcsolata, megtervezése, értelmezése* A beállítások értelmezése. *Elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése, használata. Adatmodellezés, egyszerű modellek megismerése* Különböző adattípusok használata a modellalkotás során.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tantárgyi probléma, alulról felfelé építkezés elve, lépésenkénti finomítás elve, elemi adat, összetett adat, bemenő adat, eredmény.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3.3. Egyszerűbb folyamatok modellezése**	
Előzetes tudás	Fejlesztői környezet ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tantárgyi szimulációs programok használata. Tantárgyi mérések eredményeinek kiértékelése informatikai eszközökkel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Mérések és szimulációk, a paramétermódosítás hatásai, törvényszerűségek megfogalmazása, modellalkotás egyszerű tevékenységekre Tantárgyi szimulációs programok használata. A beállítások hatásainak megfigyelése, a tapasztalatok megfogalmazása. Tantárgyi mérések eredményeinek kiértékelése informatikai eszközökkel. Modellalkotás egyszerű tevékenységekre.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mérés, értékelés, eredmény, szimuláció, beállítás, modell.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Infokommunikáció**	**Órakeret 3 óra**
	4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek	
Előzetes tudás	Információ keresése, a hiteles és nem hiteles információ megkülönböztetése, az információ mérlegelő értékelése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A feladatok elvégzéséhez szükséges információk azonosítása, meghatározása, megkeresése, felhasználása. A dokumentumok önálló publikálása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Önálló információszerzés
Információkeresési stratégia.
Tartalomalapú keresés.
Logikai kapcsolatok.
A szükséges információ önálló meghatározása, a találatok szűkítése, kigyűjtése, felhasználása.

Az információk közlési célnak megfelelő alakítása, a manipuláció megismerése
A találatok elemzése, értékelése hitelesség szempontjából.
A közlés céljának felismerése.
A reklámok manipulatív tevékenységének felfedése.

A publikálás módszereinek megismerése, szabályai
Az elkészült dokumentumok publikálása hagyományos és elektronikus, internetes eszközökkel.
Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videóanyagok, weblapok publikálása az interneten.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Manipulálás, kétirányú információáramlás, adatfeltöltés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák**	
Előzetes tudás	Az infokommunikációs eszközök ismerete. A modern infokommunikációs eszközök hatékony használata. A kommunikáció elméletének ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Online kommunikáció folytatása, csoportmunka végzése egy vagy több résztvevővel. A legújabb két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek, valamint az elektronikus médiumok megfelelő kezelése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Kommunikációra képes eszközök összekapcsolási lehetőségeinek megismerése Többrésztvevős beszélgetős, kommunikációs program használata. Csoportmunka az interneten. *Az infokommunikációs eszközök mindennapi életre gyakorolt hatásának vizsgálata* A hagyományos infokommunikációs technológiák összehasonlítása az elektronikus és internetes lehetőségekkel. A túlzott internethasználatból kialakuló káros életformák azonosítása, a függőség elhárítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kommunikációs program.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	***4.3. Médiainformatika***	
Előzetes tudás	A legújabb infokommunikációs technológiák használata, alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az új elektronikus és internetes médiumok készségszintű használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A hagyományos médiumoktól különböző, informatikai eszközöket alkalmazó lehetőségek, azok felhasználása a megismerési folyamatban Információszerzés internetes portálokról, médiatárakból, elektronikus könyvtárakból.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hírportál, médiatár, e-book, hangoskönyv.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Az információs társadalom**	**Órakeret 4 óra**
	5.1. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai	
Előzetes tudás	Informatikai biztonsággal kapcsolatos tapasztalatok. A számítógép vagy a programok használata során tapasztalt esetleges meghibásodások. A problémák megoldása érdekében alkalmazott eljárások. Infokommunikációs eszközök használata során tanúsított viselkedési módok megfigyelése, véleményezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatvédelmi fogalmak ismerete. Az információforrások hitelességének értékelése. Szerzői joggal kapcsolatos alapfogalmak megismerése.	

	Az infokommunikációs publikálási szabályok megismerése. Az informatikai fejlesztések gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Az adatvédelmi alapfogalmakkal és az információhitelesség megőrzési technikáival való megismerkedés Adatvédelmi fogalmak ismerete. Az információforrások hitelességének értékelése. Informatikai eszközök etikus használata. *Szerzői jogi alapfogalmak. Az infokommunikációs publikálási szabályok megismerése* Szerzői joggal kapcsolatos alapfogalmak megismerése. Az infokomm unikációs publikálási szabályok megismerése. *Az információ és az informatika gazdaságra, környezetre, kultúrára, személyiségre, egészségre gyakorolt hatásának megismerése* A globális információs társadalom jellemzői. Az informatikai kultúra jellemzői. Az informatikai fejlesztések gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése. Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Információs társadalom, informatikai biztonság, informatikai kultúra, információkezelés, adatvédelem, netikett, szerzői jog, szerzői alkotás, plágium, közkincs, szabad felhasználás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5.2. Az e-szolgáltatások szerepe és használata**	
Előzetes tudás	Elektronikus szolgáltatásokkal kapcsolatos személyes tapasztalatok, vélemények gyűjtése, tapasztalatok cseréje.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elektronikus szolgáltatások szerepének felismerése, a szolgáltatások mérlegelő használata. A fogyasztói viselkedést meghatározó módszerek felismerése a médiában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az e-szolgáltatások előnyeinek és veszélyeinek, biztonsági vonatkozásainak feltérképezése Az elektronikus szolgáltatások hétköznapi életben betöltött szerepének felismerése. Elektronikus szolgáltatások megismerése, mérlegelő használata, értékelése. Az elektronikus szolgáltatások előnyeinek és veszélyeinek felismerése. *A fogyasztói viselkedést befolyásoló technikák felismerése a médiában* Fogyasztói szükségletek azonosítása. A fogyasztói viselkedést befolyásoló módszerek megfigyelése és azonosítása. Tudatos vásárlókép kialakítása.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Információs társadalom, média, elektronikus szolgáltatás, regisztráció, leiratkozás, azonosító, jelszó, mérlegelő használat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**6. Könyvtári informatika**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Katalógus önálló használata. A települési könyvtár önálló használata. Önálló kézikönyvhasználat. A felhasznált irodalomjegyzék összeállítása segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtári rendszer szolgáltatásai és a különböző információforrások önálló felhasználása tanulmányi és egyéb feladatokhoz.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Könyvtártípusok, információs intézmények
A könyvtári rendszer szerepének, lehetőségeinek megismerése.
A települési közkönyvtár önálló használata.
Könyvtárlátogatás.

Könyvtári szolgáltatások
A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak rendszerezése, felhasználása a tanulásban.
A könyvtárközi kölcsönzés funkciójának megértése.
Könyvtári és közhasznú adatbázisok használati útmutató segítségével való önálló használata.
Rendszeres, a céloknak megfelelő könyvtár- és internethasználat.

Információkeresés
A médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága.
Információkeresési stratégiák ismerete.
Önálló információszerzés katalógusokból, adatbázisokból, általános és ismeretterjesztő művekből.
Releváns információk kiválasztása hagyományos és elektronikus információhordozókból.
Az iskolai tananyag elmélyítése és kibővítése önálló könyvtári kutatómunkával.

Dokumentumtípusok, kézikönyvek
A hiteles forrás jellemzőinek ismerete.
Forrástípusok rendszerezése információs értékük szerint.
A talált információk mérlegelő értékelése.
Időszaki kiadványok önálló használata.
Elektronikus könyvek, digitalizált dokumentumok.
Az egyes tudományterületek alapvető segédkönyvtípusainak ismerete, önálló használata.

Forráskiválasztás
Komplex feladathoz való önálló forráskiválasztás a feladat céljának és a forrás információs értékének figyelembevételével.

Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás
Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése folyóiratcikkekről.
Az interneten megjelent források hivatkozási technikájának megismerése, segítséggel való alkalmazása.
Hivatkozásjegyzék, irodalomjegyzék készítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Könyvtári rendszer, múzeum, levéltár, információkeresési stratégia, rejtett bibliográfia, relevancia, elemző forráshasználat, hivatkozás, plágium, hitelesség, önművelés, egész életen át tartó tanulás.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	*A tanuló az informatikai eszközök használat témakör végére* tudjon digitális kamerával felvételt készíteni, legyen képes adatokat áttölteni kameráról a számítógép adathordozójára; ismerje az adatvédelem hardveres és szoftveres módjait; ismerje az ergonómia alapjait. *A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére* legyen képes táblázatkezelővel tantárgyi feladatokat megoldani, egyszerű számításokat elvégezni; tudjon körlevelet készíteni; tudja kezelni a rendelkezésére álló adatbázis-kezelő programot; tudjon adattáblák között kapcsolatokat felépíteni, adatbázisokból lekérdezéssel információt nyerni. A nyert adatokat tudja esztétikus, használható formába rendezni. *A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére* tudjon algoritmusokat készíteni, legyen képes a probléma megoldásához szükséges eszközöket kiválasztani; legyen képes tantárgyi problémák megoldásának tervezésére és megvalósítására; ismerjen és használjon tantárgyi szimulációs programokat; legyen képes tantárgyi mérések eredményeinek kiértékelésére; legyen képes egy csoportban tevékenykedni. *A tanuló az infokommunikáció témakör végére* legyen képes információkat szerezni, azokat hagyományos, elektronikus vagy internetes eszközökkel publikálni; legyen képes társaival kommunikálni az interneten, közös feladatokon dolgozni; tudja használni az újabb informatikai eszközöket, információszerzési technológiákat. *A tanuló az információs társadalom témakör végére* ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat; legyen képes értékelni az információforrásokat; ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat; ismerje a szerzői joggal kapcsolatos alapfogalmakat; ismerje az infokommunikációs publikálási szabályokat; ismerje fel az informatikai fejlesztések gazdasági, környezeti, kulturális hatásait; ismerje fel az informatikai eszközök használatának személyiséget és az

	egészséget befolyásoló hatásait; ismerje fel az elektronikus szolgáltatások szerepét, legyen képes néhány elektronikus szolgáltatás mérlegelő használatára; ismerje fel az elektronikus szolgáltatások jellemzőit, előnyeit, hátrányait; ismerje fel a fogyasztói viselkedést befolyásoló módszereket a médiában; ismerje fel a tudatos vásárló jellemzőit. *A tanuló a könyvtári informatika témakör végére* legyen képes bármely, a tanulmányaihoz kapcsolódó feladata során az információs problémamegoldás folyamatát önállóan, alkotóan végrehajtani; legyen tisztában saját információkeresési stratégiáival, tudja azokat tudatosan alkalmazni, legyen képes azokat értékelni, tudatosan fejleszteni.

A Népi kézműves szakképesítés szakmairányai és tantárgyai

Három éves szakgimnáziumi szakképesítés óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra

Heti és éves szakmai óraszámok:

évfolyam	heti óraszám szabadsáv nélkül	éves óraszám szabadsáv nélkül	heti óraszám szabadsávval	éves óraszám szabadsávval
9. évfolyam	14,5 óra/hét	522 óra/év	17 óra/hét	612 óra/év
Ögy		70 óra		70 óra
10. évfolyam	23 óra/hét	828 óra/év	25 óra/hét	900 óra/év
Ögy		70 óra		70 óra
11. évfolyam	23 óra/hét	713 óra/év	25,5 óra/hét	790 óra/év
Összesen:		2203 óra		2442 óra

Két éves szakgimnáziumi szakképesítések óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra

évfolyam	heti óraszám	szakmai idegen nyelv	heti óraszám összesen	éves óraszám
1/13. évfolyam	31 óra/hét	4 óra/hét	35 óra/hét	1260 óra/év
Ögy.				80 óra
2/14. évfolyam	31 óra/hét	4 óra/hét	35 óra/hét	1085 óra/év
1/13-2/14. évf. óraszám összesen:		268	2345	2425 óra

A nyári szakmai gyakorlat szervezhető alkotótábor, művésztelep formájában is. Lehetőség szerint látogassanak meg hagyományos műhelyeket, mestereket, gyűjteményeket, vegyenek részt mesterségbemutatókkal egybekötött népi kézműves rendezvényen.

A Népi kézműves vállalkozás működtetése megnevezésű modul tantárgyai

Három éves szakgimnáziumi szakképesítés óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra
Heti és éves szakmai óraszámok:

Tantárgy megnevezése	Heti óraszám 9. évf.	Éves óraszám 9. évf.	Heti óraszám 10. évf.	Éves óraszám 10. évf.	Heti óraszám 11. évf.	Éves óraszám 11. évf.	9-11. évf. óraszám
Művészettörténet	1	36	1	36	1	31	103
Általános néprajz	1	36	1	36	1	31	103
Rajz gyakorlat (+1 szs)	3	72	3	72	2	62	206
Népi kézműves szakmai alapismeretek	1	36	1	36	1	31	103
Népi kézműves vállalkozás-ismeret, marketing	1	36	1	36	1	31	103
Szakmai számítás (1 szs)					1	31	
Szakmai kommunikáció					0,5		

Összesen	7		7		7,5		

A Népi kézműves szakmai modul tantárgyai

A 2020/2021-es tanévben felmenő rendszerben az alábbi szakmák oktatása kerül bevezetésre az új képzési program szerint

Faműves, fajátékkészítő

Három éves szakgimnáziumi szakképesítés óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra
Heti és éves szakmai óraszámok:

Tantárgy megnevezése	**Heti óraszám 9. évf.**	**Éves óraszám 9. évf.**	**Heti óraszám 10. évf.**	**Éves óraszám 10. évf.**	**Heti óraszám 11. évf.**	**Éves óraszám 11. évf.**	**9-11. évf. óraszám**
Faműves, fajátékkészítő szakmai néprajz	2	72	2	72	2	62	
Faműves, fajátékkészítő szakmai ismeretek (+1 szs)	2	36	2	36	2	31	
Faműves, fajátékkészítő szakmai rajz gyakorlat	1	36	1	36	1	31	
Faműves, fajátékkészítő szakmai gyakorlat (0,5 szs)	5	162	13	468	13	403	
Összesen	10		18		18		

Tudás	**Képesség**	**Felelősség**	**Autonómia**
Ismeri a magyar népi fa-művesség nagy tájegysége-ire jellemző stílusokat és formákat, a magyar faművesség korszakait a honfoglalástól napjainkig.	Forrásanyagot gyűjt, ta-nulmányrajzokat, minta- és formagyűjteményt készít.	Értékként tekint a meglévő minták és formák alkalma-zására és motivált azok kreatív felhasználásában.	Önállóan tájékozódik a jellemző stílusok, korsza-kok között.
Ismeri a faművesség kiala-kulásának történetét, fejlő-dését, a népi fajátékok történetét, körülményeit.	Képes folyamatosan bővi-teni néprajzi ismereteit.	Törekszik a tanult stílusok helyes alkalmazására.	Önállóan, a hagyományo-kat tiszteletben tartva készít egyszerűbb minta- és formaterveket.
Ismeri a fa, csont, szaru alapanyagokat. Szakmai ismerettel rendelkezik a fa	Biztos anyagismerettel rendelkezik.	Értékként tekint mestersé-ge alapanyagaira.	Felelősséggel alkalmazza a tanultakat és tisztelettel bánik az

anyagáról.			anyagokkal.
Ismeri a faművesség ha-gyományos ősi technológi-áit, a gépi technológiát. Tisztában van a faipari gépek működésével. Ismeri a kötések technoló-	Képes a tanult ismereteket munkájában hasznosítani.	Törekszik a precizitásra, pontosságra.	Önállóan képes munkáját végezni.

Fazekas

Három éves szakgimnáziumi szakképesítés óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra
Heti és éves szakmai óraszámok:

Tantárgy megnevezése	**Heti óraszám 9. évf.**	**Éves óraszám 9. évf.**	**Heti óraszám 10. évf.**	**Éves óraszám 10. évf.**	**Heti óraszám 11. évf.**	**Éves óraszám 11. évf.**	**9-11. évf. óraszám**
Fazekas szakmai néprajz	2	72	2	72	2	62	206
Fazekas szakmai ismeretek (+1 szs)	2	36	1	36	1	31	103
Fazekas szakmai rajz gyakorlat	1	36	1	36	1	31	103
Fazekas szakmai gyakorlat (+0,5 szs)	5	162	13	468	13	403	1033
Összesen	10	306	17		23	713	2024

Tudás	**Képesség**	**Felelősség**	**Autonómia**
Ismeri a fazekasság kiala-kulásának történetét, fejlő-dését, az európai és hazai fazekas technikák alkal-mazását és fejlődését a különböző történelmi korszakokban napjainkig.	Folyamatosan bővíti szakmai, népművészeti, néprajzi ismereteit.	Törekszik a tanult stílusok helyes alkalmazására.	Önállóan tájékozódik a különböző korszakok sajátos stílusjegyei között.
Ismeri a Kárpát-medence nagy tájegységeire és főbb fazekas központjaira jel-lemző fazekas technikák alapvető stílus- és formajegyeinek kialaku-lását, fejlődését a történe-	Képes figyelemmel kísérni a szakmai irodalom megje-lenését, szakmai esemé-nyeket. Forrásanyagot gyűjt, min-tagyűjteményt készít.	Értékként tekint a tanult formák és motívumok helyes alkalmazására.	Önállóan bővíti tudását.

lem során napjainkig.			
Tisztában van a népi kéz-műves fazekasság elméleti alapjainak teljes körű is-meretével, alkalmazásával, különös tekintettel a táj-egységekre jellemző motí-vumokra és technikákra.	Alkalmazza a fazekasság hagyományait, harmóniát teremtve a népművészeti örökség és a mai tárgy-és környezetkultúra elvárásai között.	Törekszik a tanult stílusok helyes alkalmazására.	Önállóan, a hagyományo-kat tiszteletben tartva készít egyszerűbb minta- és formaterveket.
Ismeri a népi kézműves fazekasság eszközeinek történetét és használatát	Képes a szakmai és nép-rajzi hagyományok ismere-tével, azok szabályait be-tartva alkotó munkát vé-	Értékként tekint a tanult formák és motívumok és eszközök helyes alkalma-zására.	A hagyományok tisztelet-ével önállóan alakítja ki saját stílusát.

Nemezkészítő

Három éves szakgimnáziumi szakképesítés óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra
Heti és éves szakmai óraszámok:

Tantárgy megnevezése	**Heti óraszám 9. évf.**	**Éves óraszám 9. évf.**	**Heti óraszám 10. évf.**	**Éves óraszám 10. évf.**	**Heti óraszám 11. évf.**	**Éves óraszám 11. évf.**	**9-11. évf. óraszám**
Nemezkészítő szakmai néprajz	2	72	2	72	2	62	206
Nemezkészítő szakmai ismeretek (+1 szs)	2	36	1	36	1	31	103
Nemezkészítő szakmai rajz gyakorlat	1	36	1	36	1	31	103
Nemezkészítő szakmai gyakorlat (+0,5 szs)	5	162	13	468	13	403	1033
Összesen	10	306	17		23	713	2024

Tudás	**Képesség**	**Felelősség**	**Autonómia**
Ismeri a gyapjúlazítás eszközeinek fejlődéstörté-netét, a nemezkészítés eszközeinek fejlődéstörté-netét	Forrásanyagot gyűjt, min-tagyűjteményt készít.	Értékként tekint a tárgyké-szítő eszközök történeti fejlődésére.	Önállóan képes tájéko-zódni a különböző korsza-kokra jellemző nemezké-szítő eszközök sajátos stílusjegyei között.

Ismeri a nemezkészítés szakmai hagyományait (nemzetközi és magyar).	Képes figyelemmel kísérni a szakmai irodalom megje-lenését, szakmai esemé-nyeket. Folyamatosan bővíti isme-reteit.	Törekszik a tanult stílusok helyes alkalmazására.	Önállóan bővíti tudását.
Tisztában van a tervek, műhelyrajzok értelmezésé-vel.	Képes nemezkészítő lát-ványtervet, színtervet készíteni. Megtervezi a takarón al-kalmazandó nemezkészítő technikákat, valamint a gyapjú minőségét, színét, mennyiségét.	Értékként tekint a tanult formák és motívumok és eszközök helyes alkalma-zására.	A hagyományok tisztelet-ével önállóan alakítja ki saját stílusát.
Ismeri a gyapjú előkészíté-sét a különböző nemezké-szítő módszerekhez, a gyapjú tulajdonságait és	Képes komplex tudása alapján a megfelelő anyag-választásra.	Nyitott a tanult és megta-pasztalt anyagok mellett új anyagok megismerésére és használatára.	Önállóan választja ki a munkájához szükséges anyagokat és az annak feldolgozásához szükséges

Két éves szakgimnáziumi szakképesítés óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra
Heti és éves szakmai óraszámok:

Tantárgy megnevezése	**Heti óraszám 1/13. évfolya**	**Éves óraszám 1/13. évfolya**	**Heti óraszám 2/14. évfolya**	**Éves óraszám 2/14. évfolya**	**1/13-2/14. évf. óraszám**
Művészettörténet	1	36	1	31	67
Általános néprajz	1	36	1	31	67
Rajz gyakorlat	2	72	2	62	134
Népi kézműves szakmai alapismeretek	1	36	1	31	67
Népi kézműves vállalkozás-ismeret, marketing	1	36	1	31	67
Szakmai idegen nyelv	4	144	4	124	268
Osztályfőnöki	1		1		
Összesen	11		11		

Népi bőrműves

Két éves szakgimnáziumi szakképesítés óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra
Heti és éves szakmai óraszámok:

Tantárgy megnevezése	**Heti óraszám 1/13. évfolyam**	**Éves óraszám 1/13. évfolyam**	**Heti óraszám 2/14. évfolyam**	**Éves óraszám 2/14. évfolyam**	**1/13-2/14. évf. óraszám összesen**

Népi bőrműves szakmai néprajz	2	72	2	62	134
Népi bőrműves szakmai ismeretek	1	36	1	31	67
Népi bőrműves szakmai rajz gyakorlat	1	36	1	31	67
Népi bőrműves szakmai gyakorlat	21	756	21	651	1407
Összesen	25	900	25	775	1675

Takács

Két éves szakgimnáziumi szakképesítés óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra
Heti és éves szakmai óraszámok:

Tantárgy megnevezése	**Heti óraszám 1/13. évfolyam**	**Éves óraszám 1/13. évfolyam**	**Heti óraszám 2/14. évfolyam**	**Éves óraszám 2/14. évfolyam**	**1/13-2/14. évf. óraszám összesen**
Takács szakmai néprajz	2	72	2	62	134
Takács szakmai ismeretek	1	36	1	31	67
Takács szakmai rajz gyakorlat	1	36	1	31	67
Takács szakmai gyakorlat	21	756	21	651	1407
Összesen	25	900	25	775	1675

Nemezkészítő

Két éves szakgimnáziumi szakképesítés óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra
Heti és éves szakmai óraszámok:

Tantárgy megnevezése	**Heti óraszám 1/13. évfolyam**	**Éves óraszám 1/13. évfolyam**	**Heti óraszám 2/14. évfolyam**	**Éves óraszám 2/14. évfolyam**	**1/13-2/14. évf. óraszám összesen**
Nemezkészítő szakmai néprajz	2	72	2	62	134
Nemezkészítő szakmai ismeretek	1	36	1	31	67
Nemezkészítő szakmai rajz gyakorlat	1	36	1	31	67
Nemezkészítő szakmai gyakorlat	21	756	21	651	1407
Összesen	25	900	25	775	1675

A 2020/2021- es tanévben a korábbi OKJ- nak megfelelő szakmák kifutó rendszerben

Három éves szakiskolai szakképesítés óraterv táblázata nappali rendszerű oktatásra
Heti és éves szakmai óraszámok:

évfolyam	heti óraszám szabadsáv nélkül	éves óraszám szabadsáv nélkül	heti óraszám szabadsávval	éves óraszám szabadsávval
9. évfolyam	14,5 óra/hét	522 óra/év	17 óra/hét	612 óra/év
Ögy		140		140
10. évfolyam	23 óra/hét	828 óra/év	25 óra/hét	900 óra/év
Ögy		140		140
11. évfolyam	23 óra/hét	713 óra/év	25,5 óra/hét	790 óra/év
Összesen:		2343 óra		2582 óra

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

34 215 01 - Népi kézműves (szakmairány megnevezésével) Szőnyegszövő

Szakmai követelménymodul	**Tantárgyak**/témakörök	Szakközépiskolai **képzés közismereti oktatással**								
		Óraszám								**Összesen**
		1/9. évfolyam			**2/10. évfolyam**			**3/11. évfolyam**		
		e	**gy**	**ögy**	**e**	**gy**	**ögy**	**e**	**gy**	
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	**Munkahelyi egészség és biztonság**	**18**								**18**
	Munkavédelmi alapismeretek	*4*								*4*
	Munkahelyek kialakítása	*4*								*4*
	Munkavégzés személyi feltételei	*2*								*2*
	Munkaeszközök biztonsága	*2*								*2*
	Munkakörnyezeti hatások	*2*								*2*
	Munkavédelmi jogi ismeretek	*4*								*4*
11499-12 Foglalkoztatás II.	**Foglalkoztatás II.**							**15**		**15**
	Munkajogi alapismeretek							*4*		*4*
	Munkaviszony létesítése							*4*		*4*
	Álláskeresés							*4*		*4*
	Munkanélküliség							*3*		*3*
11497-12 Foglalkoztatás I.	**Foglalkoztatás I.**							**62**		**62**
	Nyelvtani rendszerezés 1							*10*		*10*
	Nyelvtani rendszerezés 2							*10*		*10*
	Nyelvi készségfejlesztés							*24*		*24*
	Munkavállalói szókincs							*18*		*18*
	Művészettörténet	**36**			**36**					**72**
	Egyetemes művészettörténet	*18*			*18*					*36*
	Magyar művészettörténet	*18*			*18*					*36*
	Általános néprajz	**36**			**36**			**31**		**103**

10681-12 **Népi kézműves vállalkozás működtetése**	*Tárgyi néprajz*	*12*			*12*			*15*		*39*
	Folklór				*8*			*8*		*16*
	Ünnepkörök, szokások	*12*			*8*					*20*
	Tájegységek néprajza	*12*			*8*			*8*		*28*
	Rajz gyakorlat		**72**			**72**			**31**	**175**
	Színtan		*12*			*12*				*24*
	Ornamentika		*12*			*24*			*15*	*51*
	Szakrajzi alapismeretek		*36*			*18*				*54*
	Térábrázolás		*12*			*18*			*16*	*46*
	Népi kézműves szakmai alapismeretek							**31**		**31**
	Mesterségbemutató, vásár							*11*		*11*
	Szakmai előmenetel							*8*		*8*
	Zsűriztetés							*4*		*4*
	Szakmai fórumok							*8*		*8*
	Népi kézműves vállalkozásismeret, marketing							**31**		**31**
	Népi kézműves marketing alapjai							*15*		*15*
	Népi kézműves vállalkozási alapismeretek							*16*		*16*
10692-12 Szőnyegszövés	**Szőnyegszövő szakmai ismeretek**	**72**			**108**			**62**		**242**
	Textiltörténet	*12*			*12*			*10*		*34*
	Szövőeszközök típusai	*10*			*6*			*4*		*20*
	Fonás története, fonószerkezetek	*9*			*18*			*9*		*36*
	A felvetés története, felvetőszerkezetek	*9*			*18*			*9*		*36*
	A szövéstörténete, szövőszerkezetek	*14*			*27*			*14*		*55*

	A textilipar nyersanyagai	*12*			*18*			*12*		*42*
	Fonalfestés	*6*			*9*			*4*		*19*
	Szőnyegszövő szakmai néprajz	**36**			**72**			**16**		**124**
	Tájegységek gyapjúszövés kultúrája, szőnyegei	*18*			*36*			*8*		*62*
	Korok és szőnyegek	*18*			*36*			*8*		*62*
	Szőnyegek szövése, gyakorlat		**180**			**396**			**372**	**948**
	Felvetés		*36*			*72*			*32*	*140*
	Egyszerű csíkritmusok szövése		*72*			*144*			*96*	*312*
	Gyapjúszövés technikái		*72*			*72*			*60*	*204*
	Székely festékesek, kilimek szövéstechnikái					*72*			*124*	*196*
	Befejező műveletek					*36*			*60*	*96*
	Szőnyegszövő szakmai rajz gyakorlat		**72**			**108**			**62**	**242**
	Kötéstan		*9*			*9*			*8*	*26*
	Csík ritmusok, folyamatos és zárt kompozíciók		*9*			*18*			*8*	*35*
	Festékes szőnyegek kompozíciói, motívumai		*18*			*36*			*16*	*70*
	Mintagyűjtemény, tervdokumentáció készítése, archiválás		*36*			*45*			*30*	*111*
Összesen:		**198**	**324**	**140**	**252**	**576**	**140**	**248**	**465**	**2063**
Összesen:		**522**			**828**			**713**		**2343**
Elméleti óraszámok/aránya		698/29,79 %								
Gyakorlati óraszámok/aránya		1645 70,21 %								

34 215 01 - Népi kézműves (szakmairány megnevezésével) Faműves, fajátékkészítő

Szakmai követelménymodul	**Tantárgyak**/témakörök	Szakközépiskolai **képzés közismereti oktatással**								
		Óraszám								**Összesen**
		1/9. évfolyam			**2/10. évfolyam**			**3/11. évfolyam**		
		e	**gy**	**ögy**	**e**	**Gy**	**ögy**	**e**	**gy**	
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	**Munkahelyi egészség és biztonság**	**18**								**18**
	Munkavédelmi alapismeretek	*4*								*4*
	Munkahelyek kialakítása	*4*								*4*
	Munkavégzés személyi feltételei	*2*								*2*
	Munkaeszközök biztonsága	*2*								*2*
	Munkakörnyezeti hatások	*2*								*2*
	Munkavédelmi jogi ismeretek	*4*								*4*
11499-12 Foglalkoztatás II.	**Foglalkoztatás II.**							**15**		**15**
	Munkajogi alapismeretek							*4*		*4*
	Munkaviszony létesítése							*4*		*4*
	Álláskeresés							*4*		*4*
	Munkanélküliség							*3*		*3*
11497-12 Foglalkoztatás I.	**Foglalkoztatás I.**							**62**		**62**
	Nyelvtani rendszerezés 1							*10*		*10*
	Nyelvtani rendszerezés 2							*10*		*10*
	Nyelvi készségfejlesztés							*24*		*24*
	Munkavállalói szókincs							*18*		*18*
10681-12 Népi kézműves vállalkozás működtetése	**Művészettörténet**	**36**			**36**					**72**
	Egyetemes művészettörténet	*18*			*18*					*36*
	Magyar művészettörténet	*18*			*18*					*36*
	Általános néprajz	**36**			**36**			**31**		**103**

	Tárgyi néprajz	*12*			*12*			*15*		*39*
	Folklór				*8*			*8*		*16*
	Ünnepkörök, szokások	*12*			*8*					*20*
	Tájegységek néprajza	*12*			*8*			*8*		*28*
	Rajz gyakorlat		**72**			**72**			**31**	**175**
	Színtan		*12*			*12*				*24*
	Ornamentika		*12*			*24*			*15*	*51*
	Szakrajzi alapismeretek		*36*			*18*				*54*
	Térábrázolás		*12*			*18*			*16*	*46*
	Népi kézműves szakmai alapismeretek							**31**		**31**
	Mesterségbemutató, vásár							*11*		*11*
	Szakmai előmenetel							*8*		*8*
	Zsűriztetés							*4*		*4*
	Szakmai fórumok							*8*		*8*
	Népi kézműves vállalkozásismeret, marketing							**31**		**31**
	Népi kézműves marketing alapjai							*15*		*15*
	Népi kézműves vállalkozási alapismeretek							*16*		*16*
10686-12 Faműves, fajátékkészítés	**Faműves, fajátékkészítő szakmai ismeretek**	**72**			**72**			**62**	**0**	**206**
	Szakmai anyagismeret	*14*			*12*					*26*
	Szakma ismereti módszerek	*16*			*16*			*14*		*46*
	Szerszám és gépismeret	*16*			*16*			*16*		*48*
	Faművesség motívum világának megjelenési formái	*16*			*16*			*16*		*48*

	Szakmai számítás	*10*			*12*			*16*		*38*
	Faműves, fajátékkészítő szakmai néprajz	**72**			**72**			**31**		**175**
	A faművesség és fajáték készítés korai emlékei	*20*								*15*
	Kárpát-medence népi bútorai	*20*			*20*			*10*		*50*
	Kárpát-medencei népi építészet	*20*			*20*			*10*		*50*
	Pásztorművészet a Kárpát-medencében	*12*			*32*					*44*
	Kárpát-medence nagy bútor központjai tájegységenként							*11*		*11*
	Faműves, fajátékkészítő szakmai gyakorlat		**180**			**504**			**388**	**1072**
	Díszítési módszerek alkalmazása		*30*			*144*			*138*	*312*
	Szerkezeti fakötések fajtái		*15*			*66*			*32*	*113*
	Szerszám és gépismeret		*15*			*40*			*20*	*75*
	Felületkezelési technikák		*10*			*20*				*30*
	Alapanyag előkészítési és megmunkálási módok kézi és gépi szerszámokkal		*20*			*50*			*10*	*80*
	Tárgytípusok készítése		*30*			*144*			*138*	*312*
	Fajátékok készítése		*60*			*40*			*50*	*150*
	Faműves, fajátékkészítő szakmai rajz gyakorlat		**36**			**36**			**31**	**103**

	Szerkezeti kötések		*12*			*6*				*18*
	Népi bútorok					*12*			*12*	*24*
	Fajátékok		*12*			*6*				*18*
	Kültéri szerkezetek								*10*	*10*
	Tervezés tervdokumentáció		*12*			*12*			*9*	*33*
Összesen:		**234**	**288**	**140**	**216**	**612**	**140**	**263**	**450**	**2063**
Összesen:		**522**			**828**			**713**		**2343**
Elméleti óraszámok/aránya		713/30,5 %								
Gyakorlati óraszámok/aránya		1630/69,5 %								

34 215 01 - Népi kézműves (szakmairány megnevezésével) Fazekas

Szakmai követelménymodul	**Tantárgyak**/témakörök	Szakközépiskolai **képzés közismereti oktatással**								
		Óraszám								**Összesen**
		1/9. évfolyam			**2/10. évfolyam**			**3/11. évfolyam**		
		e	**gy**	**ögy**	**e**	**gy**	**ögy**	**e**	**gy**	
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	**Munkahelyi egészség és biztonság**	**18**								**18**
	Munkavédelmi alapismeretek	*4*								*4*
	Munkahelyek kialakítása	*4*								*4*
	Munkavégzés személyi feltételei	*2*								*2*
	Munkaeszközök biztonsága	*2*								*2*
	Munkakörnyezeti hatások	*2*								*2*
	Munkavédelmi jogi ismeretek	*4*								*4*
11499-12 Foglalkoztatás II.	**Foglalkoztatás II.**							**15**		**15**
	Munkajogi alapismeretek							*4*		*4*
	Munkaviszony létesítése							*4*		*4*
	Álláskeresés							*4*		*4*

	Munkanélküliség							*3*		*3*
11497-12 Foglalkoztatás I.	**Foglalkoztatás I.**							**62**		**62**
	Nyelvtani rendszerezés 1							*10*		*10*
	Nyelvtani rendszerezés 2							*10*		*10*
	Nyelvi készségfejlesztés							*24*		*24*
	Munkavállalói szókincs							*18*		*18*
10681-12 Népi kézműves vállalkozás működtetése	**Művészettörténet**	**36**			**36**					**72**
	Egyetemes művészettörténet	*18*			*18*					*36*
	Magyar művészettörténet	*18*			*18*					*36*
	Általános néprajz	**36**			**36**			**31**		**103**
	Tárgyi néprajz	*12*			*12*			*15*		*39*
	Folklór				*8*			*8*		*16*
	Ünnepkörök, szokások	*12*			*8*					*20*
	Tájegységek néprajza	*12*			*8*			*8*		*28*
	Rajz gyakorlat		**72**			**72**			**31**	**175**
	Színtan		*12*			*12*				*24*
	Ornamentika		*12*			*24*			*15*	*51*
	Szakrajzi alapismeretek		*36*			*18*				*54*
	Térábrázolás		*12*			*18*			*16*	*46*
	Népi kézműves szakmai alapismeretek							**31**		**31**
	Mesterségbemutató, vásár							*11*		*11*
	Szakmai előmenetel							*8*		*8*
	Zsűriztetés							*4*		*4*
	Szakmai fórumok							*8*		*8*
	Népi kézműves vállalkozásismeret, marketing							**31**		**31**
	Népi kézműves marketing alapjai							*15*		*15*

	Népi kézműves vállalkozási alapismeretek							*16*		*16*
	Fazekas szakmai ismeretek	**48**			**48**			**31**		**127**
	A fazekasság technológiájának alapjai	*4*								*4*
	A fazekasság eszközei	*4*								*4*
	A fazekaskorong fajtái, használatának alapjai	*4*								*4*
	A korongozás fogásainak elméleti alapjai	*12*			*18*			*7*		*37*
	A fazekas termékek retusálása, szárítása, díszítésének alapjai	*10*			*12*			*6*		*28*
	A fazekas termékek mázas díszítése, a mázazás technológiája	*6*			*6*			*6*		*18*
	A fazekas termékek első és mázas égetése	*4*			*6*			*6*		*16*
	A fazekas termékek befejező munkálatainak elmélete	*4*			*6*			*6*		*16*
	Fazekas anyagismeret	**24**			**24**					**48**
	A fazekasság nyersanyagai	*8*			*8*					*16*
	A nyersanyagok csoportosítása és tulajdonságaik	*8*			*8*					*16*
10687-12 Fazekasság	*A nyersanyagok színezése, tulajdonságainak*	*8*			*8*					*16*

	módosítása, javítása									
	Fazekas rajz gyakorlat		**36**			**36**			**31**	**103**
	Kivitelezési és műhelyrajz készítés alapjai		*6*			*8*			*5*	*19*
	Műhelyrajz készítése		*6*			***8***			*6*	*20*
	Motívumok megrajzolása		*6*			***8***			*6*	*20*
	Díszítőtechnikák		*18*			*12*			*14*	*35*
	Fazekas szakmai néprajz	**72**			**72**			**62**		**206**
	A fazekasság kialakulásának története	*12*			*12*					*24*
	A Kárpát-medence fazekas technikáinak fejlódése	*12*			***12***					*24*
	Dunántúl fazekas központjai	*28*			*6*			*6*		*40*
	Felvidék fazekas központjai	*20*			*14*			*6*		*40*
	Az Alföld fazekas központjai				*28*			*10*		*38*
	Erdély fazekas központjai							*40*		*40*
	Fazekas szakmai gyakorlat		**180**			**504**			**382**	**1072**
	A magyar népi fazekasság edénykészítésének gyakorlati kérdései		*36*							*36*
	Az edénykészítés előkészítési folyamatai,		*36*			*72*				*108*

	a korong használata									
	A korongolás fogásainak gyakorlati alapjai – terítőmunka		*36*			*120*			*72*	*228*
	A korongolás fogásainak gyakorlati alapjai – felhúzómunka		*18*			*120*			*72*	*210*
	A korongolás fogásainak gyakorlati alapjai – kiegészítő munkák		*36*			*120*			*72*	*210*
	A korongolás fogásainak gyakorlati alapjai – mesterfogások								*72*	*72*
	Az edények engóbozása és mázazása		*18*			*36*			*50*	*104*
	Az égetés		*18*			*36*			*50*	*104*
Összesen:		**234**	**288**	**140**	**216**	**612**	**140**	**263**	**450**	**2063**
Összesen:		**522**			**828**			**713**		**2343**
Elméleti óraszámok/aránya		713/31 %								
Gyakorlati óraszámok/aránya		1630/69 %								

34 215 01 - Népi kézműves (szakmairány megnevezésével) Népi bőrműves

Szakmai követelménymodul	**Tantárgyak**/témakörök	Szakközépiskolai **képzés közismereti oktatással**								
		Óraszám								**Összesen**
		1/9. évfolyam			**2/10. évfolyam**			**3/11. évfolyam**		
		e	**gy**	**ögy**	**e**	**gy**	**ögy**	**e**	**gy**	
11500-12 Munkahelyi egészség és	**Munkahelyi egészség és biztonság**	**18**								**18**
	Munkavédelmi alapismeretek	*4*								*4*
	Munkahelyek kialakítása	*4*								*4*

biztonság	Munkavégzés személyi feltételei	*2*								*2*
	Munkaeszközök biztonsága	*2*								*2*
	Munkakörnyezeti hatások	*2*								*2*
	Munkavédelmi jogi ismeretek	*4*								*4*
11499-12 Foglalkoztatás II.	**Foglalkoztatás II.**							**15**		**15**
	Munkajogi alapismeretek							*4*		*4*
	Munkaviszony létesítése							*4*		*4*
	Álláskeresés							*4*		*4*
	Munkanélküliség							*3*		*3*
11497-12 Foglalkoztatás I.	**Foglalkoztatás I.**							**62**		**62**
	Nyelvtani rendszerezés 1							*10*		*10*
	Nyelvtani rendszerezés 2							*10*		*10*
	Nyelvi készségfejlesztés							*24*		*24*
	Munkavállalói szókincs							*18*		*18*
10681-12 Népi kézműves vállalkozás működtetése	**Művészettörténet**	**36**			**36**					**72**
	Egyetemes művészettörténet	*18*			*18*					*36*
	Magyar művészettörténet	*18*			*18*					*36*
	Általános néprajz	**36**			**36**			**31**		**103**
	Tárgyi néprajz	*12*			*12*			*15*		*39*
	Folklór				***8***			*8*		*16*
	Ünnepkörök, szokások	*12*			***8***					*20*
	Tájegységek néprajza	*12*			***8***			***8***		*28*
	Rajz gyakorlat		**72**			**72**			**31**	**175**
	Színtan		*12*			*12*				*24*
	Ornamentika		*12*			*24*			*15*	*51*
	Szakrajzi alapismeretek		*36*			*18*				*54*
	Térábrázolás		*12*			*18*			*16*	*46*
	Népi kézműves szakmai alapismeretek							**31**		**31**

	Mesterségbemutató, vásár							*11*		*11*
	Szakmai előmenetel							*8*		*8*
	Zsűriztetés							*4*		*4*
	Szakmai fórumok							*8*		*8*
	Népi kézműves vállalkozásismeret, marketing							**31**		**31**
	Népi kézműves marketing alapjai							*15*		*15*
	Népi kézműves vállalkozási alapismeretek							*16*		*16*
10695-12 Népi bőrművesség	**Népi bőrműves szakmai ismeretek**	**72**			**72**			**62**		**206**
	A népi bőrművesség tárgytípusai	*10*			*12*			*12*		*34*
	Népi bőrművesség eszközszükséglete	*10*			*6*			*4*		*20*
	Népi bőrműves anyagismeret	*20*			*20*			*10*		*50*
	Népi bőrműves technológiai ismeretek	*24*			*24*			*24*		*72*
	A népi bőrművesség díszítőtechnikái	*8*			*10*			*12*		*30*
	Népi bőrműves szakmai néprajz	**72**			**72**			**31**		**175**
	A bőrművesség kialakulása, bőrműves mesterségek	*32*			*8*					*40*
	Magyar népi bőrművesség	*36*			*36*			*15*		*87*
	Más korok és kultúrák bőrművessége				*14*			*8*		*22*

	Népi iparművészet	*4*			*14*			*8*		*26*
	Népi bőrműves szakmai rajz gyakorlat		**36**			**72**			**62**	**170**
	Tervezőrajz		*10*			*20*			*18*	*48*
	Motívumrajz		*10*			*22*			*18*	*50*
	Műhelyrajz		*12*			*26*			*20*	*58*
	Tervdokumentáció		*4*			*4*			*6*	*14*
	Népi bőrműves gyakorlat		**180**			**468**			**357**	**1005**
	Népi bőrműves tárgytípusok		*18*			*36*			*24*	*78*
	A népi bőrművesség technológiai folyamatai		*10*			*36*			*20*	*66*
	Szabászat, előkészítő műveletek		*18*			*62*			*42*	*122*
	Összeállító műveletek		*80*			*144*			*133*	*357*
	Népi bőrműves díszítőtechnikák		*44*			*144*			*102*	*290*
	Utómunkálatok		*10*			*36*			*22*	*68*
	Javító munkálatok					*10*			*14*	*24*
Összesen:		**234**	**288**	**140**	**216**	**612**	**140**	**263**	**450**	**2063**
Összesen:		**522**			**828**			**713**		**2343**
Elméleti óraszámok/aránya		713/30,43 %								
Gyakorlati óraszámok/aránya		1630/69,57 %								

3.3.1. Az alkalmazott kerettanterven felül elsajátítandó tananyag

Az iskola elkötelezett munkát folytat a magyar hagyomány továbbéltetésében, annak megtanításában. Nem csak szakma órák keretében kerül erre sor, hanem a közismereti órákat is ezzel kell összhangba hozni. A mindennapos testnevelés 5 órakeretéből minden évfolyamon kettő óra áll a diákok rendelkezésére, hogy néptánc oktatáson vegyenek részt.

A projektoktatást lehetővé tevő témahetek időpontjai:

a) „PÉNZ7" pénzügyi és vállalkozói témahét 2021. március 1–5. között,
b) Digitális Témahét 2021. március 22–26. között,
c) Fenntarthatósági Témahét 2021. április 19–23. között,
d) Az egészségtudatos gondolkodás és iskolai mozgástevékenységek témanap 2020. szeptember 25. (Magyar Diáksport Napja).

EGYÉB JELES NAPOK AZ ÉV SORÁN, melyek alkalmából aktuális feladatokat készíthetünk a diákokkal (a teljesség igénye nélkül):

- szeptember 30. – A népmese napja
- október 1. – Az idősek világnapja
- október 04. – Állatok világnapja
- október 31. – Takarékossági világnap
- december 3. – Fogyatékos emberek nemzetközi napja
- január 22. – A magyar kultúra napja
- február 21. – Az anyanyelv nemzetközi napja
- március 22. – A víz világnapja
- április 11. – A magyar költészet napja
- április 22.- A Föld napja

3.4. Tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az iskolai tankönyvellátás rendjéről – a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével évente – a nevelőtestület dönt.

A szakmai munkaközösségek a tankönyvjegyzék megjelenése után adnak véleményt a pedagógus által választott tankönyvről.

A tankönyvek, munkafüzetek kiválasztásának elvei:

- a helyi tantervben meghatározott tananyagra legjobban alkalmazható tankönyveket rendeljük meg,
- törekszünk arra, hogy a lehetséges változatok közül az olcsóbbakat rendeljük meg,

A munkaközösség-vezetők írásban közlik az általuk használni kívánt tankönyvre vonatkozó igényüket az igazgató által megbízott tankönyvfelelőssel, aki ezek megfelelő összesítése után az igazgatóval egyetértésben elkészíti a tankönyvrendelést, és tájékoztatja írásban a szülőket, továbbá a tanév megkezdéséig a tanulóhoz eljuttatja a tankönyveket.

A tankönyvrendelésbe azokat a könyveket, amelyek nem szerepelnek a tankönyvjegyzékben, a szakmai munkaközösség és az iskolaszék egyetértésével lehet felvenni.

A tankönyveket a tanulók egy előre elkészített lista alapján a tankönyvfelelősnél megrendelhetik, és a szülő aláírásával vállalják, hogy a megrendelt tankönyveket az iskolába történő megérkezésük után átveszik. A pótrendelés vagy az év közbeni tankönyv rendelés lebonyolításáról is a tankönyvfelelős gondoskodik.

Az iskola által kölcsönzött könyv elvesztése, vagy megrongálása esetén a tanuló, illetve a kiskorú szülője köteles a kárt az iskolának megtéríteni.

Az iskolai tankönyvellátás keretében a tanuló évfolyamonként legfeljebb kettő alkalommal jogosult a tankönyvjegyzékben szereplő áron megvásárolni ugyanazt a könyvet. (Pl. elveszett, használhatatlanná vált – feltéve, ha nem terheli szándékosság.)

A taneszközök , tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei:

- a kiválasztásnál figyelembe vesszük a kötelező taneszköz jegyzékben és a taneszközök ajánlásánál felsorolt eszközöket,
- olyan taneszközöket rendelünk meg, amelyek elősegítik a helyi tantervben leírtakat, hozzájárulnak a tanulók készségeinek alakításához, tudásuk gyarapításához, motiválásukhoz,
- az anyagi források függvényében törekszünk minél több tanórán alkalmazható korszerű demonstrációs eszköz beszerzésére, valamint a kísérleteket igénylő tantárgyaknál igyekszünk biztosítani a tanulókísérleti eszközöket,
- a megbízott szertárosok kötelesek gondoskodni az eszközök állagának megőrzéséről, gondozásáról, és javaslatokat tesznek – a munkaközösség-vezetők útján – az igazgató számára az újabb eszközök beszerzésére.

A Nádudvari Népi Kézműves Szakgimnázium és Kollégiumban használt tankönyvek jegyzéke

9. ÉVFOLYAM

KÖZISMERETI TANKÖNYVEK	
Cím	Raktári szám/Kiadói kód
Matematika Kompetenciafejlesztő munkafüzet 9-10	NT-81574
Angol nyelvkönyv és feladatgyűjtemény - a szakképzés számára	GS-0-32
Földrajzi atlasz középiskolásoknak	FI-506010903/2
Történelmi atlasz középiskolásoknak	FI-504010903/2
Küldetés a pénz világában	KÖ-002

SZAKMAI TANKÖNYVEK	
Cím	Raktári szám/Kiadói kód
A munkahelyi egészség és biztonság alapjai	NS-0115001200
A néprajz és a népművészet alapjai	NS-4106811220
Fazekas szakmai- és anyagismeret	NS-4106871212

Fazekas rajzok készítése	NS-4106871230
Szőnyegszövő szakmai ismeretek	NS-4106921213
Szőnyegszövő szakmai rajzok készítése	NS-4106921240

TANULÁSBAN AKADÁLYOZTATOTT TANULÓK TANKÖNYVEI	
Cím	Raktári szám/Kiadói kód
Matematika 9-10.	SC-0006
Matematika Kompetenciafejlesztő munkafüzet 9-10	NT-81574
Angol nyelvkönyv és feladatgyűjtemény - a szakképzés számára	GS-0-32
Történelmi atlasz középiskolásoknak	FI-504010903/2
Küldetés a pénz világában	KÖ-002
Anyanyelv és kommunikáció 9-10.	SC-0003
Nyelvismeret munkatankönyv 9-10.	SC-0002
Történelem és társadalmi ismeretek 9.	SC-0028

10. ÉVFOLYAM

KÖZISMERETI TANKÖNYVEK	
Cím	Raktári szám/Kiadói kód
Matematika Kompetenciafejlesztő munkafüzet 9-10	NT-81574
Angol nyelvkönyv és feladatgyűjtemény - a szakképzés számára	GS-0-32
Történelmi atlasz középiskolásoknak	FI-504010903/2
Iránytű a pénzügyekhez Tankönyv 9-10. évfolyamos diákok számára	KÖ-001

SZAKMAI TANKÖNYVEK	
Cím	Raktári szám/Kiadói kód
A néprajz és a népművészet alapjai	NS-4106811220
Fazekas szakmai- és anyagismeret	NS-4106871212
Fazekas rajzok készítése	NS-4106871230
Szőnyegszövő szakmai ismeretek	NS-4106921213
Szőnyegszövő szakmai rajzok készítése	NS-4106921240

TANULÁSBAN AKADÁLYOZTATOTT TANULÓK TANKÖNYVEI	
Cím	Raktári szám/Kiadói kód
Matematika 9-10.	SC-0006
Matematika Kompetenciafejlesztő munkafüzet 9-10	NT-81574
Angol nyelvkönyv és feladatgyűjtemény - a szakképzés számára	GS-0-32
Történelmi atlasz középiskolásoknak	FI-504010903/2
Küldetés a pénz világában	KÖ-002
Anyanyelv és kommunikáció 9-10.	SC-0003
Nyelvismeret munkatankönyv 9-10.	SC-0002

Történelem és társadalmi ismeretek 9.	SC-0028

11. ÉVFOLYAM

KSZ.11.

KSZ.12.

SZAKMAI TANKÖNYVEK	
Cím	Raktári szám/Kiadói kód
A néprajz és a népművészet alapjai	NS-4106811220
Fazekas szakmai- és anyagismeret	NS-4106871212
Fazekas rajzok készítése	NS-4106871230
Szőnyegszövő szakmai ismeretek	NS-4106921213
Szőnyegszövő szakmai rajzok készítése	NS-4106921240
A népi kézműves vállalkozás és marketing alapjai	NS-4106811250
A foglalkoztatás alapjai	NS-0114991200
Vándorlegénységtől a Népművészet Mestere címig	NS-4106811241

3.5. Mindennapos testnevelés megvalósítása

A heti öt órából két alkalommal néptánc oktatáson vesznek részt, mely összevontan egy napon vannak megtartva. A maradék három óra, melyet az időjárásnak megfelelően töltenek a szabadban kirándulással, vagy biciklizéssel, illetve tornateremben hagyományos testnevelés órán.

Elfogadott alternatíva iskolánk számára, hogy a törvényi szabályozás adta keretek között lovagolni, illetve úszni tanulhassanak diákjaink.

A tanulók fizikai állapotának felmérése

Évente két alkalommal, ősszel és tavasszal gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának méréséről. Iskolánk testnevelő tanárai a tanulók fizikai állapotának mérésére a Dr. F. Mérey Ildikó által összeállított Hungarofit tesztsort használják.

A választott motorikus próbarendszer méri és értékeli a tanulóknál az optimális testtömeget és az attól való esetleges eltérést; az aerob kapacitást, amely a kardiorespiratórikus rendszer állóképességének legjobb mérőszáma.

A vizsgálatot minden olyan egészséges tanulóval elvégeztetjük, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést. A könnyített-és a gyógytestnevelére utalt tanulók általános izomerejének minősítése csak a szakorvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmények alapján történik.

A test általános izomerejét, erő-állóképességét motorikus próbák alapján értékeljük.

Általános vizsgálati szempontok:

a vizsgálat előtt a tanulóval ismertetjük a vizsgálat célját, gyakorlati hasznosságát és az elvégzendő feladatot,

a vizsgálati módszert, az erre a célra elkészített mérési útmutató alapján végezzük el,

az általános fizikai teherbíró-képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik,

minden motorikus próba elvégzése előtt általános és speciális bemelegítést végzünk a tanulókkal,

az általános testi erő, erő-állóképesség mérésére alkalmazott próbák közül a dinamikus erő mérésére alkalmazott próbáknál legalább három kísérleti lehetőséget biztosítunk a tanulóknak, melyből a legjobb teljesítmény alapján számítjuk a pontot.

Motorikus próbák:

1. Aerob állóképesség mérésére – Cooper-teszt (m)

Az aerob, hosszú távú állóképesség műszer nélküli mérésének, ellenőrzésének egyik világszerte elfogadott módszere.

A Cooper-teszt lényege, hogy 12 perc alatt a lehető leghosszabb távot teljesítse a tanuló futással.

A próba végrehajtását pulzusméréssel is kiegészítjük, melyet a futás megkezdése előtt, illetve a próba befejezése utáni megnyugvási szakaszban, 5 és 10 perc eltelte után mérjük.

2. Az alsó végtag dinamikus erejének mérésére – helyből távolugrás (m)

Kiinduló helyzet: a vizsgált tanuló az elugróvonal mögött oldalterpeszben áll úgy, hogy a cipő orrával a vonalat nem érinti.

Feladat: térdhajlítás, majd páros lábú elrugaszkodás és elugrás előre; talajfogás páros lábbal.

Értékelés: az ugróvonalra merőlegesen, az utolsó nyom és az elugróvonal közötti legrövidebb távolságot mérjük; egy centiméteres pontossággal.

A bemelegítő ugrásokat követően, a próba során maximum 3 kísérleti lehetőséget adunk a tanulóknak, és a legnagyobb eredményét vesszük figyelembe.

3. A kar-, törzs-, a lábizmok együttes dinamikus erejének mérésére – lökés egy kézzel, az ügyesebbik kézzel, 3 kg-os medicinlabdával (m)

Kiinduló helyzet: a vizsgált tanuló a dobóvonal mögött haránterpeszben áll úgy, hogy a lábával nem érinti a vonalat, a testsúlya főleg a hátul lévő lábán van, a tekintete a dobásirány felé néz, a tömött labdát a dobókar oldali válla előtt tartja.

Feladat: a hátul lévő láb nyújtásával, a törzs dobásirányba fordításával, a dobókar kinyújtásával, labda kilökése előre, a lehető legnagyobb távolságra.

Értékelés: a dobóvonal közepe és a tömött labda becsapódása közötti távolságot mérjük.

A bemelegítő dobásokat követően, a próba során maximum 3 kísérleti lehetőséget adunk, és a legnagyobb dobás eredményét vesszük figyelembe.

4. A vállövi és a karizmok erő-állóképességének mérésére – fekvőtámaszban karhajlítás és-nyújtás folyamatosan, kifáradásig (db)

Kiinduló helyzet: mellsőfekvőtámaszban a tenyerek vállszélességben vannak egymástól, a kéztámasz előrenéző ujjakkal történik, a törzs egyenes, a térd nyújtott, a láb zárt.

Feladat: a vizsgált tanuló mellső fekvőtámaszból indulva karhajlítást és nyújtást végez; a karhajlítás addig történik, amíg a felkar vízszintes helyzetbe nem kerül.

Értékelés: a megadott időhatáron belül, szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

Maximális időtartam: lányok 1,5 perc, fiúk 3 perc.

5. A vállöv-és a törzsizmok dinamikus erejének mérésére – tömött labdadobás két kézzel, a fej fölött hátra (m)

Kiinduló helyzet: a vizsgált tanuló a dobás irányához képest háttal oldalterpeszben áll fel a dobóvonal mögé úgy, hogy a lábával nem érinti a vonalat, a tömött labdát a melle előtt könyökben hajlított karral tartja.

Feladat: a dobó előrehajlítás közben, karnyújtással a labdát a két térde közé lendíti, majd a lábak nyújtásával és a törzs felemelésével lendületet szerez, néhány ismétlés után a lábak nyújtásával felemeli a törzsét, majd vető mozgással eldobja a labdát a feje fölött hátra felé.

Értékelés: a dobóvonal közepe és a tömött labda becsapódása közötti távolságot mérjük.

A bemelegítő dobásokat követően, a próba során maximum 3 kísérleti lehetőséget adunk, és a legnagyobb dobás eredményét vesszük figyelembe.

6. A hátizom erő-állóképességének mérésére hason fekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan, kifáradásig (db)
Kiinduló helyzet: a vizsgált tanuló tornaszőnyegen a hasán fekszik úgy, hogy homlokával és behajlított karjaival megérinti a talajt, mindkét tenyere a tarkón van. A hasizom és a farizom egyidejű megfeszítésével a medencét középhelyzetben rögzíti a tanuló, és ezt a gyakorlat során végig megtartja.
Feladat: törzs-és tarkóra tett karemelés, majd könyökérintés az áll alatt, ezután törzs-és karok leengedésével kiinduló helyzet.
Értékelés: a megadott időhatáron belül, szünet nélkül szabályosan végrehajtott ismétlések száma.
Maximális időtartam: 4 perc.
7. A hasizom erő-állóképességének mérésére – hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés, folyamatosan, kifáradásig (db)
Kiinduló helyzet: a vizsgált tanuló tornaszőnyegen a hátán fekszik, és mindkét térdét 90 fokos szögben behajlítja, a lábfejeket felteszi a bordásfalra. Mindkét könyöke előre néz, kezeinek ujjai a fülkagyló mögött támaszkodnak.
Feladat: a vizsgált tanuló a nyaki gerinc indításával, a gerincszakaszokat fokozatosan felemelve üljön fel úgy, hogy a combokat azonos oldali könyökeivel érintse meg. Ezután a derék indításával a gerincszakaszokat fokozatosan leengedve feküdjön vissza.
Értékelés: a megadott időhatáron belül, szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma.
Maximális időtartam: 4 perc.
A vizsgált tanulókról a mért eredményeket külön e célra készített táblázatban tüntetjük fel osztályonként, a hozzájuk tartozó pontokkal együtt.

Kiegészítő mérések:
A kiegészítő méréseket az iskola védőnője végzi el tanév elején és tanév végén. Méri a tanulók testmagasságát, testtömegét, vérnyomását, pulzusát, a tricepszredő, a bicepszredő, a lapockaredő és a csípőredő vastagságát.
A mért adatokat az általa vezetett tanulói nyilvántartásban tünteti fel.

3.6. A tanuló tanulmányi munkájának értékelési módja, magatartás szorgalom minősítésének elvei

3.6.1. A tanulmányi munka értékelése

A tanulói ismeretek beszámoltatásának, a teljesítmény értékelésének célja visszajelzést biztosítani a tanár és a tanuló számára a tananyag elsajátításának mértékéről. Az iskolai beszámoltatás formái: szóbeli, illetve írásbeli számonkérés.

A szóbeli számonkérés az előző tanítási órákon feldolgozott ismeretek rendszeres ellenőrzése, önálló feleletek formájában történik. A tanuló tanórai aktivitását is számon kérhetjük és értékelhetjük.

Az írásbeli számonkérés az előző tanórákon feldolgozott témakörök írásos ellenőrzése. A témakör nagyságának függvényében lehet röpdolgozat vagy témazáró dolgozat.

A számonkérést nem szabad fegyelmező eszközként alkalmazni.

Az írásbeli és a szóbeli számonkérés alkalmával adott érdemjegy a tantárgyi munkaközösségek által meghatározott súlyú..

A tanulóknak félévente minimálisan 3 érdemjegynek kell lennie tantárgyanként.

Az érdemjegyeket közölni kell a tanulóval, és azokat a szaktanár naprakészen vezeti a KRÉTA naplóban. Az elégtelen írásbeli dolgozatok és feleletek javítására a szaktanár

lehetőséget adhat egyéni mérlegelés alapján. A javító dolgozat, illetve felelet minősítésével bővül a tanuló érdemjegyeinek száma.

A kilencedik évfolyam tanulóinak teljesítményét az első hónapban lehetőleg csak pozitívan értékeljük, az értékelés elsősorban szóban történik, az érdemjegy mértékére csak utalunk.

Félévkor, illetve év végén a tanulók teljesítményét tantárgyanként 1-1 osztályzattal minősítjük. Az osztályzatot az érdemjegyek súlyozott számtani közepe adja, a kerekítés szabályainak figyelembevételével. Ha a tanuló érdemjegyeinek átlaga legalább 1,7, akkor osztályzata nem lehet elégtelen. Indokolt esetben, pedagógiai megfontolásból, a tanuló javára ettől el lehet térni.

Az iskolában adható érdemjegyek, osztályzatok:
jeles (5),
jó (4),
közepes (3),
elégséges (2),
elégtelen (1).

Témazáró dolgozatból naponta 2-nél több nem íratható, az íratás időpontját egy héttel előre közölni kell a tanulóval. A dolgozatokat 2 héten belül ki kell javítani.

A szakmai gyakorlati munka értékelése

A szakmai gyakorlati munka értékelésének alapja, hogy a tanuló a feladatot milyen minőségben, mennyi idő alatt készítette el.

A problémamegoldás szervezését, a folyamat ismeretét, a kooperatív készséget kiemelten vesszük figyelembe.

Az összefüggő nyári gyakorlat esetében a teljesítés feltétele az adott tanév lezárásának. ennek érdekében a nyári gyakorlat teljesítésével kapcsolatosan az alábbi szabályozást követjük:
teljesítette – nem haladta mega hiányzás a kötelező nyári gyakorlat óraszámának 20%-át
nem teljesítette – meghaladta a hiányzása a kötelező nyári gyakorlat óraszámának 20%-át

Szöveges értékelés

Szöveges értékelést alkalmazunk a Tánc- dráma, azaz a néptánc oktatás esetében.
megfelelt
nem felelt meg

Szöveges értékelést használunk továbbá a sajátos nevelési igényű tanulók esetében, amennyiben szakvéleménye erre utalást ad.

Javító, pótló és különbözeti vizsga

Javítóvizsgát tehet, az érvényes oktatási törvények alapján az a tanuló, aki év végén nem teljesítette az adott tantárgyi követelményeket.

Komplex tantárgy esetén a tanulónak javítóvizsga kötelezettsége csak a sikertelen, vagy a nem teljesített tananyagelemre terjed ki.

Szakmai gyakorlat esetében a tanuló nem tehet javítóvizsgát.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli feladatok (házi feladat) elvei és korlátai

A házi feladatnál alapelv, hogy a tanári magyarázathoz, a feldolgozott tananyaghoz kapcsolódjon. A házi feladat az új ismeretek begyakorlását szolgálja, figyelembe véve a tanulók teherbíró képességét. A házi feladat érdemjeggyel nem értékelhető, kivéve, ha a tanuló önként vállal feladatot (pl. kiselőadás, önálló beszámoló stb.). A házi feladat számon kérhető tanórai szóbeli vagy írásbeli feladat formájában.

Hétvégére, a tanítási szünetekre több házi feladat nem adható, mint ahogy az egyik óráról a másikra normál körülmények között elvárható.

3.6.2. A magatartás minősítésének szempontjai

A tanuló magatartását félévkor és év végén a következő osztályzatok valamelyikével értékeljük:

példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2).

A minősítést megelőzi a tanuló szóbeli önértékelése. A minősítésről az osztályfőnök javaslata alapján az osztályban tanító tanárok döntenek az osztályozó értekezleten.

Példás magatartású az a tanuló, aki:

- a közösség alakítását, fejlődését munkájával, jó kezdeményezéseivel, véleményének megfelelő nyíltságával és példás viselkedésével elősegíti, valamint társait is erre ösztönzi,
- a munkához való hozzáállása példamutató, építő jellegű,
- betartja a házirendet és társait is erre ösztönzi,
- tanáraival, szüleivel, tanulótársaival szemben tisztelettudó, udvarias,
- fegyelmezett, megbízható, pontos, segítőkész,
- az iskola és az osztály által szervezett programokban önként és aktívan vesz részt,
- szorgalma legalább jó minősítésű,
- nincs igazolatlan hiányzása,
- legfeljebb szóbeli osztályfőnöki vagy szaktanári figyelmeztetése van.

Jó magatartású az a tanuló, aki:

- részt vesz a közösség életében, a rábízott feladatokat elvégzi, viselkedése ellen általában nincs kifogás,
- a Házirend szabályait megtartja,
- tanáraival, szüleivel, tanulótársaival szemben tisztelettudó, udvarias,
- fegyelmezett, segítőkész, általában megbízható és pontos,
- szorgalma legalább változó minősítésű,
- legfeljebb 3 igazolatlan órája lehet,
- maximum osztályfőnöki írásbeli intése van.

Változó magatartású az a tanuló, aki:

- a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, annak alakítására nincs pozitívhatással, viselkedésével szemben kifogás merül fel, de igyekszik a rossz magatartási szokásokat leküzdeni,
- értékrendje nem stabil, ezért magatartási problémák jellemzők a viselkedésére,
- a Házirendet és egyéb szabályokat csak ismételt, állandó figyelmeztetésre tartja be,

- tanáraival, társaival szemben esetenként udvariatlan és nem tisztelettudó,
- fegyelme ingadozó, munkája pontatlan,
- magatartásával zavarja az órai fegyelmet,
- legfeljebb 10 igazolatlan órája lehet,
- legfeljebb igazgatói figyelmeztetése van.

Rossz magatartású az a tanuló, aki:
- munkájával hátráltatja a közösség fejlődését, viselkedésével rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be,
- közösségi munkát nem végez, másokat is visszatart ebben és szándékosan árt a közösségnek,
- a Házirendet nem tartja be többszöri figyelmeztetés ellenére sem,
- tanáraival, társaival szemben tiszteletlen, udvariatlan,
- fegyelmezetlen, pontatlan, durván beszél,
- veszélyezteti társai testi épségét,
- több igazolatlan órája van,
- legalább igazgatói megrovása van.

3.6.3. A szorgalom minősítésének szempontjai

A tanuló szorgalmát félévkor és év végén a következő osztályzatok valamelyikével értékeljük: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

A minősítést megelőzi a tanuló szóbeli önértékelése. A minősítésről az osztályfőnök javaslata alapján az osztályban tanító tanárok döntenek az osztályozó értekezleten.

Példás szorgalmú az a tanuló, aki:
- tanulmányi munkája összhangban van képességeivel,
- igényli tudása bővülését, céltudatosan és ésszerűen szervezi meg munkáját,
- munkavégzése pontos, megbízható,
- a házi feladatokat mindig elkészíti,
- minden tartárgyban elvégzi a rábízott feladatokat, szívesen vállal többletmunkát,
- munkavégzése önálló,
- kötelességtudata magas fokú, munkatempója állandó, mindig felkészült, figyel és érdeklődik, a tanórai munkában aktívan részt vesz,
- érdeklődése az iskolán kívüli ismeretanyagra is kiterjed,
- egyes iskolai tantárgyakban a tananyag követelményszintjén felüli a teljesítménye a többiből átlagos.

Jó szorgalmú az a tanuló, aki:
- figyel az órákon, házi feladatait lelkiismeretesen elkészíti, és az órákra felkészül,
- tanulmányi munkája nem mindig tükrözi a képesség és a szorgalom összhangját,
- rendszeresen dolgozik és ellenőrzi önmagát,
- a házi feladatokat rendszeresen elkészíti,
- érdeklődése megmarad az iskolai tananyagon belül,
- a rábízott feladatokat elvégzi, de nem vállal többletmunkát,
- nem bukott meg egyetlen tantárgyból sem.

Változó szorgalmú az a tanuló, aki:

- tanulmányi munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor azonban figyelmetlen, pontatlan, gyenge intenzitású, nem a képességeinek megfelelő,
- érdektelen, az órai munkában csak időnként vesz részt,
- a házi feladatokat gyakran nem készíti el,
- önállótlan, csak utasításokra kezd a munkához, és nem ellenőrzi önmagát;
- szétszórtság jellemzi, ritkán tud kitartóan figyelni valamire.

Hanyag szorgalmú az a tanuló, aki:

- munkájára az igénytelenség, hiányosság, felszínesség jellemző, a képességei alatt teljesít,
- fegyelmezetlenül dolgozik, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el,
- nem törődik a kötelességeivel, nem hajlandó munkavégzésre,
- a házi feladatokat nem készíti el,
- érdektelenség és közöny jellemzi,
- kettő vagy több tantárgyból bukott meg.

3.6.4. Jutalmazás, jutalmazás elvei

A tanév zárásakor az alábbi feltételek érvényesülésekor jutalmazzuk diákjainkat:

- nappali jogviszony
- kitűnő tanulmányi eredmény
- kiemelkedő közösségi munka
- kiemelkedő szakmai munka
- szakmai pályázaton való részvétel és helyezés elérése
- kimagasló eredmény a szakmai vizsgán

Jutalmazni a fenti feltételek valamelyikével való megfelelés esetében lehet, de a nappali jogviszony megléte alapfeltétel.

A jutalmazásra való előterjesztést az osztályfőnök teszi meg a tanév végén, illetve a szakmai vizsgát követően.

A nevelőtestület értekezleten dönt a felterjesztésre került diákok jutalmazásáról, melyet az intézményvezető hagy jóvá.

3.7 Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába, illetve szakképzési évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen tejesítette.

A tanulmányi követelményeket az iskola helyi tanterve és a szakmai programja határozza meg.

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani. Osztályozó vizsga a szakképző iskolában szervezett beszámoltató vizsga is.

A tanulmányok alatti vizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. Ha a tanulmányok alatti vizsgát az iskola szervezi, a vizsgabizottság az iskola pedagógusaiból áll.

A tanuló osztályzatainak megítélése – az évközi teljesítménye és érdemjegyei alapján - az adott tantárgyat tanító pedagógus kompetenciája és felelőssége.

A tanuló - kiskorú tanuló szülője aláírásával - a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig, ill. a megengedettnél nagyobb arányú hiányzás esetén, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen, az engedély megadását követő

három napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést öt napon belül továbbítja a vizsgáztatásra kijelölt intézménynek, amelyik az első félév, illetve a szorgalmi idő utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A vizsgáztatásra kijelölt intézmény által szervezett független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, aki abban az iskolában tanít, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha

felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,

engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,

a 20/2012 EMMI 51§-ban meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,

a tanuló a félévi, illetőleg év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Amennyiben iskolaváltás, vagy más típusú osztályba történő átlépés miatt a tanuló az iskola helyi tantervében az adott osztályra előírt követelményeket ill. tantárgyat (tantárgyakat) az előző évfolyamokon nem teljesítette, ill. az előírt tantárgyat nem tanulta, különbözeti vizsgát köteles tenni. Magasabb évfolyamba csak sikeres különbözeti vizsga esetén léphet.

A tanuló minősítéséről és a tantárgyi követelményeknek való megfelelés alapján a magasabb évfolyamra lépéséről a nevelőtestület tagjaiból (az osztályban tanító tanárokból) álló konferencia dönt.

Ha a tanuló független vizsgabizottság előtt vagy vendégtanulóként ad számot tudásáról, a vizsgabizottság, illetőleg a vizsgáztató iskola törzslapi bejegyzés céljából értesíti azt az iskolát, amelyikkel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló magasabb évfolyamra lépéséről - figyelembe véve a független vizsgabizottság által adott, illetve a vendégtanulóként szerzett osztályzatot - az az iskola dönt, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Ha a tanuló a tanév végén – háromnál kevesebb tantárgy esetében – elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.

Javítóvizsga letételével folytathatók a tanulmányok akkor is, ha a tanuló az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, illetve az előírt időpontig nem tette le.

Szakmai orientációból és a szakmacsoportos alapozó oktatásból javítóvizsgára kötelezett tanuló abból a tantárgyból javít, amelynek osztályzata elégtelen volt.

Sikeres javítóvizsga esetén a tanuló teljesítette az előírt tanulmányi követelményeket, magasabb évfolyamba léphet.

A szakképzési törvény 24.§ (2), (3) bekezdése szerint:

Ha a tanulónak a gyakorlati képzésről való igazolt és igazolatlan mulasztása egy tanévben meghaladja a gyakorlati képzési idő (óraszám) húsz százalékát, a tanuló tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.

Ha a tanuló mulasztása a 20%-ot eléri, de igazolatlan mulasztása nincs és szorgalma, elért teljesítménye alapján úgy ítélhető meg, hogy mulasztását a következő tanév megkezdéséig

pótolja, illetőleg az előírt gyakorlati követelményeket teljesíteni tudja, az évfolyam megismétlésétől el lehet tekinteni. Az ügyben a szakképző iskola nevelőtestülete dönt.

A szakképző évfolyamba lépés feltételeit az OKJ-ben meghatározott szakképesítéseknél az adott szakma szakmai és vizsgakövetelményei (SZVK) tartalmazzák.

Az iskola a pályaalkalmassági követelményeket és a szakmai alkalmassági vizsga követelményeit a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra hozza.

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének, a tanulói teljesítmény, magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei, formái

Három értékelési funkciót, ezekhez kapcsolódva három értékelési típust különböztetünk meg.

Helyzetfeltárás ⇒ diagnosztikus értékelés
Célja: információk szerzése a pedagógiai döntések meghozatala előtt; például arról, hogy a tanulók milyen képességekkel, ismeretekkel lépnek be a nevelés-oktatás adott szakaszába, melyek azok a területek, ahol kiemelkedő, vagy nagyon gyenge teljesítményt nyújtanak.

Fejlesztés-formálás ⇒ formatív értékelés
Célja: alapvetően a folyamat – a nevelés-oktatás – közbeni információ nyújtás. A tanulási nehézségek, problémák feltárását segíti, ezáltal lehetővé teszi az azonnali beavatkozást, korrekciót a tanulói teljesítmények javításának érdekében. Másrészről, amennyiben az eredmények indokolttá teszik, megerősítő funkciót is ellát.

Az eredmények megállapítása ⇒ szummatív értékelés
Célja: egy nevelési – oktatási folyamat lezárása. Az ily módon nyert eredmények alapján gyakran szelektálják a tanulókat; például, amikor egy bizonyos szint alatti eredménnyel nem léphet tovább a tanuló az adott iskolatípusból, illetve az adott képzési szakaszból.
Törekszünk arra, hogy a tematikus tanári ellenőrzés formái változatosak legyenek, egyaránt jelenjenek meg a szóbeli és az írásbeli ellenőrzés módszerei.
Törekszünk arra, hogy a tanulónak minél több szóbeli felelete legyen, amelyet a tudásszint mérése mellett a verbális kommunikációs képesség fejlesztésének fontos eszközének tartunk.

3.9. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Az intézmény biztosítja a település közoktatási esélyegyenlőségi programjában a rá vonatkozó intézkedések megvalósítását.

Az intézmény különös figyelemmel kíséri az iskolába beíratott halmozottan hátrányos helyzetű tanulók helyzetét, folyamatosan kapcsolatot tart, együttműködik a szociális és gyermekjóléti ellátások tekintetében illetékességgel és hatáskörrel bíró intézményekkel, szervezetekkel, részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében.

Az intézmény, vezetőjén keresztül, az érzékelt problémák alapján javaslatokat, ajánlásokat tesz a fenntartó, illetve a helyi döntéshozók részére az iskolában tanuló halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének javítása céljából.

Az intézmény belső esélyegyenlőségi monitoring rendszert és szülői/gondviselői panasztételi mechanizmust működtet az intézményen belül. A belső monitoring rendszerben rögzíti a hátrányos helyzetű tanulók helyzetét érintő legfőbb változásokat, kiemelten vizsgálja jelen program végrehajtását, illetve a megvalósított intézményi programok hatását, eredményeit a hátrányos helyzetű tanulók vonatkozásában.

Az intézmény lehetőséget biztosít a szülők, illetve a gondviselők részére az iskolai esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételre. Az intézmény minden szülői, gondviselői panaszt kivizsgál, a panaszt és a vizsgálat eredményét írásban rögzíti. Tájékoztatja a fenntartót az esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos minden panasztételről, a panasztételi eljárás lefolytatásába és a vizsgálat eredményének megállapításába a fenntartó képviselőjét és a panasztevő felet bevonja. A panasztételi eljárás lefolytatásáért és az eljárás eredményéből következő döntések végrehajtásáért az intézmény vezetője felel. A panasztételi eljárás eredményével szemben a panasztevő ellenvéleményt fogalmazhat meg, melyet rögzíteni és a döntéshez csatolni kell. A panasztételi eljárás eredményétől függetlenül a szülő/gondviselő hatósági (Egyenlő bánásmód hatósága) eljárást kezdeményezhet, amelyhez az intézmény a panasztételi eljárás dokumentációját biztosítja.

Az intézmény befogadó légkört biztosít a tanulók és dolgozók számára, éves munkahelyi esélyegyenlőségi tervet fogad el, amelyet rendszeresen vizsgál.

Az intézmény biztosítja és évente megvizsgálja, hogy minden, a működésére, pedagógiai munkájára vonatkozó iránymutatásba, stratégiai dokumentumba (kiemelten a pedagógiai programba és az intézményi minőségirányítási programba) beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és célkitűzések. A stratégiai dokumentumok vizsgálatánál az intézmény az Országos Oktatási Integrációs Hálózat által kidolgozott, Útmutató a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelésének kialakításához, az IPR alapú tervezéshez és intézményi önértékeléshez" című dokumentum ellenőrzőlistájának használja fel.
Értékeli és beépíti jelen program ellenőrzése, éves monitoringja során szerzett információkat, tapasztalatokat stratégiai programjaiba és a következő oktatási időszak vonatkozásában elfogadásra kerülő közoktatási intézményi esélyegyenlőségi programjába.

Az intézmény biztosítja a pedagógusok felkészítését, felkészültségük értékelését és folyamatos továbbképzésüket különös tekintettel a hatékony együttnevelés, a szociális és családi problémák azonosítása, valamint a közoktatási esélyegyenlőség területére.

CÉL	FELADAT	MÓDSZER/ESZKÖZ	FELELŐS	GYAKORISÁG
Minden intézményi dokumentumban érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek	Az intézmények működését és pedagógiai munkáját meghatározó dokumentumok ellenőrzése	Dokumentumelemzés	Intézményvezető	A program elfogadása után és legközelebb a dokumentumok módosításakor

és a program célkitűzései				
A folyamatos visszacsatolással és értékeléssel az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség elveinek folyamatos érvényesítése	Az értékelés, visszacsatolás megtervezése	Munkaterv készítése és az ütemezett feladatok végrehajtása	Intézményvezető	Évente
A közalkalmazotti kollektíva egységesen felkészült legyen az érintett területen	Továbbképzések, konzultációk, fórumok szervezése, önképzés	Szakemberek meghívása	Intézményvezető	Évente

3.9.1. Kockázatelemzés

Cél konkrét szöveges megfogalmazása	Intézkedés leírása	Az intézkedés eredményes megvalósulásának kockázata	A kockázat következményének súlyossága (1-3)	A kockázat bekövetkezésének valószínűsége (1-3)	A kockázat elhárításának, kezelésének tervezett módja
Humán erőforrás fejlesztés, módszertani megújulás segítése Innovatív pedagógiai módszerek alkalmazása a HH/HHH tanulók felzárkóztatása érdekében.	Módszertani továbbképzéseken való részvétel, kompetenciafejlesztő oktatási programcsomagok beszerzése és a „Jó gyakorlatok” átvétele	A képzéseken nagy számban résztvevő kollégák helyettesítése. A képzésen elsajátított új ismeretek gyakorlatba ültetése, hatékony alkalmazása.	2	2	A pedagógusok képzése ütemterv alapján, átcsoportosításokkal. Részvétel regionális műhelyfoglalkozásokon, hospitálások, bemutató órák.
HHH gyermekek	Szülő-tanár és	A szülők	3	2	Megfelelő

szüleinek részletes, megfelelő tájékoztatása a nyújtható szolgáltatásokról	civil kapcsolatok mélyítése.	passzivitása.			tájékoztatási programok kidolgozása. Kisebbségi önkormányzat, civil szervezetek bevonása.
-	-	Az elfogadott akcióterv csak papíron marad, és nem kezdik el a megvalósítását.	3	2	Intézményvezetés céltudatos hozzáállása, határozott, elvszerű vezetés a megvalósítás érdekében.
Teljes körű nyilvántartás biztosítása	Jegyzői határozatok, hiány esetén szülői nyilatkozatok bekérése.	Nem jut el az információ minden érintett családhoz, vagy nem vállalja a nyilatkozat megtételét.	2	3	Családok tájékoztatása és meggyőzése a nyilatkozattételről.
Az SNI gyermekek integrált nevelés-oktatás feltételeinek folyamatos biztosítása.	Az intézményben biztosítani az integrált fejlesztés személyi és tárgyi feltételeit.	Az SNI gyerekek nem kapnak megfelelő ellátást.	3	2	Költségvetésben való tervezés, pályázati források igénybevétele.
A HHH gyermekek nagyobb számban kerüljenek be a délutáni foglakozásokba, fejlesztésekbe.	A fejlesztések hatékonyságának növelése, tanórán kívüli elfoglaltságok kiszélesítése.	Nem motiváltak a tanulók, alacsony arányban vesznek részt a foglalkozásokon. Emiatt stagnálnak vagy tovább romlanak a HH és HHH tanulók mutatói (lemorzsolódás, kompetenciamérések stb.)	2	3	Gyerekek mellett a szülők motiválása is. Olyan szakköri kínálatot alakítunk ki, hogy felkeltsük a HH/HHH tanulók érdeklődését. Tanulók bevonása a tervezésbe.

3.9.2. Monitoring és nyilvánosság

Az intézmény folyamatosan belső monitoring rendszerben rögzíti a hátrányos helyzetű tanulók helyzetét érintő legfőbb változásokat, melynek keretében kiemelten vizsgálja jelen program végrehajtását, illetve a megvalósított intézményi programok hatását, eredményeit a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók vonatkozásában. Ezen kívül dokumentálja jelen programmal kapcsolatos javaslatokat, melyek a tanulók, a tanulók képviselői, valamint a fenntartó részéről kerülnek előterjesztésre.

Az intézmény - fenntartója felé - biztosítja a program megvalósításával kapcsolatos éves esélyegyenlőségi monitoringhoz kapcsolódó adat-és információszolgáltatást, illetve a fenntartó által soron kívül igényelt információkat. Az intézmény esélyegyenlőségi programjának elkészítéséhez és a monitorozáshoz szükséges adatok és információk szolgáltatásáról, valamint az éves monitoring jelentés elkészítéséről az intézmény vezetője saját felelősségi körében gondoskodik. Az intézmény az elkészült monitoring jelentéseket a fenntartó felé továbbítja.

Jelen programot érintő éves felülvizsgálati monitoring fő tartalmi elemei:

- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók intézményi oktatási esélyegyenlőségi helyzetének bemutatása.
- Az intézményt, a hátrányos helyzetű tanulókat érintő programok és tevékenységek, valamint az őket érintő főbb intézményi változások bemutatása.
- Beszámoló a jelen program keretében elfogadott akcióterv végrehajtásáról, az akciótervben meghatározott feladatok elvégzéséről.
- Tájékoztatás a tárgyévben beadott, intézményi esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos szülői/gondviselői panaszokról, a panasztételi eljárások eredményeiről.
- A következő időszakra vonatkozó program alapelveinek és cselekvési irányainak meghatározása.

A nyilvánosság biztosítása:

A fenntartó az intézmény éves monitoring jelentésének rövidített összefoglalóját, valamint jelen programot elektronikus formában a saját honlapján közzé teszi. Az intézmény a tanulónak, vagy törvényes képviselőjének kérésére jelen programot nyomtatott formában kiadja. A programmal kapcsolatos vélemények, javaslatok dokumentálásáért az intézmény vezetője felel.

Az intézmény az éves monitoring jelentést az intézményi faliújságra, vagy más az intézmény területén található nyilvános és jól látható helyre kihelyezi. Az intézmény a monitoring jelentést a szülők/gondviselők, illetve az általuk kijelölt, őket képviselő személyek számára közvetlenül, nyomtatott formában elérhetővé teszi, észrevételeiket, javaslataikat írásba foglalja, azokat a következő időszakra vonatkozó esélyegyenlőségi programjába beépíti. Az intézmény az éves monitoring jelentést nyomtatott formában a településen működő oktatási, szociális és gyermekvédelmi intézmények vezetőinek (illetve intézményes partneri körének) eljuttatja, észrevételeiket, javaslataikat a következő időszakra vonatkozó esélyegyenlőségi programjába beépíti.

A monitoring jelentés kihelyezésével, szülők, gondviselők és a társintézmények. Helyi partnerek tájékoztatásával kapcsolatos feladatok elvégzéséért az intézmény vezetője felel. Az intézmény jelen program által meghatározott eljárásaiban a személyes adatok védelméről a magasabb szintű jogszabályok, kiadott hivatalos állásfoglalások alapján gondoskodik. A jelen programban meghatározott eljárások keretében személyes adat (illetve olyan adat vagy információ, amelyből akár közvetett módon az érintett személyre lehet következtetni) nem hozható nyilvánosságra. Az etnikai hovatartozásra, vallási felekezethez tartozásra, szexuális orientációra vonatkozó adat csak az érintett személy, illetve szülőjének, gondviselőjének írásos nyilatkozata alapján gyűjthető, tartható nyilván az intézmény által. Az éves monitoring jelentés nyilvánosan hozzáférhető változatából, bármely személyre, akár közvetett módon is, utaló adat és információ kitörlendő. Az intézményi adat-és információkezelés körében a személyiségi jogok védelméért az intézmény vezetője, a fenntartói adat – és információkezelésért a fenntartó felel.

Az esélyegyenlőségi tervet a szülőknek az első szülői értekezleten ismertetni kell.

CÉL	FELADAT	MÓDSZER/ ESZKÖZ	FELELŐS	GYAKORISÁG
Az eredményesség megállapítása	Az intézkedésekhez kapcsolt indikátoroknak való megfelelés mértékének megállapítása	Az adatok feldolgozása	Intézményvezető	Évente az éves beszámolók részeként adott szempontsor alapján
Minden érintett megismerhesse a programban rögzítettek teljesülését	Az éves eredmények közzététele	Intézményi fórumok, szülői fórum, az intézmények honlapja és a DÖK	Intézményvezető	Évente egyszer, de jelentős események esetén többször is lehet

3.9.3. Konzultáció és visszacsatolás

A program kidolgozása során, az elfogadását megelőzően biztosítjuk a konzultáció és véleményformálás lehetőségét a fenntartó, szülők, tanulók és a megvalósításban érintett szakmai partnerek képviselőinek bevonásával. A lezajlott konzultációs egyeztetéseken született értékes javaslatok a programba kerülnek. A program közben érkező partneri észrevételeket –amennyiben nem ütköznek a program alapgondolatával –, a megvalósítás során felhasználjuk.

3.9.4. Szankcionálás

Amennyiben a fentiekben leírt megvalósítás, az évi monitoring, az önértékelés során arra derül fény, hogy a vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, az intézményünk:

elemzi az okokat az érintettek és szükség esetén külső szakértő bevonásával,
megállapítja a felelősséget, intézkedési tervet készít.

A közoktatási esélyegyenlőségi programban foglaltak a 2003. évi CXXV. törvény Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról – alapján készültek, így szándékos be nem tartásuk, illetve akaratlagos hátráltatásuk e szerint kerül elbírálásra.

Az intézményi közoktatási esélyegyenlőség megsértését érintő eseteket és panasztételeket az intézmény vezetője köteles kivizsgálni a fenntartó képviselőjének és a panasztevőnek, továbbá, ha szükséges, független szakértő bevonásával. Az esélyegyenlőség megsértésének megállapítása esetén az intézmény köteles az esélyegyenlőséget sértő intézkedést, programot, vagy állapotot megszüntetni. Ellenkező esetben a fenntartó köteles az intézménnyel, illetve az intézmény vezetőjével szemben saját hatáskörében eljárni.

A jelen programban meghatározott, a fenntartó felelősségi körében jelentkező mulasztások esetén a fenntartó mulasztását az illetékes közigazgatási hivatal, vagy más felettes hatóság állapíthatja meg, a fenntartóval szemben saját hatáskörében járhat el.

NÁDUDVARI NÉPI KÉZMŰVES SZAKGIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUMA KOLLÉGIUMI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2020.

I. Jogszabályi háttér:

Alkalmazott jogszabályok

1. 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
2. 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről (Szt.)
3. 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról

II. A kollégium pedagógiai programjának tartalma:

1. A kollégium bemutatása
2. A kollégium nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései
3. A tanulók életrendjének, tanulásának, szabadidejének szervezési-pedagógiai elvei
4. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek és feladatok
5. A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei
6. A hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások terve
7. A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszerei, eszközei, a művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei,
8. A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységek
9. Az iskolával, a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái
10. A nevelőtanárok szakmai továbbképzése
11. A kollégiumi nevelői munka dokumentálása

1. A kollégium bemutatása

A Nádudvari Népi Kézműves Szakiskola és Kollégiumot 1992-ben az iskola alapításával egy időben hívták életre Népi Kismesterségek, Szolgáltató Mesterségek Szakiskolájának Kollégiuma néven. Létjogosultságát a törvényben megfogalmazottak szerint az indokolta, hogy az iskolában folyó tanulmányok folytatásához biztosítani kell a feltételeket a lakóhelytől távol tanuló tanulók számára, illetve ellátást kell biztosítani azoknak a tanulóknak, akiknél a testi-lelki egészséget veszélyeztető, tanulást akadályozó otthoni körülmények állnak fenn. A köznevelési feladatot is ellátó intézményegységgel működött Ady Endre Általános Művelődési Központ alapító okiratát a Nádudvar Városi Önkormányzat Képviselő-testülete 246/2012.(XII.17.) számú önkormányzati határozatával módosította. A módosítás szerint az Ady Endre Általános Művelődési Központban működő Népi Kismesterségek, Szolgáltató Mesterségek Szakiskolája és a Kollégium jogszabály erejénél fogva 2013. január 01-én állami fenntartásba került, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásába. A fenntartói feladatokat 2013. 01. és 2013. március 21. között közvetlenül a Hajdúszoboszlói Tankerület látta el, majd ezt követően a jogszabálynak megfelelően átvette a szakiskola fenntartását a megye központú Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Debreceni Tankerülete.
A kollégiumban dolgozók küldetésünknek tekintik az iskolában folyó oktató- nevelő folyamat támogatását, megerősítését. Célunk egyrészt az egyén fejlesztése, szakmailag képzett, a magyar hagyományokat ismerő, megtartó, érdeklődő, reális önértékeléssel rendelkező, környezettudatos ember nevelése, másrészt közösség teremtése, melynek tagjai a felnőtt lét szerepeire készülnek. Megtapasztalják a közösség megtartó erejét, személyiségformáló hatását, általa képessé válnak az alkalmazkodásra és együttműködésre.

1.1 A kollégium helyzetértékelése

Az intézmény adatai
Az intézmény neveNádudvari Népi Kézműves Szakgimnázium és Kollégium
Az intézmény címe: 4181 Nádudvar Fő út 135.
Telefonszáma: 06-54-480-438

Kollégiumunk a 2008/2009-es tanévtől egy modern, új építésű, háromszintes épületben kapott helyet.

Az épület az Európai Uniós normák szerint épült, tűzriasztóval ellátott, megoldott a tehermentesítés, a mozgáskorlátozottak fogadása. Az épületben lift és 2 mozgáskorlátozottak fogadására alkalmas szoba található.

Berendezésnél elsődleges volt, hogy tanulóink számára otthonos, lakható életteret alakítsunk ki. Szerencsés helyzetben voltunk, hisz az új épületbe új bútorokat vásárolhatunk, a régi berendezéséből csak a jó állapotban lévőket helyeztük el az új épületben.

Iskolánk jellegéből adódóan sok kézműves termék, alkotás került elhelyezésre. A kollégium berendezésénél példamutatóan érvényesült az, az iskolánk által vallott nézet, hogy napjaink tárgykultúrájába a népi kézművességnek helye van.

1.2. A kollégium belső adottságai

A földszinten kondicionáló szoba, betegszoba kialakítására került sor. Itt kapott helyet az iskolai könyvtár is. Ezen kívül 3 fő fogadására alkalmas vendégszobával rendelkezünk.

Az első és második szinten 6-6 négyágyas vizesblokkal ellátott szoba van kialakítva a diákok számára. Maximális kihasználtság mellett 48 tanuló fogadását tudjuk megoldani.
Szintenként tanulószobák, tévézők, társalgók, tanári szobák, melegítőkonyhák, valamint az első emeleten egy kézműves foglalkoztató szoba adja az életteret.

Az első emeleti tanulóban informatikai eszközök állnak diákjaink rendelkezésére.
A kollégium füvesített hátsó udvara kiváló lehetőséget nyújt a szabadidő kulturált eltöltéséhez.

Mivel kollégiumunk nem rendelkezik diákjaink háromszori étkezését biztosítani tudó üzemi konyhával, így az étkezést külső helyszínen oldjuk meg.

A kollégium alapfeladatai mellett (megteremti a tanulás és a szabadidő hasznos eltöltésének feltételeit, szállást biztosítása diákjaink számára, kiegészíti az iskolai nevelést-oktatást) egész évben nyitott arra, hogy a szabad férőhelyeket szállásként értékesítse, ami plusz bevételt jelenthet.

2. A kollégium nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

2.1. A kollégium nevelési alapelvei, értékei

A kollégiumi nevelés céljait a kollégiumi nevelőtestület a SWOT analízis módszerével határozta meg.

Alapelvek

- A kollégiumi nevelés célja a tanulók szocializációjának kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése.
- A tanulás feltételeinek biztosítása, helyes tanulási módszerek kialakítása, a tanulással kapcsolatos attitűd javítása, felzárkóztatás, egyéni lehetőségek felszínre hozása, segítség a továbbtanuláshoz, bukások csökkentése.
- A kollégium segít a hátrányok leküzdésében, esélyeket teremt, biztosítja az integrációt, a további iskolai tanulmányok sikeres folytatását.
- A kollégium elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a közösségi együttélést.
- Otthonos, családias légkör kialakítása, a diákok önállóságának, öntevékenységének fejlesztése, a közösséghez való tartozás érzésének kialakítása, hagyományok megőrzése.
- Ökológiai szemléletmód kialakítása, a tanulók lakókörzetében lévő természeti értékek felkutatása, védelme, a kollégium környezetbarát működtetése.
- Tanulóink ismerjék meg a környékbeli emberek életmódját, kulturális értékeit, Nádudvar és szűkebb környéke múltját, nevezetességeit, lakóhelyük értékeit, nemzetünk jeles eseményeit, ünnepeit.
- Egészséges életmódra nevelő sporttevékenységek szervezése, felvilágosítás a szenvedélybetegségek egészségkárosító hatásairól, higiéniai szabályok megismertetése és betartatása, biológiai ritmushoz igazodó napirend kialakítása.
- A szabadidő tartalmas eltöltésének terén sportfoglalkozások kulturális tevékenységek és esztétikai érzéket fejlesztő foglalkozások szervezése.
- A szociális hátránnyal induló, ingerszegény környezetben élő tanulók problémáinak megismerése, a hátrányok felszámolására való törekvés, a képességük alatt teljesítők részére támogatás, az okok feltárása.

- Tanulóink toleranciára, a másság elfogadására való nevelése, az újonnan kollégiumba került tanulók beilleszkedésének segítése, kapcsolatteremtő képesség fejlesztése, készség kialakítása a másikkal való együttműködésre.
- Közösségi fórumrendszer, a demokratizmus kiépítése és működtetése, teljesítményorientált felfogás erősítése, értékelési technikák működtetése, önállóságra nevelés, a helyes önértékelés képességének fejlesztése, melynek bázisa a valós teljesítmény.
- Az általános műveltség terén mutatkozó hiányosságok pótlása, az önfejlesztés képességének erősítése.
- A pályaválasztás segítése terén hiteles információk biztosítása az aktuális munkaerőpiacról, a továbbtanulás feltételeiről, lehetőségeiről, foglalkozások, szakmák megismertetése.
- A minőségirányítási rendszer előírásainak való megfelelés a mindennapi munkában, a kollégák korrekt teljesítményértékelése, azonosulás az intézményi minőségpolitikával, annak megvalósulásának segítése.
- Az iskolai munka segítése, alkalmazkodás az iskolai munkatervhez, pedagógiai elképzelésekhez, azok megvalósításának segítése.
- A kollégium a céljai elérésének érdekében gyermekközpontú, személyiségközpontú környezetet alakít ki, figyelembe véve az egyéni és életkori sajátosságokat.

A SWOT analízis szerint:

- *erősségnek* tekintjük: a következetességet a munkánk során, a kellő szakértelmet, egymás közötti kommunikációt, a problémák felszínre kerülnek, a pedagógusok kötelességtudatát, a diákok tanulásban való segítését, a szervezettséget, a diákok jól érzik magukat a kollégiumban,
- *lehetőségként* kínálkozik az eszközrendszer fejlesztése, aktívabb PR tevékenység, a klientúra megtartása, pályázati lehetőségek kihasználása, a jelenlegi nevelési filozófia megőrzése, továbbgondolása, a „színvonalas” kollégium fenntartása, új nevelési célok kitűzése hogy meg tudjunk felelni a változó elvárásoknak.

- *gyengeségeinkhez* soroljuk az információ időnként nehézkes áramlását az iskola és a kollégium között, a szülők érdektelenségét, nem egységes az iskola és a kollégium jutalmazási rendszere, a tanulási problémák megoldását,
- *veszélyként* azonosítjuk a lemorzsolódás növekedését, az oktatáspolitika folyamatos változásait, az emberek romló szociális helyzetét, a romló tanulói teljesítményt, szűkülő erőforrásokat, a kollégiumi nevelőmunka társadalom általi el nem ismerését, a tanulói létszám csökkenését, a térségi helyzet formálódását.

2.2. A kollégium nevelési céljai

Céljaink a fentiek tekintetében:

- A kistelepüléseken élő és a távolabbi lakóhelyekről bejáró, valamint a tanulmányaikat helyben folytatni nem tudó, a többszörösen hátrányos helyzetben lévő tanulók segítése, a tudáshoz jutás feltételinek megteremtése.
- Elősegíteni a diákok harmonikus, egészséges fejlődését, személyiségük kibontakoztatását, önállóságuk kialakulását. Felkészíteni tanulóinkat a sikeres életpályára.
- Olyan kollégiumot szeretnénk, ahová szívesen jönnek a diákok és ahol folyamatosan biztosított az esztétikus, kultúrált környezet, ami a nyugodt tanuláshoz elengedhetetlen.
- Olyan PR tevékenységet folytatni, amelynek eredményeképpen a tanulói létszám hosszú távon stabil.
- Folyamatosan megújuló eszközrendszerrel, a szülő és tanuló elvárásainak kielégítése.
- A kollégiumban dolgozók munkájához minden feltétel biztosítva legyen.
- Az iskolával való együttműködés szorosabbra fonása, amely a naprakész és teljes körű információcserén alapszik, beleértve az iskolai mérések (pl. kompetenciamérés) eredményeit is, amelyek ismerete hasznos lehet a kollégiumi tanulók segítésében.

2.3. A pedagógiai tevékenység ellenőrzése, értékelése

A kollégium és az iskola közös igazgatású, így a szervezeti struktúra szerint az intézmény igazgatója felelős a kollégium működéséért, a feltételek biztosításáért, és a pedagógiai tevékenység megvalósításáért.

A kollégiumi pedagógusmunka során fontos szempont a következetesség, csak így lehetséges az egységes követelményrendszer érvényesítése.

A tanulók magatartásának, szorgalmának ellenőrzése folyamatos, amit főként a csoportvezető-tanárok követnek nyomon, de minden nevelő részt vesz benne a tanulók egészét tekintve is.

A tanulmányi munka ellenőrzése mindennapos. A csoportvezető tanárok feljegyzik az adott napon kapott érdemjegyeket, ellenőrzik a házi feladatot.

Havi rendszerességgel végezzük a tanulmányi munka átfogó, kollégiumi szintű értékelését, a magatartással együtt.

Tantárgyi átlagokat is számolunk, és a bukásra álló tanulókat kötelező korrepetálásra kötelezzük.

A csoportvezető tanárok félévente számolnak be munkájukról az igazgatónak, aki a nevelőtanárok munkáját a csoportfoglalkozások hospitálása során, a csoportnaplók, ügyeleti napló áttekintésével, a házirend betartásának minőségét személyes tapasztalat alapján ellenőrzi. Hasonló módon történik a technikai személyzet munkájának ellenőrzése.

Az intézmény vezetősége minden héten, előzetes megbeszélés alapján megbeszélést tart az elvégzendő feladatokról.

Mindig értékelésre kerül a tanulmányi munka és a fegyelmi helyzet.

Tanulóink jutalmazását nevelő szándékkal végezzük. Ez igaz a pozitív és negatív jutalmazásra is. Fokozatai a kollégiumi házirendben szabályozottak.

A szülők a kollégium működése alatt bármikor érdeklődhetnek (telefonon, személyesen) gyermekükről.

3. A tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei

3.1. Napirend

Időpont	Tevékenységi forma
6:00	Ébresztő
6:00-7:00	Készülődés az iskolába, szobaszemle
7:00-7:30	Reggeli
7:30-8:00	Érkezés az iskolába, szabadprogram
8:00-14:00	Iskolai elfoglaltság
11:30-12:00	Ebéd
14:00-15:00	Csoportfoglalkozások, sport egyéb tevékenységek, vendégek fogadása, felkészülés a szilenciumra
15:00-16:40	Szilencium
16:40-17:00	Szünet
17:00-17:45	Szilencium
17:45-18:00	Másnapra pakolás, készülődés a vacsorához
18:00-18:30	Vacsora
18:30-19:30	Vendégek fogadás, kimenő (a jogosultak részére), szabad foglalkozás
19:30-21:00	Korrepetálások, csoportfoglalkozás, szabadfoglalkozás, kötelező tanulószoba a bukásra állóknak
21:00-21:30	Szabadfoglalkozás, készülődés a takaródóra, tisztálkodás
21:30-22:00	Készülődés a takaródóra, tisztálkodás
22:00	Villanyoltás

3.2. A kollégiumi foglalkozások rendje

A kollégium, igazodva a közoktatási törvény rendelkezéseihez, a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket, annak céljától, jellegétől függően, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi.

Tanulást segítő foglalkozások:

- Szilencium – a napi felkészülést segítő tevékenység, közvetlen tanári irányítással. Időpontja: naponta 15.00 – 18.00

Minden tanulócsoport saját szilenciumi termében tanulással tölti ezt az időt. A részvétel csak azon tanulók számára nem kötelező, akiknek a tanulmányi átlaga eléri a 4,3-t, vagy azt meghaladja. Ezek a tanulók szabadon szervezhetik meg a tanulásra szánt idejüket, szobáikban, vagy egyéb rendelkezésre álló helyiségekben tanulhatnak (társalgó, tanulószoba stb.), a csoportvezető tanárral egyeztetve.

A tanulmányi átlagokat minden hónapban felülvizsgáljuk, és az aktuális eredmények alapján döntünk a következő hónap szabad vagy kötelező szilenciumi részvételéről.

Azoknak a tanulóknak, akik számára a tanulmányi eredmények nem teszik lehetővé a szabad szilenciumot, biztosítunk lehetőséget a hangos tanuláshoz, olyan helyiségben, ahol nem zavar másokat.

- Esti tanulószoba: 19:30-21:00 időszakban valamennyi tárgyból bukásra álló tanulók számára biztosítunk tanulási időt. A részvétel a csoportvezető tanár elbírálása alapján kötelező vagy nem. Bukásra állónak akkor tekintjük a tanulót, ha az adott tárgyból átlaga nem éri el az 1,8-at.
- Korrepetálás – a szilencium ideje alatt, előtte, illetve utána biztosítunk korrepetálási lehetőséget azokból a tárgyakból, amelyekből az iskola biztosít korrepetáló tanárt.

Ezek a korrepetálások bármely tanuló által igénybe vehetők, a bukásra állók számára viszont kötelező. E foglalkozások keretében van lehetőség az egyes tantárgyakból tehetséges tanulók további fejlesztésére.

Felzárkóztató foglalkozásokat a 9. és 10. évfolyam számára szervezünk, lehetőségeinkhez képest.

A tanulókkal való törődést biztosító foglalkozások:

- Csoportfoglalkozások

Ezek keretében elsősorban a tanulócsoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek megbeszélése, értékelése történik.

A csoportfoglalkozások lehetnek a közösség fejlesztését megvalósító és a kollégiumi élet szervezésével összefüggő foglalkozások.

A foglalkozások célja, hogy a tanulók elsajátítsák a mindennapi élettel kapcsolatos ismereteket, a közösségi együttélés normáit, a szociális viselkedés alapvető szabályait, a konfliktuskezelő képességet.

A csoportszintű tematikus foglalkozások időkeretét és tartalmát a Kollégiumok Országos Alapprogramja, a 46-2011- OM 2 § alapján határoztuk meg, figyelembe véve a helyzetelemzés eredményeit intézményünk regionális szerepét, és a helyi sajátosságokat.

Az egyes témaköröket tekintve a kollégiumi nevelőtestületünk által elfogadott az alapprogram végrehajtásához szükséges csoportfoglalkozások órakerete egy tanévre vonatkozóan a következő:

TÉMAKÖR	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
A tanulás tanítása	3	2	2	2
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	2	2	2	1
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	2	2	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1
	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra

- Szabadon választható kötelező foglalkozások

Kollégiumunkban már hagyománnyá vált az olyan szakköri szintű foglalkozások szervezése, amely az iskolai ismereteken túlmutat, azt kiegészíti, és önmagában is értékes ismereteket nyújt.

A lehetőségeinket figyelembe véve a következő szabadon választható foglalkozásokat kínáljuk diákjaink részére:

Filmklub, testi-lelki egészségünk, vitakör, kézműves esték, egészségügyi ismeretek, kulturális programok szervezése

Ezeket a foglalkozásokat az intézmény költségvetését figyelembe véve tervezzük. Ezek közül is választható foglalkozás a kötelezően választottak mellé. Ehhez az intézményvezető engedélye szükséges, valamint figyelembe kell venni a házirend ide vonatkozó rendelkezéseit.

A szabadon választható foglalkozások szervezése a tanév során

A szabadon választott foglalkozások csak úgy választhatók, hogy nem ütköznek a kötelező foglalkozásokkal, illetve nem terhelik túl a tanulókat.

A foglalkozásokon való részvételi igényüket a tanulók minden tanév szeptember 30-ig írásban jelzik az igazgatónak.

A foglalkozásokon a tanuló részvétele a tanév során kötelező, mulasztani csak megfelelő indok alapján lehet, és ezt igazolni kell.

A szabadidős foglalkozások keretén belül választhatóak még az egészséges életmódot célzó sportfoglalkozások is.

A kollégiumunkban számos lehetőség nyílik a sportolásra. Rendelkezésünkre áll: konditerem, ping-pong és csocsóasztal, valamint más sporteszközök.

A sporttevékenységért felelős nevelő rendszeresen szervez különböző bajnokságokat:

Kézilabda, foci, asztali tenisz, röplabda, tollaslabda, kosárlabda.

Eszközt nem igénylő sporttevékenység: rendszeres futás, ennek szervezésében segítségünkre vannak a gimnáziumi testnevelők is.

Alkalomszerűen szerveződő csoportos vagy egyéni sportolásra is van mód.

E kapcsolatok módot adnak kirándulások szervezésére is. Ezek alkalmával a tanulók megismerhetik történelmi, kulturális és természeti értékeinket, ugyanakkor erősítik a kollégiumi közösséget, szélesítik a tanulók látókörét.

Kulturális szabadidős foglalkozásnak minősül a városi rendezvényeken való részvétel (kiállítások megnyitói, előadások, szakmai fórumok stb.), ahol az érdeklődők szervezetten vehetnek részt.

Igény szerint szervezhető színházlátogatás, sportesemények látogatása, vagy a diákok által igényelt egyéb kulturális programok, kollégiumi kirándulás

A diáktanácsnak a kollégiumvezetővel egyeztetni kell a programok szervezését.

Szabadidő tartalmas eltöltése

A kollégiumi pedagógiai tevékenység tervszerű része kell, hogy legyen a szabadidő helyes, tartalmas felhasználására való nevelés. Olyan élményszerű, és alkotójellegű tevékenységek szervezésére törekszünk, melyek az iskolában elsajátított ismeretekhez is kapcsolódnak.

A minél változatosabb és színvonalas tevékenységek megszervezése azonban nem jelenti a tanulók minden szabad percének betáblázását, inkább az aktív pihenésre szoktatást célozzuk meg.

Ez a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzését is szolgálja, s hozzájárul ahhoz, hogy felnőtt korban szokássá váljon a szabadidő igényes és tartalmas eltöltése.

Mivel a szabadidő kultúrált eltöltésének megszervezése rendkívül szerteágazó, és összetett feladat, ezen tevékenységek egyes területein komoly szerephez juthat a diákönkormányzat. A kollégium segítséget tud adni a diákoknak a jól szervezett életmód kialakításához, bizonyos

„szerepekre” való felkészítésben, a kultúrált szórakozási szokások kialakításában. A szabadidős foglalkozások módot és lehetőséget nyújtanak az önkiszolgáló képességek fejlesztésére, így a kultúrált magatartásra, étkezésre, testápolásra, háztartási munkára, társas kapcsolatokra. Lehetőséget adnak a befogadóképesség fejlesztésére, a jó ízlés kialakítására.

Az értékközvetítés egyik módja lehet a hagyományápolás, az intézmény és a város kulturális rendezvényein való részvétel. A teljes tanévet átfogó programok – elsős avató, mikulás, karácsonyi est, farsang disznótor, szalagtűző, ballagás, kulturális vetélkedők – sok lehetőséget adnak a diákoknak az önkifejezésre. Mindez remélhetőleg segít abban, hogy diákjaink érzelmileg tartalmasabbá, kiegyensúlyozottabbá váljanak.

3.3. A kollégiumi tematikus csoportfoglalkozások tartalma

1. A tanulás tanítása

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat.
Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibontakoztatását.
A tanulás tanítása, az ismeretszerzést és hasznosítást elősegítő beállítódások kialakítása nagymértékben hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában.

Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam

– Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
– A tanuló – pedagógus segítségével – legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
– Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
– Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.
– Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret(óra)	3	2	2	2

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- különböző tanulási technikák és módszerek alkalmazása	- Ismertessük az általánosan elfogadott tanulási módszereket, különös tekintettel a közösségben történő tanulásra. - Ismertessük az alapvető tanulási stílusokat, azok sajátosságait, az egyes stílusoknak leginkább megfelelő, hatékony tanulási módokat.

- a megszerzett és elsajátított ismeretek értelmezése, rendezése	- Gyakoroltassuk az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat. - A gyakorlatban sajátítsa el a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, tartalmi elemek szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását. - Elemezzék, értelmezzék, rendszerezzék a megszerzett ismereteket.
- a könyvtárhasználat rendje és módszerei	- Könyvtárlátogatással segítsük elő, hogy megfelelő módon és hatékonyan tudja használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket. - Készítsük fel a diákokat a tudatos, tanulást segítő internethasználatra. - Kérjük számon a megszerzett ismereteket és vessük össze az alkalmazott tanulási technika kiválasztásával, megfelelőségével.

Módszerek:

Dinamikus olvasás felmérése
Értő olvasás és olvasási sebesség mérése
A tanulók saját vagy társuk munkáját értékelik
Gyakorlás a könyvtárban való eligazodásban
Szókincsfejlesztő gyakorlat

2. Az erkölcsi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe.
Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére.
A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

<u>Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam</u>

– Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát.

– Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.

– Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	1

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe - felelősség- és kötelességtudat - a munka megbecsülése - mértéktartás, együttérzés, segítőkészség	- Mutassuk be az embert, mint értékelő és erkölcsi lényt. - Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel teremtsünk összhangot a lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége között. - Példákon keresztül utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban. - Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezeket értékeljük. - Mutassunk be a mindennapi élet tapasztalataiból a morális helytállás jelentőségét, az egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét. - Ismertessük fel a diákokkal az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.

Módszerek:

Beszélgetés, saját példák, tapasztalatok

Szituációs játékok

Gyűjtőmunka: könyvtár, internet

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.
Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam

– Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
– Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
– Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt.
– Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
– Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
– Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	1

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- közösséghez tartozás, hazaszeretet - nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai - a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene - nemzetünk kapcsolódása Európához	- Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. - Történeti előadásokon keresztül alakítsunk ki pozitív attitűdöt a településhez, az országhoz, a nemzethez. - Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásunk jelentőségét, történeti alapjait. - Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. - Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát. - Egyéni témafeldolgozások révén mutassuk

	be a hazai nemzetiségek kulturális és nyelvi sokféleségét.

Módszerek:

Városi séta (lakóhelyem népművészeti kincsei, értékei)
Feltalálók, találmányok, olimpikonok stb. összegyűjtése
Kiállításon, előadáson való részvétel

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését.
A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt.
Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam

– Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).
– Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
– Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
– Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	1

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- a demokratikus jogállam felépítése - a felelős állampolgári magatartás	- Ismertessük a demokratikus jogállam működésének alapelveit, az állampolgárság fogalmát és az alapvető állampolgári jogokat.

jelentősége - a demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása - cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet	- Szerepjátékokon keresztül értessük meg a cselekvő állampolgári magatartás és a törvénytisztelet jelentőségét. - A diák-önkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés fontosságát. - Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi diákönkormányzat munkájában, így a demokratikus elvek megvalósításában, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításában.

Módszerek:

Beszélgetés a családi, mindennapi szabályokról
A kollégium legfontosabb dokumentumainak ismertetése

- Házirend
- Napirend

Helyzetgyakorlat néhány konfliktus megismertetésére
Iskolai tanulmányokra alapozva vita a diktatúrákról

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.
A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei.
Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására.
Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

<u>Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam</u>

– Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.

– Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
– Életkorának megfelelő választékossággal legyen képes a társas kommunikációra.
– Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
– Váljék természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret(óra)	1	1	1	1

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- az önismeret és társas kapcsolati kultúra - az empátia és mások elfogadása - a tudás és tapasztalat jelentősége - társas kommunikáció	- Ismertessük az önismeret és a társas kapcsolati kultúra meghatározó jellemzőit. - A csoport aktív közreműködésével segítsük elő a megalapozott önismeret kialakítását. - Mutassuk be a kulturált társas kapcsolatok, a helyes egyéni és közösségi élet szabályait. - Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük a mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket. - Csoport előtti megmérettetés révén segítsük elő a pozitív énkép kialakítását az eddig elsajátított készségekre és tudásra alapozva annak érdekében, hogy a diákok sorsukat és életpályájukat maguk alakítsák.

Módszerek:

Önjellemzés
Önismereti játékok

6. A családi életre nevelés

A család mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében.
A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.
A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában.
Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam

– Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
– Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
– Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret(óra)	1	2	2	3

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- a család szerepe, jelentősége az egyén életében - együttműködés és felelősségvállalás a családban - szexuális kultúra - családtervezés - konfliktusok a családban	- Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a családi otthon. - Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában. Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát. - Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon. - Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerepét a családi

	közösségben. - Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát. - Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi-nő kapcsolatban. - Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban előforduló konfliktusokat és kezelésük módját

Módszerek:

A saját otthon bemutatása
Családi interjú készítése vagy családfa
Filmvetítés
Védőnő meghívása

7. Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára.
A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.
A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

<u>Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam</u>

– Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
– Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
– Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
– Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	2

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- egészséges életmód és életvitel - a sport hatása a lelki egyensúly megteremtésében és megőrzésében - prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	- Ismertessük a rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolatát, az elhízás és a korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggéseit. - Ismertessük a káros szenvedélyeket, szokásokat, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyeit. - Mutassuk be és a gyakorlatban alkalmazzuk a rendszeres fizikai aktivitás és sport hatását a szervezetre. - Ismertessük az érzelem-, feszültségszabályozás és agresszió megelőzését a sport, a mozgással járó tevékenységek révén. - Diákköri tevékenységek révén a tanulók tapasztalják meg az egyéni felelősség és döntés jelentőségét az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.

Módszerek:

Képek, adatok feldolgozása, statisztikák bemutatása, saját költségvetés számolása dohányzók esetében. A dohányzás rövid és hosszú távú ártalmainak összegyűjtése

Kulturált alkoholfogyasztás szabályainak összegyűjtése

Táplálkozási szokások felmérése. Csoportos előzetes gyűjtőmunka, gyors, egészséges étel készítése

Gyűjtőmunka, csoportmunka: a drogok csoportosítása, a szervezetre gyakorolt hatásuk bemutatása

Teljesítménynövelő szerek a testépítésben, sportban - beszélgetés

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulókban.
A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.
Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam

– Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt.
– Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
– Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	1

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás - önkéntes feladatvállalás másokért - összetartás és együttérzés	szolidaritás - önkéntes feladatvállalás másokért - összetartás és együttérzés - Ismertessük a hátrányos helyzet fogalmát. - Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét. - Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékkal élni. - A segítő magatartás kifejlődése érdekében szervezzünk olyan diákkört, melyben beteg,

	idős emberek élethelyzetén javíthatunk. - Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását. - Ismertessük a tágabb közösségért (kollégium, település) végzett önkéntes munka lehetőségeit és jelentőségét.

Módszerek:

Életrevalók Filmvetítés - beszélgetés
Betlehemezés az Idősek Otthonában, Óvodákban
Internetes gyűjtőmunka: az önkéntesség fajtái, segélyszervezetek

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának.
A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.
Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

<u>Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam</u>

– Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
– Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.
– Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
– Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
– Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
– Váljék erkölcsi alapelvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	1

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- a természet és az emberi környezet egymásra hatása - természeti erőforrásaink védelme - ipari termelés és a környezet védelme - gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan’	Ismertessük, és lehetőségeink szerint mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket. - Mutassuk be (pl. természetfilm segítségével) az ember és természet egészséges együttélését. - A gyakorlatban szervezzünk természeti környezetet védő tevékenységeket, akciókat. - Mutassuk be az újrahasznosítható anyagok sokszínű felhasználhatóságát. - A tanulók adjanak számot az iskolában tanultak felhasználásával arról, hogy miként tudnának segíteni környezetük megóvásában. - Ismertessük a környezetkímélő életmód előnyeit úgy egyéni, mint a közösségre gyakorolt hatása alapján.

Módszerek:

Képek, grafikonok, előadás
Filmnézés

10. Pályaorientáció

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.
A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.
A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam

– Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
– Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
– Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
– Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
– Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
– Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
– Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	2

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- tevékenységek és szakmák jellemzői - különféle életpályák bemutatása - a munka világa és jellemzői - továbbtanulási lehetőségek	- Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat. - Önismereti teszt segítségével mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit. - Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek és azok hogyan használhatók. - Ismertessük és gyakoroltassuk az álláskeresés (bemutatkozás, interjú, pályázat írás stb.) különböző technikáit. - Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben

	segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést.

Módszerek:

Önjellemzés, önismereti tesztek
Pályaorientációs tesztek, játékok.
Önéletrajz, pályázat írása, motiváció
Szituációs játékok:
állásinterjú (viselkedés, öltözködés)

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára.
Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.
Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam
– Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
– Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
– Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
– Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
– Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	3

Témák	Tartalmak, tevékenységek

- a gazdaság működésének alapjai - a családi gazdálkodás - munka, fogyasztás és gazdálkodás - pénzkezelés technikái - vállalkozás és kockázat	- A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben. - Példákon keresztül ismertessük, milyen problémák adódhatnak a társadalomban a helytelen gazdálkodás miatt és ezek milyen következményekkel járnak. - Ismertessük és a lehetőségeknek megfelelően gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzátutalás stb.). - Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit. - Ismertessük a vállalkozás lényegét, alapvető formáit és a működési módjukat. - Példákon keresztül mutassuk be, mit jelent a kockázatelemzés, a kockázatvállalás, miért van ennek jelentősége, és melyek a veszélyei.

Módszerek:

Családi költségvetés készítése
Kutatómunka: a gazdasági válság
Saját tapasztalatok feldolgozása, bruttó és nettó jövedelem
Anyaggyűjtés néhány megtakarítási formáról: lakástakarék pénztár, ifjúsági betétek stb.

12. Médiatudatosságra nevelés

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok.
A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.
A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, kritikai beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

<u>Fejlesztési követelmények 9-12. évfolyam</u>

– Alakuljon ki kritikai érzéke a médiatartalmak megválasztásához.

– Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.

– Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.

– Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.

– Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.

– Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	1	1	1	1

Témák	Tartalmak, tevékenységek
- a média társadalmi szerepe - a reklám és a fogyasztás összefüggése - a médiatartalmak és a valóság összefüggése - az internet használatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség - a számítógép, az internetfüggőség veszélyei	- Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül. - Az elektronikus médiák (internetes ismeretterjesztő oldalak, e-book stb.) használatának gyakorlása. - Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül. - Jogszabályok, etikai előírások ismertetése a hagyományos média és az internet használat esetében. - Gyakoroltassuk különféle ismeretek hozzájutásának módjait az internetes keresők segítségével. - Az adatbiztonság szabályainak, megteremtési lehetőségeinek ismertetése. - Az internet- és játékfüggőség kóros hatásainak bemutatása.

Módszerek:

Manipuláció – reklámelemzések
Személyes beszámolók a közösségi oldalak csapdáiról

3.4. A tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése

A kollégium megfelelő színtér arra, hogy elsajátíttassuk a gyermekekkel a helyes tanulási módszereket.

Lényeges feladat az, hogy a kollégiumba bekerülőknél információt szerezzünk az önálló tanuláshoz szükséges ismeretekről, képességekről. Pl.: olvasás-megértési gyakorlatok, jegyzetelési technikák, könyvtárhasználat, önismeret, helyesírási készség. Ezt az iskolai és saját mérések eredményeiből tudjuk megtenni.

A tanárok szaktárgyi tudások révén segítsék a tanulmányi munkát az elmaradások pótlását. A hiányos ismeretekkel, gyengébb képességekkel rendelkező tanulóknál a különböző korrepetálások, felzárkóztató foglalkozások, tanulószobai foglalkozások eredményhez vezethetnek.

A tanulás gyakorlati értéke, értelme legyen mindennapi beszédtéma. A pedagógusok feladata, hogy a tanulók megismerjék az iskolázottság és az életmód közötti viszonyt. A tanulás ugyan nem szabadon választható tevékenység, de a kíváncsiságban rejlő motivációs lehetőségekre építeni lehet. A tanuláshoz kedvet teremtő és ösztönző siker viszonylag kevés ma az iskolában. A diákok nagy része elsősorban az osztályzatért tanul és magát az önálló ismeretszerzés örömét nem ismeri, nincs igazi érdeklődése, tudásvágya. Éppen ezért nevelési feladataink közé tartozik a gyermekek sikervágyának kialakítása és fennmaradásának biztosítása. Olyan feladatokat adjunk a gyermekeknek, melyek sikert ígérnek számukra, egyúttal minimalizáljuk a tanulók kudarcélményeit.

A megfelelő szintű tanulási ambíció alapja a reális önismeret. Az önismeret fejlődése lényegesen megnöveli a tanulás eredményességét és a személyiség fejlődésének is fontos összetevője.

<u>A hatékony és motiváló tanulás kialakításáért a következőket teheti a kollégium:</u>

Kiindulási alap a tanuló képessége. A szaktanárokkal, osztályfőnökökkel együtt bemérhető.

A havi tanulmányi értékelés egyénenként és csoportonként, csoportközösségben történjen. Az erőfeszítésen alapuló teljesítményt a közösség előtt értékeljük, dicsérjük.

A havi tanulmányi értékelést, a 2-3 tizedes javítást már fontos példának tekinteni, ezzel ösztönözni a további erőfeszítésre, a szabadszilenciumi határ elérésére, túlteljesítésére.

Minden diáknak biztosítunk segítséget a tanulásban.

Fontos szerepe van a szülőknek is, ugyanis ha a szülő szemében érték a tanulás, a gyerek is érzi annak fontosságát.

Az életvezetés részévé kell válni az állandó önképzésnek. Ebben segítséget a kollégiumi pedagógusok nyújtanak.

Tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok, amelyek sikert ígérnek számukra:

internet használata, jegyzetkészítés a könyvtárban.

A kollégium feladata az osztályfőnökökkel, szaktanárokkal együttműködve a tehetséges tanulók kiválasztása, képességük továbbfejlesztése, tudásuk bővítése érdekében.

3.5. Énkép, önismeret, szociális képességek fejlesztése

A kollégiumi nevelés hivatott elősegíteni, hogy a diákokban kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai, a mindennapi tevékenység segíti a tanulók személyiségfejlődését.

A kollégium nagy figyelmet fordít a társadalmilag elfogadott közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek fejlesztésére.

A kollégiumi nevelés tartalmát, a követendő szakmai módszertani kultúrát, végső soron céljainkat a társadalmi elvárások és az intézmény által ellátandó és felvállalt funkciók alapján közelíthetjük meg.

Mivel a kollégium a szocializációs folyamat aktív színtere, ezért alapvetően fontos az általánosan elfogadott társadalmi értékek és normák közvetítése, a tanulók személyiségébe való beépülésének segítése.

Ilyen például a tolerancia, kollégiumi mikro társadalom eleve magában hordozza az elemek másságát, értékkülönbözőséget.

A megmérettetés képessége csak teljesítményorientált nevelési felfogás szerint lehet a társadalmi igényeknek megfelelő. A műveltségi hátrányok csökkentése és a tehetséggondozás az esélyegyenlőség biztosításával együtt jelenik meg a kollégiumi nevelésben.

Meghatározó szerepet játszik a pozitív szociális szokások kialakítása. Ezt mindenekelőtt olyan kollégiumi életrend kialakításával, működtetésével lehet megvalósítani, amelyben a tanulók biztonságban és jól érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatók, kiszámíthatók, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvárhatók.

Fontos a szociális viselkedés alapvető szabályainak elsajátíttatása, a szabálytudat, a döntési szabadság és felelősség összhangjának, szerepének, jelentőségének megértése. Lényeges és jelentős az érdekérvényesítő képesség, a demokratikus viselkedés szabályainak elsajátíttatása, a vitakészség a vitakultúra fejlesztése. Ezen feladatok megoldásában a diákönkormányzatnak nagy jelentősége van.

Az együttélés, a közösségi lét, jó pedagógiai közeget biztosít a segítő életmódra nevelés megvalósítására. A helyes viselkedés, magatartás elsajátíttatásának, a szociális képességek kiépülésének, kreativitásuk növekedésének elősegítését hordozza magában. Az együtt cselekvés, közös feladatmegoldások, miközben segíti a tanulók egymás közötti kooperációját is.

Olyan kollégiumot szeretnénk, ahová „hazamegy” a tanuló iskola után, amely jó „család”. Szigorúan követel, tudja értékelni a nevelő a jó teljesítményt, következetessége szeretettel párosul. Igyekszik többletlehetőséget nyújtani a tudás gyarapításához, érdekes „lakóhely” kapcsolatteremtési, kapcsolatépítési lehetőségekkel.

A társas kapcsolatra vonatkozó értékek: személyes kapcsolatok értéke, a család tisztelete, tisztelet a szülők iránt.

Fontos feladat, hogy megismertessük a diákokkal nemzetünk kultúráját, zenei, irodalmi, képzőművészeti, népművészeti értékeit, hagyományait. Ismerni kell a nemzeti, történelmi, vallási hagyományokat. (csoportfoglalkozások, ünnepségek, vetélkedők, műsoros estek)

Feladatunk a diákokat úgy nevelni, hogy érzékenyek legyenek környezetük állapotára, minőségére (állandó segítéssel, ellenőrzéssel, példamutatással, bemutatással, az értékek hangsúlyozásával.).

4. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek és feladatok

4.1. Egészséges és kulturált életmód

Célunk, hogy a kollégisták testben, lélekben egészséges fiatalok legyenek. Ezért Pedagógiai Programunkban fontos szerepet kap a rendszeres testedzés iránti igény felkeltése, a mozgásigény fenntartása.

Biztosítani akarjuk a rendszeres testedzést, sportolási lehetőséget a kollégiumban. Fontos feladat, hogy minél több kollégistát vonjunk be a sportba, a sportos játékokba, a kirándulásokba, természetjárásba. A diákok igénybe vehetik a kollégiumban jól felszerelt kondicionáló termet, illetve a kollégium udvarát, ahol kosárlabdázhatnak, focizhatnak.

A sportolás és a friss levegőn való tartózkodás igényének kialakulása segít a rendszeres életvezetés, az egészséges bioritmus kialakításában, a szenvedélybetegségektől való elhatárolódásban, a betegségek megelőzésében. A sport segíthet olyan tulajdonságok megismerésében, fejlesztésében, mint az egészséges versenyszellem, akarat, alkalmazkodó készség, a teljesítmény elismerés, önbizalom. Hozzájárul a tanulók képességeinek megismeréséhez, az iskolai szorongások, félelmek feloldásához, a lelki egészség megóvásához.

A sportolás, az egészséges életmódra nevelés hitünk szerint segít a személyiség fejlesztésében is.

A fentiekhez szorosan kapcsolódik a higiénés szokások kialakítása, rögzítése, a mentális egészség védelme, a tisztasággal, a tisztálkodással, takarítással kapcsolatos szabályok ismerete és betartása.

Az egészséges életmódra nevelésben nagy hangsúlyt fektetünk az új veszélyek (gyógyszer, alkohol, kábítószer) elhárítására, megelőzésére. Nagy segítségre lehet ebben a viselkedéskultúra fejlesztése. Ez beépül a csoportfoglalkozások anyagába.

A legfontosabb témák, illetve területek a következők (ezeket tematikusan szerepeltetjük a kötelező foglalkozások témakörében): a kultúrált környezet kialakítása, normális embertársi, magatartásformák alakítása, kultúrált viselkedés, beszédmodor, öltözködéskultúra, egymás iránti türelem. Mindezt szituációs játékokban, műveltségi, művészeti értékek közvetítése, megismertetése keretén belül próbáljuk tolmácsolni.

A kulturális értékek befogadásával történő erkölcsi normák alakítása mellett fontos a diákok szemléletének, látókörének bővítése, a kritikai gondolkodásmód, ítéletalkotás képességének fejlesztése, az értékek becsülésére való nevelés, a fegyelmezettség, pontosság, kitartás, rugalmasság kialakítása.

Ezek elérésében nagy szerepet kap a mindennapi érintkezés, a személyes példamutatás, valamint a hagyományaink megélése, a különböző kulturális rendezvényeken való aktív részvétel.

A kollégiumi nevelőtanárok munkáját az egészségnevelés témakörében segíti a kollégiumi ápoló is, aki napi 4 órában áll a diákok rendelkezésére. Lehetőséget biztosít egyéni problémák megbeszélésére, felvilágosítást ad felmerülő kérdésekről.

4.2. Környezeti nevelési elvek és feladatok

A környezeti nevelés célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése. Távolabbról nézve a környezeti nevelés a természet – és benne az emberi társadalom – harmóniájának megőrzését, fenntartását célozza. Célja a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai erkölcsi megalapozása.

A környezeti nevelés tartalma – világszerte, így Magyarországon is – kiszélesedett a fenntarthatóságra, az emberiség jövőjének biztosítására irányul. A környezettudatosság a XXI. század egyik legkiemelkedőbb célkitűzése. Az erre való nevelés fontossága elhanyagolhatatlan, hiszen a jövő generáció mindennapjaiba, alapvető normáiba kell, hogy beilleszkedjen. A magyar hagyományok megtanulásával és megélésével környezettudatos, nem pocsékló, a természeti adottságokra, annak egységére odafigyelő diákokat nevelhetünk.

A szelektív hulladékgyűjtés mellett a takarékos energiahasználat éppúgy be kell, hogy épüljön a hétköznapjaikba, mint a napirendjük. Ennek érdekében a kollégiumban megvalósul a szelektív hulladékgyűjtés, valamint a nagy odafigyeléssel fordulnak a nevelőtanárok az energiatakarékos életmód gyakoroltatása felé.

5. A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei

A kollégiumnak olyan változatos szervezeti és módszertani megoldásokat kell alkalmazni, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségi, neveltségi különbségeket kezelni képes. A kollégium feladata a tanulók képességeinek felismerése és kibontakozásuk segítése. Támogatja a tanulásban elmaradt tanulókat, biztosítja annak esélyét, hogy a választott iskolában eredményesen végezzék tanulmányaikat. Létrehozza a tehetséges tanulók kiválasztására szolgáló rendszerét, segíti a tehetséges tanulókat képességei továbbfejlesztésében, tudásuk bővítésében.

A kollégium - az iskolával együttműködve - valamennyi tanulója számára lehetővé teszi az egyes szakmák, hivatkozások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a választott életpályára való felkészülést.

5.1. A tanulók fejlődése, beilleszkedése

Lakóhely szerinti megoszlás alapján főleg Hajdú-Bihar megyéből kerülnek ki diákjaink, viszont nem egyedi jelenség, hogy a népi kézművesség iránt érdeklődő tanulók távolabbi megyékből érkeznek (Bács-Kiskun megye, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Pest megye). Fontos feladatnak tekintjük, hogy megtartsuk, és tovább bővítsük a beiskolázási kört, a népi kézművesség iránt érdeklődőket az egész ország területéről iskolánkba vonzzuk.

- A helyi szokások megismertetése: házirend, étkezés, tisztálkodás, ruhaneműk tisztántartása, szoba- és szekrényrend.
- A tanulás helye, ideje, módja, fontossága.
- Tanévkezdés előtt szülői értekezletet tartunk, ahol a szülők találkozhatnak gyermekük nevelőtanárával.
- Az első találkozáskor a gyerek szokásairól, esetleges betegségeiről, gyógyszerezéséről, lelki érzékenységéről, a szülők elvárásairól is szó esik.

A tanulók fejlődése érdekében a kollégiumi nevelőtanár az értékekre, a társadalmi szerepekre nevel. Ilyenek:

- a szülők, testvérek, rokonok szeretete;
- a szobatársak, osztálytársak, tanárok,

- a környezetükben élő emberek tisztelete;
- a hazaszeretet, a környezet megbecsülése.

Fontos a felelősségérzet, a felelősségtudat, kötelességérzet kialakulása, fejlesztése. Ezek az etikai, világszemléleti értékek az érzelmi élet szempontjából fontosak. Ilyen például az illemtudó viselkedés, a tisztesség, az egymáshoz és a felnőttekhez való viszonyulás, a türelem, a segítségnyújtás.

5.2. Az egészséges életmód értékei, legfontosabb higiénés szokások kialakulása és rögzítése

A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges a megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeretet belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása. A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítanak el, szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium minden részletében otthonos, kulturált, esztétikus közegként kíván működni, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket.

5.3. A természeti értékre nevelés

A kollégium környezettudatos szemléletmódra neveli a tanulókat azért, hogy érzékennyé váljanak a környezetük állapota iránt, hogy értsék a fenntartható fejlődés fogalmát, továbbá hogy életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás, egyéni és közösségi szinten egyaránt. A természet, a természet kincseinek, a szülőföld környezetének védelme érdekében

elvárható kötelességek:

- a levegő, a víz, a talaj tisztaságának megóvása
- a környezet szennyezőivel szemben fellépés
- szelektív hulladékgyűjtés

5.4. A tehetséggondozást, felzárkóztatást elősegítő elvek és módszerek

A kollégium olyan változatos szervezeti módszerbeli megoldásokat alkalmaz, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségi, neveltségi különbözőséget kezelni képes. Ez a differenciált képességfejlesztés – a valamilyen okból

lemaradt tanulók felzárkóztatása, valamint a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának biztosítása – szervezetten, az iskolának a kollégiummal együttműködve kialakított programja alapján történik. Az ismeretszerzés mellett az előadókészség és vitakészség fejlesztése is előtérbe kerül, valamint az orientációs tevékenység az idegen nyelvek felé.

Ezen kívül a következő szempontok is beépülnek a mindennapi tevékenységbe:

- ösztönzés a tanulmányi versenyeken való részvételre,

- továbbtanulás, pályaválasztás segítése,

A kézműves mesterségek sajátos jellemzője, hogy egy megkezdett folyamatot, munkát nem lehet minden pillanatban befejezetlenül hagyni. Ezt kívánja támogatni a kollégium is munkájával és a diákok rendelkezésére álló tér kialakításával. Az épületben található egy kézműves foglalkoztató terem, mely a szakiskolában oktatott valamennyi mesterség kipróbálására, gyakorlására lehetőséget biztosít.

A MÓDSZEREK:

- háziversenyek
- önismereti foglalkozások
- továbbtanulást elősegítő foglalkozások
- pályaorientáció
- versenyekre való felkészítés
- önképző körök kialakítása különböző területeken
- egyéni és csoportos versenyek, vetélkedők szervezése szakmai és műveltségi területeken
- edzések, sportversenyekre felkészítés, részvétel

5.5. Az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei

A kollégiumi élet gyakori problémája, hogy a szülői háztól való elkerülés után a diák úgy érzi, hogy magára maradt. E miatt nem tudja elvégezni a feladatait, nem tudja megszervezni a napi tevékenységét, majd pánikba, esetleg önsajnálatba esik. Fontos feladatunk tehát az önálló életre való felkészítés, a helyes életviteli példák bemutatásával, a rendszeres tevékenységek

tervezésének, szervezésének segítésével és a tanuló folyamatos ellenőrzésével. A kollégium egyik alapfeladata, hogy kezelje a tanulók közötti különbségeket. Lehetőséget teremt a lassúbb tanulóknak a beilleszkedésre, a tanulással kapcsolatos elvárások megismerésére. A kollégium tájékozódik a tanulók célkitűzésiről, a szülők elvárásairól, s ennek tükrében segít a helyes tanulási módszerek és szokások megismerésében, kialakításában.

A gyengébb teljesítményt nyújtó tanulók már év elejétől segítséget kapnak. Az egyéni és csoportos segítségnyújtás mellett a nyugodt felkészülés lehetőségének a biztosítása az egyik legfontosabb szempont (csend és jó légkör a szilenciumon). A szilenciumi időben a tanárok segítik a gyengébb tanulók felzárkóztatását, illetve hiányaik pótlását. A szilenciumok után is van lehetőség szakkorrepetálásokra, melyet a kollégiumban az erre szakosodott fejlesztő tanár lát el.

A helyes időbeosztás kialakítása és a szülőkkel való kapcsolattartás is hozzásegítheti a gyengébb tanulókat a jobb teljesítményhez.

A több tantárgyból bukásra álló tanulók részére szükségesnek tartjuk a több tanulási idő biztosítását, amelyet a tanulmányi eredmények alapján a csoportvezető tanár javasol, s a kollégiumvezető hagy jóvá.

A folyamatos ellenőrzés is hatékony része a folyamatnak. Az iskolai eredmények figyelemmel kísérése és a havonkénti tanulmányi átlag készítése segíti a fokozottabb odafigyelést a rosszul teljesítőkre.

A gyengébb tanulóknál fokozottan oda kell figyelni a tanulók önbizalmának növelésére, biztonságérzetének fokozására. Ezt a jó teljesítményt nyújtók munkájának elismerésével, dicséretével, valamint egyéni beszélgetések formájában a szorongások, félelmek enyhítésével lehet elérni. Ugyanakkor az is a feladatunk, hogy a gyengén teljesítő tanulók esetében megtaláljuk az okokat, s ezek elemzése után kellő segítséget nyújtsunk a tanulók számára. Ha kell, a szülőt is bevonjuk ennek érdekében.

A továbbtanulást életprogrammá kell alakítani számukra. A kollégium segítséget ad az iskolával együttműködve a pályaválasztásban. Tájékozódik közvetlen és közvetett módon a tanulók érdeklődéséről, kiemelkedő képességeiről, iskolai és pályaválasztási szándékairól. Bővíteni kell a tanulók pályaismereteit.

Visszajáró volt kollégisták nyújthatnak ebben sok segítséget, a hiteles és lehetséges pályaorientációban. A nevelési folyamatban olyan többletinformációt kapjon a diák, amely meghaladja a többnyire kevés információval rendelkező szülői ház lehetőségeit.

A gyengébb tanulóknál is el kell érni, hogy legyen igénye a művelődésre, az önképzésre és az önellenőrzésre.

A diákok tanulmányaik befejeztével szakmai vizsgát tesznek, írásban és szóban.

Ezért a tanulók körében el kell érni, hogy rendelkezzen megfelelő kommunikációs készséggel. Fontos, hogy a diákok elsajátítsák és tudatosan alkalmazzák a helyes beszédtechnikát, valamint az írásbeli kommunikáció alapszabályait. Fejleszteni kell a szóbeli és írásos szakmai kommunikációs képességeket. Fel kell készíteni a tanulókat a magyar nyelv kiejtési és nyelvhelyességi szabályainak megfelelő használatára, valamint az igényes, hibáktól mentes szóbeli és írásbeli nyelvi produktum megalkotására. Ezek fejlesztését a kollégiumban kiemelten fontosnak tartjuk.

A szakiskolai tanulóknál az a cél, hogy lehetőleg bukásmentesen zárják a tanévet, illetve zárkózzanak fel a követelményekhez és sikeres szakmai vizsgát tegyenek.

A tanároknak segítenie kell, hogy a diákok tudásuknak és képességüknek megfelelően tanuljanak, illetve akarjanak teljesíteni, s a képességeiknek megfelelő eredménnyel végezzék el iskolai tanulmányukat. Ezen felül, ösztönözni kell őket a továbbtanulásra.

Az ők pályaorientációs segítése (továbbtanulás, munkahely) egyik fontos pontja a nevelői tevékenységnek.

Az állami gondozásban részesülő tanulókat pedig lehetőség szerint segíteni kell mindennemű problémáik megoldásában.

6. A hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások terve

6.1 A felzárkóztatás célja és feladatai

Alapvető cél a tanulók képességeinek felismerése és kibontakoztatásának segítése. Támogatni kell a tanulásban elmaradt tanulókat, biztosítani annak esélyét, hogy a választott iskolában eredményesen végezhessék tanulmányaikat. Létre kell hozni a tehetséges tanulók kiválasztására szolgáló rendszert, segíteni a tehetséges tanulókat képességeik továbbfejlesztésében, tudásuk bővítésében. Lehetővé kell tenni az egyes szakmák, hivatások megismertetését, segíteni a pályaválasztást, illetve a választott életpályára való felkészülést.

Ez irányú tevékenységek:

- Egyéni beszélgetések

- Csoportos beszélgetések.

- Kapcsolattartás a szülőkkel, az iskolával, a szaktanárokkal

- A nevelőtanárnak figyelemmel kell kísérnie a tanuló fizikai és pszichés állapotát.

A hátrányos helyzetű tanulóknál meg kell szervezni a korrepetálást, segíteni kell őket a felzárkóztatásban.

A felzárkóztatás területei:

- A tanuló általános iskolai tudásának felmérése, hiányok pótlása

- A tanév során a tananyaggal kapcsolatos tudáshiány pótlása.

- Alkalmi felzárkóztatás, pl. nagydolgozat előtt, vagy ha a tanuló bukásra áll.

6.2 A tehetséggondozás célja és feladatai

Célunk, hogy ne maradjanak rejtve a tanulók adottságai. Ennek érdekében fel kell tárni, hogy:

- részesülnek-e a diákok valamilyen fejlesztésben

- milyen támogatásra tartanak igényt

Egyéni fejlesztési terv készítése

Szükséges a fejlesztés tárgyának megfogalmazása, prioritások felállításával (mit fejlesztünk): meglévő képességek, erős és gyenge oldalak, személyiségtulajdonságok, stb.

Szükséges a támogatás szervezeti formáinak meghatározása (hogyan fejlesszük): foglalkozások, programok, anyagi jellegű támogatás.

Tehetséggondozás:

Külső segítség keresése, közösség előtti megmutatkozás lehetősége

Fontos a rendszeres visszajelzés a tanulók teljesítményéről, fejlődéséről. Az értékelésekkor (pl. jutalmazási rendszer) kapjon figyelmet az átlagon felüli teljesítmény. A fejlesztés során fontos az együttműködés a nevelőknek a testületben, szülőkkel, iskolával, stb.

6.3 Társadalmi beilleszkedés segítése

A társadalmi beilleszkedés elősegítésében célunk, hogy tanulóink tudatosan készüljenek a választott hivatásra, ismerjék az álláskeresés folyamatát, technikáit.

Ennek megvalósítása érdekében kiemelten foglalkozunk az alábbi területekkel:

- Pszichés összetevők feltárása, tudatosítása.
- Reális jövőkép kialakítása.
- Tudatos felkészítés a választott pályára, hivatásra (pályaismeret).
- Továbbtanulásra való felkészítés.
- Tájékozódás a munkaerőpiacon, az álláskeresés folyamata, technikái.
- Felkészülés az élethosszig tartó tanulásra és esetleges pályamódosításokra.

A tanulók önálló életkezdésének elősegítése érdekében alapvető feladatunk

- a hagyományos női és férfi szerepek,
- a család, mint a társadalom alapvető egysége,
- a sokoldalúság érdekében folytatott széles tevékenységrepertoár,
- az egyéni felelősségvállalás jelentőségének megismertetése.

7. A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszerei, eszközei, a művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások

Kollégiumi vetélkedők: félévente tartott szabadidős program, játékos fejtörők, mozgásos feladatok, logikai problémák megoldása, az általános műveltséget fejlesztő kérdések, feladatok felvetésével hasznos szabadidős programot jelent a tanulók számára.

Mikulás ünnepség: nevelőtestület és diáktanács szervezi

Karácsonyi ünnepség: nevelőtestület és diáktanács szervezi

Farsang: diáktanács és a nevelőtestület szervezi

A fentieken kívül szeretnénk tanévenként legalább egy-két alkalommal kirándulást szervezni, amelynek során a környék nevezetességeit és kultúráját is megismerhetik diákjaink.

Ezek a kirándulások segítenek a tanulók mind jobb megismerésében, és jelentősen hozzájárulnak személyiségük és tudásuk fejlesztéséhez.

A tanév során számos egyéb közösségi rendezvény is szerveződik, szervezhető. Ehhez kezdeményezés szükséges, amely után a nevelőtestület és a diákönkormányzat közösen dönt.

8. A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység

Kollégiumunkban arra törekszünk, hogy a tanulóinknak védelmet nyújthassunk az őket veszélyeztető, egyre szaporodó, az egészségüket, személyiségüket rontó külső hatások ellen, megakadályozzuk a káros szenvedélyek kialakulását, védjük őket a sorozatos akár a családi háttér miatt kialakult, akár az iskolai kudarcoktól, megrázkódtatásokról.

A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak célja még: a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden nevelőtanár a diákokkal napi beszélgetéssel, a szülőkkel rendszeres kapcsolattartással közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében.

Megvalósítás:

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős és a kollégiumi nevelőtanárok aktívan együttműködnek. A nevelőtanárok munkájuk során napi kapcsolatban állnak a diákokkal, a kötetlen beszélgetések alkalmával napvilágra kerülnek olyan tényezők, mely negatívan

befolyásolhatják a személyiségfejlődésüket, döntéseiket. Ezeket az információkat, illetve az észlelt problémákat a kollégiumi pedagógus megosztja a gyermek- és ifjúságfelelőssel, így segítve munkáját.

Kollégiumi foglalkozásokon kiemelten foglalkozunk az egészséges életmódra neveléssel, a káros szenvedélyek hatásainak következményivel, és a drogfogyasztás megelőzésével.

A szabadidő-szervezés szerves részét alkotja az ifjúságvédelemnek. Igyekszünk diákjainknak biztosítani a feltételeket, hogy a szabad idejüket hasznosan töltsék el, és hogy olyan elfoglaltságot találjanak maguknak, ahol lazíthatnak, feszültségüket feloldhatják, ami leköti őket, és ahol akár a képességeik fejlődhetnek, és ekkor talán kisebb a valószínűsége annak, hogy a káros szenvedélyeknek hódoljanak.

Hasznos felmérni, hogy a diákoknak milyen igényeik vannak szabadidős tevékenységekkel kapcsolatban, ez alapján szervezzük az éves programokat.

Fontos ifjúságvédelmi feladat a bűnmegelőzés. A gyermekkorú vagy fiatalkorú tanulók elkövetővé, illetve bűnözővé válás megelőzése lehet az egyik nagyobb feladatcsoport, illetve a sértetté válás lehet a másik feladatcsoport.

A diákok nem mindig vannak tisztában a törvényes keretek adta jogokkal és kötelességekkel, ezért alapvetően fontos a felvilágosító, ismeretterjesztő munka.

Fontos feladat az áldozattá válás lehetséges színtereinek és potenciális szereplőinek feltérképezése, a megelőzés lehetséges módjainak megtalálása, önvédelmi ismeretek elsajátításának lehetősége.

Az iskolába járás fegyelmének megtartásában nagy figyelemmel leszünk a tanulói mulasztásokra, különösen az indokolatlan hiányzások ellenőrzésére. A szülő tájékoztatása nem maradhat el.

9. Az iskolával, partnerekkel és a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái

A kollégiumban zajló oktató-nevelő munka eredményessége érdekében kapcsolatot tartunk fenn külső és belső partnerekkel:

- a szülőkkel, nevelőszülőkkel

Hisszük, hogy a kollégiumban eredményes nevelőmunka csak a szülőkkel együttműködve érhető el. Ideális esetben a család és a kollégium nevelő munkája egymást erősíti, támogatja. Ehhez nélkülözhetetlen, hogy az információáramlás működjön a két fél között.

A kapcsolattartás történhet személyesen, levélben vagy telefonon. Több olyan rendezvényt is szervezünk év közben, melyen lehetősége van a szülőknek is részt venni.

- az iskolával

Az iskolával fenntartott kapcsolatot nagyban meghatározza a közös irányítás. Jónak mondható, hogy gyakorlatban működik a napi információs csatorna a két intézményegység között. Köszönhető ez annak, hogy a nevelőtanárok óraadóként tanítanak az iskolában is. Ez segíti a nevelőmunkát, és nagyobb rálátást biztosít az intézményben zajló folyamatokra.

- Nádudvar város közművelődési intézményeivel

Diákjaink rendszeresen látogatják a közművelődési egységeket (könyvtárat, művelődési központot), és részt vesznek a programjaikon.

- az alapfokú művészeti iskolával

Az alapfokú művészeti iskola fogadja, a szakiskola diákjait, a művészeti oktatásban való részvétel a szabadidő hasznos eltöltését biztosítja diákjainknak.

- az étkezést biztosító konyhával

Az étkezéseket érintő iskolai, kollégiumi programokról rendszeres tájékoztatást kapnak.

– gyermekjóléti szolgálatokkal

A nádudvaron működő pedagógiai szakszolgálat, valamint a családsegítő szolgálattal is igyekszik a kollégium kapcsolatot fenntartani. Mivel az itt elhelyezésre kerülő diákok saját települési szolgálataikhoz tartoznak, egyénenként kell ezt a kapcsolatot kialakítani.

- gyermekorvossal

A kollégiumi védőnő feladata, hogy a gyermekorvos és a kollégium lakói közötti kapcsolattartást segítse, koordinálja.

- rendőrséggel

Bizonyos esetekben sajnos előfordul, hogy a helyi rendőrkapitánysággal is kapcsolatba kerül a kollégiumban dolgozó nevelő, aki elsődlegesen a diákok érdekeit képviseli.

10. A nevelőtanárok szakmai továbbképzése

A tanév során a pénzügyi lehetőségek függvényében a nevelőtanárok továbbképzéseken vehetnek részt.

Továbbképzési programmal és beiskolázási tervvel rendelkezik intézményünk, amelyben a kollégiumi pedagógusok is szerepelnek.

Jelentkezésüket a beiskolázási tervbe a helyben szokásos módon kell megtenniük.

Cél: A kollégium pedagógusai olyan továbbképzésen vegyenek részt, ami munkájukat tekintve célirányos és segíti az önképzésüket, motivációt nyújt munkájuk során, hozzájutnak a legfrissebb szakmai ismeretekhez, amely a hatékonyabb munka végzésének a feltétele.

11. A kollégiumi nevelői munka dokumentálása

- törzskönyv - a felvett tanulókról
- ügyeleti napló
- a foglalkozási munkatervek csoportonként
- szilenciumi naplók csoportonként

Legitimációs záradék

1. egyetértési nyilatkozat

Szülői Szervezet

Dátum: 2020.08.05. Aláírás: Nagyné Kis Annamária

Diákönkormányzat

Dátum: 2020.09.08. Aláírás: Andinkó Máté

2. Törvényi előírásoknak megfelelően átdolgozta és elfogadta:

Nádudvari Népi Kézműves Szakgimnázium és Kollégium nevelőtestülete

Dátum: 2020.08.31. Aláírás:

NÁDUDVARI NÉPI KÉZMŰVES SZAKGIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM 4181 NÁDUDVAR, KOSSUTH U. 7.

3. Jóváhagyta

Fenntartó

Dátum: BERETTYOUJFALU, 2020.09.01. Aláírás:

Berettyóújfalui Tankerületi Központ 1.

4. Tájékoztatásul megkapta

Berettyóújfalui Tankerületi Központ

Dátum:2020.08.28. Aláírás:

Berettyóújfalui Tankerületi Központ 1.

5. Iktatószám: TU/081/02217-1/2020

233

Érvényességi nyilatkozat

A Pedagógiai Program érvényességi ideje a nevelőtestület határozata alapján:
2020. szeptember 01 - től 2021. augusztus 31 - ig.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:
• Bővítés, vagy leépítés.
• Szervezeti átalakítás.
• Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.
• Ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:
• Írásbeli előterjesztés az iskola nevelőtestületének.
• Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten